

blivande reglering skall bli underkastad kontroll från statens sida, torde man böra utgå från att ifrågavarande tillsynsverksamhet kommer att fortgå även under nästkommande budgetår. Förevarande anslag torde med hänsyn härtill böra uppföras även för nästa budgetår och synes böra upptagas med samma belopp som för innevarande budgetår eller alltså med 45,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sockernämnd* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 45,000.

[104.] **26. Bidrag till lastnings- och lossningsanordningar för sockerbeter, reservationsanslag.** För detta ändamål har å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisats ett reservationsanslag av 100,000 kronor (prop. nr 70; r.skr. nr 63). Tidigare ha för budgetåren 1940/41 och 1941/42 under denna anslagstitel anvisats 750,000 respektive 185,000 kronor. Bestämmelser rörande anslagens användning finnas upptagna i kungörelsen den 21 juni 1940 (nr 547).

I skrivelse den 17 augusti 1942 har *statens sockernämnd* hemställt, att i förslaget till riksstat för budgetåret 1943/44 måtte, i avbidan på senare framställning i ämnet, för berörda ändamål beräknas ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Då ifrågavarande bidragsverksamhet är av stor betydelse för att underlätta tillgodogörandet av landets odling av sockerbeter, anser jag verksamheten även i fortsättningen böra upprätthållas. I avvaktan på slutlig framställning i ämnet från statens sockernämnd torde därför under förevarande anslagstitel böra beräknas det av sockernämnden föreslagna beloppet, 200,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till lastnings- och lossningsanordningar för sockerbeter* för budgetåret 1943/44 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 200,000.

[105.] **Bidrag till gödselvårdsanläggningar.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 200,000 kronor. Härjämte må erinras om att 1941 års riksdag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisat ett reservationsanslag (B) av 1,000,000 kronor för ifrågavarande ändamål. Sistnämnda anslag, vilket motiverats av arbetslöshetspolitiska skäl och således hade karaktär av beredskapsanslag, togs icke i anspråk för sitt ändamål under budgetåren 1940/41 och 1941/42. Emellertid medgav 1942 års riksdag (prop. nr 316; r. skr. nr 415), att anslaget finge användas oberoende av de för dylikt anslag eljest gällande förutsättningarna.

Beträffande bestämmelserna angående användningen av ifrågavarande anslag hänvisas till statsliggaren sid. 680.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag av 200,000 kronor för nästa budgetår. Styrelsen har till motive-ring av anslagsäskandet anfört i huvudsak följande.

För ifrågavarande bidragsverksamhet torde med hänsyn till möjligheterna att disponera tilläggsanslaget för budgetåret 1940/41 av 1,000,000 kronor under innevarande budgetår stå till förfogande ett belopp av 1,200,000 kronor. Huruvida detta belopp i sin helhet kommer att tagas i anspråk före budget-årets utgång, synes för närvarande icke kunna bedömas. Behovet av understöd till förbättrande av gödselvården vid mindre jordbruk synes emellertid fortfarande vara mycket stort. För närvarande ha till lantbruksstyrelsen inkommit ansökningar om bidrag från det för innevarande budgetår anvisade anslaget å 200,000 kronor från 25 hushållningssällskap, avseende ett sammanlagt belopp av i runt tal 740,000 kronor.

På grund av den stora omedelbara betydelse, ifrågavarande bidragsverksamhet speciellt under nuvarande förhållanden med starkt begränsad tillgång till konstgödselmedel har för upprätthållande av livsmedelsproduktionen, anser lantbruksstyrelsen, att medel för ändamålet böra anvisas även för nästkommande budgetår. Då det för närvarande icke kan bedömas, huruvida någon reservation å anslaget kommer att förefinnas vid innevarande budgetårs utgång, torde ett oförändrat belopp av 200,000 kronor böra ställas till förfogande.

I likhet med lantbruksstyrelsen anser jag, att ifrågavarande bidragsverksamhet bör fortsättas även under nästa budgetår. Under förutsättning att det å tilläggsstat II för budgetåret 1940/41 anvisade reservationsanslaget å 1,000,000 kronor till bidrag till gödselvårdsanläggningar — vilket anslag jämligt beslut av 1942 års riksdag oberoende av de för beredskapsanslag gällande förutsättningarna i mån av behov kan tagas i anspråk under budget-åren 1941/42 och 1942/43 — får användas även under budgetåret 1943/44 synes emellertid någon anslagsanvisning för sistnämnda budgetår icke vara behövlig.

*Före-
draganden.*

[106.] **27. Befrämjande av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till avlönan-
de av mejerikonsulenter m. m., förslagsanslag.** För innevarande budgetår är ifrågavarande anslag uppfört med 113,600 kronor, varav 77,600 kronor avsetts såsom bidrag till avlöningar och 36,000 kronor såsom bidrag till rese-kostnader. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 680.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen*, med överlämnande av en den 31 juli 1942 dagtecknad skrivelse från svenska mejeriernas riksförening u. p. a., hemställt, att för nästa budgetår måtte för ifrågavarande ändamål anvisas ett förslagsanslag av 113,100 kronor. Den föreslagna ned-sättningen av anslaget med 500 kronor är föranledd därav, att behovet av medel till vissa befattningshavares ålderstillägg nedgått.

Jag torde här få erinra därom, att till chefen för jordbruksdepartementet med skrivelse den 20 november 1941 överlämnats en av *besparingsberedningen* avgiven promemoria med förslag att statsbidrag för ifrågavarande ändamål icke vidare skulle utgå. Såsom motivering för förslaget har beredningen anfört följande.

Den uppgift, som tillkommer mejerikonsulenterna och deras assistenter, är närmast en mejeriernas egen angelägenhet. Det övervägande antalet mejerier äro organiserade såsom andelsmejerier och anslutna till svenska mejeriernas riksförening u. p. a. Vid sådant förhållande synes det naturligt, att denna organisation handhar mejerikonsulentverksamheten, vilket numera också är fallet.

Nödvändigheten av att en så stark ekonomisk organisation som riksföreningen för en sin egen angelägenhet skall uppbära särskilt statsbidrag, vill beredningen för sin del starkt ifrågasätta.

Därest statsbidrag icke vidare anses böra utgå till mejerikonsulenternas avlönning och för deras resekostnader, kan givetvis icke såsom nu påfordras att konsulenterna meddela undervisning vid statsunderstödd mejeriundervisningsanstalt eller av lantbruksstyrelsen anordnade kurser i mejerihushållning eller medverka vid försök på mejerihanteringsens område. Någon olägenhet torde emellertid knappast uppkomma härigenom. Det lär nämligen kunna påräknas, att såväl konsulenterna själva som riksföreningen ha intresse att biträda vid undervisningen och i erforderlig utsträckning medverka vid försök på mejerihanteringsens område. Då särskild ersättning utgår för undervisningen redan enligt gällande bestämmelser, skulle den ifrågasätta indragningen av statsbidrag knappast komma att medföra någon utgiftsökning å annat håll.

Över besparingsberedningens förslag ha yttranden avgivits av lantbruksstyrelsen, styrelsen för Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut, mejeriavdelningskollegiet vid institutet, Sveriges lantbruksförbund, svenska mejeriernas riksförening u. p. a. och styrelsen för svenska mejerikonsulentföreningen. I samtliga yttranden har besparingsberedningens förslag avstyrkts.

Lantbruksstyrelsen har framhållit, att såsom förhållandena utvecklat sig inom mejerihanteringen, mejerikonsulenternas verksamhet icke syntes kunna anses vara en uppgift, som speciellt tjänade riksföreningens intressen, utan fastmera ett allmännyttigt intresse. Mejerikonsulenternas arbetsuppgifter, sedda ur allmän synpunkt, syntes närmast vara att jämställa med dem, som åvilade de hos hushållningssällskapen anställda konsulenterna. Styrelsen har vidare ifrågasatt, huruvida riksföreningen skulle vara villig att uppehålla konsulentverksamheten i nuvarande omfattning, därest föreningen själv skulle bestrida alla därmed förenade kostnader. Liknande synpunkter ha framförts i yttrandet från *mejeriavdelningskollegiet vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut*, i vilket yttrande *styrelsen för institutet* instämt.

Sveriges lantbruksförbund har anfört bland annat:

Mejerikonsulenternas medverkan är en nödvändig förutsättning för ett flertal statliga åtgärder på mejeriområdet. Sålunda kan utbildningen vid statens mejeriskolor och vid fortbildningskurser för mejeripersonal icke fullföljas utan att konsulenterna stå till disposition såsom lärare. Konsulenterna

arbeta vidare såsom bedömare vid svenska smörprovningarna, en statlig institution av mycket stor betydelse för mejerihanteringen. De tjänstgöra även såsom lokala medhjälpare vid statens mejeriförsök, vilka säkerligen icke skulle kunna bedrivas i avsedd omfattning utan tillgång till mejerikonsulenternas sakkunskap. Det bör även påpekas, att mejerikonsulenterna äro enda tillsyningsmyndighet för den mjölkbedömning, vars sakkunniga utförande utgör villkor för den av statens livsmedelskommission föreskrivna kvalitetsbetalningen för mjölk och utbetalande av mjölkpristillägg.

Svenska mejeriernas riksförening har påpekat, att så länge bidrag till mejerikonsulenternas avlönning erhöles av statsmedel, konsulenterna stode till förfogande jämväl för de mejerier, som icke vore anslutna till riksföreningen. Skulle statsbidraget indragas och föreningen i ena eller andra formen uppehålla denna verksamhet, ansåge sig föreningen icke pliktig att låta mejerikonsulenterna stå till förfogande för dessa andra mejerier, och dessa skulle då icke kunna erhålla erforderlig produktteknisk rådgivning.

Såsom framgår av vad i yttrandena anförts är mejerikonsulenternas verksamhet av stor allmännyttig betydelse för mejerihanteringen. Ett indragande av statsbidraget till denna verksamhet skulle ur flera synpunkter medföra avsevärda olägenheter. Med hänsyn härtill kan jag icke biträda besparingsberedningens förslag i detta hänseende. Jag förordar därför, att även för nästa budgetår anvisas medel för ifrågavarande ändamål. Mot lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Befrämjande av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till avlönande av mejerikonsulenter m. m.* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 113,100.

[107.] **28. Befrämjande av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till svenska smörprovningarna.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 59,800 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 681.

Med skrivelse den 29 september 1942 har lantbruksstyrelsen överlämnat en framställning från styrelsen för svenska smörprovningarna, vari denna i anslutning till upprättat förslag till inkomst- och utgiftsstat för budgetåret 1943/44 anhållit om ett anslag av 54,000 kronor. Detta belopp utgör skillnaden mellan beräknade utgifter å 235,200 kronor och beräknade inkomster å 181,200 kronor.

I sin framställning har *smörprovningarnas styrelse* anfört, att styrelsen vid upprepade tillfällen alltsedan det nuvarande krigets utbrott haft uppe frågan om vilka besparingar i omkostnaderna för smörprovningarna det förändrade tidsläget skulle kunna medföra. Gemensamt med svenska mejerierernas riksförening har styrelsen även verkställt utredning angående möjligheten av en mera genomgripande omläggning av smörprovningarnas orga-

nisation och verksamhet. Såsom resultat av utredningen har framgått följande besparingsåtgärder, vilka styrelsen förordar till genomförande från och med nästa budgetår:

1) Indragning av inspektörsbefattningen; nuvarande innehavaren överföres till smörbedömar- och äggkontrollantarbete med oförändrade anställningsförhållanden.

2) Indragning av smörbedömarbefattning i Malmö.

3) Begränsning av smörprovningarnas egen laboratorieverksamhet till att omfatta endast vattenhalts- och pastöriseringsundersökningar i anslutning till runmärkeskontrollen och i samband härmed indragning av följande befattningar, nämligen för laboratorieföreståndaren, två laboratoriebiträden samt en laboratorievaktmästare.

Nu angivna åtgärder medföra följande besparingar:

L ö n e r.

1 smörbedömare (grundlön)	kronor	4,500	
1 laboratorieföreståndare (grundlön)	»	7,000	
2 laboratoriebiträden (grundlön)	»	4,200	
1 laboratorievaktmästare	»	2,400	
Dyrtids- och kristillägg, pensionsavgifter samt provisoriska löne- och ålderstillägg	»	9,100	kronor 27,200

L o k a l h y r o r.

Riksföreningen övertager större delen av de nuvarande laboratorielokalerna. Hyran härför beräknas till	»	3,300
--	---	-------

D r i f t k o s t n a d e r n a.

Driftkostnaderna för laboratoriet kunna nedbringas med ..	»	2,500
Summa kronor		33,000.

Ifrån den sålunda beräknade besparingen, 33,000 kronor, avgår genom åtgärderna föranledda öknings- i bedömnings-, arbets- och transportkostnader om sammanlagt 3,400 kronor. Den verkliga besparingen kan beräknas till 29,600 kronor.

I samband med riksföreningens övertagande av större delen utav laboratorieverksamheten inlöses laboratoriets inredning och utrustning efter värdering av riksföreningen. Lösesumman kan approximativt beräknas till 15,000 kronor, varifrån bör frånräknas kostnaden för inredning av smörprovningarnas eget laboratorium. Resterande belopp synes lämpligen böra inlevereras till statsverket.

Utgifterna i den för innevarande budgetår för smörprovningarna fastställda staten, efter avdrag av 26,000 kronor för äggkontrollen, uppgå till 235,500 kronor. Den beräknade kostnadsminskningen för smörprovningarna uppgår till 29,600 kronor eller i runt tal 13 procent. Det synes styrelsen skäligt, att den av besparingsåtgärderna föranledda avvägningen mellan mejeriernas och statens deltagande i utgifterna för smörkontrollen sker på det sättet att såväl smörproducenternas som statens bidrag till smörprovningarna minskas procentuellt lika. I detta sammanhang må erinras, att av statsanslaget till smörprovningarna, cirka 60,000 kronor, minst 14,000 kronor belöpa å äggkontrollen och alltså 46,000 kronor å smörkontrollen. Enligt styrelsens uppfattning bör statsbidraget för nästa budgetår minskas med 13 procent av 46,000 kronor, eller sålunda i runt tal med 6,000 kronor.

Lantbruksstyrelsen har tillstyrkt ett anslag för nästa budgetår av 43,500 kronor samt yttrat i huvudsak följande.

Lantbruksstyrelsen vill tillstyrka de av smörprovningarnas styrelse föreslagna besparingsåtgärderna. Den föreslagna anordningen med en smör- och äggkontrollantbefattning i samma löneställning som den för den nuvarande inspektörsbefattningen gällande torde böra upplagas till ny provning, när den nu ifrågasatte innehavaren av kontrollantbefattningen avgår från sin tjänst. Lantbruksstyrelsen vill vidare understryka, att frågan om vissa besparingsåtgärders avveckling bör upplagas till förnyad provning vid ett återupptagande av provningarnas exportkontroll.

Smörprovningarnas förslag, att nettobesparingen å 29,600 kronor borde föranleda minskning av såväl statens som smörproducenternas bidrag till provningarnas verksamhet med samma procenttal, omkring 13, som besparingen beräknats utgöra av de nuvarande kostnaderna för smörkontrollverksamheten, finner lantbruksstyrelsen ur principiell synpunkt välmotiverat. Därest sagda besparing skulle föranleda en större nedskärning av statens bidrag till verksamheten än den nu föreslagna, skulle enligt lantbruksstyrelsens mening statens kontrollerande verksamhet på ifrågavarande område komma att framstå såsom mindre befogad. Enär kontrollen i fråga är ett betydelsefullt allmänt intresse, torde nämligen utgifterna för kontrollens utövande i tillbörlig utsträckning böra åvila staten. Vid försäljning av laboratorieinredning m. m. skulle provningarna tillföras en engångsinkomst, vilken uppskattats till 15,000 kronor. För inredning och utrustning av det för provningarna kvarstående behovet av laboratorieutrymme torde erfordras ett belopp av i runt tal 4,500 kronor. Enligt lantbruksstyrelsens mening bör skillnaden mellan sistnämnda två belopp, 10,500 kronor, föranleda nedläggning med enahanda belopp av det statsbidrag, som eljest behövde anvisas för smörprovningarnas verksamhet för nästa budgetår. Statsbidraget för nästa budgetår bör alltså bestämmas till (54,000 — 10,500 =) 43,500 kronor.

I detta sammanhang får jag jämväl anmäla, att *besparingsberedningen* framlagt vissa förslag rörande svenska smörprovningarna i en den 15 april 1942 avgiven promemoria, över vilken promemoria yttranden avgivits av smörprovningarnas styrelse och lantbruksstyrelsen. Besparingsberedningens förslag innebär i huvudsak följande.

Den verksamhet, som utövas av svenska smörprovningarna, har närmast till syfte att utöva kontroll i kvalitativt hänseende över exporten av svenskt smör och svenska ägg. Att å dessa områden upprätthålla en tillfredsställande kvalitet å produkterna, synes i hög grad vara att anse såsom ett producenternas eget intresse. Producenterna äro också skyldiga att bidraga till kostnaderna för kontrollen bland annat i form av provningsavgifter. Vid övervägande av olika möjligheter att avveckla eller åtminstone minska statens bidrag å området har det syns beredningen kunna ifrågasättas att låta organisationerna å området själva övertaga och i så fall helt bekosta provningarnas verksamhet. Därest man emellertid icke anser sig böra genomföra en dylik anordning, torde en väsentlig minskning av förevarande statsbidrag kunna åstadkommas på annat sätt.

Att ytterligare höja provningsavgifterna synes sätillvida vara vanskligt som anslutningen till provningarna därigenom sannolikt komme att minska. Beredningen är alltså ej beredd att förorda en sådan åtgärd. Däremot har beredningen den uppfattningen, att smörprovningarnas organisation är väl vidlyftig och dyrbar. En viss inskränkning i densamma synes böra kunna ge-

nomföras. Under nuvarande förhållanden, då export av smör och ägg icke torde ifrågakomma, bör en tillfällig ytterligare begränsning av antalet befattningshavare hos smörprovningarna vara möjlig. Med hänsyn härtill vill beredningen förorda en begränsning av det normala statsbidraget till smörprovningarna till åtminstone hälften av det nuvarande; motsvarande en minskning i smörprovningarnas stat av cirka 12 procent. Så länge export av smör och ägg icke förekommer, anser beredningen att utgifterna för smörprovningarna böra kunna hållas än lägre och inom en utgiftsram av högst 200,000 kronor. Härigenom skulle statsbidraget för närvarande kunna reduceras från 60,000 till cirka 10,000 kronor för år.

Smörprovningarnas styrelse har förklarat, att styrelsen icke ansåge sig böra förorda några åtgärder i besparande syfte utöver de i styrelsens statsförslag för nästa budgetår upptagna. En minskning av statsanslaget i den omfattning, som besparingsberedningen föreslagit, syntes styrelsen icke möjlig.

Lantbruksstyrelsen har framhållit i huvudsak följande.

Utövändet av exportkontrollen kan visserligen anses ha varit det ursprungliga huvudsyftet med smörprovningarnas verksamhet. Emellertid har verksamheten så småningom blivit av allt större betydelse för den inhemska marknaden. Ur principiell synpunkt skulle det vara oriktigt att låta organisationerna på området övertaga smörprovningarnas kontrollverksamhet. En dylik utveckling innebär, att organisationerna skulle i förevarande avseende utöva kontroll av stor allmän betydelse över den egna verksamheten. Detta måste anses mycket olämpligt från såväl den utländska som den inhemska marknadens synpunkt. Lantbruksstyrelsens uppfattning i detta hänseende delas av den i detta sammanhang betydelsefullaste av riksorganisationerna på området, nämligen svenska mejeriernas riksförening u. p. a.

Ytterligare besparingar utöver de, som föreslagits av smörprovningarnas styrelse i samband med framläggande av statsförslag för nästa budgetår, kunna enligt lantbruksstyrelsens uppfattning icke genomföras utan att effektiviteten och noggrannheten i provningarnas verksamhet allvarligt äventyras.

Efter särskild remiss har *statskontoret* den 23 november 1942 avgivit utlåtande över såväl ifrågavarande anslagsäskande som besparingsberedningens promemoria. I första hand har statskontoret förklarat sig icke kunna tillstyrka något statsbidrag till smörprovningarna för nästa budgetår. Därest det emellertid icke skulle visa sig möjligt att hålla utgifterna för verksamheten inom en så snäv ram, har ämbetsverket ansett sig icke kunna förorda bidrag till högre belopp än vad som angivits av besparingsberedningen, eller sålunda 10,000 kronor. Av statskontorets yttrande må vidare återgivas följande.

Vad först angår frågan om smörprovningarnas ställning såsom självständig institution anser statskontoret i likhet med lantbruksstyrelsen i princip riktigt, att kontrollen över landets smör- och äggproduktion fortfarande handhaves av svenska smörprovningarna. Med hänsyn till att denna verksamhet under förhandenvarande omständigheter till största delen måste utgöra ett producenternas eget intresse, håller statskontoret före, att kostnaderna för verksamheten i främsta rummet böra täckas av de medel, som kunna erhållas genom uttagande av provnings- och kontrollavgifter samt vid försäljning av smör och emballage m. m. Endast i den mån ifrågava-

rande inkomster icke kunna anses tillräckliga för täckande av omkostnaderna, synes statsbidrag till bestridande av kostnaderna för smörprovningarnas rörelse böra ifrågakomma.

I likhet med besparingsberedningen är statskontoret av den uppfattningen, att smörprovningarnas nuvarande organisation är väl vidlyftig och dyrbar och att en viss inskränkning i densamma bör kunna genomföras. Statskontoret anser, att kostnaderna för verksamheten kunna minskas utöver vad styrelsen för smörprovningarna förutsatt. Sålunda synes det möjligt att — utan eftersättande av arbetsuppgifterna — vidtaga en starkare begränsning av antalet befattningshavare. Vidare bör enligt statskontorets förmenande någon höjning av de beräknade utgifterna för reseersättningar och bedömningskostnader icke komma i fråga. Snarare torde en minskning av dessa kostnader få anses berättigad. Summan av utgifterna bör enligt statskontorets beräkningar kunna nedbringas till 224,100 kronor.

Den genom omorganisationen uppkomna utgiftsminskningen har av provningarnas styrelse funnits böra föranleda en minskning av statens bidrag till provningarnas verksamhet allenast med ett belopp motsvarande den andel besparingen beräknats utgöra av de nuvarande kostnaderna för smörkontrollen eller sålunda i runt tal 6,000 kronor. Återstoden av besparingen har tillgodoförts de i provningarna deltagande mejerierna, bland annat genom en sänkning av provningsavgiftens rörliga belopp från 50 öre till 30 öre per 1,000 kg smör. Statskontoret, som under nuvarande förhållanden icke kan förorda den av styrelsen föreslagna fördelningen av besparingarna, anser, att de nu utgående avgifterna för provningarna böra bibehållas. Ej heller finner statskontoret anledning att vidtaga en minskning i den beräknade inkomsten av försäljningen av runstäver och smörpapper. Summan av inkomsterna skulle enligt statskontorets mening kunna beräknas till 208,200 kronor.

Besparingsberedningen har ansett, att kostnaderna för smörprovningarnas verksamhet kunde hållas inom en utgiftsram av högst 200,000 kronor. I betraktande härav och då det under nu rådande förhållanden i fråga om möjligheten att exportera smör och ägg torde vara möjligt att vidtaga ej oväsentliga begränsningar av denna verksamhet vill det synas statskontoret, som om det av ämbetsverket angivna inkomstbeloppet, 208,200 kronor, skulle vara tillfyllest för verksamhetens bedrivande.

Inkomsterna vid försäljningen av laboratoriets inredning och utrustning torde böra inlevereras till statsverket och uppdebiteras på inkomsttiteln Diverse inkomster: Övriga diverse inkomster.

I likhet med lantbruksstyrelsen och statskontoret anser jag, att kontrollen över landets smör- och äggproduktion fortfarande bör handhas av svenska smörprovningarna. Som besparingsberedningen framhållit är smörprovningarnas nuvarande organisation emellertid väl vidlyftig och dyrbar. En viss inskränkning i densamma bör därför kunna genomföras. Enligt det av styrelsen för smörprovningarna framlagda besparingsförslaget — till väsentlig del innebärande en överflyttning av smörprovningarnas huvudsakliga laboratorieverksamhet till svenska mejeriernas riksförening u. p. a. — skulle utgifterna för verksamheten kunna nedbringas med 29,600 kronor för år. Att, på sätt besparingsberedningen och statskontoret ansett, för närvarande ytterligare begränsa utgifterna för verksamheten finner jag icke tillrådligt. Jag är dock ense med statskontoret därom, att vid beräkning av statsbidrag till provningarnas verksamhet hänsyn bör tagas till hela den

*Före-
draganden.*

genom besparingsåtgärderna uppkomna utgiftsminskningen. Ingen del av besparingen bör sålunda tillgodoföras de i provningarna deltagande mejerierna i form av sänkning av provningsavgifterna. Det vid försäljning av smörprovningarnas inredning och utrustning för laboratoriet uppkomna nettoöverskottet torde, såsom statskontoret föreslagit, böra inlevereras till statsverket och uppdebiteras å inkomsttiteln Diverse inkomster: Övriga diverse inkomster. Med hänsyn till angivna förhållande bör statsbidraget till smörprovningarna enligt mitt förmenande för nästa budgetår bestämmas till 30,000 kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en minskning med 29,800 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande, av mejerihanteringen m. m.: Bidrag till svenska smörprovningarna* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 30,000.

[108.] **29. Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, reservationsanslag.** För detta ändamål har för budgetåret 1942/43 anvisats ett reservationsanslag av 93,000,000 kronor (prop. nr 319; r. skr. nr 418). I skrivelse den 6 november 1942 har statens livsmedelskommission beräknat, att för upprätthållande under nästa budgetår av prisregleringen på jordbrukets område erfordrades samma belopp som under löpande budgetår. I avvidan på de förslag i ämnet, som jag har för avsikt att senare framlägga för Kungl. Maj:t, torde i enlighet med kommissionens förslag ifrågavarande anslag böra uppföras med oförändrat belopp av 93,000,000 kronor.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1942 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att vid beräkning av behovet för budgetåret 1943/44 av medel till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område upptaga ett belopp av 900,000 kronor till bidrag till produktionsfrämjande åtgärder på jordbrukets område i Norrland och vissa andra delar av riket. Vid 1942 års riksdag medgavs, att för sistnämnda ändamål finge av nu ifrågavarande anslag användas ett belopp av 900,000 kronor. Jag torde närmare få ingå på lantbruksstyrelsens förslag i samband med att jag ånyo anmäler frågan om nyssberörda prisregleringsåtgärder.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område* för budgetåret 1943/44 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 93,000,000.

[109.] **30. Kostnader i samband med svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet, reservationsanslag.** Under denna anslagstitel anvisades för innevarande budgetår ett reservationsanslag av 34,000,000 kronor (prop. nr 319; r. skr. nr 418). I skrivelse den 24 november 1942 har statens livsmedelskommission inkommit med beräkningar rörande medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under verksamhetsåret 1 september 1942—31 augusti 1943. Enligt dessa beräkningar komma kostnaderna för svenska spannmålsaktiebolaget under nämnda verksamhetsår att uppgå till 100,305,500 kronor. Av detta belopp utgöra 57,255,000 kronor kostnader i samband med regleringen av handeln med oljekraftfoder och fodercellulosa samt 43,050,500 kronor bolagets kostnader i övrigt. Enligt för närvarande tillämpade principer bör förstnämnda belopp bestridas från den beredskapsstat för försvarsväsendet, varom förslag är avsett att föreläggas riksdagen. Vad beträffar övriga kostnader under samma verksamhetsår förordar jag i annat sammanhang denna dag, efter samråd med chefen för finansdepartementet, att sagda kostnader täckas genom anslag å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Å riksstaten för budgetåret 1943/44 synas i anslutning härtill böra anvisas medel för bolagets kostnader under nästa verksamhetsår. För ändamålet torde böra avses 25,000,000 kronor eller samma belopp som föreslagits anvisat å tilläggsstat. I avbidan på det slutliga ständpunktstagandet till frågan om jordbruksregleringen torde emellertid förevarande anslag endast böra uppföras med beräknat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kostnader i samband med svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet* för budgetåret 1943/44 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 25,000,000.

[110.] **31. Jordbrukets kreditkassor: Revision av jordbrukskasserörelsen m. m.** För ifrågavarande ändamål anvisade 1942 års riksdag (prop. nr 41; r. skr. nr 215) för löpande budgetår ett anslag av 53,000 kronor. Anslaget, som avses skola lämna bidrag till kostnaderna för revisions-, instruktions- och organisationsverksamhet inom jordbrukskasserörelsen, må enligt föreskrift den 20 november 1942 utbetalas till svenska jordbrukskreditkassan först sedan kassan visat sig ha fullgjort den kassan ålagda skyldigheten att erlægga bidrag med 35,000 kronor till bestridande av på tillsynen över jordbrukskasserörelsen belöpande kostnader för bank- och fondinspektionens organisation och verksamhet.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *styrelsen för svenska jordbrukskreditkassan* meddelat, att den kassan åvilande revisions-, instruktions- och organisationsverksamheten under budgetåret 1941/42 dragit en total kostnad av 90,000 kronor, i vilket belopp icke inginge för sistnämnda budgetår utgå-

ende bidrag å 30,000 kronor till bank- och fondinspektionens kostnader för jordbrukskassetillsynen. Styrelsen har föreslagit, att ifrågavarande anslag även för nästa budgetår bestämdes till 53,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Enligt vad chefen för finansdepartementet denna dag i annat sammanhang anför bör bidraget till kostnaderna för jordbrukskassetillsynen för nästa budgetår beräknas till 40,000 kronor. Någon förändring i anslagsberäkningen torde ej påkallas i anledning härav och jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbrukets kreditkassor: Revision av jordbrukskasserörelsen m. m.* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 53,000.

[111.] **32. Jordbrukets kreditkassor: Förvaltningsbidrag till jordbrukskasserörelsen, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är för ifrågavarande ändamål upptaget ett förslagsanslag av 215,000 kronor (prop. nr 41/1942; r. skr. nr 215/1942). Beträffande bestämmelser rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 682.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *styrelsen för svenska jordbrukskreditkassan* hemställt om ett till 195,000 kronor nedsatt anslag för nästa budgetår.

*Före-
draganden.*

Mot förevarande anslagsäskande, vilket innebär en minskning i anslaget med 20,000 kronor i förhållande till innevarande budgetår, har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbrukets kreditkassor: Förvaltningsbidrag till jordbrukskasserörelsen* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 195,000.

[112.] **33. Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m., förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår upptaget ett förslagsanslag av 70,000 kronor. Närmare redogörelse för användningen av anslaget har lämnats i 1937 års statsverksproposition (IX H. T. sid. 246).

I skrivelse den 3 september 1942 har *lånenämnden för sekundär jordbrukskredit* anhållit om oförändrat anslag av 70,000 kronor för nästa budgetår.

*Före-
draganden.*

Lånenämndens förslag föranleder icke någon erinran från min sida. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 70,000.

[113.] **34. Statens maskin- och redskapsprovningsanstalter: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 77,200 kronor. Kungl. Maj:t har den 24 april 1942 för statens maskin- och redskapsprovningsanstalter fastställt dels personalförteckning (statsliggaren sid. 683), dels ock följande

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor 14,800
2. Ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl., <i>förslagsvis</i>	» 17,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ..	» 39,200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 6,000
Summa kronor 77,200.	

Med skrivelse den 31 augusti 1942 har lantbruksstyrelsen överlämnat en av *styrelsen för statens maskin- och redskapsprovningsanstalter* gjord framställning om anvisande för nästa budgetår av ett med 2,800 kronor till 80,000 kronor förhöjt avlöningsanslag. Beträffande anslagsberäkningen må nämnas följande.

Anstaltsstyrelsen har utgått från att förslag rörande anstalternas definitiva omorganisation icke komme att föreläggas 1943 års riksdag. Den föreslagna höjningen i anslagsanvisningen kan redovisas sålunda: Å ena sidan föreslås ökningsar under följande avlöningsposter, nämligen under arvodesposten med 1,500 kronor, avseende årsarvode till anstaltsstyrelsens ordförande, samt under posten ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl. med 2,800 kronor, varav 1,000 kronor för uppräkningsar till 6,000 kronor av avlöningen till ett provningsbiträde och 1,800 kronor för anställandet av ett expeditiönsbiträde. Sistnämnda anslagspost har å andra sidan ansetts kunna minskas med 1,500 kronor på grund av bortfallandet av nu utgående dagarvoden till styrelseordföranden. Förslaget om införande av årsarvode åt ordföranden, vilket förslag framfördes redan i samband med anslagsäskandena för löpande budgetår, har bland annat motiverats med hänvisning till att ordförandens ansvar och arbete ökats genom att anstalterna från och med den 1 juli 1942 erhållit ställning av självständig underförvaltning samt med att den förutvarande befattningen såsom jourhavande styrelseledamot indragits från och med nämnda dag. Enligt anstaltsstyrelsens mening intogs nu ordföranden inom styrelsen samma ställning som för statens lantbrukskemiska kontrollanstalts del tillkomme styrelseordföranden i sagda anstalt, vilken uppbure särskilt av Kungl. Maj:t fastställt årsarvode. Vad beträffar den ifrågasatta höjningen av avlöningen åt ett provningsbiträde har anstaltsstyrelsen framhållit, att biträdet i fråga alltsedan den 1 januari 1942 erhållit ett avlöningstillägg av 1,000 kronor för år räknat från medel som stode till anstalternas förfogande för utförande av vissa undersökningar rörande övergång till gengasdrift. Berörda undersökningar kunde emellertid förutses komma att snart avslutas, varför hela avlöningen till provningsbiträdet från och med nästa budgetår syntes böra utgå från anstalternas avlöningsanslag. Förslaget om beräkning av medel till avlöning av ett expeditiönsbiträde sammanhänge, enligt vad styrelsen framhåller, med att det med de omfattande bestyren med expediering av tryckta meddelanden och handräckning blivit ofrånkomligt

att snarast åter få tillgång till ett biträde, som kunde hjälpa till med utförande av dylika arbetsuppgifter. Medel för detta ändamål hade tidigare funnits tillgängliga men stode efter den 1 juli 1942 icke längre till förfogande.

Lantbruksstyrelsen har tillstyrkt anstaltsstyrelsens förslag.

*Före-
draganden.*

För nästa budgetår kan jag icke tillstyrka någon ändring beträffande förevarande avlöningsanslag. Då avlöningsstaten är fastställd att gälla tills vidare från och med budgetåret 1942/43, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens maskin- och redskapsprovningsanstalter:*
Avlöningar för budgetåret 1943/44 anvisa ett
förslagsanslag av kronor 77,200.

[114.] **35. Statens maskin- och redskapsprovningsanstalter: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 13,700 kronor. Kungl. Maj:t har den 24 april 1942 fastställt omkostnadsstat för anstalterna (statsliggaren sid. 684).

I sin under nästföregående punkt omförmälda framställning har *anstaltsstyrelsen* hemställt om oförändrat omkostnadsanslag för nästa budgetår. Styrelsens förslag innebär en utgiftsökning å 5,000 kronor — avseende anslagsposten till publikationstryck — vilken ökning emellertid uppväges därav att anstalternas inkomster i form av provningsavgifter och intäkter genom försäljning av meddelanden beräknats stiga från 25,000 till 30,000 kronor. Vad angår utgiftsökningen för publikationstryck har styrelsen framhållit, att en ökad medelstillsdelning vore ofrånkomlig, om provningsresultaten skulle kunna spridas till allmänhetens kännedom i sådan omfattning, att provningsverksamheten bleve till avsett gagn. Styrelsen har även erinrat om den stegring av varupriser och arbetslöner, som på senare tid ägt rum.

Lantbruksstyrelsen har förklarat sig icke ha något att erinra mot anstaltsstyrelsens framställning.

*Före-
draganden.*

Jag anser mig kunna biträda myndigheternas förslag. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa stat för anslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens maskin- och redskapsprovningsanstalter:*
Omkostnader för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 13,700.

[115.] **36. Bidrag till jordbrukstekniska föreningen: Verksamheten i allmänhet.** För ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 17,000 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 684.

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 31 augusti 1942 överlämnad framställning har *jordbrukstekniska föreningen* anhållit om oförändrat anslag av 17,000 kronor för nästa budgetår. *Lantbruksstyrelsen* har biträtt framställningen.

Mot den föreslagna medelsanvisningen har jag intet att erinra. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Föredraganden.

att till *Bidrag till jordbrukstekniska föreningen: Verksamheten i allmänhet* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 17,000.

[116.] **37. Bidrag till jordbrukstekniska föreningen: Särskilda undersökningar, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 25,000 kronor.

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 31 augusti 1942 överlämnad framställning har *jordbrukstekniska föreningen* anhållit, att anslaget även för nästa budgetår måtte upptagas med 25,000 kronor. Framställningen har tillstyrkts av *lantbruksstyrelsen*.

Då det är av stort värde, att särskilda medel även under nästa budgetår finnas tillgängliga för verkställande av jordbrukstekniska undersökningar, föranledda av nuvarande försörjningsläge, vill jag förorda, att 25,000 kronor eller samma belopp som för löpande budgetår avses för dylikt ändamål. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter prövning av behovet av varje särskild undersökning ställa erforderligt belopp till föreningens förfogande.

Föredraganden.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till jordbrukstekniska föreningen: Särskilda undersökningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 25,000.

[117.] **38. Befrämjande av landsbygdens elektrifiering, reservationsanslag.** För detta ändamål anvisades av 1940 års urtima riksdag (prop. nr 43; r.skr. nr 64) å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor. Sedermera anvisade 1941 års riksdag för budgetåret 1941/42 ytterligare 5,000,000 kronor. För löpande budgetår ha icke anvisats några medel för ändamålet. Anslaget utbetalas och disponeras av länsstyrelserna i enlighet med bestämmelser som meddelas för varje sär-

skilt fall. För avgivande av utlåtande i frågor rörande understöd till befrämjande av landsbygdens elektrifiering har tillsatts en beredning, benämnd elektrifieringsberedningen, bestående av en representant för en var av kommerskollegium, lantbruksstyrelsen, vattenfallsstyrelsen och statens bränslekommission.

I skrivelse den 16 september 1942 har *elektrifieringsberedningen* hemställt, att för budgetåret 1943/44 måtte för ifrågavarande ändamål anvisas ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor. I skrivelsen har framhållits, att av tidigare beviljade medel tagits i anspråk ett belopp av 6,370,000 kronor. Under de närmast föregående 12 månaderna hade bidrag beviljats med sammanlagt 3,300,000 kronor. De återstående disponibla medlen beräknades skola kunna täcka medelsbehovet fram till den 1 september 1943.

*Före-
draganden.*

Jag torde få erinra därom, att anvisandet av medel för ifrågavarande ändamål grundar sig på statsmakternas önskan att i nuvarande krisläge med dess svårigheter att anskaffa bensin samt lys- och brännolja lämna ett kraftigt stöd åt strävandena för landsbygdens elektrifiering. Dessa strävanden synas i den mån så med hänsyn till materialanskaffningen är möjligt bära fullföljas. Ytterligare medel torde därför bära ställas till förfogande för budgetåret 1943/44. För närvarande anser jag mig dock icke bära tillstyrka anvisande av större belopp än 2,000,000 kronor. Liksom hittills torde erforderliga belopp för upprätthållande av de elektriska länsföreningarnas i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län verksamhet samt för undersökning rörande landsbygdens elektrifiering få tagas i anspråk från detta anslag (IX H.T. 1941, p. 113).

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av landsbygdens elektrifiering* för
budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservations-*
anslag av kronor 2,000,000.

[118.] **39. Bidrag till bestridande av kostnaderna för lantbruksmöten.** Enligt kungörelsen den 12 juni 1931 (nr 211) angående stadgar för allmänna lantbruksmöten anordnas lantbruksmötena dels distriktsvis (distriktslantbruksmöten), för vilket ändamål riket är indelat i 6 distrikt, dels ock för hela riket (rikslantbruksmöten) sålunda, att under en tidsperiod av 15 år må hållas ett distriktslantbruksmöte inom varje distrikt samt därefter ett rikslantbruksmöte. Hittills ha distriktslantbruksmöten hållits år 1935 i Axvall för västra distriktet, år 1937 i Malmö för södra distriktet, år 1939 i Rommehed för bergslagsdistriktet och år 1942 i Norrköping för östra distriktet. I avseende å kostnaderna för lantbruksmötena har i princip räknats (se IX H. T. 1931, sid. 267) med ett årligt statsanslag av 25,000 kronor samt ett årligt anslag från hushållningssällskapen, motsvarande 1 procent å de

sällskapen årligen tilldelade allmänna statsanslagen. Av de sålunda inflytande medlen skulle årligen $\frac{4}{5}$ överlämnas till bestyrelsen för närmast följande distriktslantbruksmöte och återstoden användas för anordnande av rikslantbruksmötet. För ändamålet har anvisats ett reservationsanslag av 25,000 kronor för vart och ett av budgetåren 1931/32 och 1934/35—1939/40 samt ett obetecknat anslag av 40,000 kronor för innevarande budgetår. För budgetåren 1932/33, 1933/34, 1940/41 och 1941/42 har icke anvisats något anslag.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att för budgetåret 1943/44 måtte för ifrågavarande ändamål anvisas ett anslag av 67,500 kronor. Styrelsen har härvid yttrat följande.

Det femte distriktslantbruksmötet avses att hållas i Umeå år 1944, varjämte ett sjätte distriktslantbruksmöte och ett rikslantbruksmöte avses att hållas före den 1 september 1946.

Enligt den uppgjorda planen för medelsanvisningen till ifrågavarande ändamål skulle härför årligen anvisas ett belopp av 25,000 kronor. Därest planen för lantbruksmöten skall kunna följas, lär det bli erforderligt, att anslag av 25,000 kronor anvisas jämväl för ett vart av de fyra budgetår, för vilka anslag icke upptagits. Egentligen borde sålunda för budgetåret 1943/44 anvisas ett belopp av $[5 \times 25,000 - (40,000 - 25,000) =]$ 110,000 kronor i förevarande anslags syfte. Under förutsättning att ett belopp av $\left(\frac{110,000 + 25,000}{2} = \right)$ 67,500 kronor anvisas för budgetåret 1944/45 torde det emellertid vara tillfyllest, om för budgetåret 1943/44 beviljas enahanda belopp, 67,500 kronor. Lantbruksstyrelsen förordar, att anslaget av 1943 års riksdag upptages med sistnämnda belopp.

För anordnande av det planerade femte distriktslantbruksmötet erfordras enligt gällande plan för de allmänna lantbruksmötena, utöver det statsbidrag å 20,000 kronor som för detta ändamål anvisats för budgetåret 1942/43, ett ytterligare statsanslag av 20,000 kronor. Då jag anser det önskvärt, att nämnda distriktsmöte må kunna hållas under år 1944, vill jag förordna en medelsanvisning för nästa budgetår med sagda belopp. Med äskandet av medel till det ifrågasatta rikslantbruksmötet torde få anstå till en senare riksdag.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före
draganden.*

att till *Bidrag till bestridande av kostnaderna för lantbruks-
möten* för budgetåret 1943/44 anvisa ett an-
slag av kronor 20,000.

[119.] **40. Bidrag till jordbrukarungdomens förbund.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 85,000 kronor.

I en av lantbruksstyrelsen med skrivelse den 31 augusti 1942 överlämnad framställning har *styrelsen för jordbrukarungdomens förbund*, under åberopande av förslag till inkomst- och utgiftsstat för kalenderåret 1943, anhållit

om anslag för nästa budgetår med 138,900 kronor, varav 50,000 kronor till den centrala verksamheten och 88,900 kronor till konsulentverksamheten.

Lantbruksstyrelsen har i sin skrivelse yttrat i huvudsak följande.

Styrelsen kan varmt vitsorda den stora betydelsen av förbundets gagnande verksamhet. Styrelsen vill särskilt framhålla, att den av förbundet bedrivna klubbverksamheten är utav synnerligen stort värde för den uppväxande ungdomen på landsbygden. Vidare må erinras därom, att genom förbundets verksamhet skapas en relativt stor reserv av arbetskraft, som vid mera omfattande inkallelser till militärtjänstgöring är en värdefull tillgång för livsmedelsproduktionens vidmakthållande. Dessutom åstadkommes genom förbundets verksamhet ett större intresse för en ökad och förbättrad produktion av livsmedel, vilket givetvis ur folkförsörjningssynpunkt är av stor betydelse.

I förbundets framställning har anförts, att förbundets konsulenter och instruktörer på grund av de osäkra anställningsförhållandena intoge en i ekonomiskt hänseende ogynnsam ställning. Lantbruksstyrelsen delar denna uppfattning men håller före, att frågan om ordnandet av ifrågavarande befattningshavares anställnings-, avlönings- och pensionsförhållanden torde böra lösas i samband med behandlingen av hushållningssällskapsutredningens nyligen framlagda betänkande med förslag angående hushållningssällskapens organisation och verksamhet m. m., vilket jämväl omfattar förslag rörande ungdomsverksamhetens ordnande. Det synes emellertid lantbruksstyrelsen skäligt, att förbundets befattningshavare erhålla någon kompensation för de på grund av dyrtiden stegrade levnadskostnaderna. Styrelsen har för sin del intet att erinra mot att förbundets befattningshavare å sina löner under kalenderåret 1943 erhålla dyrtidstillägg med 20 procent.

Med hänsyn till förbundets, särskilt under nu rådande förhållanden, allmänt gagnande verksamhet anser sig lantbruksstyrelsen böra förorda, att förbundet för sin verksamhet under kalenderåret 1943 må komma i åtnjutande av förhöjt statsbidrag. En höjning av statsanslaget med 25,000 kronor till 110,000 kronor synes styrelsen påkallad och skälig.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn till det budgetära läget kan jag icke tillstyrka någon höjning av anslaget, vilket sålunda även för nästa budgetår torde böra uppföras med 85,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till jordbrukarungdomens förbund* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 85,000.

[120.] **41. Bidrag till samfundet för hembygdsvård.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 15,000 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 685.

I skrivelse den 22 augusti 1942 har *Samfundet för hembygdsvård* hemställt om anslag för budgetåret 1943/44 med 30,000 kronor. Samfundet har avsett, att av detta belopp skulle användas 5,000 kronor till kurser för byggmästare, 2,000 kronor för allmän upplysningsverksamhet, 21,500 kronor för planläggningar, ritningar, instruktioner, publicering m. m. rörande restaurering och sanering av äldre byggnader samt 1,500 kronor för utgivande av mönsterritningar.

Egnahemsstyrelsen har i remissutlåtande den 11 november 1942 förklarat sig endast kunna tillstyrka oförändrad anslagsanvisning.

Med hänsyn till det statsfinansiella läget anser jag mig icke böra föreslå någon höjning för budgetåret 1943/44 av ifrågavarande anslag. Detta bör således även för nästa budgetår uppföras med 15,000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att på förslag av samfundet för hembygdsvård och efter egnahemsstyrelsens hörande meddela närmare föreskrifter rörande anslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Bidrag till samfundet för hembygdsvård* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 15,000.

[121.] **Bidrag till ladugårdsförbättringar.** För detta ändamål har för budgetåren 1936/37—1941/42 anvisats reservationsanslag av tillhopa 1,400,000 kronor. Vidare har å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisats ett reservationsanslag (B) av 1,000,000 kronor till bidrag till ladugårdsförbättringar. Beträffande sistnämnda anslag, vilket motiverats av arbetslöshetspolitiska skäl och sålunda har karaktär av beredskapsanslag, har 1942 års riksdag medgivit, att anslaget finge till ett belopp av 250,000 kronor tagas i anspråk under budgetåret 1942/43 oberoende av de för dylikt anslag eljest gällande förutsättningarna.

Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t av de för ifrågavarande ändamål tillgängliga medlen tilldelat vissa hushållningssällskap understöd att av sällskapens förvaltningsutskott användas till bidrag till ladugårdsförbättringar inom sådana områden, där behovet av dylika förbättringar är särskilt trängande samt bidrag till deras utförande finnes påkallat med hänsyn till rådande arbetslöshet eller bristande tillgång på lämpligt virke, långa avstånd och dåliga kommunikationer. I samband härmed ha jämväl meddelats särskilda föreskrifter beträffande användningen av statsbidragen. I fråga om storleken av de bidrag, som av hushållningssällskap må beviljas för här ifrågavarande ändamål, har sålunda pläгат föreskrivas, att bidrag till bestridande av kostnaderna för reparation eller annat förbättringsarbete i ladugård, vari inbegripes uppförande av ny ladugård i stället för befintlig sådan, icke må beviljas till belopp överstigande 200 kronor per nötkreaturenhet. Enligt ett den 11 september 1942 meddelat beslut må dock, då särskilda skäl därtill äro, bidrag utgå med högst 300 kronor per sådan enhet. Kungl. Maj:t har vidare jämlikt riksdagens beslut av ifrågavarande medel disponerat erforderligt belopp för att möjliggöra utarbetandet av ändamålsenliga förslag till dylika förbättringsarbeten eller vidtagandet av andra åtgärder, ägnade att befordra ifrågavarande verksamhet. Anslagsdispositionen har från och med budgetåret 1940/41 skett i överensstämmelse med ett av jordbruksutskottet vid 1940 års lagtima riksdag i memorial nr 19 gjort,

av riksdagen godkänt (skr. nr 90) uttalande av innebörd, att bidrag, varom här är fråga, borde utgå i första hand inom de norrländska länen och Göteborgs och Bohus län samt inom andra län endast i sådana fall, där förhållandena vore likartade med dem i nämnda län och därjämte särskilda omständigheter prövades föreligga.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att till bidrag till ladugårdsförbättringar måtte för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 250,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn till det utbredda behov av statsbidrag till förbättrande av jordbrukets ladugårdsbestånd som alltjämt torde föreligga anser jag i likhet med *lantbruksstyrelsen*, att ifrågavarande bidragsverksamhet bör fortsättas jämväl under nästa budgetår. Mot att för ändamålet avses ett oförändrat belopp av 250,000 kronor har jag icke något att erinra. Det torde vara lämpligt, att Kungl. Maj:t av denna summa får disponera erforderligt belopp för att möjliggöra utarbetandet av ändamålsenliga förslag till förbättringsarbeten eller vidtagandet av andra åtgärder ägnade att främja ifrågavarande verksamhet. Bidragstilldelningen till de olika jordbrukarna bör i likhet med vad som gäller för innevarande budgetår handhas av vederbörande hushållningssällskaps förvaltningsutskott. För bidragens användning böra föreskrivas i huvudsak samma villkor, som gälla för åtnjutande av bidrag från tidigare anvisade anslag.

I likhet med vad som skett för löpande budgetår synes riksdagens medgivande böra inhämtas att till ett belopp av 250,000 kronor taga det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisade reservationsanslaget (B) å 1,000,000 kronor i anspråk under nästa budgetår oberoende av de för beredskapsanslag gällande förutsättningarna. Vid sådant förhållande torde några medel för ifrågavarande ändamål icke behöva äskas å riksstaten för budgetåret 1943/44.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att det å tilläggsstat II för budgetåret 1940/41 anvisade reservationsanslaget (B) till Bidrag till ladugårdsförbättringar må till ett belopp av 250,000 kronor under budgetåret 1943/44 tagas i anspråk oberoende av de för dylikt anslag eljest gällande förutsättningarna.

[122.] **42. Bidrag för anskaffande av apparatur till musterier.** För detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 15,000 kronor. Beträffande bestämmelserna angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 685.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Då jag ej har något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Bidrag för anskaffande av apparatur till musterier* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av . . kronor 15,000.

[123.] **43. Bidrag till Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund för teknisk konsulentverksamhet.** Förevarande anslag, som är avsett att disponeras såsom bidrag till förbundet för avlönande av en huvudsakligen i värmeteknik utbildad konsulent, är för budgetåret 1942/43 upptaget med 6,500 kronor. Beträffande de närmare bestämmelserna för anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 686.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen*, med överlämnande av en framställning i ämnet från Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund, hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte även för nästa budgetår anvisas ett anslag av 6,500 kronor.

Då gynnsamma erfarenheter föreligga av den hittills bedrivna verksamheten på området, vill jag förorda, att anslaget för budgetåret 1943/44 uppföres med oförändrat belopp av 6,500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Bidrag till Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund för teknisk konsulentverksamhet* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 6,500.

[124.] **44. Bidrag till uppförande av siloanläggningar, reservationsanslag.** För detta ändamål beviljade 1940 års urtima riksdag å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag av 300,000 kronor (prop. nr 1, bil. 7, p. 2; r. skr. nr 15, p. 1). Å riksstaten för innevarande budgetår har för ändamålet anvisats ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Bestämmelser rörande anslagets användning ha meddelats i kungörelsen den 31 augusti 1940 (nr 816) angående statsbidrag till uppförande av siloanläggningar för beredande av ensilagefoder. Enligt dessa bestämmelser må bidrag utgå med belopp motsvarande högst 25 procent av den beräknade och av hushållningssällskapet godkända materialkostnaden för respektive anläggning, dock högst med 200 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* dels förnyat sin den 5 december 1941 gjorda framställning (se IX H. T. 1942 sid. 172) om sådan ändring av bestämmelserna för ifrågavarande bidragsverksamhet, att bidrag finge beviljas med högst 40 procent av anläggningskostnaden, kostnaderna för erforderliga grävningsarbeten dock undantagna, dels ock hemställt, att för verksamheten måtte för budgetåret 1943/44 anvisas ett reservationsanslag

av 200,000 kronor. Vidare har Värmlands läns hushållningssällskaps försöksommitté i skrivelse den 7 september 1942 anhållit, att bidrag finge utgå med 50 procent av den beräknade och av hushållningssällskapet godkända totala anläggningskostnaden, dock högst med 200 kronor. I ärendet ha remissutlåtanden avgivits av statens livsmedelskommission den 25 september 1942 och av statskontoret den 12 oktober 1942.

Lantbruksstyrelsen har anfört i huvudsak följande:

Under budgetåret 1940/41 beviljade Kungl. Maj:t hushållningssällskapen statsanslag för år 1941 för utlämnande av bidrag till uppförande av siloanläggningar med sammanlagt 232,030 kronor. Härav togs emellertid ett belopp av endast 40,036 kronor i anspråk under nämnda år, varjämte Kungl. Maj:t medgav vissa hushållningssällskap rätt att jämväl under år 1942 av sagda medel disponera ett belopp av 120,269 kronor. Under första halvåret 1942 ha beviljats statsanslag till ifrågavarande ändamål för år 1942 med sammanlagt 87,965 kronor. Vidare har jordbrukstekniska föreningen av förevarande medel tilldelats statsbidrag för utförande av vissa undersökningar med tillhåpa 36,000 kronor. Enligt styrelsens beräkningar torde således för tillgodoseende av med anslaget avsedda ändamål under innevarande budgetår stå till förfogande ett belopp av $(300,000 + 200,000 - 40,036 - 120,269 - 87,965 - 36,000 =) 215,730$ kronor.

Under det första verksamhetsår denna bidragsform tillämpats ha bidragsmöjligheterna icke utnyttjats i väntad omfattning. Detta torde delvis sammanhånga med att kännedomen om verksamheten icke varit allmänt spridd samt med den ringa tillgången på lämpligt ensileringsmaterial under de svaga skördeåren 1940 och 1941. En bidragande orsak torde dock även otvivelaktigt ha varit, att de nuvarande bidragsbestämmelserna icke varit tillräckligt fördelaktiga för att stimulera intresset för uppförande av siloanläggningar.

Under erinran att lantbruksstyrelsen i skrivelse den 5 december 1941 föreslagit sådan ändring av bestämmelserna för ifrågavarande verksamhet, att bidrag finge utgå med 40 procent av hela anläggningskostnaden, kostnaderna för erforderliga grävningsarbeten dock undantagna, vill styrelsen, då det under rådande förhållanden framstår såsom mycket angeläget, att siloanläggningar komma till stånd i en avsevärt ökad omfattning, ånyo föreslå, att förenämnda ändring av bestämmelserna genomföres. Motsvarande ändring i fråga om sättet för kostnadernas beräkning torde böra vidtagas jämväl beträffande lån för uppförande av siloanläggningar.

Medelsbehovet för här ifrågavarande ändamål under innevarande och nästkommande budgetår synes icke med säkerhet kunna beräknas på grundval av hittillsvarande erfarenhet av verksamheten. Då emellertid intresset för foderensileringen synes vara stigande även bland de mindre jordbrukarna, kan hushållningssällskapens medelsbehov för ändamålet beräknas komma att ökas. Med hänsyn till betydelsen av en allmännare utbredning av ensileringsförfarandet för tillvaratagandet av fodermedelstillgångarna torde sällskapens ansökningar om anslag för utlämnande av bidrag till siloanläggningar böra i möjligaste mån tillgodoses.

Medelsanvisningen för budgetåret 1943/44 torde böra beräknas till oförändrat belopp eller 200,000 kronor.

Livsmedelskommissionen har tillstyrkt lantbruksstyrelsens framställning om ändring av bestämmelserna för lån och bidrag till uppförande av siloanläggningar. Orsaken till att möjligheterna att erhålla bidrag för ifrågavarande ändamål icke utnyttjats i önskvärd omfattning har av kommissionen

förmodats vara, att bidragsvillkoren icke ansetts tillräckligt förmånliga. Även den omständigheten, att kostnaderna för uppförande av siloanläggningar ökat högst avsevärt sedan nu gällande bestämmelser utfärdats, talade enligt kommissionens mening för en ändring i föreslagen riktning av såväl bidrags- som lånevillkoren.

Statskontoret har — under framhållande att det icke torde vara möjligt att med någon större grad av tillförlitlighet bedöma, huruvida de nuvarande möjligheterna att av statsmedel erhålla lån och bidrag till här avsedda anläggningar kunde anses tillräckliga — icke funnit skäl föreligga att nu vidtaga den föreslagna ändringen av statsbidragsbestämmelserna.

Då det i nuvarande försörjningsläge är av synnerlig vikt, att ensileringsförfarandet i möjligaste mån kommer till användning, anser jag i likhet med lantbruksstyrelsen, att medel för ändamålet böra anvisas för nästa budgetår. Medelsanvisningen bör dock enligt mitt förmenande kunna begränsas till 150,000 kronor. Liksom statskontoret finner jag mig icke för närvarande kunna tillstyrka den av lantbruksstyrelsen förordade ändringen i bidragsbestämmelserna. Innan en dylik ändring vidtages bör enligt min mening ytterligare någon tids erfarenhet rörande verksamhetens utveckling avvaktas. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Före-
draganden.

att till *Bidrag till uppförande av siloanläggningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 150,000.

[125.] 45. **Bidrag till uppförande av frukt- och potatislagerhus m. m., reservationsanslag.** Under denna anslagstitel anvisades å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag av 50,000 kronor. För budgetåret 1942/43 ha för ändamålet anvisats två reservationsanslag, vardera å 60,000 kronor (IX H. T. 1942, sid. 172, och prop. nr 227; r. skr. nr 9 och 299). Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 686.

I skrivelse den 17 september 1942 har lantbruksstyrelsen hemställt, att för budgetåret 1943/44 måtte för ifrågavarande ändamål anvisas ett reservationsanslag av 180,000 kronor. Styrelsen har såsom stöd för framställningen åberopat vad styrelsen anfört i samband med äskande för nästa budgetår av kapitaltillskott till frukt- och potatislagerhusfonden. I nämnda sammanhang har styrelsen bland annat uppgivit, att de enligt vad som kommit till styrelsens kännedom för närvarande planerade lagerhusen skulle draga en kostnad av 7,375,000 kronor. För att tillgodose uppkommande lånebehov under nästa budgetår har lantbruksstyrelsen ansett, att en förstärkning av fonden med 1,500,000 kronor vore erforderlig.

Av vad lantbruksstyrelsen anfört framgår, att i stor utsträckning planerats anläggningar av här ifrågavarande slag. Med hänsyn till önskvärdheten att

Före-
draganden.

få dylika anläggningar till stånd och då tillgängliga medel icke synas tillräckliga för att möta beräknad efterfrågan å statsbidrag, tillstyrker jag att för budgetåret 1943/44 anvisas ytterligare medel för ändamålet. Enligt vad jag i annat sammanhang anfört torde frukt- och potatislagerhusfonden för nästa budgetår böra erhålla ett kapitaltillskott av 1,000,000 kronor. Medelsanvisningen för ifrågakarande bidragsverksamhet synes icke böra bestämmas till högre belopp än som anvisats för innevarande budgetår eller 120,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande av frukt- och potatislagerhus*
m. m. för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 120,000.

[126.] **46. Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlänefond.** Vid 1938 års riksdag (prop. nr 217; r. skr. nr 275) beslöts inrättande av jordbrukets maskinlänefond. Bestämmelserna angående lån från fonden finnas meddelade i kungörelsen den 17 juni 1938 (nr 401), vilken ändrats genom kungörelsen nr 521/1941. Enligt 15 § i kungörelsen nr 401/1938 må lantbruksstyrelsen bevilja den, som av hushållningssällskap tilldelats lån från fonden, bidrag till lånets återbetalning, motsvarande en femtedel av lånets ursprungliga kapitalbelopp. Återbetalningstiden för lån må bestämmas till minst fem och högst åtta år, räknat från och med året efter lånets lyftande.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att till Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlänefond måtte för budgetåret 1943/44 anvisas ett anslag av 20,000 kronor. Såsom motivering för anslaget har styrelsen anfört bland annat följande.

Då utlåningen från jordbrukets maskinlänefond påbörjades under senare hälften av år 1938, synas medel böra finnas tillgängliga från och med budgetåret 1943/44 för tillgodoseende av uppkommande anspråk på bidrag till låns återbetalning. Under senare hälften av år 1938 beviljades lån med en återbetalningstid av fem år till ett belopp av sammanlagt i runt tal 101,300 kronor. På grund härav synes medelsbehovet för nästa budgetår för ifrågakarande bidragsverksamhet kunna beräknas till högst $\left(\frac{101,300}{5} =\right)$ 20,260 kronor. För ändamålet synes med hänsyn härtill ett obetecknat anslag å i runt tal 20,000 kronor böra uppföras å riksstaten för nästa budgetår. Anslaget torde böra benämnas Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlänefond.

Före.
draganden.

Såsom lantbruksstyrelsen framhållit torde det bli erforderligt, att medel från och med budgetåret 1943/44 ställas till förfogande för utlämnande av bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlänefond enligt bestämmelserna i kungörelsen den 17 juni 1938 (nr 401). Mot det av lantbruksstyrelsen ifrågasatta anslagsbeloppet, 20,000 kronor, synes intet vara att erinra. Anslaget torde böra upptagas såsom obetecknat anslag och benämnas Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlänefond. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond* för budgetåret 1943/44 anvisa ett
 anslag av kronor 20,000.

[127.] **47. Forsknings- och försöksverksamhet rörande lantmannabyggnader, reservationsanslag.** I skrivelse den 2 februari 1942 har *lantbruksförbundets byggnadsförening u. p. a.* hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för upprättande med statsmedel av en institution för forsknings- och försöksverksamhet beträffande lantmannabyggnader. Över framställningen ha yttranden avgivits den 22 april 1942 av lantbruksstyrelsen och egnahemsstyrelsen gemensamt, den 16 oktober 1942 av domänstyrelsen samt den 10 november 1942 av ladugårdsbyggnadssakkunniga och den 12 i samma månad av byggnadsstyrelsen.

Då starka skäl synas tala för vidtagande av åtgärder för att få till stånd en statlig forsknings- och försöksverksamhet rörande lantmannabyggnader, torde medel för ändamålet böra upptagas å riksstaten för budgetåret 1943/44. Med hänsyn till att ytterligare utredning och överväganden av frågan erfordras, innan slutliga förslag i ämnet kunna framläggas, lär nu endast böra uppföras ett beräknat belopp. Anslagsbehovet torde tills vidare kunna beräknas till 60,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Forsknings- och försöksverksamhet rörande lantmannabyggnader* för budgetåret 1943/44 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 60,000.

[128.] **48. Upplysningsverksamhet rörande forsknings- och försöksarbetet på jordbrukets område.** Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1939 har tillkallats en utredningsman att verkställa utredning i fråga om en mera ändamålsenlig upplysningsverksamhet rörande resultaten av den statliga och statsunderstödda forsknings-, försöks- och provningsverksamheten på jordbrukets och trädgårdsskötselns område. Med skrivelse den 17 september 1942 har utredningsmannen avlämnat betänkande med förslag i ämnet. Det för förslagets genomförande erforderliga statsbidraget har beräknats till 38,800 kronor under första verksamhetsåret, samt till 37,000 kronor för följande år. Över betänkandet ha yttranden avgivits av ett flertal myndigheter och korporationer.

Beredningen av ifrågavarande ärende pågår ännu inom jordbruksdepartementet. Då det ur produktionssynpunkt synes önskvärt, att förslaget genomföres, torde, i avbidan på frågans slutbehandling, för ändamålet böra uppföras

*Före-
draganden.*

ett beräknat belopp av 38,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Upplysningsverksamhet rörande forsknings- och försöksarbetet på jordbrukets område* för budgetåret 1943/44 beräkna ett anslag av kronor 38,000.

H. Egnahemsbildning, kolonisation och grundförbättringar m. m.

[129.] 1. **Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 221,500 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 30 juni 1939 personalförteckning för egnahemsstyrelsen (statsbyggaren sid. 687), dels ock den 17 april 1942 följande avlöningsstat för styrelsen:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 104,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 12,300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 78,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 27,200
Summa kronor 221,500.	

Egnahemsstyrelsen har i skrivelse den 24 augusti 1942, varöver infordrade utlåtanden avgivits den 7 oktober 1942 av statskontoret, den 14 oktober 1942 av riksräkenskapsverket och den 10 november 1942 av allmänna lönenämnden, beräknat medelsbehovet för avlöningar vid styrelsen under nästa budgetår till 249,000 kronor. I fråga om beräkningen av de olika anslagsposter-na må nämnas följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 249,000 kronor, avse 112,000 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 12,300 kronor arvoden och ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 95,000 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt 29,700 kronor rörligt tillägg.

Höjningen av ordinarieposten med 8,000 kronor föranledes av förslag om uppflyttning av kamrerartjänsten från lönegrad A 24 till lönegrad A 26 och om inrättande utav ytterligare en revisorstjänst i lönegrad A 21. Båda förslagen motiveras med hänvisning till den arbetsbörda och det ansvar, som åvila kamreraren, samt de omfattande arbetsuppgifter med avseende å såväl styrelsens egen kassarörelse som revisionen av nämndernas räkenskaper, som ankomma på kamrerarkontoret. Icke-ordinarieposten har uppräknats dels med 10,200 kronor för anställande av extra personal å kamrerarkontoret, dels ock med 6,800 kronor för utökning av ar-

betskrafterna å byggnadskontoret med 1 byråarkitekt i lönegrad Eo 21. Højningen av posten rörligt tillägg med 2,500 kronor sammanhänger med styrelsens förslag om uppräknig av ordinarie- och icke-ordinarieposterna. Den ifrågasatta anslagsökningen motväges till stor del av en minskning av anslaget till styrelsens handhavande av bostadsförbättringsverksamhet.

Statskontoret har anført i huvudsak följande.

Beträffande den föreslagna uppflyttningen i högre lönegrad av **kamrerartjänsten** får statskontoret erinra om att tjänsteförteckningssakkunniga icke ansett sig kunna förorda uppflyttning i lönegrad av sagda befattning även som om den ingående behandling, som ägnades detta spörsmål vid 1942 års riksdag. Då några nya omständigheter icke tillkommit, som kunna föranleda ett ändrat ställningstagande härutinnan, anser sig ämbetsverket icke kunna förorda, att frågan nu ånyo upptages till prövning.

Vad härefter angår den begärda förstärkningen av arbetskrafterna å **kamrerarkontoret**, må erinras, att icke-ordinarieposten genom beslut vid 1942 års riksdag höjdes från 68,000 kronor till 78,000 kronor för anställande i ungefärligen den omfattning statskontoret angivit av extra personal å nämnda kontor, eller sålunda av 1 befattningshavare i lönegrad Ex 15 och 2 befattningshavare i lönegrad Ex 2.

Enligt statskontorets mening synes närmare erfarenhet av denna ökning av personalen — från 8 till 11 befattningshavare — böra avvaktas innan medel anvisas för ytterligare utökning av densamma. I varje fall lærer det icke böra ifrågakomma att redan nu inrätta en ordinarie revisorsbefattning. Därest det finnes oundgängligen nödvändigt att anställa ytterligare personal, bör möjlighet härtill beredas genom en lämplig höjning av förenämnda anslagspost för anställande av ytterligare icke-ordinarie befattningshavare.

Den föreslagna byråarkitektbefattningen å styrelsens byggnadskontor var jämväl föremål för prövning vid 1942 års riksdag utan att några medel ansågos böra beviljas för ändamålet. Med hänsyn härtill och då tillräckliga skäl ej heller nu kunna anses förebragta för inrättande av en dylik befattning, avstyrker statskontoret framställningen i denna del.

Riksräkenskapsverket har tillstyrkt bifall till den föreslagna förstärkningen av egnahemsstyrelsens kamerala organisation.

Lönenämnden har yttrat väsentligen följande.

Sedan numera ytterligare erfarenhet vunnits rörande arten och omfattningen av de göromål, som åvila kamreraren hos egnahemsstyrelsen, finner sig lönenämnden kunna tillstyrka, att kamrerartjänsten uppflyttas i 26 lönegraden.

Lönenämnden äger icke möjlighet att bedöma, huruvida med hänsyn till omfattningen av den styrelsens kamrerarkontor åvilande kontrollen över egnahemsnämndernas verksamhet ett oundgängligt behov av den utav styrelsen begärda personalförstärkningen föreligger. Det synes nämnden icke vara uteslutet, att det ökade personalbehovet skulle åtminstone tills vidare kunna tillgodoses genom anställande av en amanuens. Därest emellertid en ny revisorstjänst anses behöfelig, synes densamma tills vidare böra uppföras å extra ordinarie stat.

Beträffande slutligen den begärda förstärkningen av personalen å byggnadskontoret med en byråarkitekt i lönegrad Eo 21, är det givetvis svårt för lönenämnden att yttra sig om behöfligheten även av denna tjänst. Mot den föreslagna löneställningen för byråarkitekten lærer emellertid i och för sig icke vara något att erinra.

*Före-
draganden.*

I likhet med statskontoret anser jag mig icke kunna tillstyrka förslaget om uppflyttning av kamrerartjänsten i lönegrad A 26. Egnahemsstyrelsens hemställan om förstärkning av arbetskrafterna å kamrerarkontoret anser jag mig endast såtillvida kunna biträda, att jag förordar, att för nästa budgetår ytterligare ett belopp av 6,000 kronor beräknas för ändamålet. Förslaget om inrättande av en extra ordinarie byråarkitektbefattning å styrelsens byggnadskontor kan jag i nuvarande läge icke tillstyrka.

Vid bifall till vad jag sålunda anfört böra anslagsposterna avlöningar till ordinarie tjänstemän samt arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, uppföras med oförändrade belopp av 104,000 kronor och 12,300 kronor. För avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde böra upptagas 84,000 kronor eller ett 6,000 kronor högre belopp än för innevarande budgetår. Med beaktande av vad sist sagts bör slutligen för rörligt tillägg beräknas $(27,200 + 900 =) 28,100$ kronor.

För nästa budgetår skulle följaktligen avlöningskostnaderna vid egnahemsstyrelsen uppgå till sammanlagt $(104,000 + 12,300 + 84,000 + 28,100 =) 228,400$ kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagsökning med 6,900 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för egnahemsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förelagsvis</i>	kronor 104,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 12,300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 84,000
4. Rörligt tillägg, <i>förelagsvis</i>	» 28,100

Summa kronor 228,400;

- 2) till *Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Avlöningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förelagsanlag* av kronor 228,400.

[130.] **2. Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Omkostnader, förelagsanlag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 70,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 17 april 1942 fastställt omkostnadsstat för egnahemsstyrelsen (statsliggaren sid. 687).

I den under nästföregående punkt omförmälda skrivelsen har *egnahemsstyrelsen* beräknat medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår till oförändrat belopp av 70,000 kronor.

Med biträdande av egnahemsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden*

att till *Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 70,000.

[131.] 3. **Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Handhavande av bostadsförbättringsverksamhet.** För detta ändamål har för innevarande budgetår uppförts ett anslag å 60,000 kronor. Från anslaget skola bestridas utgifter för avlöningar och omkostnader vid egnahemsstyrelsen i anledning av dennas handhavande av bostadsförbättringsverksamheten å landsbygden.

I skrivelse den 24 augusti 1942 har *egnahemsstyrelsen* föreslagit en nedläggning av anslaget till 40,000 kronor för nästa budgetår under förutsättning att av styrelsen begärd höjning av styrelsens avlöningsanslag komme till stånd.

Med hänsyn bland annat till medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1941/42 torde förevarande anslag kunna begränsas till 40,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Egnahemsbildning: Egnahemsstyrelsen: Handhavande av bostadsförbättringsverksamhet* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 40,000.

[132.] 4. **Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 710,000 kronor. Kungl. Maj:t har för egnahemsnämnderna fastställt dels den 7 juni 1940 personalförteckning (statsliggaren sid. 688) dels ock den 17 april 1942 följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 298,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 55,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 281,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 76,000

Summa kronor 710,000.

I skrivelse den 24 augusti 1942 har *egnahemsstyrelsen* beräknat medelsbehovet för avlöningar vid egnahemsnämnderna till 753,000 kronor. Beträffande detta belopps fördelning å olika anslagsposter må anföras följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 753,000 kronor, avse 308,000 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 55,000 kronor arvoden och särskilda er-

sättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 300,000 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt 90,000 kronor rörligt tillägg. Ordinarieposten har höjts med 10,000 kronor på grund av beräknade löneklassuppflyttningar. Ökningen av icke-ordinarieposten har föranletts dels till ett belopp av 12,000 kronor av beräknade löneklassuppflyttningar, dels ock till återstående belopp, 7,000 kronor, av hänsyn till behovet av förstärkning av arbetskrafterna hos egnahemsnämnderna. Slutligen har en uppräknings med 14,000 kronor vidtagits beträffande posten rörligt tillägg, vilken uppräknings till ett belopp av 13,000 föranledes av postens anpassning efter den verkliga medelsåtgången. Den föreslagna anslagshöjningen motväges delvis av den nedsättning, som egnahemsstyrelsen förordar i fråga om anslaget till egnahemsnämnderna för handhavandet av bostadsförbättringsverksamheten.

Statskontoret har i remissutlåtande den 7 oktober 1942 anført huvudsakligen följande.

I betraktande av den genom beslut vid 1942 års riksdag vidtagna höjningen av icke-ordinarieposten — från 270,000 till 281,000 kronor — vilken höjning enligt föredragande departementschefen skulle möjliggöra nyanställning av oundgängligen erforderlig personal vid nämnderna, kan statskontoret icke tillstyrka den nu gjorda framställningen om uppräknings av posten i vidare mån än som kan betingas av författningsenliga löneklassuppflyttningar.

*Före-
draganden.*

Jag anser mig icke böra föreslå annan förändring i egnahemsnämndernas avlöningsstat för nästa budgetår än att posterna avlöningar till ordinarie tjänstemän och avlöningar till övrig icke-ordinarie personal till följd av beräknade löneklassuppflyttningar höjas till $(298,000 + 10,000 =)$ 308,000 respektive $(281,000 + 12,000 =)$ 293,000 kronor, varjämte för rörligt tillägg bör beräknas 89,000 kronor eller ett 13,000 kronor högre belopp än i gällande avlöningsstat. För nästa budgetår skulle sålunda avlöningskostnaderna uppgå till sammanlagt $(308,000 + 55,000 + 293,000 + 89,000 =)$ 745,000 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagsökning med 35,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för egnahemsnämnderna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 308,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	» 55,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 293,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 89,000

Summa kronor 745,000;

2) till *Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Avlöning-*
ar för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslags-*
anslag av kronor 745,000.

[133.] **5. Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Omkostnader, förslagsanslag.** För detta ändamål är för budgetåret 1942/43 uppfört ett förslagsanslag av 270,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 17 april 1942 fastställt omkostnadsstat för egnahemsnämnderna (statsliggaren sid. 689).

I den under nästföregående punkt omförmälda skrivelsen har *egnahemsstyrelsen* beräknat medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår till oförändrat belopp, 270,000 kronor.

Med hänsyn till medelsåtgången under budgetåret 1941/42 torde anslagsposten för reseersättningar kunna sänkas med 20,000 kronor till 140,000 kronor. Anslaget bör följaktligen för nästa budgetår uppföras med (270,000 — 20,000 =) 250,000 kronor. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa stat för anslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Före-
draganden.

att till *Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Omkost-*
nader för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 250,000.

[134.] **6. Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Handhavande av bostadsförbättringsverksamhet.** För detta ändamål har för innevarande budgetår uppförts ett anslag å 80,000 kronor. Från anslaget skola bestridas utgifter för avlöningar och omkostnader vid egnahemsnämnderna i anledning av dessas handhavande av bostadsförbättringsverksamheten å landsbygden.

I skrivelse den 24 augusti 1942 har *egnahemsstyrelsen* föreslagit en sänkning av anslaget till 60,000 kronor för nästa budgetår under förutsättning att av styrelsen ifrågasatt höjning av egnahemsnämndernas avlöningsanslag komme till stånd.

Även för nästa budgetår erfordras särskild medelsanvisning för bestridande av de merkostnader för egnahemsnämnderna, som föranledas av bostadsförbättringsverksamheten å landsbygden. Vad beträffar medelsanvisningens storlek torde denna med hänsyn till medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1941/42 kunna bestämmas till 50,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Före-
draganden.

att till *Egnahemsbildning: Egnahemsnämnderna: Handha-*
vande av bostadsförbättringsverksamhet för budgetåret 1943/
 44 anvisa ett anslag av kronor 50,000.

[135.] **7. Egnahemsbildning: Egnahemsorganens byggnadsrådgivning.** Av det å femte huvudtiteln uppförda reservationsanslaget till Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden har egnahemsstyrelsen medgivits rätt att under budgetåret 1942/43 taga i anspråk ett belopp av 140,500 kronor till bestridande av kostnaderna för den genom egnahemsorganen bedrivna rådgivningen i landsbygdens byggnadsfrågor (prop. nr 320/1942).

I skrivelse den 24 augusti 1942 har *egnahemsstyrelsen* hemställt, att för nästa budgetår måtte under nionde huvudtiteln anvisas ett anslag av 170,000 kronor till egnahemsorganens byggnadsrådgivning. Styrelsen har som motivering till sin hemställan anfört i huvudsak följande.

Den genom egnahemsorganen bedrivna byggnadsrådgivningen har redan från början fått så stor omfattning, att det hittills, trots rationalisering av arbetsförfarandet, icke varit möjligt inom erhållen anslagsram att åt varje särskilt företag ägna den tid, som vore önskvärd. Ehuru verksamheten sålunda synes tendera mot ett ökat behov av arbetskrafter, har styrelsen likväl ansett sig ännu så länge böra räkna med i huvudsak endast den personal, som för närvarande sysselsättes, dock med tillägg av ett skrivbiträde hos var och en av de mest arbetstyngda egnahemsnämnderna. Byggnadsrådgivningen skulle sålunda komma att kräva en föreståndare och en ritare i Värmlands län, en föreståndare och en ritare halva året i Kopparbergs län, en föreståndare, två ritare och ett skrivbiträde i Västernorrlands län, en föreståndare och en ritare i Jämtlands län, en föreståndare, en anläggningsingenjör, två ritare och ett skrivbiträde i Västerbottens län samt en föreståndare, två ritare och ett skrivbiträde i Norrbottens län. För föreståndarna torde det bli nödvändigt att räkna med en genomsnittlig avlönning av 600 kronor i månaden samt för ritare och skrivbiträden 425 respektive 225 kronor i månaden, vilket innebär någon uppräknings av nu utgående avlöningar med hänsyn till de ökade levnadsomkostnaderna. Sammanlagt torde avlöningskostnaderna kunna beräknas till i runt tal 100,000 kronor.

Med hänsyn till att innevarande budgetårs anslag får anses mycket knappt även i vad det avser omkostnader för verksamheten — inberäknat resekostnader — torde de sammanlagda kostnaderna för byggnadsrådgivning genom omförmälda sex egnahemsnämnder icke böra uppskattas till lägre belopp än 150,000 kronor.

Till hjälp vid verksamhetens ledning och övervakning torde även i fortsättningen erfordras viss extra personal vid styrelsens byggnadskontor. Kostnaderna härför beräknas uppgå till 20,000 kronor.

I proposition nr 320 till 1942 års riksdag har förutsatts, att för de rådgivningskostnader, som efter utgången av budgetåret 1942/43 kunde uppkomma, anslaget till bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden icke skulle tagas i anspråk, utan att kostnaderna i stället borde uppföras å särskilt anslag.

Gentemot egnahemsstyrelsens beslut i förevarande ärende uttalades skiljaktig mening av *byråchefen Ericsson*, vilken ansåg, att anslaget borde kunna begränsas till 80,000 kronor. Reservanten yttrade bland annat följande.

Det är icke önskvärt att inom egnahemsorganisationen vidtagas så omfattande anordningar för byggnadsrådgivning, som avses av styrelsens majoritet. Landsbygdens föreningsrörelse kan i stället med fördel taga hand om denna rådgivande verksamhet, liksom även i viss omfattning materielinköp. I avbidan på att lantbruksförbundets byggnadsförening även över-

tager byggnadsrådgivningen i Norrland — vilket torde kunna ske utan nämnvärt uppskov — torde egnahemsorganisationen utan anställande av en vidlyftig tjänstemannastab kunna provisoriskt handha byggnadsrådgivning i någon omfattning.

Statskontoret har i remissutlåtande den 7 oktober 1942 framhållit följande.

I ett den 25 april 1942 avgivet utlåtande angående medel till kontroll och rådgivning beträffande landsbygdens byggnadsfrågor för budgetåret 1942/43 uttalade ämbetsverket, bland annat, att ytterligare någon tids erfarenhet rörande såväl behovet överhuvud av statlig medverkan vid byggnadsrådgivningen som ock omfattningen av hithörande göromål torde böra avvaktas, innan anställandet av nya arbetskrafter hos styrelsen borde komma i fråga. I anslutning härtill och i betraktande av att det statsfinansiella läget alltjämt och med ökad styrka manar till sträng hushållning med statens medel, anser sig statskontoret icke kunna förorda bifall till föreliggande framställning om anvisande av 170,000 kronor till ifrågavarande byggnadsrådgivning. Enligt ämbetsverkets mening torde det böra tagas under övertvägande, huruvida icke lantbruksförbundets byggnadsförening bör övertaga rådgivningsverksamheten även inom de delar av landet, Norrland, Värmland och Dalarna, där egnahemsorganen nu omhänderhar verksamheten i fråga. I avvaktan härpå torde, såsom reservanten inom egnahemsstyrelsen framhållit, egnahemsorganisationen utan anställande av en vidlyftig tjänstemannastab kunna provisoriskt omhänderha byggnadsrådgivning i någon omfattning. I varje fall kan statskontoret icke förorda högre anslagsbelopp för budgetåret 1943/44 än vad nämnde reservant förordat eller sålunda 80,000 kronor.

Den genom egnahemsorganen bedrivna byggnadsrådgivningen är otvivelaktigt av stor betydelse. Då statens stödjande verksamhet å byggnadsområdet nått en avsevärd omfattning, synes det mig naturligt, att staten också tillser att de medel, som nedläggas i byggnader, komma till bästa användning. Med hänsyn härtill bör den statliga byggnadsrådgivningen enligt mitt förmenande jämväl under nästa budgetår bedrivas inom samma delar av landet som hittills, nämligen Värmland, Dalarna och hela Norrland. I nuvarande läge anser jag mig dock icke böra tillstyrka större medelsanvisning för ändamålet än för innevarande budgetår, eller 140,500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Föredraganden.

att till *Egnahemsbildning: Egnahemsorganens byggnadsrådgivning* för budgetåret 1943/44 anvisa ett
anslag av kronor 140,500.

[136.] 8. **Egnahemsbildning: Egnahemsorganens byggnadskontroll.** Av det å femte huvudtiteln uppförda reservationsanslaget till Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden har egnahemsstyrelsen medgivits rätt att under budgetåret 1942/43 taga i anspråk ett belopp av 119,500 kronor till gäldande av kostnaderna för kontroll över den statsunderstödda bostadsbyggnadsverksamheten på landsbygden.

Egnahemsstyrelsen har i skrivelse den 24 augusti 1942 hemställt, att för nästa budgetår måtte under nionde huvudtiteln uppföras ett anslag av 150,000 kronor till egnahemsorganens byggnadskontroll. I skrivelsen har i huvudsak framhållits följande.

Det synes egnahemsstyrelsen betydelsefullt, att viss byggnadskontroll kan utövas även genom egnahemsnämnderna i södra och mellersta Sverige, d. v. s. inom de län där lantbruksförbundets byggnadsförening handhar byggnadsrådgivningen. Antalet hos egnahemsnämnderna verksamma byggnadskontrollanter skulle därvid komma att bli 16 mot för närvarande 14. Av dessa 16 kontrollanter avses 2 bli anställda endast under sommarhalvåret. Avlöningskostnaderna för kontrollanterna kunna beräknas till omkring 82,000 kronor. Härtill komma utgifter för resor och expenser.

Anslaget till byggnadskontroll torde, med utgångspunkt från vad nyss föreslagits, icke böra upptagas till lägre belopp än 150,000 kronor.

Liksom byggnadsrådgivningen har även byggnadskontrollen förutsatts skola efter utgången av budgetåret 1942/43 bekostas från särskilt anslag å riksstaten.

Vid ärendets behandling i egnahemsstyrelsen uttalades skiljaktig mening av *byråchefen Ericsson*, vilken ansåg, att ett belopp av 75,000 kronor borde vara tillräckligt för ifrågavarande ändamål.

I remissutlåtande den 7 oktober 1942 har *statskontoret* — i likhet med reservanten inom egnahemsstyrelsen — framhållit, att ett anslagsbelopp av 75,000 kronor syntes ämbetsverket vara tillräckligt för anordnande av den byggnadskontroll, som lämpligen icke kunde ordnas på annat sätt än genom egnahemsorganen.

*Före-
draganden.*

Ej heller jag är beredd att tillstyrka så stor medelsanvisning för ifrågavarande ändamål som egnahemsstyrelsen föreslagit. Enligt mitt förmenande bör anslaget upptagas till enahanda belopp, som utgår för ändamålet under nu löpande budgetår, eller till 119,500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egnahemsbildning: Egnahemsorganens byggnads-
kontroll* för budgetåret 1943/44 anvisa ett
anslag av kronor 119,500.

[137.] **9. Egnahemsbildning: Bidrag till lantbruksförbundets byggnadsförening.** Jämlikt beslut av 1942 års riksdag (prop. 320; r. skr. nr 463) må från det å femte huvudtiteln uppförda reservationsanslaget till Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden till lantbruksförbundets byggnadsförening för bestridande av kostnaderna för den av föreningen utövade rådgivningen i landsbygdens byggnadsfrågor under budgetåret 1942/43 utanordnas ett belopp av 75,000 kronor, vilket belopp, under förutsättning att ett fortsättande av föreningens rådgivningsverksamhet skulle allvarligt äventyras, kan ökas till högst 100,000 kronor. Beträffande villkoren för statsbidragets åtnjutande hänvisas till statsliggaren sid. 200.

Å nionde huvudtiteln är för innevarande budgetår uppfört ett anslag till Bidrag till lantbruksförbundets byggnadsförening å 9,600 kronor. Anslaget är avsett för bidrag till föreningens försöksverksamhet rörande lantmannabyggnader. Beträffande närmare bestämmelser för anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 686.

I skrivelse den 28 november 1942 har *lantbruksförbundets byggnadsförening u. p. a.* — under åberopande av utredning rörande det ekonomiska resultatet av föreningens verksamhet under åren 1941—43 — hemställt om ett särskilt bidrag å 100,000 kronor för nästa budgetår till rådgivning i landsbygdens byggnadsfrågor.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1942, med överlämnande av en framställning i ämnet från lantbruksförbundets byggnadsförening u. p. a., hemställt, att för föreningens försöksverksamhet rörande lantmannabyggnader måtte även för nästa budgetår anvisas ett anslag av 9,600 kronor.

För den rådgivningsverksamhet i landsbygdens byggnadsfrågor, som bedrivs av lantbruksförbundets byggnadsförening, bör enligt mitt förmenande utgå bidrag jämväl under nästa budgetår. Jag vill erinra, att vid behandlingen av förevarande bidragsfråga vid 1942 års riksdag förutsattes, att de kostnader av ifrågavarande natur, som kunde uppkomma efter utgången av budgetåret 1942/43, skulle bestridas från ett särskilt anslag. För att kunna komma i åtnjutande av understöd bör föreningen liksom hittills framlägga en fullständig redogörelse för användningen av de hittills anvisade medlen ävensom uppgifter angående sin nuvarande ekonomiska ställning. Rapporter rörande rådgivningsverksamheten böra vidare periodiskt ingivas till Kungl. Maj:t, varjämte statlig revision av föreningens till rådgivningen hänförliga räkenskaper bör ske. Slutligen förutsätter jag som självfallet, att föreningen noggrant beaktar en mellan egnahemsstyrelsen och föreningen i februari 1942 träffad överenskommelse rörande rådgivningsverksamheten.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn till den betydelse, som den av föreningen bedrivna försöksverksamheten rörande lantmannabyggnader otvivelaktigt har för jordbruket, förordar jag, att även för nästa budgetår ett belopp av 9,600 kronor anvisas såsom bidrag till denna verksamhet.

Ifrågavarande båda bidrag till föreningens verksamhet torde böra utgå från ett under nionde huvudtiteln upptaget obetecknat anslag, benämnt Egnahemsbildning: Bidrag till lantbruksförbundets byggnadsförening. Till förevarande ändamål synes för nästa budgetår böra anvisas ett sammanlagt belopp av 100,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egnahemsbildning: Bidrag till lantbruksförbundets byggnadsförening* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 100,000.

[138.] **10. Egnahemsbildning: Ersättningar åt egnahemsombuden, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 30,000 kronor. I fråga om anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 690.

I skrivelse den 24 augusti 1942 har *egnahemsstyrelsen* anhållit om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår för ifrågavarande ändamål, samt därvid förordat, att egnahemsombudens utgifter för telefonsamtal och porton för brev till låntagare framdeles finge bestridas från anslaget. Sistnämnda utgifter hade hittills bestritts från egnahemsnämndernas omkostnadsanslag.

*Före-
draganden.*

Jag tillstyrker egnahemsstyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egnahemsbildning: Ersättningar åt egnahemsombuden* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 30,000.

[139.] **11. Egnahemsbildning: Förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlare, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 100,000 kronor. Sedan hushållningssällskapens befattningsmed egnahemsverksamheten numera upphört, bestridas från anslaget endast förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlande föreningar, bolag och kommuner.

I skrivelse den 24 augusti 1942 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för ändamålet.

*Före-
draganden.*

Med biträdande av egnahemsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egnahemsbildning: Förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlare* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100,000.

[140.] **12. Egnahemsbildning: Avsättning till fonden för premielån till egnahemslåntagare, m. m.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 2,000,000 kronor. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 17 april 1942 skall anslaget disponeras *dels* för överföring till fonden för premielån till egnahemslåntagare av erforderliga medel för tillgodoseende av det med fonden avsedda ändamålet, *dels ock* för täckande av underskott å jordanskaffningsföretag, för vilka disponerats medel från jordfonden. Överskott å dylika företag skola enligt samma beslut gottskrivas anslaget. Beträffande de närmare bestämmelserna om premielåneverksamheten hänvisas till statsliggaren sid. 690.

I skrivelse den 24 augusti 1942 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om oförändrad anslagsanvisning för nästa budgetår.

Med hänsyn till premielånens stora betydelse såsom led i en rationellt bedriven egnahemslånegivning anser jag mig böra förorda, att i enlighet med egnahemsstyrelsens förslag oförändrat anslag av 2,000,000 kronor anvisas för ändamålet för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Egnahemsbildning: Avsättning till fonden för premielån till egnahemslåntagare, m. m.* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 2,000,000.

[141.] **13. Egnahemsbildning: Bidrag till inlösen av vissa byggnader vid utökning av ofullständiga jordbruk, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår med hänsyn till en beräknad reservation uppfört med 25,000 kronor. Enligt 43 § kungörelsen den 7 juni 1940 (nr 589) angående den statliga egnahemsverksamheten kan egnahemsnämnd, om vid förvärv av tillskottsjord till ofullständigt jordbruk byggnad å tillskottsjorden blir överflödigt för jordbrukets behov och icke kan finna lämplig användning, bevilja ägaren av det ofullständiga jordbruket, vare sig han för förvärvet av tillskottsjorden erhåller egnahemslån eller icke, bidrag av statsmedel utan återbetalningsskyldighet, motsvarande högst skillnaden mellan det värde, som kan antagas ha av köpeskillingen för tillskottsjorden belöpt å byggnaden, samt det minskade värde, byggnaden prövas ha erhållit efter tillskottsjordens sammanläggning med den ursprungliga fastigheten.

I skrivelse den 24 augusti 1942 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag av 25,000 kronor för nästa budgetår. Styrelsen har framhållit, att även om ifrågavarande bidragsverksamhet, vilken igångsatts i samband med 1940 års egnahemsreform, hittills icke erhållit förväntad omfattning, efterfrågan på bidrag likväl efter hand syntes ha ökats, alltefter som kännedom om bidragen blivit spridd bland allmänheten. Förslaget om oförändrad medelsanvisning vore betingat av att reservation förefunnnes å tidigare beviljade anslag.

Med tillstyrkande av egnahemsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Egnahemsbildning: Bidrag till inlösen av vissa byggnader vid utökning av ofullständiga jordbruk* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 25,000.

[142.] **14. Egnahemsbildning: Byggande av odlingsvägar, förslagsanslag.** 1942 års riksdag har medgivit, att för budgetåret 1942/43 må beviljas statsbidrag intill 125,000 kronor för byggande av odlingsvägar (i Norrland och Da-

larna) ävensom för detta ändamål anvisat ett förslagsanslag av 100,000 kronor. Beträffande bestämmelserna om ifrågavarande bidragsverksamhet hänvisas till statsliggaren sid 691.

I skrivelse den 24 augusti 1942 har *egnahemsstyrelsen* anhållit, att bidragstildelningen och anslagsanvisningen för budgetåret 1943/44 måtte bestämmas till oförändrade belopp av 125,000 respektive 100,000 kronor.

*Före-
draganden*

Då jag icke har något att erinra mot *egnahemsstyrelsens* förslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) medgiva, att för budgetåret 1943/44 må beviljas statsbidrag intill 125,000 kronor för byggande av odlingsvägar;
- 2) till *Egnahemsbildning: Byggande av odlingsvägar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100,000.

[143.] **15. Egnahemsbildning: Byggnadsbidrag till vissa arbetarsmåbrukslåntagare, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 50,000 kronor. Enligt 19 § kungörelsen den 7 juni 1940 (nr 590) angående statsunderstödd arbetarsmåbruksverksamhet kan sökande av arbetarsmåbrukslån, om han har tre eller flera barn under sexton års ålder och om hans bostadsbyggnad med hänsyn härtill göres större än som eljest skulle ha varit behövt, till täckande av den härigenom föranledda kostnadsökningen, i mån av behov, åtnjuta bidrag av statsmedel intill ett belopp av högst 1,000 kronor. Sådant bidrag kan också under motsvarande förutsättningar utgå till innehavare av arbetarsmåbrukslån för att täcka kostnad för tillbyggnad av bostad. Statsbidrag beviljas av *egnahemsstyrelsen*.

I skrivelse den 24 augusti 1942 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag av 50,000 kronor för nästa budgetår till ifrågavarande bidragsverksamhet.

*Före-
draganden.*

Mot *egnahemsstyrelsens* förslag till anslagsanvisning för nästa budgetår har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Egnahemsbildning: Byggnadsbidrag till vissa arbetarsmåbrukslåntagare* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 50,000.

[144.] **16. Kolonisation: Statens kolonisationsnämnder m. m.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 25,500 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 691.

I särskilda av *egnahemsstyrelsen* med skrivelse den 26 oktober 1942 över-

lämnade framställningar ha kolonisationsnämnderna i Västerbottens och Norrbottens län hemställt om anslag för bestridande av nämndernas administrationskostnader för budgetåret 1943/44 med respektive 12,900 och 10,600 kronor. Domänstyrelsen har i skrivelse den 27 augusti 1942 hemställt, att domänverket måtte erhålla ersättning med oförändrat belopp av 2,500 kronor för sitt handhavande av viss del av kolonisationsverksamheten.

Egnahemsstyrelsen har förklarat sig icke kunna förorda någon höjning av ifrågavarande anslag.

I likhet med egnahemsstyrelsen finner icke heller jag skäl tillstyrka någon höjning av förevarande anslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Före-
draganden.

att till Kolonisation: Statens kolonisationsnämnder m. m.
för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av . . kronor 25,500.

[145.] **17. Kolonisation: Understödjande av kolonisation å vissa kronoparker.** För budgetåret 1942/43 är för ändamålet uppfört ett anslag av 125,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 691.

I skrivelse den 26 oktober 1942 har egnahemsstyrelsen, med överlämnande av framställningar i ämnet från Västerbottens och Norrbottens läns kolonisationsnämnder samt med utlåtande över en av domänstyrelsen i skrivelse den 27 augusti 1942 gjord hemställan, anhållit om anslag till kolonisationsverksamheten för nästa budgetår med oförändrat belopp, 125,000 kronor. Beträffande anslagsberäkningarna må nämnas följande.

Västerbottens läns kolonisationsnämnd. Nämnden har beräknat medelsbehovet till 51,100 kronor, vilket innebär en ökning med 100 kronor i förhållande till medelsanvisningen för budgetåret 1942/43.

Norrbottens läns kolonisationsnämnd. Nämnden har äskat ett belopp av 61,000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till medelstillsdelningen för innevarande budgetår med (61,000 — 56,000 =) 5,000 kronor. Av ökningen avse 1,000 kronor odlingsbidrag, 1,000 kronor diknings- och vägarbeten, 2,000 kronor cement till ladugårdar m. m., 500 kronor bidrag till jordbrukskalk m. m. samt 500 kronor oförutsedda utgifter.

Den av domänstyrelsen bedrivna kolonisationsverksamheten. Domänstyrelsen har beräknat kostnaderna för nästa budgetår för denna verksamhet till samma belopp, som anvisats för löpande budgetår, eller 18,000 kronor.

Egnahemsstyrelsen har förklarat sig icke ha något att i och för sig erinra mot de av kolonisationsnämnderna och domänstyrelsen gjorda anslagsberäkningarna. Med hänsyn till angelägenheten att hålla nere statsutgifterna har emellertid styrelsen ansett sig icke böra tillstyrka, att högre sammanlagt belopp anvisades för kolonisationsverksamheten än för löpande budgetår eller således 125,000 kronor. Sedan riksdagen fastställt anslagets totalbelopp, syntes fördelningen av anslagsmedlen på olika utgiftsändamål böra verkställas av Kungl. Maj:t efter förslag av styrelsen.

Jag torde i detta sammanhang få anmäla, att *Västerbottens läns kolonisationsnämnd* i en av egnahemsstyrelsen med skrivelse den 30 juni 1942 överlämnad framställning hemställt, att fritt virke å rot måtte få utlämnas till födorådsbyggnader å kolonat åt f. d. kolonister. *Domänstyrelsen* har i ett den 12 maj 1942 avgivet yttrande instämt i kolonisationsnämndens förslag. Jämväl *egnahemsstyrelsen* har tillstyrkt bifall till framställningen. I remissutlåtande den 29 juli 1942 har *statskontoret* anförut följande.

Bestämmelser rörande tilldelning av byggnadsvirke åt brukare eller ägare av kolonat ha meddelats i § 12 och § 24 andra stycket kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 291) angående allmänna grunder för upplåtande av kolonat å kronoparker i Norrland och Dalarna. Enligt § 12 är kolonist berättigad att *dels*, i den mån byggnadsarbeten åligga kolonisten, avgiftsfritt erhålla byggnadsvirke, som erfordras till de byggnader, som provas böra å kolonattet uppföras, *dels ock*, under den tid han innehar kolonattet med nyttjanderätt, avgiftsfritt uttaga virke till husbehov ävensom bränsle, allt i enlighet med vad vid kolonattet upplåtande närmare bestämmes. I § 24 andra stycket stadgas, att ägaren av från kronan försåld kolonatlägenhet skall, om och i den mån så finnes nödigt, tillerkännas rätt att å den kronopark, å vilken lägenheten är belägen, efter anvisning årligen taga viss angiven myckenhet husbehovsvirke och bränsle, vilken rätt dock ej må utsträckas att avse längre tid än till och med trettio år från den dag, kolonattet först upplåts. Nu angivna bestämmelser torde icke kunna anses inrymma rätt för kolonist att erhålla virke för uppförande av födorådsbyggnad. Ej heller kan av förarbetena till kungörelsen anses framgå, att det varit avsett, att kolonist i nu omhandlade fall kostnadsfritt skulle tillhandahållas byggnadsvirke (se propositionen nr 90 till 1925 års riksdag sid. 69—79 samt jordbruksutskottets i anledning av propositionen avgivna utlåtande nr 67 och riksdagens skrivelse nr 299). Med hänsyn härtill och då kungörelsen godkänts av riksdagen, lär riksdagens medgivande vara erforderligt för tillmötesgående av den föreliggande framställningen.

Beträffande det sakliga innehållet av en föreskrift i ifrågavarande ämne får statskontoret uttala, att möjligheten för kolonist att efter utsyning avgiftsfritt erhålla virke till födorådsbyggnad synes böra begränsas till den tid, varunder kolonattet innehaves med nyttjanderätt. Det torde få anses lämpligt, att — i likhet med vad som gäller, då å odlingslägenhet eller kronotorp behov uppkommer av flera eller större åbyggnader än vid upplåtelsen angivits — i skriftligt tillägg till upplåtelsekontraktet föreskrives, huru den nya åbyggnaden skall vara beskaffad (jfr punkt 10 i kungörelsen nr 69/1909 och 10 § i kungörelsen nr 170/1929).

*Före-
draganden.*

Mot egnahemsstyrelsens anslagsäskande har jag intet att erinra. Sedan riksdagen fattat beslut rörande anslaget, torde Kungl. Maj:t äga att fastställa nya stater för de olika grenarna av kolonisationsverksamheten. Vad beträffar den av Västerbottens läns kolonisationsnämnd gjorda framställningen avseende att virke å rot skulle få avgiftsfritt utlämnas till födorådsbyggnad å kolonat åt f. d. kolonister vill jag i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna biträda densamma. Därest riksdagen icke framställer någon erinran mot vad sålunda förordats torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid meddela erforderliga bestämmelser i ämnet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kolonisation: Understödjande av kolonisation å vissa kronoparker* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 125,000.

[146.] 18. **Kolonisation: Understödjande av kolonisationsverksamheten å Alträskes kolonisationsområde, förslagsanslag.** För budgetåret 1942/43 är för ändamålet uppfört ett förslagsanslag av 4,400 kronor.

Med skrivelse den 26 oktober 1942 har egnahemsstyrelsen överlämnat en av *Alträskes nybyggesnämnd* såsom tillsynsmyndighet över nybyggesverksamheten å kolonisationsområdet gjord framställning om statsanslag med 5,260 kronor, utgörande skillnaden mellan beräknade utgifter och inkomster för nämnden under nästa budgetår. Nämnden har å ena sidan räknat med ökat medelsbehov för underhåll av vägar, rensning och fördjupning av diken m. m. med 2,000 kronor samt för förvaltningskostnader med 100 kronor. Till bidrag till uppförande av ladugårdar med cementtegel samt anläggning av betesmarker, för vilka ändamål för löpande budgetår avsetts tillhopa 1,240 kronor, har å andra sidan icke beräknats några medel. *Egnahemsstyrelsen* har föreslagit anslagets uppförande med 5,000 kronor.

Jag anser mig icke kunna förorda någon ökning av ifrågavarande anslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Kolonisation: Understödjande av kolonisationsverksamheten å Alträskes kolonisationsområde* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 4,400.

[147.] 19. **Kolonisation: Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägenheter m. fl., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 100,000 kronor. Beträffande bestämmelserna angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 693. Utgifterna från anslaget uppgingo för budgetåret 1941/42 till 104,472 kronor.

I skrivelse den 27 augusti 1942 har *domänstyrelsen* anhållit om oförändrad anslagsanvisning för nästa budgetår.

Jag biträder domänstyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Kolonisation: Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägenheter m. fl.* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 100,000.

[148.] **20. Grundförbättringar: Statens avdikningsanslag, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 3,300,000 kronor. Från anslaget må under budgetåret 1942/43 beviljas statsbidrag å tillhopa högst 3,500,000 kronor. Beträffande de närmare bestämmelserna angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 694.

Av följande tabell framgå för ett vart av budgetåren 1932/33—1941/42 den bestämda bidragssumman, de anvisade anslagsbeloppen och de från anslaget utbetalade medlen:

Budgetår	Av riksdagen bestämd bidragssumma kronor	Anvisat anslag kronor	Utbetalade belopp kronor
1932/33	3,000,000	3,000,000	4,156,560
1933/34	2,500,000	2,500,000	3,383,950
1934/35	2,200,000	3,000,000	1,810,600
1935/36	5,400,000	3,700,000	2,126,700
1936/37	3,300,000	3,700,000	3,309,080
1937/38	3,800,000	4,000,000	3,178,160
1938/39	2,400,000	2,700,000	3,601,820
1939/40	3,800,000	3,000,000	2,725,240
1940/41	4,800,000	2,000,000	2,220,135
1941/42	1,800,000	2,000,000	2,024,435

För ifrågavarande ändamål ha vidare under budgetåren 1933/34—1941/42 utbetalats följande belopp från reservationsanslaget till torrlägningsföretag, ägnade att motverka arbetslösheten, nämligen respektive omkring 733,100, 2,560,000, 1,920,400, 914,960, 595,560, 362,690, 191,250, 72,970 och 42,080 kronor.

Av den för budgetåret 1940/41 bestämda bidragssumman ha 3,000,000 kronor medgivits efter förslag i proposition nr 2 till 1941 års riksdag angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för sagda budgetår.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att statens avdikningsanslag för nästa budgetår måtte uppföras med 4,000,000 kronor samt att bidragstilldelningen från anslaget för samma budgetår måtte bestämmas till högst 5,000,000 kronor. Styrelsen har härvid anfört huvudsakligen följande.

Under budgetåret 1941/42 ha bidrag från ifrågavarande anslag beviljats dels av Kungl. Maj:t till 23 företag med tillhopa 122,702 kronor 4 öre och dels av lantbruksstyrelsen till 308 företag med tillhopa 1,736,230 kronor, eller sammanlagt 1,858,932 kronor 4 öre. Härav skall emellertid ett belopp av 58,932 kronor 4 öre, som beviljats efter riksdagens särskilda medgivande, icke inräknas i det belopp, som under budgetåret må beviljas jämlikt gällande bestämmelser för avdikningsanslagets användning. Vidare har lantbruksstyrelsen under budgetåret 1941/42 hos Kungl. Maj:t tillstyrkt beviljande av statsbidrag till 2 företag med tillhopa 28,220 kronor.

Vid ingången av budgetåret 1942/43 funnos hos lantbruksstyrelsen inneiggande ansökningar om statsbidrag till 1,113 torrlägningsföretag, representerande ett bidragsbelopp av omkring 5,800,000 kronor. Utöver nämnda ansök-

ningar torde under budgetåret nya ansökningar kunna förväntas inkomma i ungefärligen samma omfattning som under det sist förflutna budgetåret eller till ett sammanlagt belopp av omkring 3,700,000 kronor, därvid dock förutsättes, att gällande bestämmelser om arbetsförmedlingstvång för byggnadsverksamhet m. m. icke komma att i mera avsevärd grad lägga hinder i vägen för utförandet av torrlägningsföretag.

För tillgodoseende under löpande budgetår av samtliga såväl föreliggande som under året motsedda ansökningar skulle sålunda erfordras en bidragstilldelning av $(28,220 + 5,800,000 + 3,700,000 =) 9,528,220$ kronor, eller i runt tal 9,500,000 kronor. För ändamålet må emellertid beviljas bidrag från statens avdikningsanslag till ett belopp av endast 3,500,000 kronor. Av för budgetåret 1942/43 föreliggande och påräknade ansökningar om statsbidrag kunna sålunda under nyss angivna förutsättning ansökningar å ett belopp av $(9,500,000 - 3,500,000 =) 6,000,000$ kronor förväntas bli överförda till budgetåret 1943/44. I vilken grad denna balans kan komma att påverkas genom den i nionde huvudtiteln av 1942 års statsverksproposition utav föredragande statsrådet ifrågasatta differentieringen av bidragsprocenten efter företagens angelägenhetsgrad kan icke i förväg bedömas. Jämväl under budgetåret 1943/44 torde under angivna förutsättning beträffande tillgången på arbetskraft nya ansökningar om statsbidrag kunna förväntas inkomma till ett belopp av omkring 3,700,000 kronor. För tillgodoseende under sagda budgetår av ansökningar om statsbidrag skulle sålunda erfordras i runt tal $(6,000,000 + 3,700,000 =) 9,700,000$ kronor.

Till undvikande av att, såsom tidigare varit fallet, ansökningarna om statsbidrag på grund av brist på medel hopas i lantbruksstyrelsen och till kännbar olägenhet för avdikningsverksamheten bli avgjorda först efter flera års väntan, synes bidragstilldelningen böra så avvägas, att nämnda anhopning av torrlägningsärenden hos styrelsen må kunna successivt minskas. Ur denna synpunkt torde bidragstilldelningen från anslaget under budgetåret 1943/44 icke böra sättas lägre än till 5,000,000 kronor. Även med en bidragstilldelning av denna storleksordning torde det i varje fall icke bli möjligt att under budgetåret tillgodose andra än de med hänsyn till nyttighetsgraden mest angelägna företagen.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 september 1942 ha fem sakkunniga tillkallats för att verkställa utredning och avgiva förslag angående den statsunderstödda torrlägningsverksamheten. Den sålunda igångsatta utredningen torde icke hinna slutföras inom sådan tid, att på densamma grundade förslag kunna föreläggas 1943 års riksdag. I avbidan på utredningens slutförande synes en viss återhållsamhet i fråga om nya torrlägningsföretag böra iakttagas. Denna inskränkning i verksamheten bör dock icke avse de ur produktionssynpunkt verkligt betydelsefulla företagen. Med hänsyn till önskvärldheten av att i möjligaste mån kunna avverka den förefintliga stora balansen av antalet oavgjorda ansökningar om bidrag från statens avdikningsanslag förordar jag, att bidragstilldelningen för nästa budgetår bestämmes till samma belopp som för innevarande budgetår eller 3,500,000 kronor. Jag förutsätter, såsom jag uttalade redan vid tillstyrkande av anslag för löpande budgetår, att lantbruksstyrelsen vid bidragsbeviljandet beträffande sådana företag, som ännu icke påbörjats eller som icke i mera avsevärd grad äro ägnade att skapa tillskottsjord för ofullständiga jordbruk, tillämpar en med

Föredraganden.

hänsyn till nyttighetsgraden differentierad bidragsprocent. Företag, som ur produktionssynpunkt äro mindre angelägna, böra sålunda erhålla ett procentuellt sett lägre bidrag än de mera angelägna företagen. Jag torde få erinra därom, att lantbruksstyrelsen den 9 november 1942 i cirkulär till lantbruksingenjörerna meddelat föreskrifter i detta avseende. Vid föreslagen bidragstilldelning synes medelsanvisningen under avdikningsanslaget för nästa budgetår böra bestämmas till 2,900,000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) medgiva, att under budgetåret 1943/44 må beviljas statsbidrag från statens avdikningsanslag å tillhopa högst 3,500,000 kronor;

2) till *Grundförbättringar: Statens avdikningsanslag* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 2,900,000.

[149.] **21. Grundförbättringar: Bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m., förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 2,000,000 kronor. Härjämte har Kungl. Maj:t medgivits att för år 1943 bevilja statsanslag intill 2,500,000 kronor för utlämnande av statsbidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m. Beträffande bestämmelserna rörande användningen av förevarande anslag hänvisas till statsliggaren sid. 695.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med 2,000,000 kronor samt att bidragstilldelningen från anslaget för år 1944 måtte bestämmas till 2,500,000 kronor. I skrivelsen har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Från och med 1927 har riksdagen årligen anvisat anslag till nyodling och betesförbättring å ofullständiga jordbruk. Anslaget har sedan 1931 fått tagas i anspråk jämväl för stenröjning och sedan 1935 även för jordkörning. Från och med 1940 må från anslaget utgå bidrag jämväl till fördjupning av avloppsdiken å dylika jordbruk.

Storleken av de belopp, som enligt riksdagens medgivande för respektive kalenderår under 10-årsperioden 1933—1943 fått användas för bidragstilldelning av ifrågavarande slag, ävensom av de belopp, varmed bidrag sökts, framgår av tabellen å sid. 181.

Såsom framgår av tabellen ha inkomna ansökningar om bidrag hittills endast delvis kunnat tillgodoses. Tabellen utvisar för de senaste åren en betydande ökning av ansökningarna om bidrag från anslaget. Anledningen till denna ökning torde vara att söka i såväl stegrat intresse för ifrågavarande förbättringsarbeten som även de gynnsammare villkor för bidragstagarna, som med ingången av 1940 trätt i kraft. Vad beträffar det belopp, 2,500,000 kronor, som Kungl. Maj:t må under 1943 bevilja såsom statsanslag för utlämnande av bidrag, torde detsamma i likhet med vad som varit fallet under de föregående åren komma att visa sig otillräckligt för fullt tillgodoseende av inkomna ansökningar om bidrag.

År	Bidragstilldelning		Specifikation över för olika ändamål sökt bidragstilldelning				
	med-given kronor	sökt kronor	Ny-odling kronor	Betes-förbättring kronor	Sten-röjning kronor	Jord-körning kronor	Avlopps-förbättring kronor
1933	1,200,000	2,785,920	1,583,520	786,320	416,080	—	—
1934	1,200,000	3,441,500	1,810,630	1,037,960	592,910	—	—
1935	1,300,000	3,713,980	1,803,960	1,172,290	596,930	140,800	—
1936	1,500,000	3,808,960	1,739,000	1,327,570	628,150	114,240	—
1937	1,500,000	3,600,800	1,595,900	1,125,170	700,360	179,370	—
1938	1,950,000	3,458,270	1,515,610	1,059,030	719,640	163,990	—
1939	2,000,000	3,229,090	1,354,880	1,077,900	671,920	124,390	—
1940	2,500,000	5,038,610	1,853,530	1,832,760	942,900	175,240	184,180
1941	2,200,000	4,372,040	1,846,310	1,501,200	691,590	146,640	186,300
1942	2,500,000	4,789,950	2,035,000	1,608,890	757,270	125,720	203,070
1943	2,500,000	—	—	—	—	—	—

För 1944 lärer någon minskning i ansökningarna om bidrag icke heller vara att förutse. Med hänsyn till det statsfinansiella läget finner sig emellertid styrelsen icke böra föreslå större bidragstilldelning för nämnda år än för 1943 eller 2,500,000 kronor. Fördelningen av beloppet på de med det samma avsedda olika ändamålen synes jämväl under 1944 böra bestämmas av Kungl. Maj:t.

I fråga om anvisandet av erforderliga medel å anslaget må anföras, att medan detta tidigare skett med samma belopp som det samtidigt för visst år medgivna högsta bidragsbeloppet, har för innevarande budgetår anvisats ett 500,000 kronor lägre belopp, eller 2,000,000 kronor. Då erfarenheten under de senaste åren givit vid handen, att de beviljade bidragen ej i sin helhet tagas i anspråk, torde utbetalningarna av statsbidrag under budgetåret 1943/44 ej heller behöva beräknas till högre belopp än för budgetåret 1942/43 eller 2,000,000 kronor.

Såsom framgår av vad i det föregående anförts ha ansökningarna om bidrag för ifrågavarande ändamål ökat i sådan omfattning, att den för år 1942 medgivna bidragstilldelningen, 2,500,000 kronor, endast utgjorde omkring 50 procent av det totala belopp, varmed bidrag för året söktes. Med hänsyn till den stora betydelse, som ifrågavarande bidragsverksamhet äger såsom ett led i strävandena att bereda de mindre jordbruken större bärkraft anser jag mig böra tillstyrka, att bidragstilldelningen för år 1944 bestämmas till samma belopp som för 1943 eller 2,500,000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut angående medlens fördelning på olika ändamål. Vad beträffar det anslag, som må erfordras för utbetalningar av bidrag under nästa budgetår, synes detta i betraktande av medelsåtgången under det senast förflutna budgetåret — 1,348,576 kronor — icke behöva bestämmas till högre belopp än 2,000,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) medgiva, att Kungl. Maj:t må för år 1944 bevilja statsanslag intill 2,500,000 kronor för utlämnande av statsbidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m.;

*Före-
draganden.*

2) till *Grundförbättringar: Bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m.* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 2,000,000.

[150.] **Grundförbättringar: Bidrag till täckdikningar.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 200,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 696.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att ifrågagavarande anslag måtte för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp av 200,000 kronor. Styrelsen har härvid lämnat följande uppgifter rörande storleken av de till förfogande ställda medlen och av hushållningssällskapen sökta bidragsbelopp.

Budgetår	Av riksdagen anvisade an- slag kronor	Av hushållnings- sällskapen sökta bidragsbelopp kronor
1933/34	1,000,000	1,500,000
1934/35	1,500,000	1,903,000
1935/36	1,500,000	2,022,000
1936/37	1,000,000	2,557,000
1937/38	500,000	1,827,000
1938/39	600,000	1,569,259
1939/40	500,000	1,496,044
1940/41	200,000	897,459
1941/42	200,000	1,084,202
1942/43	200,000	1,147,270

Lantbruksstyrelsen har härjämte erinrat om att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisats ett reservationsanslag å 1,000,000 kronor, vilket anslag hade karaktär av beredskapsanslag.

Sedermåra har styrelsen i skrivelse den 26 oktober 1942 föreslagit, att förenämnda beredskapsanslag å 1,000,000 kronor måtte få tagas i anspråk oberoende av de för dylikt anslag eljest gällande förutsättningarna. Härvid har styrelsen anført bland annat följande.

Det årliga anslag å 200,000 kronor, som under de senaste åren anvisats till bidrag till täckdikningar, har icke varit tillräckligt att tillgodose mer än en ringa del av behovet. Sålunda omfattade exempelvis ansökningarna om bidrag från sagda anslag för år 1942 ett sammanlagt belopp av 1,147,270 kronor eller mer än fem gånger det belopp, som stod till förfogande. Med hänsyn till täckdikningens stora betydelse för en rationell jordbruksdrift och för åstadkommande av en särskilt under nuvarande försörjningsläge eftersträfvärd ökning av livsmedelsproduktionen synes det lantbruksstyrelsen i högsta grad angeläget att sagda grundförbättringsverksamhet kraftigt understödjes. Det har härvid synts styrelsen kunna ifrågasättas, huruvida icke likaväl som beträffande de å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisade beredskapsanslagen till bidrag till gödselvårdsanläggningar och ladugårdförbättringar jämväl det å samma tilläggsstat anvisade beredskapsanslaget å 1,000,000 kronor till bidrag till täckdikningar kunde få tagas i anspråk oberoende av de för dylikt anslag eljest gällande förutsättningarna.

Jag delar lantbruksstyrelsens uppfattning att det särskilt i nuvarande försörjningssituation är angeläget, att täckdikningsverksamheten erhåller ett verksamt stöd från statens sida. Med hänsyn härtill vill jag förorda, att riksdagens medgivande inhämtas att till ett belopp av 400,000 kronor taga det å tilläggsstat II för budgetåret 1940/41 anvisade reservationsanslaget (B) å 1,000,000 kronor i anspråk under nästa budgetår oberoende av de för beredskapsanslag gällande förutsättningarna. Vid sådant förhållande torde några medel för ifrågavarande ändamål icke behöva äskas å riksstaten för budgetåret 1943/44. Liksom under innevarande budgetår torde vid tilldelningen av bidrag särskild hänsyn böra tagas till vederbörandes ekonomiska förhållanden. Sålunda bör sökande, som beträffande storleken av brukad åkerareal är berättigad till bidrag men som har en god ekonomisk ställning, antingen icke tilldelas bidrag eller allenast erhålla ett reducerat bidrag.

*Före-
draganden.*

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att det å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisade reservationsanslaget (B) till Grundförbättringar: Bidrag till täckdikningar må till ett belopp av 400,000 kronor under budgetåret 1943/44 tagas i anspråk oberoende av de för dylikt anslag eljest gällande förutsättningarna.

[151.] **22. Grundförbättringar: Förrättningskostnader till vissa torrläggningsföretag, reservationsanslag.** För detta ändamål har för budgetåren 1939/40—1942/43 anvisats anslag å respektive 150,000, 100,000, 100,000 och 100,000 kronor. Bestämmelser rörande ifrågavarande anslags användning ha meddelats i kungörelsen den 30 juni 1939 (nr 433). Enligt dessa bestämmelser kan bidrag från anslaget utgå till kostnader för undersökning och utredning rörande torrläggningsföretag, som är avsett att vid inträffande arbetslöshet komma till utförande såsom beredskapsarbete.

I skrivelse den 31 augusti 1943 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Lantbruksstyrelsens förslag föranleder icke någon erinran från min sida. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Grundförbättringar: Förrättningskostnader till vissa torrläggningsföretag* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 100,000.

[152.] **23. Jordbrukskommissioner, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 20,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 696. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1938/39—1941/42 utgjort respektive 20,337, 16,140, 17,069 och 29,540 kronor.

*Före-
draganden.*

Jämväl för nästa budgetår torde anslaget böra uppföras med 20,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbrukskommissioner* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 20,000.

[153.] **24. Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer, förslagsanslag.** Till bestridande av kostnaderna för arrenderådgivning åt arrendatorer under bo-lag eller med dem likställda jordägare, för vilka gälla särskilda sociala lagbestämmelser, är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 100 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 696. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1938/39—1940/41 uppgått till respektive 61, 10 och 97 kronor. Under budgetåret 1941/42 har anslaget icke belastats med några utgifter.

I skrivelse den 24 augusti 1942 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn till den ringa medelsåtgången för ändamålet under senare budgetår torde anslaget även för nästa budgetår endast behöva upptagas med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 100.

[154.] **25. Bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden, reservationsanslag.** Såsom ett led i avsedda åtgärder till lät-tande av hemarbetet på landsbygden har årligen från och med budgetåret 1939/40 anvisats ett reservationsanslag av 50,000 kronor till bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden. Kungl. Maj:t har den 22 december 1939 utfärdat kungörelse (nr 911) angående statsbi-drag till gemensamma tvättinrättningar på landsbygden.

I skrivelse den 24 augusti 1942 har *egnahemsstyrelsen* hemställt om ett till 100,000 kronor förhöjt anslag för budgetåret 1943/44. Styrelsen, som medde-lat, att hittillsvarande erfarenheter tydde på en ganska stark tendens mot ökad efterfrågan på bidrag för hithörande ändamål, har med hänsyn till sagda omständighet och under framhållande av den viktiga uppgift ifråga-varande verksamhet hade att fylla funnit en avsevärd ökning av anslaget vara motiverad.

Svenska landsbygdens kvinnoförbund har i en den 3 oktober 1942 dagteck-nad skrift anhållit, att anslagsanvisningen för nästa budgetår måtte bestäm-mas till av *egnahemsstyrelsen* äskat belopp, 100,000 kronor.

Såsom jag vid tidigare tillfällen framhållit synes mig förevarande bidragsverksamhet vara mycket värdefull. Det är därför enligt min mening önskvärt, att medel även för nästa budgetår anvisas för ändamålet. Vad beträffar medelsanvisningens storlek finner jag mig dock med hänsyn till det statsfinansiella läget icke kunna förorda någon höjning av anslaget. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 50,000.

I. Fiskeriväsendet.

[155.] 1. **Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 37,500 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 26 maj 1939 personalförteckning för undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket (statsliggaren sid 697), dels ock den 9 maj 1941 följande avlöningsstat för anstalten:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	kronor 32,800
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 4,700
Summa kronor 37,500.	

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om ett till 38,500 kronor förhöjt avlöningsanslag för nästa budgetår. Ökningen å 1,000 kronor, vilken helt faller å icke-ordinarieposten, är föranledd av beräknade löneklassförändringar.

Då *lantbruksstyrelsens* beräkning av medelsbehovet under ifrågavarande anslag icke föranleder någon erinran från min sida, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

*Före-
draganden.*

1) godkänna följande avlöningsstat för undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal..	kronor 33,800
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 4,700
Summa kronor 38,500;	

2) till *Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Avlöningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 38,500.

[156.] **2. Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 15,700 kronor. Kungl. Maj:t har den 24 april 1942 fastställt omkostnadsstat för anstalten (statsliggaren sid. 698).

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om ett till 18,300 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår. Styrelsen föreslår sålunda, att posten bränsle, lyse och vatten med hänsyn till de stegrade kostnaderna för bränsle och elektricitet höjes med 600 kronor till 5,700 kronor. Även posten publikationstryck bör enligt styrelsens mening höjas, då resultaten av flera större undersöknings- och försöksarbeten kunde förväntas bli färdiga för publicering under nästkommande budgetår. Styrelsen har förordat en höjning av posten med 2,000 kronor till 3,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn till nödvändigheten i nuvarande läge av en sträng begränsning av utgifterna för olika ändamål kan jag icke förorda någon höjning av ifrågavarande omkostnadsanslag. Detta bör alltså även för nästa budgetår upptagas med 15,700 kronor. Sedan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa omkostnadsstat för anstalten.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket: Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 15,700.

[157.] **3. Fisketillsynsmyndigheten: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 31,800 kronor. Kungl. Maj:t har den 24 april 1942 för fisketillsynsmyndigheten fastställt dels personalförteckning (statsliggaren sid. 698), dels ock följande

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor 14,300
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 15,500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 2,000
Summa kronor 31,800.	

I samband med avlöningsstatens fastställande har Kungl. Maj:t föreskri-
vit, att anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.
Maj:t, skall disponeras på följande sätt:

Arvode till en assistent	kronor	8,500
Arvode till en assistent	»	5,500
Vikariatsersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	300
Summa kronor		14,300.

I skrivelse den 31 augusti 1942, varöver infordrade utlåtanden avgivits den 16 september 1942 av statskontoret och den 9 november 1942 av allmänna löne-
nämnden, har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att ifrågavarande anslag för bud-
getåret 1943/44 måtte uppföras med 35,000 kronor. Styrelsen har härvid
föreslagit, att befattningen såsom överinspektör måtte uppflyttas från löne-
grad Eo 28 till lönegrad Eo 29 samt att de två arvodesbefattningarna såsom
assistent måtte omändras den ena till laboratorstjänst i lönegrad Eo 26 och
den andra till tjänst i lönegrad Eo 17. Beträffande den närmare motiveringen
för lantbruksstyrelsens förslag må nämnas följande.

Vad beträffar överinspektörens ställning har lantbruksstyrelsen framhål-
lit, att mycket stora krav måste ställas på denne befattningshavare och att
ett synnerligen stort ansvar åvilade honom. De sakkunniga för utredning
angående åtgärder till motverkande av vattenförorening m. m. hade på sin
tid föreslagit (stat. off. utr. 1939: 40), att befattningen skulle hänföras till
lönegrad A 30. I sitt förslag till anslagsäskanden för fisketillsynsmyndighe-
ten för innevarande budgetår hade lantbruksstyrelsen hemställt, att befatt-
ningen måtte uppföras i lönegrad A 29. Även om styrelsen med hänsyn till
läget icke ansåge sig nu böra vidhålla nämnda förslag, ville styrelsen likväl
hemställa, att lönegradsplaceringen bleve den av styrelsen ursprungligen fö-
reslagna.

Lantbruksstyrelsen har icke heller ansett den högre assistentbefattningens
tjänsteställning för närvarande vara så avvägd, att garantier förefunnas för
att myndighetens verksamhet skulle lämna ett fullgott resultat. Innehavaren
av denna assistentbefattning vore, enligt vad styrelsen framhåller, avsedd att
tjänstgöra såsom ersättare för överinspektören eller sålunda vikariera för
denne och i övrigt vid behov svara för dennes åligganden. Med assistentens
nuvarande löneförmåner vore det emellertid att befara, att befattningen en-
dast bleve en övergångsbefattning med täta ombyten av innehavare, vilket
måste medföra mycket stora olägenheter för överinspektören, i det denne
tvingades att med korta mellanrum lära upp nya assistenter, utan att den tid,
som nedlades härpå, komme att vara till större nytta för verksamheten.
Lantbruksstyrelsen har därför, med vidhållande av sin år 1941 uttalade upp-
fattning angående ifrågavarande befattningshavares tjänsteställning, hem-
ställt, att i stället för en assistentbefattning med arvode av 8,500 kronor in-
rättades en laboratorsbefattning, tills vidare i lönegrad Eo 26.

Beträffande assistentbefattningen med årsarvode av 5,500 kronor har lant-
bruksstyrelsen upplyst, att nuvarande innehavaren av befattningen vore
filosofie magister samt att han tjänstgjort hos tillsynsmyndigheten cirka 5 år.

I fråga om lantbruksstyrelsens anslagsberäkning må anföras följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 35,000 kronor, avse 30,600 kronor avlö-
ningar till icke-ordinarie personal och 4,400 kronor rörligt tillägg.

Under icke-ordinarieposten ha upplagits dels i runt tal 28,100

kronor för avlöningar till en överinspektör i lönegrad Eo 29, en laborator i lönegrad Eo 26, en assistent i lönegrad Eo 17 och ett kontorsbiträde i lönegrad Eo 4, dels 500 kronor för vikariatsersättningar, dels 1,000 kronor för ersättning till teknisk expertis, dels ock 1,000 kronor för avlöning till extra arbetskraft samt för övertidsarbete m. m. Vid sina beräkningar har lantbruksstyrelsen utgått från att den nuvarande överinspektören, filosofie licentiaten S. Vallin, borde få uppbära avlöning efter 30 löneklassen. Som motivering härför har styrelsens erinrat om att Vallin, som för närvarande åtnjöt lön enligt 29 löneklassen, i sin tidigare befattning såsom laborator vid undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket senast tillhört 28 löneklassen. Vallin hade vidare tjänstgjort såsom provisorisk tillsynsmyndighet under fem år, därvid han under budgetåret 1941/42 åtnjutit ersättning för avstädda löneförmåner såsom laborator jämte ett särskilt arvode å 300 kronor.

Posten rörligt tillägg har med hänsyn till de i det föregående återgivna förslagen beräknats höjd med 2,400 kronor till 4,400 kronor.

Statskontoret har förklarat, att ämbetsverket, med hänsyn till att fisketillsynsmyndighetens nuvarande organisation fastställts så sent som år 1942, icke ansåge sig kunna tillstyrka de föreslagna ändringarna i fråga om personalens löneställning. Enligt statskontorets mening borde avlöningsanslaget för budgetåret 1943/44 bestämmas till samma belopp som för innevarande budgetår.

Allmänna lönenämnden har såsom yttrande i ärendet åberopat sitt utlåtande den 28 november 1941 över lantbruksstyrelsens framställning i fråga om anslag till fisketillsynsmyndigheten för budgetåret 1942/43. I sistnämnda utlåtande anförde lönenämnden beträffande överinspektörstjänsten, att nämnden icke kunde tillstyrka en högre placering än i lönegrad A 28, beträffande laboratorsbefattningen, att lönenämnden icke hade något att erinra mot att befattningen inplacerades i lönegrad Eo 26 — varvid emellertid nämnden ifrågasatte, om icke innehavaren av befattningen borde vara ingenjörsutbildad — samt beträffande assistenttjänsten med arvode å 5,500 kronor, att tjänsten borde placeras högst i lönegrad Eo 16.

*Före-
draganden.*

Vad först angår den ifrågasatta uppflyttningen från lönegrad Eo 28 till lönegrad Eo 29 av befattningen såsom överinspektör kan jag icke tillstyrka, att en ändring av överinspektörens löneställning vidtages redan för nästa budgetår. Däremot vill jag förorda, att den assistenttjänst, som för närvarande är förenad med ett årsarvode av 8,500 kronor, omändras till en befattning såsom laborator i lönegrad Eo 26. Med överförandet å extra ordinarie stat av den andra assistentbefattningen hos tillsynsmyndigheten synes böra anstå ännu någon tid.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle avlöningsstaten för fisketillsynsmyndigheten komma att för nästa budgetår erhålla följande utseende. Posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör på grund av omändringen till extra ordinarie tjänst av en arvodesbefattning som assistent reduceras med 8,600 kronor, därav 100 kronor avse under posten upptagna vikariatsersättningar. Under posten torde alltså böra beräknas

(14,300 — 8,600 ==) 5,700 kronor. Sagda omändring medför å andra sidan under posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal en höjning å 9,200 kronor, av vilket belopp 300 kronor utgöra vikariatsersättningar. Icke-ordinarieposten bör sålunda upptagas med (15,500 + 9,200 ==) 24,700 kronor. För rörligt tillägg torde slutligen böra beräknas 3,500 kronor eller ett 1,500 kronor högre belopp än i gällande stat.

För nästa budgetår skulle följaktligen avlöningsanslaget för fisketillsynsmyndigheten behöva uppföras med (5,700 + 24,700 + 3,500 ==) 33,900 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagsökning med 2,100 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) för fisketillsynsmyndigheten fastställa följande

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
------------	----------

Extra ordinarie tjänstemän i högre
lönegrad än 20.

1 överinspektör	Eo 28
1 laborator	Eo 26;

- 2) godkänna följande avlöningsstat för fisketillsynsmyndigheten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	kronor 5,700
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 24,700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 3,500
Summa kronor 33,900;	

- 3) till *Fisketillsynsmyndigheten*: *Avlöningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 33,900.

[158.] **4. Fisketillsynsmyndigheten: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 14,700 kronor. Kungl. Maj:t har den 24 april 1942 fastställt omkostnadsstat för fisketillsynsmyndigheten (statsliggaren sid. 699).

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Före-
draganden.

Med biträdande av lantbruksstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fisketillsynsmyndigheten*: *Omkostnader* för budget-
året 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 14,700.

[159.] 5. **Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 106,800 kronor. Kungl. Maj:t har den 24 april 1942 fastställt följande stat för svenska hydrografisk-biologiska kommissionen:

Stat.

Avlöningar.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	kronor 53,100
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 14,800
Summa kronor 67,900;	

Anm. Därest vaktmästaren vid havsfiskelaboratoriet anvisas bostadslägenhet, som disponeras av kommissionen, skall, efter kommissionens bestämmande, för lägenheten erläggas skälig ersättning i enlighet med vad i sådant avseende gäller för motsvarande befattningshavare i statens tjänst.

Omkostnader.

1. Gemensamma för samtliga avdelningar	kronor 4,900
2. Hydrografiska avdelningen	» 10,300
3. Havsfiskelaboratoriet	» 20,800
4. Fyrskjeppsobservationer	» 2,900
Summa kronor 38,900.	

Beträffande bestämmelser i övrigt angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 699.

I skrivelse den 7 september 1942 har *svenska hydrografisk-biologiska kommissionen* hemställt om anslag för nästa budgetår *dels* till avlöningar med 70,150 kronor, *dels ock* till omkostnader med 45,250 kronor. Beträffande skrivelsens innehåll må i övrigt nämnas följande.

Avlöningar. Av det för avlöningar beräknade medelsbehovet, 70,150 kronor, avse 54,000 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt 16,150 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Under *arvodesposten* ha medel beräknats för oförändrade arvoden till samtliga befattningshavare med undantag för ett tekniskt biträde å havsfiskelaboratoriets fiskeritekniska avdelning, vilken befattningshavares arvode föreslås höjt med 900 kronor till 2,800 kronor. Kommissionen erinrar om att den tidigare framlagt förslag i syfte att få nämnda befattning likställd med laboratoriebiträdet å den biologiska avdelningen, vilken befattning är förenad med ett arvode av 2,800 kronor (IX H. T. 1941 sid. 172 och IX H. T. 1942 sid. 203). Under *icke-ordinarieposten* ha begärts höjningar dels för arvoden till protokolls- och räkenskapsförare samt tillfälliga biträden med 200 kronor till 1,250 kronor, dels för arvode till hushållerska vid hydrografiska av-

delningen med 300 kronor till 1,200 kronor, dels för renskrivningskostnader med 50 kronor till 200 kronor, dels ock för övertidsersättning till vaktmästarna med 400 kronor till 600 kronor. Härjämte har för vikariatsersättningar upptagits ett belopp av 400 kronor. Kommissionen har framhållit, att hushållerskan vid hydrografiska avdelningen tidigare icke fått sin avlöning reglerad med hänsyn till dyrtiden. Höjningen av övertidsersättningen till vaktmästarna har motiverats med hänvisning till dessa befattningshavares bestyr med vedeldningen.

Under erinran om tidigare framlagt förslag till lönereglering för kommissionens befattningshavare (se IX. H. T. 1940 sid. 183) har kommissionen hemställt, att detta spörsmål måtte upptagas till behandling så snart förhållandena det medgäve. Vidare har hemställts, att, därest löneregleringsfrågan icke hunne behandlas före nästa budgetårs ingång, av dyrtiden föranledda arvodesförhöjningar måtte äga rum på motsvarande sätt som skett för budgetåret 1942/43.

O m k o s t n a d e r. Det för omkostnader äskade beloppet 45,250 kronor, fördelar sig med 7,200 kronor å för samtliga avdelningar gemensamma omkostnader, 11,450 kronor å omkostnader för hydrografiska avdelningen, 23,700 kronor å omkostnader för havsfiskelaboratoriet samt 2,900 kronor å omkostnader för fyrskeppsobservationer. Höjningen med 2,300 kronor å de för samtliga avdelningar gemensamma omkostnaderna hänför sig helt till utgifter för publikationstryck, vilka beräknats till 4,500 kronor mot för innevarande budgetår 2,200 kronor. Höjningen med 1,150 kronor å omkostnaderna för hydrografiska avdelningen är till ett belopp av 600 kronor föranledd av stegrade bränslekostnader och till återstående belopp eller 550 kronor av ökade kostnader för underhåll och drift av båtar. Av den till 2,900 kronor beräknade höjningen å omkostnaderna för havsfiskelaboratoriet bero 550 kronor på ökade resekostnader vid fiskeritekniska avdelningen, 750 kronor på stegrade bränslepriser, 1,100 kronor på ökade utgifter för underhåll av byggnader m. m. (målning av laboratoriebyggnaden) samt 500 kronor på stegrade kostnader för underhåll och drift av båtar.

Statskontoret har i remissutlåtande den 16 september 1942 anført bland annat följande.

Då statskontoret blivit övertygat att gottgörelsen till det tekniska biträdet å havsfiskelaboratoriets fiskeritekniska avdelning är väl knappt tillmätt, vill ämbetsverket icke motsätta sig, att arvodet något höjes, förslagvis till 2,500 kronor. I anledning av förslaget om höjning av den till hushållerskan vid hydrografiska avdelningen utgående ersättningen vill statskontoret framhålla, att avlönanDET med statsmedel av berörda hushållerska i verkligheten innebär, att de å Bornö stationerade kommissionstjänstemännen beretts en löneförmån, som eljest icke tillkommer statstjänstemän. Vid sådant förhållande anser statskontoret skäl icke föreligga för att statsverket skulle påtaga sig ytterligare kostnader för ifrågavarande ändamål. Statskontoret har inhämtat, att höjningen av posten till protokolls- och räkenskapsförare samt tillfälliga biträden påkallats för att möjliggöra en ökning av det arvode å 900 kronor om året, som utgår till den länsstyrelsetjänsteman, vilken innehar sysslan såsom protokolls- och räkenskapsförare. Då enligt statskontorets mening tillräckliga skäl icke föreligga för den tilltänkta ökningen av berörda arvode, kan statskontoret icke heller i denna del tillstyrka framställningen. Ämbetsverket kan ej heller biträda förslagen om höjning av posterna renskrivningskostnader och övertidsersättning till vaktmästarna samt om upptagande av en särskild post för vikariatsersättningar.

Vidkommande förslaget till omkostnadsstat för nästa budgetår vill statskontoret anföra, att anslagsposten till publikationstryck enligt ämbetsverkets mening icke bör höjas i vidare mån, än som påkallas av inträdd stegring i tryckningskostnaderna, av vilken anledning en höjning med 300—400 kronor synes vara tillfyllest, att kostnaden för målning av laboratoriebyggnaden i Lysekil, åtminstone om målningsarbetet fördelas på två år, torde kunna inrymmas i det belopp å 1,900 kronor, varmed posten till underhåll av byggnader m. m. vid havsfiskelaboratoriet i den nu gällande staten är uppförd, *samt att* ämbetsverket avstyrker uppräknings av den för havsfiskelaboratoriets fiskeritekiska avdelning upptagna reseersättningsposten å 425 kronor men däremot icke har något att erinra mot att en omfördelning sker av det för kommissionen avsedda totala reseersättningsbeloppet å 5,700 kronor.

Föredraganden.

Jag anser mig icke kunna tillstyrka, att någon lönerreglering för hydrografisk-biologiska kommissionens tjänstemän genomföres under nästa budgetår. Som regel torde ej heller någon förhöjning av nu utgående arvoden böra ifrågakomma. Då det emellertid synes skäligt, att det tekniska biträdet å havsfiskelaboratoriets fiskeritekiska avdelning från och med nästa budgetår erhåller någon förbättring i sina löneförmåner vill jag förorda, att arvodel till befattningshavaren i fråga höjes med 300 kronor till 2,200 kronor. Till följd härav bör anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, upptagas med $(53,100 + 300 =)$ 53,400 kronor. Vad beträffar anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal kan jag icke tillstyrka de av kommissionen ifrågasatta ökningarna i vidare mån än att för bestridande av vikariatsersättningar under ledighet för kommissionens vaktmästare torde böra beräknas ett belopp av 200 kronor. På grund härav synes icke-ordinarieposten böra upptagas med $(14,800 + 200 =)$ 15,000 kronor. För avlöningar vid kommissionen skulle alltså behöva beräknas $(53,400 + 15,000 =)$ 68,400 kronor.

Vad angår kommissionens beräkning av det för omkostnader under nästa budgetår erforderliga beloppet kan jag i nuvarande läge endast förorda följande utgiftsökningar. För publikationstryck torde sålunda på grund av de stegrade tryckningskostnaderna böra upptagas ett 500 kronor högre belopp än för innevarande budgetår eller 2,700 kronor. Mot de föreslagna höjningarna av posterna för bränsle och lyse vid den hydrografiska avdelningen och havsfiskelaboratoriet med 600 kronor till 2,500 kronor respektive med 750 kronor till 3,750 kronor vill jag vidare icke framställa någon erinran. Slutligen torde utgifterna för underhåll och drift av båtar vid vardera av hydrografiska avdelningen och havsfiskelaboratoriet böra beräknas till 1,000 kronor, vilket innebär en ökning med 550 kronor för avdelningen och med 500 kronor för laboratoriet. Å omkostnadsstaten skulle i enlighet med vad jag nu anfört komma att upptagas $(4,900 + 500 =)$ 5,400 kronor för omkostnader gemensamma för samtliga avdelningar, $(10,300 + 600 + 550 =)$ 11,450 kronor för omkostnader vid den hydrografiska avdelningen, $(20,800 + 750 + 500 =)$ 22,050 kronor för omkostnader vid havsfiskelaboratoriet och 2,900 kronor för omkostnader för fyrskippsobservationer. Anslagsbehovet för omkostnader utgör alltså $(5,400 +$

11,450 + 22,050 + 2,900 ==) 41,800 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa specificerad omkostnadsstat för kommissionen.

Vid bifall till vad i det föregående förordats skulle under förevarande anslag för budgetåret 1943/44 tarvas en medelsanvisning av (68,400 + 41,800 ==) 110,200 kronor, vilket i förhållande till anslagsanvisningen för innevarande budgetår innebär en ökning med 3,400 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande stat för svenska hydrografisk-biologiska kommissionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Stat.

Avlöningar.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	kronor 53,400
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 15,000
Summa kronor 68,400;	

Anm. Därest vaktmästaren vid havsfiskelaboratoriet anvisas bostadslägenhet, som disponeras av kommissionen, skall, efter kommissionens bestämmande, för lägenheten erläggas skälig ersättning i enlighet med vad i sådant avseende gäller för motsvarande befattningshavare i statens tjänst.

Omkostnader.

1. Gemensamma för samtliga avdelningar ..	kronor 5,400
2. Hydrografiska avdelningen	» 11,450
3. Havsfiskelaboratoriet	» 22,050
4. Fyrskippsobservationer	» 2,900
Summa kronor 41,800;	

2) till Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 110,200.

[160.] **6. Statens fartyg för fiskeundersökningar: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 75,300 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 26 maj 1939 personalförteckning för statens fartyg för fiskeundersökningar (statsliggaren sid. 702), dels ock den 24 april 1942 följande avlöningsstat för fartygen:

Avlöningsstat.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor 22,200
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 42,750
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 1,300
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 750
	kronor 67,000

Statens undersökningsfartyg för fiskeriadминистраtionen.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	kronor 3,350
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 4,030
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 920
	kronor 8,300
	Summa kronor 75,300.

I skrivelse den 7 september 1942 har *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*, efter samråd med svenska hydrografisk-biologiska kommissionen, hemställt om anvisande för nästa budgetår av 69,700 kronor till avlöningar vid statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov. *Lantbruksstyrelsen* har i skrivelse den 31 augusti 1942 beräknat medelsbehovet under nästa budgetår för avlöningar vid statens undersökningsfartyg för fiskeriadміністраtionen till 11,156 kronor samt hemställt om anvisande för nämnda ändamål av ett till 11,200 kronor avrundat belopp. Enligt myndigheternas beräkning skulle sålunda medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår uppgå till sammanlagt i runt tal 80,900 kronor, innebärande en ökning i förhållande till anslaget för innevarande budgetår med 5,600 kronor. Av ökningen belöpa 2,700 kronor på undersöknings- och bevakningsfartyget för havsfiskets behov och 2,900 kronor på undersökningsfartyget för fiskeriadміністраtionen. Rörande myndigheternas anslagsberäkning må i övrigt nämnas följande.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov (Skagerak). Länstyrelsen har utgått från att samtliga ombord anställda skola ha helårsanställning.

Arvodessposten har höjts med 800 kronor till 23,000 kronor, vilket föranletts av att arvoden till förste styrmannen, förste maskinisten, trålmästaren och stewarden uppräknats med respektive 200, 300, 150 och 150 kronor till 5,400, 7,200, 3,700 och 3,950 kronor. Såsom motivering härför har anförts, att nämnda befattningshavare borde erhålla kompensation för de ytterligare stegrade levnadskostnaderna. Nuvarande belopp för arvode till radiotelegrafist ävensom för personligt arvodestillägg till trålmästaren ha upptagits med oförändrade belopp av 1,200 respektive 1,150 kronor.

Under icke-ordinarieposten har upptagits ett belopp av 44,650 kronor, innebärande en höjning i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår med 1,900 kronor. Höjningen hänför sig helt till en uppräknings av avlöningarna till annan personal än befälhavaren. Sagda avlöningar ha beräknats i enlighet med gällande lönetariffer för handelsflottan.

Slutligen ha posterna rörligt tillägg och särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal uppförts med oförändrade belopp av 1,300 respektive 750 kronor. Sistnämnda post är avsedd att användas för bestridande av dels sjöilläägg till befälhavaren, dels ock, i förekommande fall, krigsriskilläägg.

Statens undersökningsfartyg för fiskeridministrationen (Eystrasalt). Lantbruksstyrelsen har utgått från att ifrågavarande fartyg skall hållas bemannat omkring sex månader under budgetåret 1943/44. Av det beräknade anslagsbehövet, 11,200 kronor, hänföra sig 3,350 kronor till posten arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 4,320 kronor till posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och 3,530 kronor till posten särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal. Arvodesposten avser årsarvode med oförändrat belopp till befälhavaren. Under icke-ordinarieposten ha medel beräknats för avlöande under sex månader av två besättningsmän med månadsarvode å 270 kronor och av en besättningsman med månadsarvode å 180 kronor. Sagda arvoden ha för innevarande budgetår beräknats till 250 respektive 165 kronor. Slutligen har under posten särskilda löneförmåner beräknats medel dels för sjöilläägg under sex månader till befälhavaren, dels ock för krigsriskilläägg till befälhavaren och besättningsmännen jämlikt bestämmelser utfärdade av Kungl. Maj:t den 7 augusti 1942. Nämnda tillägg utgå för närvarande med 40 procent å månadsarvodet, dock lägst å 250 kronor för månad.

Statskontoret har i infordrat utlåande den 16 september 1942 uttalat, att enligt ämbetsverkets uppfattning frågan om ytterligare dyrtidskompensation till befattningshavare å Skagerak borde lösas i ett större sammanhang, avseende samtliga med dessa befattningshavare jämförliga arvodister. Med framhållande att under icke-ordinarieposten för Skagerak inräknats — förutom grundlön för befattningen såsom befälhavare i lönegrad Eo 22 — jämväl tre ålderstillägg oaktat den senaste innehavaren av befälhavarsysslan den 1 september 1942 avgått från sin tjänst, har statskontoret föreslagit, att, då normalt en nyanställd befälhavare kunde antagas komma att uppbära lön enligt lägsta löneklassen, ålderstillägg icke inräknades i posten. Beträffande den för Eystrasalt verkställda anslagsberäkningen har statskontoret förklarat sig icke kunna tillstyrka annan ändring av de för innevarande budgetår uppförda anslagsposterna än som betingades av den utav lantbruksstyrelsen föreslagna uppräkningsen av de till styrmannen, motormannen och jungmannen utgående månadsarvodena.

Vad först angår länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län förslag rörande medelsbehövet under nästa budgetår för avlöningar vid undersöknings- och bevakningsfartyget för havsfiskets behov kan jag i anslutning till vad statskontoret anfört icke tillstyrka någon uppräkningsen av arvoden till förste styrmannen, förste maskinisten, trälmästaren och stewarten. Posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, torde alltså böra upptagas med oförändrat belopp av 22,200 kronor. Mot beräkningen av posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har jag icke någon annan erinran än att det äskade beloppet bör minskas med 1,300 kronor till 43,350 kronor till följd av beräknad löneklassförändring i samband med nyanställning av

*Före-
dragönden.*

befälhavare å fartyget. Posterna rörligt tillägg och särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal böra vidare upptagas med oförändrade belopp av 1,300 respektive 750 kronor. Från sistnämnda post, vilken i gällande stat är upptagen förslagsvis, torde även få utgå krigsrisktillägg enligt de grunder Kungl. Maj:t kan komma att fastställa. I enlighet med vad jag sålunda förordnat skulle medelsbehovet för avlöningar vid statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov uppgå till $(22,200 + 43,350 + 1,300 + 750 =) 67,600$ kronor.

Beträffande beräkningen av medelsbehovet för avlöningar under nästa budgetår till personal vid statens undersökningsfartyg för fiskeriadминистраtionen har jag icke något att erinra mot att i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag under posten arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, upptages oförändrat belopp av 3,350 kronor samt att posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal uppräknas i syfte att bereda tre besättningsmän något förhöjda månadsarvoden. Av det under posten särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal äskade beloppet avse omkring 2,610 kronor krigsrisktillägg. I betraktande av svårigheten att nu bedöma, i vilken omfattning dylikt tillägg kan komma att utgå under nästa budgetår, vill jag emellertid föreslå, att den provisoriska anordning i fråga om bestridande av utgifter för ifrågavarande ändamål, som kommit till användning för innevarande budgetår, jämväl tillämpas för nästa budgetår och att sålunda dylikt tillägg må utgå från den förslagsvis betecknade posten särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal — för närvarande å 920 kronor — utan att denna i anledning därav höjes. För utjämning av anslagets slutsumma torde posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal böra bestämmas till 4,330 kronor. Vid bifall till vad nu förordats skulle alltså för avlöningar till personal vid statens undersökningsfartyg för fiskeriadминистраtionen behöva beräknas ett belopp av $(3,350 + 920 + 4,330 =) 8,600$ kronor.

Anslaget till avlöningar vid statens fartyg för fiskeundersökningar torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med $(67,600 + 8,600 =) 76,200$ kronor, innebärande en höjning i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår med 900 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för statens fartyg för fiskeundersökningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av
Kungl. Maj:t, förslagsvis kronor 22,200

2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor 43,350
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> ..	» 1,300
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 750 kronor 67,600

Statens undersökningsfartyg för fiskeriadминистраtionen.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	kronor 3,350
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 4,330
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 920 kronor 8,600
Summa kronor 76,200;	

2) till *Statens fartyg för fiskeundersökningar: Avlöningar för budgetåret 1943/44 anvisa ett förslagsanslag av* kronor 76,200.

[161.] 7. **Statens fartyg för fiskeundersökningar: Underhålls- och driftkostnader, reservationsanslag.** Under denna rubrik är för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 6,000 kronor. I 1942 års statsverksproposition (IX H.T. sid. 210) beräknades medelsbehovet för ifrågavarande ändamål till 102,700 kronor. Med hänsyn till en beräknad reservation å omkring 122,000 kronor (varav omkring 118,000 kronor belöpte å fartyget Skagerak och omkring 4,000 kronor å fartyget Eystrasalt) uppfördes emellertid anslaget endast med ett belopp av 6,000 kronor, avsett till bestridande av omkostnader för fartyget Eystrasalt. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 703.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har i skrivelse den 7 september 1942 beräknat medelsbehovet under nästa budgetår till underhålls- och driftkostnader för statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov till 106,000 kronor, innebärande en ökning med 13,300 kronor i förhållande till det belopp, vilket avsetts för nämnda ändamål under innevarande budgetår. I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* beräknat motsvarande kostnader för statens undersökningsfartyg för fiskeriadміністраtionen under nästa budgetår till 16,200 kronor, innebärande en ökning med 6,200 kronor jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår. Beträffande myndigheternas beräkning av medelsbehovet må i övrigt nämnas följande.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov (Skagerak). Länsstyrelsen har framhållit, att ifrågavarande fartyg under lång tid varit och alltjämt är taget i anspråk för militära ändamål. Å driftkostnadsanslaget för budgetåret 1941/42 hade i anledning härav uppstått en besparing av omkring 79,000 kronor. Beräkningarna för nästa budgetår äro utförda med utgångspunkt från att fartyget hålles i gång under 9 månader men att personalen sysselsättes ombord under hela budgetåret, dock med åtnjutande av vederbörlig semester. Följande poster ha höjts, nämligen proviant med 3,100 kronor till 21,700 kronor, underhåll och utrustning med 2,000 kronor till 9,800 kronor, ersättning av försliten undersökningsmateriel med 7,900 kronor till 16,900 kronor samt diverse och oförutsedda utgifter med 300 kronor till 10,000 kronor. Det för proviant beräknade beloppet motsvarar i runt tal utgifterna för kosthåll under 365 dagar för 17 personer, beräknade efter 3 kronor 50 öre för dag och person. Beträffande posten ersättning av försliten undersökningsmateriel har länsstyrelsen framhållit, att under posten föreslagen anskaffning återfunnes i länsstyrelsens statförslag för innevarande budgetår; att den även upptagits i statförslaget för nästa budgetår berodde på att anskaffningen i fråga hittills icke kunnat komma till stånd. Höjningen av posten i jämförelse med föregående års statförslag har angivits vara föranledd av inträffade prisstegringar. Sålunda har för ersättande av starkt försliten trålwire beräknats 5,089 kronor mot 3,770 kronor i sistnämnda statförslag.

*Statens undersökningsfartyg för fiskeridministratio-
nen* (Eysstrasalt). Lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår är utförd med utgångspunkt från att fartyget hålles i gång under 6 månader. Följande poster ha höjts, nämligen oljor och andra förbrukningsartiklar med 4,200 kronor till 10,000 kronor nyanskaffning samt reparationer av redskap och apparater m. m. med 1,500 kronor till 3,500 kronor och vinterförläggning, vårutrustning jämte reparationer, komplettering m. m. med 500 kronor till 2,000 kronor. Lantbruksstyrelsen har utgått från att det genom en mindre ändring av fartygets motor skulle bli möjligt att använda tjärolja som drivmedel i stället för, som hittills, motorfotogen eller motorbrännolja. Med nu gällande pris har visserligen driften även med förstnämnda bränsle beräknats bli betydligt dyrare än förut men dock billigare än om motorfotogen eller motorbrännolja fortfarande skulle användas. Styrelsen har upplyst att, när fartyget under budgetåret 1941/42 endast kunde hållas i gång under knappt tre månader, en behållning av cirka 4,600 kronor uppstått å de för sagda budgetår anvisade medlen. Därest nämnda behållning finge tagas i anspråk för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår skulle, enligt vad styrelsen framhåller, endast (16,200 — 4,600 =) 11,600 kronor behöva anvisas.

I remissutlåtande den 16 september 1942 har *statskontoret* beträffande medelsbehovet för underhålls- och driftkostnader för fartyget Skagerak uttalat, att enligt ämbetsverkets mening anslagsposterna till ersättning av försliten undersökningsmateriel samt till diverse och oförutsedda utgifter icke borde upptagas till högre belopp än för innevarande budgetår eller 9,000 respektive 9,700 kronor. Vidkommande underhålls- och driftkostnaderna för fartyget Eysstrasalt har statskontoret icke kunnat tillstyrka, att medel till bränsle och andra förbrukningsartiklar beräknades för längre seglationstid än tre månader.

Jag anser mig icke kunna förorda, att högre belopp än för närvarande eller 92,700 kronor avses för drift- och underhållskostnader vid statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov under nästa budgetår. Motsvarande kostnader för statens undersökningsfartyg för fiskeriadministrationen torde böra beräknas till oförändrat belopp av 10,000 kronor. Medelsbehovet för nästa budgetår under ifrågavarande anslag skulle sålunda liksom för löpande budgetår uppgå till 102,700 kronor. Vid bedömandet av anslagsanvisningens storlek synes emellertid böra beaktas, att reservationen å anslaget per den 1 juli 1942 uppgick till omkring 135,000 kronor, varav omkring 127,000 kronor belöpa å fartyget Skagerak och omkring 8,000 kronor å fartyget Eysstrasalt. Jämväl under innevarande budgetår torde en betydande besparing uppstå därigenom att fartyget Skagerak fortfarande är taget i anspråk för försvarsmaktens behov. Därest nu angivna besparingar å anslaget i stället användas för bestridande av omkostnaderna under budgetåret 1943/44, torde för sagda budgetår icke behöva anvisas högre anslag än 2,000 kronor, avsett till bestridande av omkostnader för fartyget Eysstrasalt. Jag förutsätter emellertid, att i mån av behov reservationen å den för Skagerak avsedda anslagsdelen efter särskilt beslut av Kungl. Maj:t får tagas i anspråk jämväl för täckande av utgifter för Eysstrasalt. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser angående anslagets användning.

*Före-
draganden.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens fartyg för fiskeundersökningar: Underhålls- och driftkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 2,000.

[162.] 8. **Fiskets befrämjande i de särskilda orterna, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 110,000 kronor. I fråga om anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 703.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag av 110,000 kronor för nästa budgetår. Härvid har styrelsen utgått från att ett belopp å 3,150 kronor, som kunde inbesparas genom att den skärpta fisketillsynen i Öresund under nästa budgetår anordnades genom chefs för Öresunds marindistrikt försorg, i stället finge tagas i anspråk till bidrag till hushållningssällskapen för olika åtgärder på fiskets område.

Lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår föranleder ingen annan erinran från min sida än att medelsanvisningen med hänsyn till uppkommen reservation å anslaget synes kunna begränsas till 100,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Fiskets befrämjande i de särskilda orterna* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 100,000.

[163.] **9. Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 62,000 kronor. Rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 704.

I skrivelse, som inkommit till jordbruksdepartementet den 27 juli 1942, har *styrelsen för södra Sveriges fiskeriförening* anhållit att för budgetåret 1943/44 komma i åtnjutande av ett statsanslag å 23,925 kronor, därav 15,550 kronor till föreningens fiskeribiologiska undersöknings-, försöks- och fiskodlingsverksamhet samt 8,375 kronor till dess upplysningsverksamhet.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1942 hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med oförändrat belopp av 62,000 kronor. Därvid har styrelsen, som jämväl haft att yttra sig över södra Sveriges fiskeriförenings framställning, förklarat sig biträda denna. Beträffande övriga medelsbehov, som tillgodoses från ifrågavarande anslag, har styrelsen föreslagit, att oförändrat belopp, 5,000 kronor, beräknades för bestridande av kostnaderna för kontroll över beredning och inläggning av strömming. Även de till Kungl. Maj:ts förfogande stående medlen — avsedda bland annat för anordnande av bogserings- och isbrytarhjälp åt fiskare samt för hållande av undervisningskurser för fiskare — har lantbruksstyrelsen beräknat till samma belopp som för löpande budgetår, 33,075 kronor. Hela medelsbehovet under anslaget skulle sålunda utgöra (23,925 + 5,000 + 33,075 =) 62,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Ifrågavarande anslag torde för nästa budgetår kunna begränsas till 60,000 kronor, av vilket belopp liksom för närvarande 5,000 kronor böra avses för kontroll över beredning och inläggning av strömming samt 23,925 kronor för bidrag till södra Sveriges fiskeriförening. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 60,000.

[164.] **Avsättning till fonden för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten.** Till befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten anvisades för budgetåret 1938/39 under förevarande anslagstitel ett obetecknat anslag å 8,000 kronor. Härefter har ej upptagits anslag för ändamålet. Bestämmelser rörande ifrågavarande understödsverksamhet äro meddelade i kungörelsen den 5 juni 1931 (nr 214), ändrad genom kungörelsen nr 574/1937.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* anført, att något anslag för ifrågavarande ändamål icke syntes böra anvisas för nästa budgetår med hänsyn till ovissheten, huruvida svenska fiskare under nämnda budgetår kunde komma att bedriva fiske å avlägsna fiskevatten.

Ehuru något anslag för ändamålet icke torde böra anvisas för nästa budgetår, har jag dock här velat redogöra för ärendet, på det att anslagsfrågans läge må bringas till riksdagens kännedom.

*Före-
draganden.*

[165.] **Premier för deltagande i sillfiske vid Island.** För utbetalning av premier till fiskare, som deltagit i sillfiske vid Island, har Kungl. Maj:t under åren 1933—1936 från arbetslöshetsanslag under femte huvudtiteln ställt sammanlagt 220,000 kronor till länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län förfogande. För vartdera av budgetåren 1937/38—1939/40 har under nionde huvudtiteln för ändamålet anvisats ett särskilt förslagsanslag av respektive 75,000, 60,000 och 50,000 kronor. Den 11 juni 1937 har Kungl. Maj:t meddelat bestämmelser för premiernas utbetalande (se IX H. T. 1937, punkt 147).

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1942 anført att, då det syntes vara ovisst, om något svenskt islandsfiske kunde komma till stånd under år 1943, styrelsen funnit sig icke böra föreslå anvisande av medel till ifrågavarande ändamål för nästa budgetår.

Jag delar lantbruksstyrelsens uppfattning att medel icke böra äskas av 1943 års riksdag till förevarande bidragsverksamhet. Emellertid har jag här velat anmäla ärendet för att riksdagen skall kunna taga del av anslagsfrågans läge.

*Före-
draganden.*

[166.] **10. Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår upptaget med ett formellt belopp av 100 kronor (prop. nr 209; r. skr. nr 298).

Statens livsmedelskommission har i skrivelse den 6 november 1942 hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med oförändrat belopp. I skrivelsen har kommissionen erinrat, att kostnaderna för strömmingshandelsregleringen, däri inberäknade utgifterna för statens fiskenämnd och övriga administrationskostnader, tidigare bestritts från förevarande anslag. Vid den ändring av regleringen, som föreslagits i propositionen nr 209 till 1942 års riksdag och godkänts av riksdagen (r. skr. nr 298), hade man emellertid räknat med att några medel icke skulle bli behövliga för ändamålet under budgetåret 1942/43. Då en återgång till det tidigare systemet under vissa förhållanden kunde tänkas böra ske under löpande budgetår, hade dock Kungl. Maj:t erhållit bemyndigande att för tiden till och med den 30 juni 1943 anordna regleringen av handeln med och priset på strömming och sill i huvudsaklig överensstämmelse med vad tidigare gällt. I anslutning härtill hade även anvisats ett formellt anslag å 100 kronor. Ett liknande anslag borde enligt kommissionens mening även äskas för nästa budgetår.

*Före-
draganden.*

Då under nästa budgetår en återgång till det tidigare systemet för reglering av handeln med och priset på strömming och sill under vissa förhållanden kan tänkas böra ske, torde i anslutning till den av riksdagen för innevarande budgetår lämnade fullmakten befogenhet böra tillkomma Kungl. Maj:t att till och med den 30 juni 1944 vidtaga en dylik förändring i regleringen av handeln med och priset å strömming och sill. Liksom för löpande budgetår synes även för budgetåret 1943/44 böra anvisas ett formellt anslag å 100 kronor för att vid behov möjliggöra en sådan ändring i regleringen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m.* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *föreslagningsanslag* av kronor 100.

[167.] **11. Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt.** För innevarande budgetår är ifrågavarande anslag uppfört med 100,000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen. Beträffande bestämmelser angående anslaget hänvisas till statsliggaren sid. 705.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* hemställt om oförändrat anslag av 100,000 kronor för nästa budgetår. Härvid har styrelsen anfört bland annat följande.

Under budgetåret 1939/40 liksom under åren närmast före stormaktskriget förbrukades vid det yrkesmässiga fisket omkring 2,000,000 liter bensin. I samband med den skärpta ransonering, som infördes under 1940, sjönk bensinförbrukningen vid fisket starkt och utgjorde sålunda under budgetåret 1940/41 omkring 614,000 liter och under budgetåret 1941/42 omkring 413,000 liter. Under sistnämnda budgetår har till fiskerinäringen i stället för ren bensin huvudsakligen utdelats lättbentyl, vari bensin ingår med 75 procent. Enär skatten å bensin jämlikt förordningen den 21 juni 1940 (nr 561) om tilläggs-skatt å bensin samt förordningen den 9 april 1941 (nr 191) angående fortsatt tillämpning av sagda förordning under sistnämnda två budgetår utgått med 37 öre per liter, har därför den sammanlagda skatt, fiskarena under vart och ett av dessa budgetår erlagt, uppgått till respektive 227,180 kronor och 152,810 kronor.

Liksom under budgetåret 1941/42 utdelas ej heller för närvarande ren bensin till fiskerinäringen utan endast en blandning av sprit och bensin, så kallad motyl, däri bensinen ingår med 15 respektive 50 procent. Avsikten är att tilldelningen av motyl skall bli betydligt rikligare än den hittillsvarande tilldelningen av lättbentyl. Trots den förhållandevis låga bensinhalten i motyl förefaller det därför icke osannolikt, att den skatt, som fiskarena komma att få erlagga för den i motylen ingående bensinen, under budgetåret 1942/43 kommer att sammanlagt uppgå till 100,000 kronor per år.

Statens livsmedelskommission har i remissutlåtande den 22 september 1942 icke haft något att erinra mot vad *lantbruksstyrelsen* sålunda föreslagit.

*Före-
draganden.*

Den gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt, som ifrågasattes för budgetåret 1943/44, torde böra beräknas med hänsyn

till storleken av under innevarande budgetår erlagt skattebelopp. Jag tillåter mig i anslutning härtill erinra om att förordningen den 21 juni 1940 (nr 561) om tilläggsskatt å bensin genom förordning den 27 mars 1942 (nr 122) givits förlängd giltighet till och med den 30 juni 1943. Enligt vad jag under december 1942 inhämtat från lantbruksstyrelsen kunna fiskarens bensinskattbelopp för löpande budgetår antagas komma att betydligt överstiga det till restitution föreslagna beloppet, 100,000 kronor. Med hänsyn härtill torde intet vara att erinra mot att ifrågavarande anslag för nästa budgetår uppföres med sagda belopp.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utöware erlagd bensinskatt* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 100,000, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[168.] **12. Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m., förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 20,000 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till IX H. T. 1939 sid. 302. Utgifterna från anslaget ha under budgetåren 1936/37—1940/41 utgjort respektive 21,790, 59,435, 33,753, 17,789 och 44,890 kronor. Under budgetåret 1941/42 har anslaget icke belastats med några utgifter.

Jämväl för nästa budgetår torde erfordras anslag av statsmedel för ifrågavarande ändamål. Med hänsyn till medelsåtgångens starka variation från år till år är det svårt att nu bedöma, vilka anspråk som under budgetåret 1943/44 kunna komma att ställas på anslaget. Under dylika omständigheter vill jag förorda, att anslaget bibehålles vid nuvarande belopp, 20,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 20,000.

[169.] **Understöd åt fiskare.** För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 50,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 706.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* meddelat, att styrelsen ansett sig icke böra föreslå anvisande av medel till ifrågavarande ändamål för nästa budgetår. Styrelsen anför härom följande.

Under budgetåret 1941/42 ha av anslaget tagits i anspråk endast 8,695

kronor. Då vid ingången av sistnämnda budgetår sammanlagt 99,296 kronor, därav 49,296 kronor i behållning från nästföregående budgetår, stodo till förfogande, förelåg alltså vid utgången av budgetåret 1941/42 en odisponerad behållning av 90,601 kronor. För innevarande budegår står sålunda sammanlagt 140,601 kronor till förfogande. Att anspråken på detta anslag under sista året varit så ringa, beror givetvis därpå, att konjunkturerna för fiskerinäringen varit förhållandevis goda. Man torde kunna antaga, att dessa gynnsamma förhållanden komma att fortfara ännu en tid framåt. Det är alltså sannolikt, att anspråken på anslaget komma att bli obetydliga även under innevarande budgetår, varför man torde kunna räkna med en ganska betydande behållning å anslaget även vid utgången av detta budgetår.

*Före-
draganden.*

Jag delar lantbruksstyrelsens uppfattning att medel icke behöva äskas av 1943 års riksdag till förevarande bidragsverksamhet. Emellertid har jag här velat anmäla ärendet för att riksdagen skall kunna taga del av anslagsfrågans läge.

[170] **Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.** Under denna anslagstitel ha för budgetåren 1938/39 och 1939/40 anvisats reservationsanslag av tillhopa 351,000 kronor, därav för sistnämnda budgetår 25,000 kronor. Däremot ha för budgetåren 1940/41 och 1941/42 icke anvisats några medel för ifrågavarande ändamål. Genom beslut den 30 juni 1942 har Kungl. Maj:t medgivit, att det för budgetåret 1939/40 anvisade anslaget finge under budgetåret 1942/43 användas för med anslaget avsett ändamål. För användningen av anslaget ävensom av statens fiskredskapslånefond, från vilken fond kan utgå låneunderstöd till fiskare vid förlust av eller skada å fiskredskap, gälla i propositionen nr 77/1935 angivna av riksdagen godkända grunder.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* anfört följande.

Under budgetåren 1940/41 och 1941/42 utbetalades till fiskare i direkta understöd utan återbetalningsskyldighet 15,755 kronor respektive 9,812 kronor. Behållningen å anslaget vid början av innevarande budgetår uppgick till 160,426 kronor. Då medelsbehovet torde kunna uppskattas till högst 30,000 kronor per år, synes vid utgången av innevarande budgetår komma att förefinnas en avsevärd reservation å anslaget, vilken skulle kunna fylla medelsbehovet jämväl under nästa budgetår, under förutsättning att understödsverksamheten bedrivs enligt hittills tillämpade grunder.

Enär emellertid vid utgången av innevarande budgetår förefintlig reservation å ifrågavarande anslag skulle komma att överföras till budgetutjämningsfonden, hemställes, att anslaget måtte få disponeras för därmed avsett ändamål jämväl under budgetåret 1943/44.

*Före-
draganden.*

Lika med lantbruksstyrelsen anser jag, att den med anlitande av ifrågavarande anslag samt statens fiskredskapslånefond bedrivna understödsverksamheten bör fortgå enligt oförändrade grunder under nästa budgetår. Då det kan antagas, att av det för budgetåret 1939/40 för bidragsverksamheten anvisade anslaget en ej obetydlig behållning kommer att förefinnas vid innevarande budgetårs utgång och att denna behållning kommer att vara till-

räcklig för bestridande av här ifrågavarande utgifter även under nästa budgetår, vill jag förorda, att omförmälda anslag får disponeras under ytterligare ett budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att det å riksstaten för budgetåret 1939/40 anvisade reservationsanslaget till Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m. må under budgetåret 1943/44 användas för med anslaget avsett ändamål.

[171.] **Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.** Under förevarande anslagstitel anvisades för budgetåret 1941/42 ett reservationsanslag av 400,000 kronor. Å riksstaten för innevarande budgetår upptogs däremot icke något anslag för ändamålet. Med anlitande av anslaget ha, i enlighet med bestämmelser som Kungl. Maj:t utfärdat för varje särskilt fall, utlämnats bidrag för åstadkommande av prisreglering av fisk ävensom för andra åtgärder till fiskavsättningens främjande. Vidare har Kungl. Maj:t den 5 juni 1942 av anslaget tilldelat svenska ostkustfiskarnas centralförbund ett belopp av 12,000 kronor att enligt närmare angivna grunder användas för bestridande av kostnaderna för av centralförbundet eller under dess ledning bedrivet organisations- och propagandaarbete bland strömmingsfiskarena.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* anfört, att någon medelsanvisning under ifrågavarande anslag icke syntes erforderlig för nästa budgetår. Styrelsen, som tillika överlämnat en ansökning av svenska ostkustfiskarnas centralförbund om statsbidrag med 12,000 kronor för förbundets verksamhet under budgetåret 1943/44, har i sin skrivelse framhållit i huvudsak följande.

Vid ingången av budgetåret 1942/43 förefanns en behållning å anslaget av 166,867 kronor. Största delen av de belopp, som ställts till förfogande från anslaget, ha tagits i anspråk för anordnande av prisregleringar å sill och vissa andra fiskslag vid västkusten. För detta ändamål ställde sålunda Kungl. Maj:t den 3 oktober 1941 300,000 kronor till länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län förfogande. Dessa prisregleringar upphörde beträffande sill i december 1941 och beträffande andra fiskslag i mars 1942, då normalpris fastställdes på färsk sill och ett flertal andra fisksorter. På grund av de fördelaktiga pris, som erhöles för fisken mot slutet av prisregleringstiden, förelåg vid avslutningen av dessa regleringar den 25 mars 1942 en ganska betydande behållning, vilken beträffande Göteborgs och Bohus län uppgick till 410,295 kronor, i vilket belopp då jämväl inräknats dels hela förenämnda belopp å 300,000 kronor, därav länsstyrelsen dock endast rekvirerat 200,000 kronor, dels ock av fiskarena erlagda prisregleringsavgifter om tillhopa 37,746 kronor. Även å prisregleringsverksamheten i Hallands län har uppkommit en behållning, vilken uppgår till 10,562 kronor. Som det är ovisst, om och när prisregleringsverksamheten åter behöver igångsättas, synas länsstyrelserna nu böra till lantbruksstyrelsen inleverera vad som återstår av för verksamheten till deras förfogande ställda statsmedel. Tillsammans med den å anslaget vid ingången av innevarande budgetår förefintliga behållningen skulle

härigenom ($410,295 - 37,746 + 10,562 + 166,867 =$) 549,978 kronor komma att bli disponibla för innevarande budgetår.

Det är givetvis, särskilt under nu rådande förhållanden, svårt att förutse, vilka anspråk, som i övrigt kunna komma att ställas på detta anslag. Då emellertid lantbruksstyrelsen förutsätter, att hela förenämnda belopp, 549,978 kronor, bör anses stå till förfogande å anslaget, synes det sannolikt, att detta belopp är tillräckligt stort för att detsamma skall förslå att täcka anspråken å medel såväl under innevarande som nästkommande budgetår.

Lantbruksstyrelsen har intet att erinra mot att svenska ostkustfiskarnas centralförbund i den utsträckning, som kan anses skäligt, understödjes med allmänna medel. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, vilket belopp som härför eventuellt må tagas i anspråk av förevarande anslag.

I remissutlåtande den 22 september 1942 har *statens livsmedelskommission* yttrat i huvudsak följande.

Efter Kungl. Maj:ts bemyndigande har livsmedelskommissionen iklätt sig avsättnings- och prisgaranti beträffande ett flertal fiskslag. För närvarande är efterfrågan på fisk så stor, att några särskilda åtgärder därutöver för fiskens beredning och avsättning icke torde bli behövliga, så länge kristiden varar. Skulle krisen upphöra under budgetåret 1943/44 eller tidigare och alltså mera normala förhållanden inträda, torde det att döma av tillståndet på fiskerinäringens område efter förra världskriget icke vara uteslutet, att åtgärder kunna bli påkallade för främjande av beredning och avsättning av fisk. De härför erforderliga kostnaderna torde dock kunna täckas av de medel under ifrågavarande anslag som, enligt vad lantbruksstyrelsen i ärendet anfört, finnas disponibla för ändamålet.

I anledning av lantbruksstyrelsens skrivelse har Kungl. Maj:t den 30 oktober 1942 *dels* förordnat, att det genom Kungl. Maj:ts beslut den 3 oktober 1941 till länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län disposition anvisade beloppet, 300,000 kronor, skulle nedsättas till 200,000 kronor, *dels* anbefallt en var av länsstyrelserna i Hallands län samt Göteborgs och Bohus län att av medel som anvisats till länsstyrelsens förfogande från ifrågavarande anslag till lantbruksstyrelsen inbetala, länsstyrelsen i Hallands län 10,562 kronor samt länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län 270,869 kronor, *dels ock* förordnat, att de till lantbruksstyrelsen inbetalade beloppen, tillhoppa 281,431 kronor, skulle av styrelsen tillföras förenämnda reservationsanslag.

Sedermera har Kungl. Maj:t genom beslut den 18 december 1942 bemyndigat lantbruksstyrelsen att använda intill 150,000 kronor av anslaget för anordnande under vintern 1942/43 av förstärkt isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen i Göteborgs och Bohus samt Hallands län.

*Före-
draganden.*

Av vad i det föregående anförts framgår, att å förevarande anslag kommer att finnas tillgängligt ett belopp av ($166,867 + 100,000 + 281,431 - 150,000 =$) 398,298 kronor. Med hänsyn härtill torde någon anslagsanvisning för ifrågavarande ändamål icke vara behövlig för nästa budgetår. För stödjande av organisationsarbetet bland fiskarena, däri inbegripet bidrag till svenska ostkustfiskarnas centralförbund, torde, enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande, erforderligt belopp få tagas i anspråk av anslaget.

[172.] **13. Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg, reservationsanslag.** För innevarande budgetår är för detta ändamål anvisat ett reservationsanslag av 7,400 kronor. Beloppet är avsett för underhåll och drift av fiskefyrar m. m. (statsliggaren sid. 706).

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *lantbruksstyrelsen* — under erinran, att enligt av Kungl. Maj:t meddelat beslut det för innevarande budgetår anvisade beloppet, 7,400 kronor, skulle användas för underhåll och drift av i beslutet särskilt angivna 49 fiskefyrar, 2 lys- och ljudbojar, 1 lysboj, 1 klockboj, 1 mistsignalanläggning och 3 prickar — anfört, att enligt styrelsens mening anslag borde utgå till underhåll och drift av nämnda säkerhetsanordningar med oförändrat belopp under nästa budgetår. Därjämte syntes även visst belopp böra beräknas för underhåll och drift av fyranläggningar å St. Tannskär, vid Hjertöfjorden samt å skäret Fiske, för vilkas uppförande Kungl. Maj:t den 22 maj 1942 beviljat medel. För vardera av fyrarna å St. Tannskär och Fiske har bidrag sålunda ansetts böra utgå med 120 kronor och för två fyrar vid Hjertöfjorden med 210 kronor. Lantbruksstyrelsen har på grund härav hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med $(7,400 + 120 + 120 + 210 =)$ 7,850 kronor.

Sedermera har *lantbruksstyrelsen* i skrivelsen den 23 oktober 1942 i anledning av framställning från Blekinge läns havsfiskeförening anhållit, att under förevarande anslag måtte anvisas ytterligare 6,600 kronor, avsedda för anordnande av två agafyrar väster om Hasslö i Blekinge län. Till motivering av detta förslag, vilket tillstyrkts av lotsstyrelsen, har bland annat framhållits, att de nuvarande fyrarna å Norra och Södra Kittelskär vid Hasslö ur flera synpunkter vore olämpligt placerade och inrättade för fotogenbelysning samt att det syntes mest rationellt att vid anordnande av nya fyrar utrusta dessa med agafyrlyktor. Ifrågavarande fyrar vore, enligt vad lantbruksstyrelsen vidare anfört, av synnerligen stort gagn särskilt för den talrika fiskarbefolkningen på västra delen av Hasslö och i skärgården innanför.

Mot lantbruksstyrelsens förslag om en medelsanvisning av 7,850 kronor för underhåll och drift av säkerhetsanordningar av olika slag till ledning för fiskefartyg har jag icke något annat att erinra än att sagda belopp torde böra avrundas till 7,900 kronor. Då jag vidare anser mig böra tillstyrka, att medel till av styrelsen föreslaget belopp, 6,600 kronor, anvisas för anordnande av två agafyrar vid Hasslö, skulle alltså ifrågavarande anslag för nästa budgetår behöva uppföras med $(7,900 + 6,600 =)$ 14,500 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare besluta rörande anslagets användning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg*
för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservations-*
anslag av kronor 14,500.

J. Skogsväsendet.

[173.] 1. **Skogsstyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag.** Till avlöningar och omkostnader vid skogsstyrelsen äro för budgetåret 1942/43 uppförda förslagsanslag av 71,000 respektive 10,500 kronor.

I skrivelse den 16 september 1942, varöver utlåtanden inhämtats från statskontoret och allmänna lönenämnden, har *skogsstyrelsen* — under förmälan att inom styrelsen påginge utredning rörande bland annat anställnings- och löneförhållandena för skogsvårdsstyrelsernas befattningshavare samt att genomförandet av det förslag styrelsen hade för avsikt att framlägga komme att i viss utsträckning påverka behovet av arbetskraft inom styrelsen ävensom behovet av medel för styrelsens omkostnader — hemställt, att i avbidan på berörda förslags framläggande skogsstyrelsens avlönings- och omkostnadsanslag måtte för nästa budgetår beräknas till 127,000 respektive 46,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn till den inom skogsstyrelsen pågående utredningen rörande bland annat anställnings- och löneförhållandena för skogsvårdsstyrelsernas befattningshavare, vilken utredning, enligt vad styrelsen anfört, väntas komma att påverka skogsstyrelsens eget behov av arbetskraft och medel för styrelsens omkostnader, torde anslagen till styrelsens avlöningar och omkostnader endast böra upptagas med beräknade belopp i riksstatsförslaget för nästa budgetår. Härvid synas för ifrågavarande ändamål icke böra avses högre belopp än för löpande budgetår eller 71,000 respektive 10,500 kronor. Jag hemställer alltså under förevarande punkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Skogsstyrelsen: Avlöningar* för budgetåret 1943/44 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 71,000.

[174.] 2. **Skogsstyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag.** Under återopande av vad jag under närmast föregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Skogsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1943/44 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 10,500.

[175.] **3. Skogshögskolan: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 233,100 kronor. Kungl. Maj:t har den 17 april 1942 för skogshögskolan fastställt dels personalförteckning (statsligaren sid. 708), dels ock följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 120,600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 31,995
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 56,505
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 24,000

Summa kronor 233,100.

I skrivelse den 20 augusti 1942 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt*, med överlämnande av ett av högskolans rektor för budgetåret 1943/44 upprättat förslag till utgiftsstat för högskolan, hemställt, att ifrågakvarande anslag måtte för sagda budgetår uppföras med 247,360 kronor. Beträffande anslagsberäkningen må anföras följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 247,360 kronor, avse 121,600 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 30,360 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 69,400 kronor avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt 26,000 kronor rörligt tillägg.

Höjningen å 1,000 kronor under ordinarie posten är helt föranledd av beräknade löneklassförändringar för den ordinarie personalen.

Under arvodesposten, vilken uppförts med ett 1,635 kronor lägre belopp än i gällande avlöningsstat, har å ena sidan föreslagits en minskning av 2,000 kronor — varav 1,650 kronor för närvarande utgå till specialläraren i skogszoologi och 350 kronor till specialläraren i jaktvård — samt å andra sidan en ökning av 365 kronor. Sistnämnda belopp är avsett för uppräkningsmedel 14 procent av arvoden till 5 speciallärare. Minskningen å 2,000 kronor sammanhänger med högskolestyrelsens förslag om inrättande från och med nästa budgetår av en laboratorsbefattning i lönegrad Eo 26, avsedd för undervisningen i skogszoologi. Till motivering av detta förslag har anförts bland annat följande: Sedan ett år 1906 framlagt förslag om inrättande vid skogshögskolan av en professur i ämnet skogszoologi avvisats av statsmakterna, hade undervisningen i ämnet bedrivits dels genom speciallärare, nämligen en i vertebrat- och jaktzoologi, en i tillämpad jaktvård och en i praktisk fiskevård, dels ock genom föreståndaren för skogsförsöksanstaltens entomologiska avdelning, vilken det ålåg att utan särskild ersättning meddela undervisning i entomologi. I samband med att den nuvarande föreståndaren för anstaltens entomologiska avdelning hösten 1943 inträdde i pensionsåldern syntes utsikter förefinnas att erhålla en för undervisningen i hela ämnet skogszoologi kompetent forskare och sålunda få till stånd en mera tillfredsställande anordning än för närvarande. Enligt styrelsens mening talade starka skäl för att skogshögskolan i likhet med övriga europeiska länder finge en professur i skogszoologi. Med hänsyn till nu rådande förhållanden ansågs sig dock styrelsen böra begränsa sin hemställan att avse inrättande av en laboratorstjänst i lönegrad Eo 26, vars innehavare borde bestrida hela undervisningen i skogszoologi med undantag för den praktiska fiskevården, där specialläraren borde bibehållas.

Icke-ordinarieposten har uppräknats med 12,895 kronor, vilket belopp utgör skillnaden mellan ökningar å 13,229 kronor och en minskning å 334 kronor. Minskningen hänför sig helt till beräknade löneklassförändringar. Ökningar föreslås *dels* med 8,880 kronor för avlöning åt den i det föregående omförmälde laboratorn i lönegrad Eo 26, *dels* med 54 kronor för omändring av en skrivbiträdestjänst i lönegrad Ex 2 till extra ordinarie i samma lönegrad, *dels* med 3,300 kronor för avlöning under sex månader av en assistent vid skogshögskolans förberedande kurs i Garpenberg, *dels* ock med 995 kronor för uppräkning med 14 procent av vissa arvoden till assistenter, amanuenser och vaktmästarbiträde. Såsom skäl för den föreslagna omändringen av en skrivbiträdestjänst har framhållits, att den nuvarande innehavaren av befattningen tjänstgjort vid anstalten i nära 6 år. Förslaget om anvisande av medel för anställande under sommarhalvåret av en assistent vid Garpenberg har motiverats med hänvisning till det större relevantalet vid den förberedande kursen samt till nödvändigheten att få undervisningen mera ändamålsenligt ordnad.

Slutligen har posten rörligt tillägg med hänsyn till de under ordinarie- och icke-ordinarieposterna framställda förslagen uppräknats med 2,000 kronor till 26,000 kronor.

I remissutlåtande den 2 september 1942 har *statskontoret* anfört i huvudsak följande.

I anledning av förslaget om inrättande vid skogshögskolan av en extra ordinarie laboratorsbefattning i skogszoologi (lönegrad Eo 26) får statskontoret erinra, att frågan om ordnandet av undervisningen vid högskolan var föremål för ett ingående övervägande i samband med den vid 1936 års riksdag beslutade omorganisationen av skogsundervisningen. Därvid hade i en inom jordbruksdepartementet av tillkallade sakkunniga utarbetad promemoria i fråga om ämnet skogszoologi framhållits, att för ett avsnitt därav, nämligen skogsentomologien, funnes en särskild avdelning vid statens skogs-försöksanstalt. Vid skogshögskolan syntes ämnet därför icke böra beredas större utrymme än dess betydelse för utbildning av skogsförvaltare krävde. Med hänsyn härtill hade skogsentomologien ansetts böra ingå i det större ämnet skogszoologi med omkring halva det timantal, skogsentomologien för det dåvarande omfattade. Någon annan ändring av undervisningen i skogszoologi än den nu nämnda kom icke till stånd vid omorganisationen. Då hela frågan om skogsundervisningens ordnande sålunda varit föremål för en omfattande och grundlig prövning så sent som vid 1936 års riksdag, varvid jämväl spörsmålet om undervisningen i skogszoologi särskilt beaktats, måste statskontoret för sin del ifrågasätta, huruvida tillräckliga skäl kunna föreligga för att nu vidtaga ändring beträffande undervisningen i sagda ämne. I varje fall har statskontoret av den anförda motiveringen icke blivit övertygat om att de olägenheter, som angivits vara förbundna med den nuvarande ordningen, motivera inrättandet i rådande statsfinansiella läge av en extra ordinarie laboratorsbefattning. Statskontoret får därför avstyrka framställningen i denna del.

Ej heller kan statskontoret biträda det av styrelsen framlagda förslaget om inrättande under sommarhalvåret av en assistenttjänst vid den förberedande kursen i Garpenberg. Därest det med hänsyn till nu rådande förhållanden skulle visa sig erforderligt att för viss kortare tid utöka lärarkrafterna vid ifrågavarande kurs, vill ämbetsverket i stället förorda, att medel för detta ändamål av Kungl. Maj:t anvisas på därom av styrelsen gjord särskild framställning. För beredande av möjlighet för Kungl. Maj:t att vid förekom-

mande behov ställa medel till förfogande för ändamålet, torde ett belopp av 3,300 kronor böra anvisas under icke-ordinarieposten.

Vad slutligen angår den begärda uppräkningsen av vissa speciallärararvoden och av vissa arvoden till assistenter, amanuenser och vaktmästarbiträde får ämbetsverket framhålla, att samtliga dessa arvodesbefattningar äro avsedda att innehas vid sidan av annan sysselsättning. Då emellertid kristillägg eller däremot svarande arvodesförhöjning icke ansetts böra tillkomma innehavare av dylika arvoden, finner sig ämbetsverket böra avstyrka de sålunda begärda anslagshöjningarna.

Allmänna lönenämnden har i utlåtande den 18 september 1942 anför, att lönenämnden icke funnit anledning till erinran mot att den till nyinrättande ifrågasatta laboratorsbefattningen i skogszoologi vid skogshögskolan placerades i lönegrad Eo 26. Ej heller förslaget att vid högskolans förberedande kurs i Garpenberg anställa en assistent med 6 månaders tjänstgöring för år och arvode å 3,300 kronor har föranlett någon invändning från lönenämndens sida.

Sedermera har *högskolestyrelsen* i skrivelse den 9 oktober 1942 hemställt, att — därest en av lantbrukshögskolans styrelse gjord framställning, avseende att högskolans docentstipendier ånyo skulle förenas med rätt till dyrtidstillägg, föranledde förslag till riksdagen — förslaget måtte omfatta även skogshögskolans två docentstipendier.

Vad först angår högskolestyrelsens förslag om inrättande av en laboratorstjänst i skogszoologi med placering i lönegrad Eo 26 kan jag med hänsyn till den korta tid som förflutit sedan föreliggande spörsmål senast var föremål för utredning och prövning samt med beaktande jämväl av det rådande statsfinansiella läget icke för närvarande tillstyrka förslagets genomförande. Av budgetära skäl ser jag mig förhindrad förorda, att medel nu anvisas för anställande av en ytterligare lärarkraft vid skogshögskolans förberedande kurs i Garpenberg. Såsom statskontoret anför, torde vidare någon uppräkningsen av vissa arvoden till speciallärare, assistenter, amanuenser och vaktmästarbiträde icke böra ifrågakomma. I anslutning till vad jag anför vid behandlingen av lantbrukshögskolans avlöningsanslag böra docentstipendierna vid skogshögskolan under nästa budgetår utgå enligt oförändrade grunder. Jag vill däremot med hänsyn till vad i ärendet anförts icke framställa någon erinran mot att medel beräknas för utbyte av en skrivbiträdesbefattning i lönegrad Ex 2 mot en dylik tjänst i lönegrad Eo 2.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat och under hänsynstagande till beräknade jämkningar till följd av löneklassförändringar skulle högskolans avlöningsstat för budgetåret 1943/44 komma att erhålla följande utseende.

Posten avlöningar till ordinarie tjänstemän bör på grund av löneklassförändringar höjas med 1,000 kronor till 121,600 kronor. För arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, torde böra beräknas oförändrat belopp av 31,995 kronor, medan posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal å ena sidan bör ökas med 100 kronor med hänsyn till förenäm-

*Före-
draganden.*

da omändring av en skrivbiträdestjänst och å andra sidan minskas med 300 kronor till följd av löneklassförändringar. Sistnämnda anslagspost bör således upptagas med $(56,505 + 100 - 300 =) 56,305$ kronor. För rörligt tillägg synes slutligen böra beräknas $(24,000 + 200 =) 24,200$ kronor.

Under ifrågavarande anslag skulle följaktligen erfordras en medelsanvisning av $(121,600 + 31,995 + 56,305 + 24,200 =) 234,100$ kronor, vilket jämfört med anvisningen för innevarande budgetår innebär en anslagsökning med 1,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för skogshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förlagsvis</i>	kronor 121,600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 31,995
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 56,305
4. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	» 24,200

Summa kronor 234,100;

- 2) till *Skogshögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förlagsanslag* av kronor 234,100.

[176.] **4. Skogshögskolan: Omkostnader, förlagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 62,700 kronor. Kungl. Maj:t har den 17 april 1942 fastställt omkostnadsstat för skogshögskolan (statsliggaren sid. 709).

I skrivelse den 20 augusti 1942 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt om oförändrat omkostnadsanslag av 62,700 kronor för nästa budgetår.

Före-
draganden. Mot högskolestyrelsens förslag har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

- att till *Skogshögskolan*: *Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förlagsanslag* av kronor 62,700.

[177.] **5. Skogshögskolan: Materiel m. m., reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 500 kronor.

I skrivelse den 20 augusti 1942 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforsöksanstalt* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Jag biträder högskolestyrelsens förslag till medelsanvisning och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Skogshögskolan: Materiel m. m.* för budgetåret 1943/
44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 500.

[178.] **6. Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 4,000 kronor.

I skrivelse den 20 augusti 1942 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforsöksanstalt* hemställt om ett till 5,000 kronor förhöjt anslag för nästa budgetår. Højningen har motiverats med hänvisning till angelägenheten att för biblioteket såsom landets enda fackbibliotek på sitt område kunna förvärva även annan skoglig litteratur än oundgängligen nödvändiga tidsskriftsårgångar.

I nuvarande läge anser jag mig icke kunna tillstyrka någon förhöjning av ifrågavarande anslag. Detta torde alltså även för nästa budgetår böra uppföras med 4,000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 4,000.

[179.] **7. Skogshögskolan: Stipendier.** Till elevstipendier vid skogshögskolan är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 3,000 kronor.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforsöksanstalt har i skrivelse den 20 augusti 1942 hemställt, att ifrågavarande anslag för budgetåret 1943/44 måtte höjas till 4,000 kronor eller alltså med 1,000 kronor. Sistnämnda belopp är avsett att användas till resestipendier för lärare. Ökningen har av högskolestyrelsen motiverats med hänvisning till önskvärdheten av att skogshögskolans lärare bereddes tillfälle att deltaga i skogliga forskningskongresser och möten.

Av budgetära skäl torde förevarande anslag även för nästa budgetår böra upptagas med 3,000 kronor. Anslaget bör liksom för innevarande budgetår helt avses för elevstipendier. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Skogshögskolan: Stipendier* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 3,000.

[180.] 8. **Statens skogsförsöksanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 212,900 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 13 april 1939 personalförteckning för statens skogsförsöksanstalt (statsliggaren sid. 710), dels ock den 17 april 1942 följande avlöningsstat för skogsförsöksanstalten:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	44,000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	144,200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	24,000

Summa kronor 212,900.

Under ett särskilt reservationsanslag är för budgetåret 1942/43 till Riksskogstaxering och avverkningsstatistik anvisat ett belopp av 240,000 kronor. Beträffande detta anslags användning hänvisas till statsliggaren sid. 715.

I detta sammanhang torde jag få erinra, att vid 1939 års lagtima riksdag (prop. nr 222; r. skr. nr 304) beslöts, att skogsförsöksanstalten skulle från och med budgetåret 1940/41 omorganiseras enligt riktlinjer, som uppdragits i propositionen nr 222 med förslag i ämnet. Omorganisationens genomförande har emellertid av 1940 års lagtima riksdag (IX H.T. 1940 sid. 215; r. skr. nr 9) med hänsyn till den inträffade krissituationen ansetts böra anstå tills vidare.

I skrivelser den 27 augusti och den 9 oktober 1942 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt*, efter samråd med 1937 års riksskogstaxeringsnämnd, hemställt om anslag för ifrågavarande ändamål.

I skrivelsen den 27 augusti 1942 har styrelsen erinrat om förberörda av riksdagen antagna förslag till omorganisation av skogsförsöksanstalten. För den händelse verksamheten vid anstalten av statsfinansiella skäl borde bedrivas i samma omfattning som under innevarande budgetår, har styrelsen hemställt, att avlöningsanslaget måtte upptagas till 216,400 kronor. Ökningen har i huvudsak föranletts därav, att styrelsen ansett *dels* att en assistent å entomologiska avdelningen, vilken tjänstgjort vid anstalten under 10 år och därunder endast avlönats såsom tillfälligt arbetsbiträde, borde upptagas såsom extra befattningshavare i 21 lönegraden, dels ock att någon ytterligare extra arbetskraft vore behövlig å nyssnämnda avdelning. Det ökade medelsbehovet för extra arbetskraft har beräknats till 2,000 kronor. Bland annat med hänsyn till det anförda har posten rörligt tillägg uppräknats med 1,500 kronor. Härutöver har styrelsen förordat, att riksskogstaxeringen, som för närvarande handhades av 1937 års riksskogstaxeringsnämnd, inrymdes inom skogsförsöksanstaltens verksamhet i anslutning till vad vid 1939 års riksdag beslöts. Det för ändamålet behövlige beloppet borde därför upptagas å skogsförsöksanstaltens stat.

I skrivelsen den 9 oktober 1942 har styrelsen uttalat sig för att 1939 års riksdagsbeslut rörande anstaltens omorganisation genomfördes i den omfattning, som vore möjlig med hänsyn till det läge, vari frågan om anstaltens nybyggnad för närvarande befunne sig. Enligt styrelsens förslag borde anstaltens avlöningsanslag, därest en dylik partiell omorganisation genomfördes och i samband därmed riksskogstaxeringen införlivades med anstalten,

upptagas till 393,200 kronor. I detta belopp inginge kostnaderna för den mera fasta personal, som vore behöfelig inom anstalten för arbetet med riksskogstaxeringen och avverkningsstatistiken. Övriga kostnader för riksskogstaxeringen ha av styrelsen beräknats till 188,000 kronor.

Över förenämnda skrivelser ha yttranden avgivits den 9 november 1942 av statskontoret och den 13 i samma månad av allmänna lönenämnden.

Statskontoret har icke ansett sig i rådande statsfinansiella läge kunna tillstyrka, att den tidigare i princip beslutade omorganisationen av anstalten nu genomfördes. I fråga om de i skrivelsen den 27 augusti 1942 äskade höjningarna av avlöningsanslaget har statskontoret förklarat sig icke kunna tillstyrka anslaget höjning i vidare mån än som betingades av författningsenliga löneklassuppflyttningar. Vad angår förslaget att upptaga anslaget till riksskogstaxering och avverkningsstatistik på skogsförsökanstaltens stat har statskontoret funnit sig icke heller kunna förorda detta förslag.

Allmänna lönenämnden har förklarat sig icke i princip ha något att erinra mot det framlagda förslaget till omorganisationen av anstalten, därest detta ansåges nu böra genomföras. I övrigt har lönenämnden endast framfört smärre erinringar mot detsamma.

I likhet med statskontoret anser jag mig icke kunna för närvarande tillstyrka ett genomförande av den av 1939 års lagtima riksdag beslutade omorganisationen av skogsförsökanstalten. Beträffande de av anstaltens styrelse i skrivelse den 27 augusti 1942 äskade höjningarna av avlöningsanslaget vill jag icke motsätta mig, att anstalten beredes möjlighet att såsom extra befattningshavare i 21 lönegraden anställa den i skrivelsen omförmälde assistenten, vilken tjänstgjort vid anstalten under 10 år och därunder avlönats såsom tillfälligt arbetsbiträde. En dylik åtgärd påkallar icke höjning av anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal. I enlighet med styrelsens förslag torde däremot anslagsposten rörligt tillägg böra uppräknas med 1,500 kronor. I övrigt finner jag icke skäl att för närvarande förorda någon ökning av förevarande anslag. Den av riksskogstaxeringsnämnden bedrivna verksamheten torde under nästa budgetår böra överföras till anstalten med iakttagande likväl av att nämnden skall äga att — i enlighet med föreskrifter som torde få meddelas av Kungl. Maj:t — under budgetåret slutföra vissa arbetsuppgifter. Kostnaderna för omförmälda verksamhet böra emellertid upptagas under ett särskilt reservationsanslag, benämnt Statens skogsförsökanstalt: Riksskogstaxering och avverkningsstatistik, vilket anslag torde böra uppföras med samma belopp som för innevarande budgetår anvisats för ändamålet eller 240,000 kronor. Till denna fråga återkommer jag under en följande punkt.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle under skogsförsökanstaltens avlöningsanslag för nästa budgetår behöva upptagas 44,000 kronor för avlöningar till ordinarie tjänstemän, 700 kronor för arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 144,200 kronor för avlöningar till icke-ordinarie personal samt (24,000 + 1,500 =) 25,500 kronor för rörligt tillägg, eller alltså tillhopa

*Före-
draganden.*

214,400 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för löpande budgetår innebär detta en anslagsökning med 1,500 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag under förevarande punkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för statens skogsförsöksanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	44,000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	144,200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	25,500
Summa kronor		214,400;

2) till *Statens skogsförsöksanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 214,400.

[181.] **9. Statens skogsförsöksanstalt: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår upptaget med 78,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 17 april 1942 fastställt omkostnadsstat för skogsförsöksanstalten (statsliggaren sid. 710).

I skrivelser den 27 augusti och den 9 oktober 1942 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* gjort framställning om anvisande av anslag till omkostnader för skogsförsöksanstalten. I förstberörda skrivelse har äskats ett med 4,800 kronor till 82,800 kronor förhöjt anslag. Styrelsen har därvid utgått från, att anstaltens verksamhet skulle bedrivas i huvudsakligen samma omfattning som för närvarande. I skrivelsen den 9 oktober 1942 — vari styrelsen tillika hemställt om genomförandet av den av 1939 års lagtima riksdag beslutade omorganisationen av anstalten — har styrelsen för ifrågavarande ändamål föreslagit en medelsanvisning av 84,200 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 9 november 1942 förklarat sig icke finna tillräckliga skäl föreligga för att under nuvarande förhållanden vidtaga höjning av omkostnadsanslaget.

*Före-
draganden.*

Förevarande anslag torde i anslutning till vad statskontoret anfört böra upptagas med oförändrat belopp av 78,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsförsöksanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 78,000.

[182.] **10. Statens skogsförsöksanstalt: Utrustning m. m., reservationsanslag.** Under denna anslagstitel är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 21,000 kronor.

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt har i skrivelse den 27 augusti 1942 hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för nästa budgetår anvisas ett anslag av 18,000 kronor. I skrivelsen har styrelsen erinrat därom, att av det för innevarande budgetår anvisade anslaget ett belopp av 18,000 kronor avsetts för anskaffande av viss laboratorieutrustning för forskningen i svampsjukdomar. Hela kostnaden för nämnda laboratorieutrustning hade beräknats till 36,000 kronor, vilket belopp emellertid ansetts böra fördelas på de två budgetåren 1942/43 och 1943/44 med hälften på varje budgetår. Sedermera har anstaltsstyrelsen i skrivelse den 9 oktober 1942 hemställt om anvisande av ytterligare 60,000 kronor för utrustning m. m. Sistnämnda belopp vore avsett för anskaffande av möbler o. d. till anstaltens nybyggnad. Ehuru enligt vad styrelsen anfört nybyggnaden icke beräknades kunna bli färdig under nästa budgetår, har styrelsen likväl ansett beloppet nu böra anvisas för att möjliggöra beställningar redan under budgetåret 1943/44.

Statskontoret har i remissutlåtande den 9 november 1942 förklarat sig icke ha något att erinra mot den föreslagna medelsanvisningen å 18,000 kronor.

I enlighet med vad jag anförde vid tillstyrkande av anslag för löpande budgetår torde medel nu böra äskas av riksdagen för bestridande av återstående kostnader, 18,000 kronor, för anskaffande av laboratorieutrustning för forskningen rörande svampsjukdomar. Med anvisandet av medel för inköp av möbler m. m. för skogsförsöksanstaltens nybyggnad torde, då nybyggnaden icke kan beräknas bli färdig under nästa budgetår, få anstå till ett senare budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Föredraganden.

att till *Statens skogsförsöksanstalt: Utrustning m. m.* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 18,000.

[183.] **11. Statens skogsförsöksanstalt: Särskilda undersökningar, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 77,200 kronor. Beträffande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 711.

I skrivelse den 27 augusti 1942 har *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med ett till 147,200 kronor förhöjt belopp. Såsom skäl för anslagsökningen, 70,000 kronor, har styrelsen anfört bland annat följande.

Pågående produktionsundersökning i orörda bestånd utgör ett led i den stora undersökning, som är avsedd att vara en stomme i den praktiskt inriktade skogsforskningen vid anstalten. För att kunna bedöma hur skog skall

skötas är det nödvändigt att få kännedom om hur skogen växer under olika naturliga betingelser och vid olika behandling. Arbetet på detta grundläggande problem bedrivs för närvarande vid anstalten efter två linjer, vilka kunna karakteriseras som gamla och nya produktionsundersökningen.

Gamla produktionsundersökningen utnyttjar som material de observationer, vilka gjorts å anstaltens fasta gallringsytor. Den första av dessa anlades vid anstaltens inrättande för 40 år sedan och de övriga ha successivt tillkommit under årens lopp. De gallras och observeras ungefär vart femte år och lämna sålunda exempel på beståndens utveckling vid känd behandling. Generaliseringen av dessa erfarenheter sker genom matematisk-statistisk bearbetning av observationerna. Det är denna undersökning, som lägges till grund för de avverkningsberäkningar, vartill 1942 års riksdag anvisade medel.

Såsom anstalten ofta framhållit är emellertid detta material av flera skäl ej tillräckligt. Behovet av ett allsidigare och bättre observerat material är ofrånkomligt. På grund härav har anstaltens nuvarande chef länge påyrkat, att en ny produktionsundersökning måtte komma till stånd. Denna borde icke grundas på fasta, för observationer under många decennier avsedda provytor, utan skulle för tids vinnande ske genom engångsobervation av tillfälliga provytor, där representativa provträd kunde fällas. Detta program, till vilket styrelsen helt anslutit sig, har legat till grund för bedömandet av medels- och lokalbehovet för den omorganiserade anstalten. För undersökningar av ifrågavarande slag utgör kännedom om tillståndet och produktionen i av gallringar orörda bestånd en oumbärlig förutsättning. Emellertid blev det våren 1941 tydligt, att tillgången i landet på orörda bestånd hotade att snabbt försvinna genom av kristiden framkallade stora vedavverkningar. Härigenom riskerade skogsforskningen att för all framtid gå förlustigt ett nödvändigt studiematerial. Den planerade nya produktionsundersökningen sattes därför omedelbart i gång beträffande orörda bestånd. Detta har varit möjligt genom tillgång till reserverade medel å anslaget för särskilda undersökningar. Med utgången av innevarande sommars fältarbeten äro emellertid dessa reservationer förbrukade. Slutförandet av den nya produktionsundersökningen blir därför helt beroende av anslagsökning. För erhållande av dugliga medhjälpare är det synnerligen angeläget, att arbetet kan börja i god tid våren 1943, förslagsvis den 15 maj. På grund härav erfordras å tilläggsstat för budgetåret 1942/43 ett belopp av 20,000 kronor. De härefter återstående kostnaderna för fältarbetets avslutande beräknas till 180,000 kronor. Då detta arbete ej kan få draga ut på tiden mer än högst tre år, skulle medelsbehovet för den nya produktionsundersökningen uppgå till 60,000 kronor om året i tre år.

Då den direkta erfarenheten av skogsodling är relativt ringa i övre Norrland erfordras härför ett omfattande försöksarbete, vilket snarast måste sättas i gång. För detta ändamål hemställer styrelsen, att anslaget för särskilda undersökningar ökas med 10,000 kronor.

Sedermera har anstaltsstyrelsen i skrivelse den 9 oktober 1942 anför, att anslagsanvisningen för nästa budgetår syntes kunna begränsas till 137,200 kronor. Å ena sidan komme nämligen ett genomförande i enlighet med styrelsens förslag av den vid 1939 års riksdag beslutade omorganisationen av anstalten att medföra ett minskat medelsbehov under förevarande anslag av 40,000 kronor. Å andra sidan bleve emellertid vissa ytterligare produktionsutredningar erforderliga i anledning av det genom Kungl. Maj:ts beslut den 5 juni 1942 åt skogsstyrelsen lämnade uppdraget att verkställa utredning

angående ny skogsvårdslagstiftning för landet. Kostnaderna för sistnämnda produktionsutredningar ha av styrelsen beräknats till 30,000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 9 november 1942 anfört bland annat följande.

Med hänsyn till att det rådande statsfinansiella läget alltjämt och med ökad styrka manar till sträng hushållning med statens medel, kan statskontoret icke tillstyrka den ökning av anslaget, varom framställning gjorts. Där-
est ifrågavarande undersökningar nödvändigtvis måste komma till utförande under nästa budgetår, torde medel härtill böra göras tillgängliga genom ef-
tersättande av mindre viktiga arbeten, vilka bekostas från förevarande an-
slag. Detta torde för övrigt enligt statskontorets mening kunna för nästa bud-
getår minskas till 62,200 kronor eller samma belopp som anvisades för bud-
getåret 1941/42.

Med hänsyn till den stora betydelse ur produktionssynpunkt som de av skogsförsöksanstalten bedrivna undersökningarna ha för landets skogsnä-
ring anser jag, att desamma böra fortsättas och i erforderlig utsträckning
kompletteras. I nuvarande statsfinansiella läge finner jag mig dock icke kun-
na tillstyrka större ökning av anslaget än med 50,000 kronor till 127,200
kronor. Det torde böra få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan riksdagen
fattat ståndpunkt i anslagsfrågan, efter förslag av styrelsen för skogshög-
skolan och statens skogsförsöksanstalt samt skogsstyrelsen, meddela närmare
beslut rörande anslagets disponerande för de ifrågasatta utredningarna. Jag
hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Statens skogsförsöksanstalt: Särskilda undersök-
ningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 127,200.

[184.] **12. Statens skogsförsöksanstalt: Riksskogstaxering och avverk-
ningsstatistik, reservationsanslag.** Under åberopande av vad jag vid behand-
lingen av skogsförsöksanstaltens avlöningsanslag anfört hemställer jag, att
Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsförsöksanstalt: Riksskogstaxering och
avverkningsstatistik* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reser-
vationsanslag* av kronor 240,000.

[185.] **13. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens
skogsskolor m. m., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budget-
år uppfört med 149,900 kronor. Beträffande bestämmelser angående ansla-
gets användning hänvisas till statsliggaren sid. 711.

I skrivelse den 27 augusti 1942 har *domänstyrelsen* hemställt om anslag
för ändamålet för budgetåret 1943/44 med 152,000 kronor. Det beräknade

anslagsbehovets fördelning på olika ändamål framgår av följande uppställning, i vilken jämväl medtagits motsvarande belopp i Kungl. Maj:ts anslagsberäkning för innevarande budgetår:

Statens skogsskolor:	1943/44	1942/43
1. Avlöningar och rörligt tillägg kronor	69,000	68,600
2. Övriga utgifter:		
Expenser och underhåll.... »	34,400	33,500
Elevstipendier (å högst 250 kronor) m. m. »	17,700	19,200
Domänstyrelsens inspektion »	500	500
Rese- och traktamentersättning för övningslärare »	1,500	1,500
Kostnader för underhåll av byggnader m. m. »	9,000	8,000
Kostnader för lokalstyrelser. »	1,400	1,400
	133,500	132,700
Kolarskolor..... kronor	18,500	17,200
Summa kronor	152,000	149,900.

Beträffande domänstyrelsens anslagsberäkning för nästa budgetår må nämnas följande:

Statens skogsskolor. Under år 1943 beräknas skolorna vid Hällnäs, Bispgården, Bjurfors och Kolleberga komma att vara i verksamhet. Posten *avlöningar och rörligt tillägg* har höjts med 400 kronor, varav 200 kronor avse löneklassförändring och 200 kronor arvode till en speciallärare i svenska vid Bispgårdens skogsskola. Till följd av stegrade priser på arbete och material har posten *expenser och underhåll* höjts med 900 kronor. Posten *elevstipendier* har med hänsyn till beräknat elevantal sänkts med 1,500 kronor. Højningen med 1,000 kronor av utgifterna för *underhåll av byggnader m. m.* beror på de stegrade priserna på material och arbete.

Kolarskolor. Domänstyrelsen avser att under år 1943 liksom under år 1942 i styrelsen egen regi anordna tre kolarskolor i Skinnskattebergs revir i Västmanlands län. Kostnaderna för dessa skolor beräknades för innevarande budgetår till 17,200 kronor. Av detta belopp avsågos 4,000 kronor till stipendier à 40 kronor per kurs till elever vid kolarskolor i domänstyrelsens egen regi samt vid Gammalkroppa kolarskola, vilka icke avlagt studentexamen. Styrelsen finner emellertid skäl tala för att även studenter skola komma i åtnjutande av dylika stipendier, vilket skulle medföra en kostnadsökning å 480 kronor. Med hänsyn till höjda löne- och arbetskostnader anser styrelsen att ifrågavarande post för nästa budgetår därutöver bör höjas med ytterligare 820 kronor.

I förenämnda skrivelse den 27 augusti 1942 har domänstyrelsen tillika hemställt, att för budgetåret 1943/44 måtte anvisas ett reservationsanslag å 22,000 kronor såsom ersättning till domänfonden för kostnader för ombyggnad och reparation av lärarbostaden vid Bispgårdens skogsskola. Domänstyrelsen har härom anfört i huvudsak följande.

Lokalstyrelsen för Bispgårdens skogsskola har föreslagit anvisande av ett anslag till ombyggnad och reparation samt inledande av värmeledning m. m. i den byggnad, som inrymmer bostad för biträdande läraren och övningsläraren jämte en mindre lägenhet, avsedd för en extra övningslärare. Ifråga-

varande byggnad är något över tjugo år gammal. Den har efter uppförandet endast varit föremål för mindre reparationer. Sedan flera år har fråga varit före om att verkställa en mera genomgripande reparation samt att i samband därmed anordna värmeledning och sanitära anläggningar i denna byggnad. Denna fråga synes nu ej längre kunna undanskjutas. Kostnaden för dessa arbeten torde, därest de utföras under år 1943, ej komma att understiga 22,000 kronor.

Vad angår domänstyrelsens beräkning av driftkostnaderna vid statens skogsskolor finner jag mig icke kunna förorda annan höjning av sagda kostnader i förhållande till löpande budgetår än den som föranledes av löneklassförändring. För dessa skolor bör alltså, med hänsyn till minskningen å 1,500 kronor för elevstipendier, beräknas tillhoppa ($132,700 + 200 - 1,500 =$) 131,400 kronor. I fråga om kostnaderna för kolarskolorna kan jag endast tillstyrka en höjning med 400 kronor i anledning av ökade arbetskostnader. För sistnämnda skolor torde således böra beräknas ($17,200 + 400 =$) 17,600 kronor. Domänstyrelsens hemställan om anvisande av särskilda medel å riksstaten till ersättning till statens domäners fond för kostnader för byggnadsarbeten vid Bispgårdens skogsskola kan jag icke för närvarande biträda. Under ifrågavarande anslag bör i enlighet med vad jag sålunda anfört upptagas ett belopp av ($131,400 + 17,600 =$) 149,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor m. m.* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 149,000.

[186.] **14. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal, förslagsanslag.** Anslag för ifrågavarande ändamål har anvisats från och med budgetåret 1934/35 och är i gällande riksstat uppfört med 282,200 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsläggaren sid. 712.

I skrivelse den 27 augusti 1942 har *domänstyrelsen* anmält, att styrelsen beräknat den sammanlagda ersättningssumman för 1943 till 277,800 kronor. Av detta belopp, vari icke ingå utgifter för kristillägg, avses 10,800 kronor till ersättningar, föranledda av 1934 års riksdags beslut (skr. nr 265) att till in- dragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet från och med den 1 januari 1935 överflytta en skogsskoleföreståndare och en skogsrättare, 15,900 kronor till ersättningar, föranledda av 1937 års riksdags beslut (skr. nr 257) att till in- dragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet från och med den 1 januari 1938 överflytta viss personal vid domänverket, och 251,100 kronor till ersättningar till övertalig personal i övrigt enligt följande närmare fördelning:

P e r s o n a l	Antal entledi- gade befatt- nings- havare	Total kostnad för år 1943	P r o c e n t u e l l f ö r d e l n i n g			
			Häradsallm. lappm.-skogar		Ecklesiastika skogar	
			%	kronor	%	kronor
<i>Ordinarie personal.</i>						
Överjägmästare.....	1	8,888	—	—	100	8,888
Jägmästare.....	23	203,369	34.6	70,366	65.4	133,003
Skogstaxator	2	15,374	50	7,687	50	7,687
Överjägm.-ass.	2	14,976	—	—	100	14,976
Kronojägare	108	375,921	37.7	141,722	62.3	234,199
Kontorsbiträde	2	5,527	—	—	100	5,527
Summa ord. personal	138	624,055		219,775		404,280
<i>Icke-ordinarie personal.</i>						
Revir- och skogsindelningssass.:						
förtidspension	11	44,943	93.8	{ 41,932 1,375	6.7	{ 3,011 99
livränta	1	1,474				
engångsersättning.....	—	—				
Summa	12	46,417		43,307		3,110
Kronojägare:						
förtidspension	19	38,536	34.6	{ 13,333 689	65.4	{ 25,203 1,301
livränta	3	1,990				
engångsersättning.....	—	—				
Summa	22	40,526		14,022		26,504
Summa icke-ord. personal	34	86,943		57,329		29,614
Summa summarum	172	710,998		277,104		433,894

¹ I beloppet 277,104 kronor ingå avlöningar m. m. och dyrtidstillägg med (209,400 + 41,700) tillhopa 251,100 kronor samt kristillägg med 26,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Domänstyrelsens beräkningar av medelsbehovet föranleda icke någon erinran från min sida. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 277,800.

[187.] **15. Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 600,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 712.

I skrivelse den 16 september 1942, varöver statskontoret avgivit infortrat utlåtande, har *skogsstyrelsen* hemställt, att förevarande anslag måtte i riksstatsförslaget för nästa budgetår upptagas med ett beräknat belopp av 1,040,000 kronor. I skrivelsen har styrelsen anför, att inom styrelsen påginge utredning rörande omläggning av systemet för finansiering av skogs

vårdsstyrelsernas utgifter samt angående anställnings- och avlöningsförhållandena för styrelsernas personal. Skogsstyrelsen har beräknat, att denna utredning skulle kunna avslutas inom sådan tid, att förslag i ämnet skulle kunna, därest så befundes lämpligt, föreläggas 1943 års riksdag.

Med hänsyn till den inom skogsstyrelsen pågående utredningen angående omläggning av finansieringssystemet för skogsvårdsstyrelserna samt rörande anställnings- och avlöningsförhållandena för styrelsernas befattningshavare torde såsom skogsstyrelsen föreslagit förevarande anslag böra upptagas i riksstatsförslaget för budgetåret 1943/44 med allenast beräknat belopp. Härvid synes anslaget böra uppföras med samma belopp som för innevarande budgetår anvisats för ändamålet eller 600,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Skogsvård m. m.: Skogsvårdens befrämjande* för budgetåret 1943/44 beräkna ett anslag av kronor 600,000.

[188.] **16. Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.** Ifrågavarande anslag är för budgetåret 1942/43 uppfört med 700,000 kronor. Beträffande föreskrifter angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 713.

I skrivelse den 16 september 1942, varöver statskontoret avgivit infordrat utlåtande, har *skogsstyrelsen* — under åberopande av enahanda skäl som i fråga om anslaget till skogsvårdens befrämjande — hemställt, att nu förevarande anslag måtte i riksstatsförslaget för nästa budgetår upptagas med allenast beräknat belopp. Styrelsen har ansett, att 940,000 kronor borde beräknas för ändamålet.

Under hänvisning till vad jag under nästföregående punkt anfört föreslår jag, att ifrågavarande anslag i riksstatsförslaget för budgetåret 1943/44 upptages med ett beräknat belopp av 700,000 kronor eller samma belopp som anvisats för löpande budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Skogsvård m. m.: Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.* för budgetåret 1943/44 beräkna ett anslag av kronor 700,000.

[189.] **17. Skogsvård m. m.: Statens skogsutdikningsanslag, förslagsanslag.** Under denna anslagstitel har för budgetåret 1942/43 anvisats ett förslagsanslag av 200,000 kronor, varjämte Kungl. Maj:t medgivit att under budgetåret bevilja statsanslag intill 200,000 kronor för utlämnande av statsbidrag till

skogsutdikningsföretag. Beträffande bestämmelserna för anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 714.

I skrivelse den 16 september 1942 har *skogsstyrelsen* hemställt, att skogsutdikningsanslaget för budgetåret 1943/44 måtte upptagas med oförändrat belopp av 200,000 kronor samt att bidragstilldelningen från anslaget måtte bestämmas till likaledes 200,000 kronor. I skrivelsen har skogsstyrelsen framhållit bland annat följande.

Redan i ett tidigt skede av nuvarande kris ha skogsvårdsstyrelserna, på uppmaning av centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, starkt minskat sin verksamhet med avseende å skogsutdikningar. De förhållanden, vilka därvid anfördes som skäl för återhållsamhet i bidragsverksamheten, främst nödvändigheten att använda all tillgänglig arbetskraft i vedavverkningarna, råda allt fortfarande. Skogsstyrelsen vill framhålla, att det även ur ekonomisk synpunkt måste anses mindre lämpligt, att företag av denna art i större utsträckning komma till utförande under tider med höga arbetslöner.

Att helt avbryta denna bidragsverksamhet torde emellertid ur beredskapsynpunkt med hänsyn till arbetsmarknaden vara mindre välbetänkt. Om icke någon ändring inträder i läget på den skogligen arbetsmarknaden, synes därför verksamheten med skogsutdikningsanslaget under nästa budgetår böra bedrivas i ungefär samma omfattning som under de senaste åren. Däremot är det möjligt, att skogsvårdsstyrelsernas kostnader för kontroll av äldre företag kan komma att stiga något. Därest personalens övriga arbetsuppgifter det medger, ämna emellertid styrelserna öka sin kontrollverksamhet under de närmaste åren till att omfatta ej blott företag, som planenligt skulle bli föremål för besiktning under denna tid, utan även sådana, där underhållsbesiktning tidigare ej kunnat komma till stånd inom beräknad tid.

*Före-
draganden.*

Under nuvarande förhållanden anser jag, att bidragstilldelningen för nästa budgetår för utlämnande av statsbidrag till skogsutdikningsföretag bör bestämmas till oförändrat belopp av 200,000 kronor. Inom denna bidragstilldelning böra då inrymmas erforderliga förvaltningsbidrag till skogsvårdsstyrelserna och skogssällskapet samt medel för besiktning av redan utförda dikningsföretag. Utbetalningarna från anslaget under nästa budgetår torde, om bidragstilldelningen bestämmes till nyss angivet belopp, kunna beräknas till omkring 200,000 kronor, med vilket belopp skogsutdikningsanslaget alltså bör oförändrat upptagas. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1943/44 bevilja statsanslag intill 200,000 kronor för utlämnande av statsbidrag till skogsutdikningsföretag;

2) till *Skogsvård m. m.: Statens skogsutdikningsanslag* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag*

av kronor 200,000.

[190.] **18. Skogsvård m. m.: Statens skogsodlingsanslag, reservationsanslag.** Detta anslag är för budgetåret 1942/43 uppfört med 100,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 714.

I skrivelse den 16 september 1942 har *skogsstyrelsen* hemställt om anvisande för nästa budgetår av ett anslag å 150,000 kronor för ifrågavarande verksamhet. I skrivelsen har *skogsstyrelsen* anfört bland annat följande.

Sammanlagt beräknas medelsbehovet för budgetåret 1943/44 utgöra 255,000 kronor. Visserligen kan det ur ekonomisk synpunkt anses mindre välbetänkt att under tider av höga arbetslöner stimulera till utförande i större omfattning av arbeten av ifrågavarande slag, men å andra sidan måste beaktas att där krisavverkningarna gått fram mångenstädes omfattande reproduktionsåtgärder torde komma att visa sig nödvändiga, varför stor efterfrågan på skogsodlingsmaterial efter hand kan väntas uppstå. För att skogsvårdsstyrelserna skola ha möjlighet att relativt snabbt tillgodose denna, måste emellertid en kontinuerlig produktion uppehållas i plantskolorna. En förutsättning för att detta skall kunna ske utan avsevärda ekonomiska uppoffringar från skogsvårdsstyrelsernas sida är, att uppdragna plantor i viss utsträckning kunna avsättas till med statsbidrag understödda skogsodlingsföretag. I anslutning härtil böra alltså under nu rådande förhållanden i första rummet skogsplanteringar ifrågakomma till erhållande av statsbidrag från skogsodlingsanslaget. Redan under det gångna budgetåret har för övrigt bidragsansökningarna nästan enbart avsett företag av denna art.

Med biträdande av *skogsstyrelsens* förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Skogsvård m. m.: Statens skogsodlingsanslag* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 150,000.

[191.] **19. Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo, reservationsanslag.** 1933 års riksdag anvisade för budgetåret 1933/34 under utgifter för kapitalökning, fonden för förlag till statsverket, ett reservationsanslag av 500,000 kronor att utgå såsom statsbidrag till vissa väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo. För budgetåren 1934/35 och 1938/39—1941/42 anvisades för ändamålet anslag av respektive 500,000, 350,000, 100,000, 1,000,000 och 2,800,000 kronor. För löpande budgetår har slutligen upptagits ett anslag av 1,500,000 kronor. Bestämmelserna rörande anslaget disposition finnas upptagna dels i kungörelsen den 16 september 1933 (nr 549) angående statsbidrag till vissa väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo med däri genom kungörelserna nr 349/1938, 187/1941 och 493/1941 gjorda ändringar, dels ock i cirkulär den 16 september 1933 (nr 550) med däri genom cirkulär nr 188/1941 vidtagen ändring.

I skrivelse den 16 september 1942, varöver statskontoret avgivit infordrat utlåtande, har *skogsstyrelsen* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 2,000,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Då enligt vad jag inhämtat 1936 års skogsutredning kommer att framlägga utredning med förslag till nya bestämmelser rörande vägar å skogar i enskild ägo, torde förevarande anslag nu allenast böra upptagas med beräknat belopp. För ändamålet synes emellertid icke behöva avses högre belopp än 500,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo* för budgetåret 1943/44 beräkna ett
reservationsanslag av kronor 500,000.

[192.] **20. Skogsvård m. m.: Bidrag till vissa föreningar.** Från detta anslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 5,000 kronor, har Kungl. Maj:t den 30 juni 1942 anvisat bidrag med 4,000 kronor till svenska skogsvårdsföreningen och 1,000 kronor till Norrlands skogsvårdsförbund.

I skrivelse den 27 augusti 1942 har *domänstyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med oförändrat belopp av 5,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Mot domänstyrelsens förslag till anslagsanvisning har jag icke något att erinra. Av anslaget torde liksom för innevarande budgetår 4,000 kronor böra avses för svenska skogsvårdsföreningen och 1,000 kronor för Norrlands skogsvårdsförbund.

Jag torde i detta sammanhang få erinra om att de fyra senaste årens riksdagar medgivit, att Kungl. Maj:t finge för åren 1939—1942 tilldela föreningen för växtförädling av skogsträd bidrag med ett belopp av 30,000 kronor för år ävensom att bidraget finge utgå från domänfondens driftsmedel. Därest erinran från riksdagens sida icke möter, torde ett lika stort bidrag av nämnda driftsmedel få tilldelas föreningen för år 1943.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Bidrag till vissa föreningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 5,000.

[193.] **21. Skogsvård m. m.: Släckning av skogseld, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 50,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 715. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1936/37—1941/42 uppgått till respektive 33,657, 73,136, 40,674, 111,077, 181,679 och 392,153 kronor.

Jag torde här få anmäla en den 22 oktober 1942 dagtecknad skrivelse från *luftskyddsinspektionen*, däri inspektionen — med överlämnande av en från länsstyrelsen i Kopparbergs län inkommen framställning om anvisande av

99 kronor för reparationer å en i Älvdalen stationerad motorspruta — hemställt, att åtgärder måtte vidtagas, så att ersättning för reparationskostnader, som föranletts därav, att genom inspektionens försorg inköpta för skogseldsläckning avsedda motorsprutor skadats vid släckning av skogsbrand, framdeles skulle kunna utgå från nu förevarande anslag.

Statskontoret har i remissutlåtande den 9 november 1942 uttalat, att med hänsyn till den betydande fördel, som omhänderhavandet av en motorbrandspruta måste anses innebära för en kommun, statskontoret ansåge, att, då skada uppkomme å en spruta i samband med dess begagnande för släckning av brand inom kommun, denna borde ansvara för nödig reparationskostnad, åtminstone om kostnaden icke uppginge till något mera betydande belopp. På grund härav funne sig statskontoret icke kunna förorda, att ett allmänt bemyndigande meddelades länsstyrelserna att utbetala ersättning för reparationer av ifrågavarande sprutor. I stället borde enligt statskontorets mening Kungl. Maj:t i varje särskilt fall få avgöra, om och i vad mån gottgörelse av statsmedel skulle utgå. De kostnader, som i anledning härav kunde uppkomma för statsverket, borde — såsom luftskyddsinspektionen föreslagit — bestridas från förslagsanslaget till släckning av skogseld.

Då utgifterna under förevarande anslag äro av den art, att de icke låta sig bedöma på förhand, synes anslaget för nästa budgetår böra beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 50,000 kronor. Vad angår luftskyddsinspektionens framställning torde, därest riksdagen icke har något att erinra däremot, i särskilda fall, där så med hänsyn till omständigheterna finnes skäligt, medel från förevarande anslag böra kunna anvisas för täckande av kostnader för reparation av eldsläckningsmateriel, som skadats i samband med bekämpande av skogseld.

Föredraganden.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Släckning av skogseld* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 50,000.

[194.] **22. Skogsvård m. m.: Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet, reservationsanslag.** För innevarande budgetår har under denna anslagstitel anvisats ett belopp av 150,000 kronor.

Skogsstyrelsen har i skrivelse den 16 september 1942 hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 220,000 kronor, av vilket belopp 60,000 kronor avsåges för täckande av vissa organisationskostnader, 15,000 kronor för anordnande av skogsbrandkurser samt 145 000 kronor för upprätthållande av skogsbrandbevakning.

Då förslag kan förväntas inkomma från skogsstyrelsen rörande frågan om i vilken ordning kostnaderna för underhållet och bemanningen av de i skogs-

Föredraganden.

brandskyddet ingående brandtornen böra gäldas, synes det vara lämpligast, att förevarande anslag nu upptages med allenast beräknat belopp. Anslaget torde böra uppföras med samma belopp som för löpande budgetår eller 150,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Skogsvård m. m.: Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet* för budgetåret 1943/44 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 150,000.

[195.] **Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.** Enligt beslut av 1940 års lagtima riksdag (prop. nr 190; jordbr. utsk. utl. nr 42; r. skr. nr 350) anvisades för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor. För budgetåret 1941/42 uppfördes anslaget med 500,000 kronor. Bestämmelserna rörande anslagets användning finnas upptagna i kungörelsen den 14 juni 1940 (nr 599), vilken ändrats genom kungörelsen nr 354/1941, samt i cirkuläret samma dag (nr 600).

I skrivelse den 16 september 1942 har *skogsstyrelsen* anfört i huvudsak följande.

Vid ingången av budgetåret 1942/43 stod ett belopp av 1,388,000 kronor till förfogande för ifrågavarande verksamhet. Medelsbehovet har av vederbörande skogsvårdsstyrelser beräknats till 851,000 kronor för budgetåret 1942/43 och till 1,025,000 kronor för budgetåret 1943/44. Sammanlagda medelsbehovet för nämnda två budgetår skulle alltså utgöra 1,876,000 kronor. Det av skogsvårdsstyrelserna beräknade medelsbehovet skulle sålunda med 488,000 kronor överstiga den vid ingången av löpande budgetår disponibla behållningen av anslaget.

Ifrågavarande bidragsverksamhet är enligt skogsstyrelsens mening ej blott ägnad att möjliggöra snabbare och mera målmedvetna reproduktionsåtgärder å lappmarksskogarna. Den torde även få betydelse för skapande av nya arbetstillfällen, vilka i viss utsträckning kompensera den minskning i arbetstillgången, som inom dessa områden väntas följa av den nödvungna sänkningen av virkesuttagen under de närmaste decennierna. På grund av rådande förhållanden på den skogliga arbetsmarknaden har emellertid under de senaste åren något behov ej gjort sig gällande att med anlitande av anslaget i fråga bereda ökad sysselsättning åt befolkningen i dessa trakter. Då därjämte av orsaker, sammanhängande med krisläget, tillgången på kvalificerad personal för utförande av planläggningsarbetena varit ringa, har skogsvårdsstyrelsernas verksamhet i anledning av anslaget hittills endast kunnat bli av förhållandevis liten omfattning.

De åtgärder av olika slag, som avses bli utförda med stöd av bidrag från detta anslag, äro visserligen mycket angelägna; särskilt gäller detta arbeten för åstadkommande av betesfred och återväxt. En viss återhållsamhet torde emellertid, bland annat med hänsyn till läget på arbetsmarknaden, liksom hittills böra iakttagas i fråga om bidragstilldelningen. Enligt styrelsens åsikt bör bidragsverksamheten nu i första hand inriktas på betesanläggningar.

Ehuru sålunda den egentliga bidragsverksamheten av angivna orsaker ej

torde kunna få den omfattning, som ursprungligen avsetts, måste det ur beredskapssynpunkt anses önskvärt, att skogsvårdsstyrelserna genom ej alltför knapp medelstillsdelning beredas möjligheter att fortsätta arbetet med upprättande av skogsvårdsplaner och arbetsplaner för de olika åtgärderna. Vid anslagsavvägningen bör hänsyn även tagas till att skogsvårdsstyrelserna behöva ej obetydliga belopp till täckande av kostnaderna för inköp och klängning av kott.

Utgående från att behovet av medel för utdelande av statsbidrag till markägarna skall under nuvarande förhållanden på arbetsmarknaden visa sig mindre än skogsvårdsstyrelserna beräknat, har skogsstyrelsen ansett en viss beskärning av det beräknade medelsbehovet möjlig. Det synes alltså styrelsen troligt, att verksamheten under nu löpande och nästkommande budgetår bör kunna finansieras med det belopp, som för närvarande finnes tillgängligt å anslaget, varför någon ny medelsanvisning för budgetåret 1943/44 icke skulle vara behövlig. Detta förutsätter givetvis, att eventuell reservation å de för tidigare budgetår beviljade anslagen får användas även under budgetåret 1943/44.

Förevarande bidragsverksamhet för ökad skogsproduktion torde med hänsyn till nu rådande läge på arbetsmarknaden böra i viss mån begränsas. Någon medelsanvisning för nästa budgetår synes ej vara behövlig. Jag har emellertid här velat anmäla ärendet för att bereda riksdagen tillfälle att taga del av anslagsfrågans läge.

*Före-
draganden.*

[196.] **23. Kostnader i samband med upplåtande av viss utsyningsrätt å kronoskogar i Västerbottens eller Norrbottens län, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 4,000 kronor. Bestämmelser rörande anslagets användning ha meddelats i kungörelsen den 17 juni 1938 (nr 300) angående utsyning av husbehovsvirke åt vissa innehavare av särskild husbehovsskog i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker. Utbetalningar för ändamålet ha endast verkställts under budgetåren 1940/41 och 1941/42, då av anslaget togos i anspråk 3,745 respektive 1,203 kronor.

För budgetåret 1943/44 torde ifrågavarande anslag böra upptagas med oförändrat belopp av 4,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Kostnader i samband med upplåtande av viss utsyningsrätt å kronoskogar i Västerbottens eller Norrbottens län* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 4,000.

[197.] **24. Belöningar för rovdjurs dödande, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 20,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslagets användning hänvisas till

statsliggaren sid. 715. Utgifterna från anslaget ha under budgetåren 1938/39—1941/42 utgjort respektive 18,750, 20,520, 19,526 och 11,180 kronor.

*Före-
draganden.*

I betraktande av medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1941/42 synes för nästa budgetår en sänkning av anslaget till 10,000 kronor kunna vidtagas. Jag hemställer förty, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Belöningar för rovdjur dödande* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 10,000.

[198.] **25. Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur, förslagsanslag.** Jämlikt bestämmelser i lagen den 25 juni 1909 (nr 56 sid. 7) angående nationalparker samt i jaktstadgan den 3 juni 1938 (nr 279) ersätter statsverket i vissa fall skada å tamdjur, förorsakad av björn, lo eller örn. Beslutanderätten i dylika ersättningsärenden ankommer på Kungl. Maj:t. Beviljade ersättningar bestridas från ett särskilt förslagsanslag för ändamålet. Anslaget har för ett vart av budgetåren 1939/40—1942/43 varit uppfört med 10,000 kronor. Utgifterna från anslaget uppgingo under budgetåren 1939/40—1941/42 till respektive 11,757, 10,993 och 21,575 kronor.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn till medelsåtgången under budgetåret 1941/42 torde ifrågavarande anslag för nästa budgetår böra höjas till 20,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 20,000.

K. Lantmäteriväsendet.

[199.] 1. **Lantmäteristyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 353,500 kronor. Kungl. Maj:t har den 27 mars 1942 för lantmäteristyrelsen fastställt dels personalförteckning (statsliggaren sid. 716), dels ock följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 227,500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 86,000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 40,000
Summa kronor 353,500.	

I skrivelse den 7 september 1942 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att avlöningsanslaget för nästa budgetår måtte uppföras med 354,500 kronor. Å ena sidan föreslås upptagande i avlöningsstaten av en ny anslagspost, betecknad arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, från vilken post skulle bestridas arvode å 1,200 kronor till generaldirektörens ställföreträdare. Å andra sidan har ordinarieposten ansetts kunna minskas med 200 kronor till 227,300 kronor, vilken minskning i huvudsak sammanhängde med att ett personligt lönetillägg, som utgått till styrelsens arkivbiträde, bortfallit sedan befattningshavaren avgått från sin tjänst. Under icke-ordinarieposten samt posten rörligt tillägg ha beräknats oförändrade belopp av 86,000 respektive 40,000 kronor. I fråga om det föreslagna arvodet till generaldirektörens ställföreträdare har lantmäteristyrelsen erinrat om ett 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga i sitt den 18 juni 1942 avgivna betänkande angående revision av tjänsteförteckningen i vad avser allmänna civilförvaltningen (stat. off. utr. 1942: 30) förordat införandet av ställföreträdararvoden vid de generaldirektörsverk, som för närvarande saknade sådant arvode. Icke minst med hänsyn till den under lantmäteristyrelsen lydande stora lantmäterikåren i orterna och därav följande nödvändighet av snabba avgöranden i personal- och ekonomiska ärenden liksom till enhetlig rättstillämpning beträffande de inom styrelsens verksamhetsområde fallande betydelsefulla jorddelnings- och fastighetsbildningsspörsmålen har styrelsen funnit det vara av stor vikt att under generaldirektörens frånvaro liksom eljest vid förfall för honom ställföreträdare funnes förordnad. Ställföreträdararvodet borde enligt styrelsens mening icke sättas lägre än till 1,200 kronor för år.

Allmänna lönenämnden har i remissutlåtande den 9 november 1942 förklarat, att nämnden, som utginge från att spørsmålet om arvoden åt generaldirektörs ställföreträdare måste göras till föremål för översyn i ett sammanhang, funnit sig med hänsyn härtill icke kunna tillstyrka, att den nu väckta frågan bragtes till lösning frislående från en dylik generell översyn av ifrågavarande arvoden.

*Före-
draganden.*

I enlighet med vad chefen för finansdepartementet denna dag i annat sammanhang anför torde frågan om upptagande av ett särskilt arvode åt generaldirektörens ställföreträdare böra anstå tills vidare. Lantmäteristyrelsens beräkning i övrigt av medelsbehovet till avlöningar vid styrelsen giver mig icke anledning till annan erinran än att anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän — med hänsyn till att innehavaren av den i gällande personalförteckning å övergångsstat upptagna registratorsbefattningen i lönegrad A 21 under föregående år avlidit — torde kunna minskas med 4.400 kronor utöver det av styrelsen beräknade beloppet å 200 kronor. Under ifrågavarande post bör alltså för nästa budgetår uppföras ett belopp av (227,500 — 4,400 — 200 =) 222,900 kronor. Med upptagande av övriga anslagsposter, avseende avlöningar till icke-ordinarie personal samt rörligt tillägg, med oförändrade belopp av 86,000 respektive 40,000 kronor skulle under förevarande anslag för nästa budgetår behöva anvisas tillhopa (222,900 + 86,000 + 40,000 =) 348,900 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en anslagsminskning med 4,600 kronor.

Med hänsyn till vad i det föregående anförts torde den å övergångsstat uppförda registratorstjänsten böra utgå ur personalförteckningen liksom anmärkningen, att en av de på ordinarie stat upptagna befattningarna som kansliskrivare skall hållas obesatt så länge registratorn å övergångsstat kvarstår i tjänst.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) för lantmäteristyrelsen fastställa följande

Personalförteckning.

Befattning Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 generaldirektör	B 3
4 byråchefer	A 30
4 byrådirektörer	A 26
1 arkivarie	A 24
3 byråingenjörer	A 21
1 kassör och bokhållare	A 14
2 kansliskrivare	A 11
1 arkivbiträde	A 10
1 förste expeditionsvakt	A 7
6 kanslibiträden	A 7
2 expeditionsvakter	A 5
6 kontorsbiträden	A 4

Extra ordinarie tjänsteman i högre lönegrad än 20.

1 byrådirektör Eo 26;

2) godkänna följande avlöningsstat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 222,900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 86,000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 40,000
Summa kronor 348,900;	

3) till *Lantmäteristyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 348,900.

[200.] **2. Lantmäteristyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 66,500 kronor. Kungl. Maj:t har den 27 mars 1942 fastställt omkostnadsstat för lantmäteristyrelsen (statsliggaren sid. 719).

I skrivelse den 7 september 1942 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att omkostnadsanslaget för nästa budgetår måtte upptagas med ett till 78,500 kronor förhöjt belopp. Av ökningen, 12,000 kronor, belöpa 3,000 kronor å posten reseersättningar och 9,000 kronor å posten bränsle, lyse och vatten. Uppräkningen av förstnämnda post från 9,000 till 12,000 kronor har framförallt motiverats med hänvisning till de förhöjda biljettpriserna och traktamentsersättningarna. Härjämte har erinrats om att den styrelsen författningsenligt åliggande skyldigheten att på framställning från städer, köpingar och andra samhällen liksom ock från vederbörande länsstyrelse upprätta program för och utöva kontroll över vissa samhällsmätningar medfört ökad verksamhet med ty åtföljande resor. Utgifterna för bränsle, lyse och vatten ha med hänsyn till medelsåtgången under budgetåret 1941/42 — 15,353 kronor — beräknats ökade från 6,000 till 15,000 kronor.

Jag anser mig icke kunna förorda större höjning av anslagsposten till reseersättningar än med 1,000 kronor till 10,000 kronor. Ej heller för bränsle, lyse och vatten torde böra upptagas så stort belopp som av lantmäteristyrelsen föreslagits. Det synes sålunda tillräckligt, därest sistnämnda post uppräknas med 6,000 kronor till 12,000 kronor. Då vidare posten övriga expenser med hänsyn till medelsåtgången under budgetåret torde kunna minskas med 5,000 kronor till 37,500 kronor, skulle lantmäteristyrelsens omkostnadsanslag för nästa budgetår behöva uppföras med $(66,500 + 1,000 + 6,000 - 5,000 =) 68,500$ kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristyrelsen*: *Omkostnader* för budgtåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 68,500.

Föredraganden.

[201.] **3. Lantmäterikontoren i länen: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1,260,300 kronor. Kungl. Maj:t har den 27 mars 1942 för lantmäterikontoren i länen fastställt dels personalförteckning (statsliggaren sid. 719), dels ock följande

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* . . . kronor 475,100
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, *förslagsvis* . . . » 22,100

Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tilllägg	T i t e l	An-tal	Kro-nor
2,200	1,500	150	Assistenterna i Västernorrlands och Jämtlands län	2	7,700
2,200	1,500	—	Annan assistent	2	7,400
Summa kronor					15,100

Anm. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, *förslagsvis* . . . » 615,100
4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* » 148,000

Summa kronor 1,260,300.

I skrivelse den 7 september 1942 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att till avlöningar vid lantmäterikontoren i länen måtte för nästa budgetår uppföras ett med 10,100 kronor till 1,270,400 kronor förhöjt anslag. Posten avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat har sålunda på grund av beräknade löneklassförändringar föreslagits höjd med 3,100 kronor till 478,200 kronor, varjämte för rörligt tillägg upptagits 155,000 kronor eller ett 7,000 kronor högre belopp än för löpande budgetår.

*Före-
draganden.*

Mot den företagna beräkningen av medelsbehovet under nästa budgetår till avlöningar vid lantmäterikontoren har jag icke funnit anledning till erinran. I enlighet härmed skulle anslaget behöva uppföras med $(1,260,300 + 10,100 =)$ 1,270,400 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för lantmäterikontoren i länen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* kronor 478,200
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, *förslagsvis* » 22,100

Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-till-lägg	T i t e l	An-tal	Kro-nor
2,200	1,500	150	Assistenterna i Väster- ternorrlands och Jämtlands län ..	2	7,700
2,200	1,500	—	Annan assistent ..	2	7,400
Summa kronor					15,100

Anm. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor	615,100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	155,000
Summa kronor		1,270,400;

2) till *Lantmäterikontoren i länen: Avlöningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 1,270,400.

[202.] **4. Lantmäterikontoren i länen: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 155,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 27 mars 1942 fastställt omkostnadsstat för lantmäterikontoren i länen (statsliggaren sid. 721).

I skrivelse den 7 september 1942 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte höjas med 24,000 kronor till 179,000 kronor. Av anslagshöjningen belöpa 2,000 kronor å kostnader för sjukvård m. m. samt 22,000 kronor å utgifter för bränsle, lyse och vatten. Posterna, som i gällande stat äro upptagna med 5,000 respektive 34,000 kronor, ha uppräknats med hänsyn till medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1941/42.

Den av lantmäteristyrelsen ifrågasatta höjningen av utgiftsposten för bränsle, lyse och vatten torde böra begränsas till 16,000 kronor, varför posten bör upptagas med 50,000 kronor. I övrigt föranleder styrelsens anslagsberäkning icke någon erinran från min sida. Förevarande anslag bör med hänsyn härtill för nästa budgetår uppföras med $(155,000 + 2,000 + 16,000 =)$ 173,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Lantmäterikontoren i länen: Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 173,000.

[203.] 5. Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: *Avlöningar, förslagsanslag*. Detta anslag är för innevarande budgetår upptaget med 1,483,400 kronor. Kungl. Maj:t har den 27 mars 1942 fastställt följande avlöningsstat för distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl. (statsliggaren sid. 721):

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* kronor 831,900

Lön	Orts- till- lägg	T i t e l	An- tal	Kronor
3,000	400	Distriktslantmätare, stationerad i Stockholm	7	23,800
3,000	—	Annan distriktslantmätare	202	606,000
Summa			209	629,800

Anm. Distriktslantmätare åtnjuter tre ålderstilllägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:

a) Arvoden till extra lantmätare och aspiranter m. m., *förslagsvis* kronor 216,500

b) Avlöningsförbättring åt tekniska biträden, *förslagsvis* » 85,000 » 301,500

3. Tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare, *förslagsvis* » 350,000

Summa kronor 1,483,400.

I skrivelse den 7 september 1942 har *lantmäteristyrelsen* hemställt om ett med 66,500 kronor till 1,549,900 kronor förhöjt avlöningsanslag för nästa budgetår. Beträffande innehållet i skrivelsen må i övrigt nämnas följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 1,549,900 kronor, avse 835,400 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 354,500 kronor arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt 360,000 kronor tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare.

Höjningen med 3,500 kronor under ordinarie posten sammanhängande, bortsett från att antalet ålderstillägg beräknats ökat, med att styrelsen föreslagit inrättande av ytterligare ett lantmåteridistrikt i Blekinge län, varför antalet distriktslantmätare skulle uppgå till 210. Styrelsen framhåller i detta sammanhang, att de två återstående av de genom beslut av 1939 års lagtima riksdag nyinrättade distriktslantmätartjänsterna avses skola hållas vakanta även under nästa budgetår. Kostnadsökningen för den nya tjänsten uppgår till 3,000 och för ålderstillägg till 1,000 kronor. Medelsbehovet för vikariatsersättningar har å andra sidan ansetts kunna sänkas med 500 kronor. Under arvodesposten har upptagits ett med 23,000 kronor till 239,500 kronor förhöjt belopp till arvoden till extra lantmätare och aspiranter m. m. samt ett med 30,000 kronor till 115,000 kronor förhöjt belopp till avlöningsförbättring åt tekniska biträden. Ökningen av beloppet för ar-

voden åt extra lantmätare och aspiranter beror på att antalet arvoden för möjliggörande av en önskvärd rekrytering föreslås utökat, arvoden å 1,500 kronor (arvodesgrupp II) från 45 till 51 samt arvoden å 1,000 kronor (arvodesgrupp I) från 56 till 70. Styrelsen framhåller, att tillgången på lantmäteriutbildad personal icke motsvarar förefintligt behov, varöfver framförts klagomål från jordägarehåll. Även med den föreslagna utökningen av antalet arvoden kunde icke undgås, att några våren 1944 utexaminerade och till aspiranter antagna komme att under en eller ett par månader av budgetåret 1943/44 bli utan arvode. Vidare föreslår styrelsen, att meddelade föreskrifter om rätt för distriktslantmätare m. fl. att under tjänstledighet för värnpliktstjänstgöring i anledning av förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering bibehållas vid tillskott till dyrtidstillägg utsträckas att avse jämväl aspiranter. Beträffande delposten avlöningsförbättring åt tekniska biträden ha styrelsens beräkningar för nästa budgetår givit vid handen, att avlöningsförbättring enligt hittills gällande grunder erfordras med 240 kronor till 17 tekniska biträden, 480 kronor till 24 tekniska biträden, 720 kronor till 22 biträden samt 960 kronor till 72 biträden eller alltså med sammanlagt 100,560 kronor vilket är i runt tal 15,000 kronor mer än som beräknats i gällande stat. Enligt styrelsens mening borde utgående ålders-tillägg till tekniska biträden höjas med 35 kronor för varje belopp om 240 kronor, vilket skulle medföra en kostnadsökning av omkring 15,000 kronor. Slutligen har anslagsposten tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare med hänsyn till medelsåtgången ansetts böra höjas med 10,000 kronor till 360,000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 24 september 1942 anført i huvudsak följande.

Vad beträffar den föreslagna nya distriktslantmätartjänsten, får statskontoret framhålla, att arbetsbördan vid lantmåteridistriktet i riket under senare år synes ha icke obetydligt nedgått. Enligt statistisk årsbok utgjorde antalet tillkomna lantmåteriförrättningar under åren 1938, 1939 och 1940 respektive 29,521, 29,019 och 14,579 samt antalet andra tjänsteuppdrag under samma år respektive 2,970, 3,047 och 2,142. Enligt styrelsens förevarande framställning uppgick antalet tillkomna lantmåteriförrättningar och andra uppdrag under år 1941 till sammanlagt 20.229. Redan på grund härav hyser statskontoret tvekan rörande behovet av en ny distriktslantmätartjänst. Statskontoret vill även fästa uppmärksamheten vid att besparingsberedningen i en promemoria angående lantmåteriväsendet ifrågasatt, om icke i samband med pågående utredning rörande revision av fastighetsbildningsväsendet å landet lämpligheten av nuvarande organisation av lantmåterikåren överhuvudtaget borde underkastas särskild prövning. I avvaktan på resultatet av den sålunda pågående utredningen synes det icke böra ifrågakomma att nu vidtaga en utökning av distriktslantmätarkåren. På grund av det anförda får statskontoret avstyrka bifall till framställningen i denna del. Av samma skäl är statskontoret icke övertygat om att en utökning av antalet extra lantmätare och aspiranter är erforderligt med hänsyn till arbetsbördan å lantmåteridistriktet. Med hänsyn härtill ävensom till angelägenheten att i möjligaste mån begränsa statens utgifter avstyrkes framställningen i förevarande del.

Beträffande styrelsens förslag, att föreskrift skulle meddelas därom, att till aspirant utan arvode utgående tillskott till dyrtidstillägg måtte få bibehållas vid tjänstledighet för värnpliktstjänstgöring i anledning av förstärkt försvarsberedskap eller mobilisering, har statskontoret intet annat att erinra än att såsom förutsättning härför torde böra föreskrivas, att — i anslutning

till bestämmelserna i kungörelsen nr 749/1939 beträffande viss statsanställd civil personal — vederbörande sedan ingången av kalenderåret närmast före tjänstledighetens början innehaft sammanlagt minst sex månaders anställning i statens tjänst.

Vidkommande anslagsposten till avlöningsförbättring åt tekniska biträden anser statskontoret, att statsmedel icke böra anvisas för den ifrågasatta höjningen av de tekniska biträdenas ålderstillägg. Anslagsposten synes kunna bestämmas till 100,000 kronor.

I remissutlåtande den 11 november 1942 har *allmänna lönenämnden* förklarat sig icke ha något att erinra mot bifall till lantmäteristyrelsens förslag, att meddelade föreskrifter om rätt för distriktslantmätare m. fl. att under tjänstledighet för värnpliktstjänstgöring i anledning av förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering bibehållas vid tillskott till dyrtidstillägg utsträckas att avse jämväl aspiranter.

Sveriges lantmäteritekniska biträdens riksförening har i skrivelse den 1 april 1942 — med instämmande av *Sveriges allmänna lantbrukstjänstemannaförbund* — hemställt, att avlöningsförbättring av statsmedel måtte utbetalas till två lantmäteritekniska biträden för år 1941 utan hinder av att de till följd av sjukdom icke uppnått den för erhållande av sådan avlöningsförbättring föreskrivna tjänstgöringstiden av åtta effektiva tjänstgöringsmånader. Yttranden i ärendet ha efter remiss avgivits den 15 juni 1942 av lantmäteristyrelsen, den 28 september 1942 av *allmänna lönenämnden* och den 12 oktober 1942 av statskontoret.

Lantmäteristyrelsen har tillstyrkt bifall till riksföreningens framställning. *Lönenämnden* har yttrat i huvudsak följande.

Nu gällande bestämmelser med den snäva utformning de erhållit kunna medföra konsekvenser för den enskilde befattningshavaren, som i vissa fall måste framstå såsom mindre tillfredsställande. En längre tids sjukledighet verkar sålunda icke i dessa fall på det inom de reglerade verkens avlöningssystem bestämda sättet, att en eljest påräknelig löneförhöjning uppskjutes till senare tidpunkt, utan ledigheten får här den verkan, att vederbörande befattningshavare för ett visst år erhåller lägre avlöningsförbättring, d. v. s. lägre ålderstillägg, än han hade året förut. Med hänsyn till det anförda anser lönenämnden skäl tala för att åtgärd vidtages i syfte att undanröja de mera påtagliga olägenheterna av det nuvarande systemet. Lönenämnden förutsätter emellertid, att eventuellt ändrade bestämmelser i ämnet givas generell innebörd och icke begränsas att avse de speciella fall, varom här närmast är fråga.

Enligt *statskontorets* uppfattning ha i ärendet icke förebragts tillräckliga skäl för ett avsteg i förevarande fall från de fastställda grunderna för avlöningsförbättring av statsmedel, varför statskontoret avstyrkt bifall till framställningen.

Jag torde slutligen få anmäla, att *Sveriges allmänna lantbrukstjänstemannaförbund* hemställt *dels* i skrivelse den 22 oktober 1942, att ett antal lantmäteritekniska biträden måtte överföras å extra ordinarie stat med placering i 17 och 15 lönegraderna, *dels ock* i skrivelse den 10 november 1942,

att nu av statsmedel utgående ålderstillägg till lantmäteritekniska biträden om 240, 480, 720 och 960 kronor för år måtte bestämmas till respektive 300, 600, 900 och 1,200 kronor för år.

Lantmäteristyrelsen har i remissutlåtande den 3 december 1942 i anledning av förbundets hemställan av den 22 oktober 1942 förklarat, att styrelsen icke nu vore beredd att obetingat tillstyrka densamma.

I likhet med statskontoret anser jag mig icke kunna tillstyrka de framförda förslagen om medelsanvisning för nästa budgetår för inrättande av ytterligare en distriktslantmätartjänst, för utökning av antalet arvoden till extra lantmätare och aspiranter eller för uppräknings av de av statsmedel utgående ålderstilläggen till lantmäteritekniska biträden. Ej heller kan jag biträda en av Sveriges allmänna lantbrukstjänstemannaförbund gjord hemställan, att ett antal tekniska biträden överföras å extra ordinarie stat. Vad angår framställningen om rätt för vissa tekniska biträden att för erhållande av avlöningsförbättring av statsmedel tillgodoräkna jämväl tid, varunder tjänstledighet på grund av sjukdom åtnjutits, kan jag — med hänsyn till den utredning som är förutsatt skola ske beträffande de tekniska biträdenas lönefråga — visserligen icke tillstyrka, att generella bestämmelser i förevarande hänseende meddelas. Dock anser jag, att Kungl. Maj:t, därest riksdagen icke har något att däremot erinra, bör på särskild framställning och om synnerliga skäl föreligga kunna medgiva, att tekniskt biträde, som på grund av behörigen styrkt sjukdom hindrats att visst år uppnå åtta effektiva tjänstgöringsmånader, må för det året ändock uppbära en med hänsyn till den verkliga tjänstgöringens längd skälig del av den för full tjänstgöring utgående avlöningsförbättringens belopp. Vidare vill jag förorda, att riksdagens medgivande inhämtas till att meddelade föreskrifter om rätt för distriktslantmätare m. fl. att under tjänstledighet för värnplikts-tjänstgöring i anledning av förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering bibehållas vid tillskott till dyrtidstillägg utsträckas att avse jämväl aspiranter.

I anslutning till lantmäteristyrelsens förslag om medelsanvisning till avlöningar för nästa budgetår samt med beaktande av vad jag i det föregående förordat torde posten avlöningar till ordinarie tjänstemän böra — med hänsyn till ökat antal ålderstillägg till distriktslantmätare och minskat medelsbehov för vikariatsersättningar — uppräknas i förhållande till anvisningen för löpande budgetår med 500 kronor till 832,400 kronor. Posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, torde böra bestämmas till 316,500 kronor. Ökningen i förhållande till senaste medelsanvisning, 15,000 kronor, hänför sig helt till delposten avlöningsförbättring åt tekniska biträden, vilken alltså bör uppföras med 100,000 kronor, och föranledes av automatiska utgiftstegringar. Med hänsyn till den beräknade medelsåtgången bör posten tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare uppräknas med 10,000 kronor till 360,000 kronor. Ifrågavarande avlöningsanslag skulle alltså för nästa budgetår behöva uppföras med $(832,400 + 316,500 + 360,000 =) 1,508,900$ kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagsökning med 25,500 kronor.

*Före-
draganden.*

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna följande avlöningsstat för distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* kronor 832,400

Lön	Orts-tillägg	T i t e l	Antal	Kronor
3,000	400	Distriktslantmätare, stationerad i Stockholm ...	7	23,800
3,000	—	Annan distriktslantmätare.....	202	606,000
Summa			209	629,800

Anm. Distriktslantmätare åtnjuter tre ålderstilllägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:

a) Arvoden till extra lantmätare och aspiranter m. m., *förslagsvis*..... kronor 216,500

b) Avlöningsförbättring åt tekniska biträden, *förslagsvis*..... » 100,000 » 316,500

3. Tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare, *förslagsvis*..... » 360,000

Summa kronor 1,508,900;

2) till *Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Avlöningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1,508,900.

[204.] **6. Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Reseersättningar, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är detta anslag uppfört med 810,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 722. Utgifterna för ifrågakvarande ändamål ha under budgetåren 1938/39—1941/42 uppgått till respektive 927,777, 856,468, 807,337 och 690,282 kronor.

I skrivelse den 7 september 1942 har *lantmäteristyrelsen* hemställt om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår.

Statskontoret har i remissutlåtande den 24 september 1942 förordat, att anslaget med hänsyn till belastningen nedsattes till 750,000 kronor.

Lika med statskontoret anser jag ifrågavarande anslag kunna för nästa budgetår sänkas till 750,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Reseersättningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 750,000.

[205.] **7. Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Ersättning för publik renovation, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 30,000 kronor. Bestämmelser rörande anslagets användning äro meddelade i Kungl. Maj:ts brev till lantmäteristyrelsen den 5 april 1928.

Lantmäteristyrelsen har i skrivelse den 7 september 1942 — under förmälan att utgifterna för ändamålet under budgetåren 1938/39—1941/42 uppgått till respektive 28,615, 42,926, 32,540 och 33,374 kronor — hemställt, att anslaget även för nästa budgetår måtte upptagas med 30,000 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 24 september 1942 förklarat sig ej ha något att erinra mot den ifrågasatta medelsanvisningen.

Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Ersättning för publik renovation* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 30,000.

[206.] **8. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 200,000 kronor. Rörande bestämmelserna för anslagets disposition hänvisas till statsliggaren sid. 723. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1938/39—1941/42 uppgått till respektive 313,763, 405,311, 331,469 och 231,482 kronor.

I skrivelse den 7 september 1942 har *lantmäteristyrelsen* föreslagit, att anslaget för nästa budgetår måtte — i avvaktan å närmare erfarenhet av verkningarna av de ändringar i gällande bestämmelser om statsbidrag till jorddelningsförrättningar, som trädde i kraft den 1 juli 1941 — upptagas med oförändrat belopp av 200,000 kronor.

Före-
draganden.

Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 200,000.

[207.] **9. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 150,000 kronor. Beträffande bestämmelserna om anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 723. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1938/39—1941/42 uppgått till respektive 243,545, 267,443, 143,941 och 251,110 kronor.

I skrivelse den 7 september 1942 har *lantmäteristyrelsen* — under hänvisning till medelsåtgången under budgetåret 1941/42 — hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med ett till 200,000 kronor förhöjt belopp.

Före-
draganden.

Lantmäteristyrelsens förslag föranleder icke någon erinran från min sida. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 200,000.

[208.] **10. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är detta anslag upptaget med 125,000 kronor. Beträffande bestämmelserna om anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 724. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1938/39—1941/42 uppgått till respektive 153,370, 149,406, 112,029 och 109,863 kronor.

I skrivelse den 7 september 1942 har *lantmäteristyrelsen* föreslagit, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med ett till 75,000 kronor nedsatt belopp.

Före-
draganden.

Med biträdande av lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 75,000.

[209.] **11. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är detta anslag uppfört med 25,000 kronor. Beträffande bestämmelser rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 724. Utgifterna från anslaget uppgingo för budgetåren 1938/39—1941/42 till respektive 34,916, 31,943, 30,412 och 22,666 kronor.

I skrivelse den 7 september 1942 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med oförändrat belopp.

Mot *lantmäteristyrelsens* förslag har jag icke något att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 25,000.

[210.] **12. Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 10,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 724. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1938/39—1941/42 utgjort respektive 6,431, 4,762, 13,618 och 8,821 kronor.

I skrivelse den 7 september 1942 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med oförändrat belopp.

I anslutning till *lantmäteristyrelsens* förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 10,000.

[211.] **13. Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för budgetåret 1942/43 upptaget med 15,000 kronor. Beträffande anslaget användning hänvisas till V. H. T. 1932 sid. 408. Utgifterna från anslaget ha för budgetåren 1938/39—1941/42 utgjort respektive 15,219, 15,824, 32,007 och 22,145 kronor.

I skrivelse den 7 september 1942 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med oförändrat belopp.

Med biträdande av *lantmäteristyrelsens* förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 15,000.

[212.] **14. Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark, förslagsanslag.** Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 18,000 kronor. Beträffande bestämmelserna rörande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 725. Utgifterna från anslaget ha för budgetåret 1941/42 utgjort 8,435 kronor.

I en av lantmäteristyrelsen med utlåtande den 11 november 1942 överlämnad skrivelse har *länsstyrelsen i Västerbottens län* uppskattat kostnaderna för tilläggsavvittringen under budgetåret 1943/44 till 7,000 kronor, därav 6,200 kronor till ersättningar i samband med indragning till kronan av slätterängar. *Lantmäteristyrelsen* har med hänsyn härtill föreslagit en anslagsanvisning för nästa budgetår av 7,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 7,000.

[213.] **15. Ströängars indragande till kronan, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 25,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 725.

I skrivelse den 11 november 1942 har *lantmäteristyrelsen* — med överlämnande av yttranden från länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län, vilka beräknat medelsbehovet för ändamålet under budgetåret 1943/44 till 900 respektive 18,500 kronor — hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upptagas med 19,000 kronor.

*Före-
draganden.*

I anslutning till lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ströängars indragande till kronan* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 19,000.

[214.] **16. Kostnader för provskiften i Kopparbergs län, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 150,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 726. Utgifterna för ändamålet under budgetåren 1938/39—1941/42 ha uppgått till respektive 139,110, 195,179, 43,581 och 49,380 kronor.

I skrivelse den 7 september 1942 har *lantmäteristyrelsen*, med överlämnande av från överlantmätaren i Kopparbergs län infordrade uppgifter rörande ifrågavarande kostnader, hemställt, att anslaget även för budgetåret 1943/44

måtte uppföras med 150,000 kronor. Kostnaderna under nästa budgetår hade av överlantmätaren beräknats till 253,000 kronor. Med hänsyn till svårigheten att bedöma medelsbehovets storlek hade styrelsen stannat vid att föreslå anslagets upptagande med oförändrat belopp.

Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att till *Kostnader för provskiften i Kopparbergs län* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av . . kronor 150,000.

L. Rikets allmänna kartverk och statens meteorologisk-hydrografiska anstalt m. m.

[215.] 1. **Rikets allmänna kartverk: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 880,400 kronor. Kungl. Maj:t har den 17 april 1942 fastställt personalförteckning och avlöningsstat för rikets allmänna kartverk (statsliggaren sid. 728).

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *rikets allmänna kartverk* gjort framställning om anslag till avlöningar för budgetåret 1943/44 med 929,800 kronor.

Statskontoret har i remissutlåtande den 21 september 1942 förklarat sig, i avbidan på resultaten av pågående utredning om kartverkets organisation, icke kunna tillstyrka några förändringar i nu gällande stater för kartverket.

Jag vill erinra, att jag jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallat en utredningsman att verkställa utredning och avgiva förslag angående den ekonomiska kartläggningen m. m. Resultaten av denna utredning väntas föreligga i sådan tid, att proposition i ämnet torde kunna föreläggas årets riksdag. Anslagen till rikets allmänna kartverk böra vid sådant förhållande i riksstatsförslaget för nästa budgetår endast upptagas med beräknade belopp. Under de olika kartverksanslagen torde icke nu böra avses högre belopp än som anvisats för innevarande budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*Före-
draganden.*

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Rikets allmänna kartverk: Avlöningar* för budgetåret 1943/44 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 880,400.

[216.] 2. **Rikets allmänna kartverk: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 117,500 kronor. Kungl.

Maj:t har den 17 april 1942 fastställt omkostnadsstat för rikets allmänna kartverk (statsliggaren sid. 729).

Rikets allmänna kartverk har i skrivelse den 31 augusti 1942 hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 124,400 kronor.

Före-
draganden.

Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Rikets allmänna kartverk: Omkostnader* för budgetåret 1943/44 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 117,500.

[217.] **3. Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m., reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår upptaget ett reservationsanslag av 244,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 730.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *rikets allmänna kartverk* hemställt om ett anslag å 250,000 kronor till kartarbeten m. m. för nästa budgetår.

Före-
draganden.

Under åberopande av vad jag vid behandlingen av kartverkets avlöningsanslag anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.* för budgetåret 1943/44 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 244,000.

[218.] **4. Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m., reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 10,000 kronor. Anslaget är avsett för bestridande av kostnader för oförutsedda kompletteringar och reparationer å kartverkets flygplan.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *rikets allmänna kartverk* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Före-
draganden.

Under åberopande av vad jag vid behandlingen av kartverkets avlöningsanslag anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.* för budgetåret 1943/44 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 10,000.

[219.] 5. **Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 347,300 kronor. Kungl. Maj:t har den 1 april 1942 för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt fastställt dels personalförteckning (statsliggaren sid. 731), dels ock följande avlöningsstat för anstalten:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 196,700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 105,100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 45,500
Summa kronor 347,300.	

I skrivelse den 28 augusti 1942 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt*, med överlämnande av skrivelse från chefen för anstalten, gjort framställning om ett med 7,700 kronor till 355,000 kronor förhöjt avlöningsanslag för nästa budgetår. Anstaltschefen har erinrat, att anstalten, som i skrivelse den 30 juni 1941 hemställt om särskild utredning i fråga om den högre kvalificerade personalens lönegradsplacering, i avvaktan på resultatet av denna utredning icke ansett sig nu böra föreslå någon ändring av personalens lönegradsplacering. Beträffande anslagsberäkningen må i övrigt nämnas följande.

Av det beräknade medelsbehovet, 355,000 kronor, avse 196,300 kronor avlöningar till ordinarie tjänstemän, 112,200 kronor avlöningar till icke-ordinarie personal och 46,500 kronor rörligt tillägg.

Vad angår ordinarieposten är minskningen med 400 kronor orsakad av beräknade löneklassförändringar. Av höjningen å 7,100 kronor under icke-ordinarieposten hänför sig ett belopp av 6,900 kronor till ifrågasatt förstärkning av arbetskraften vid anstaltens hydrografiska avdelning med en biträdande hydrograf i lönegrad Ex 14 samt ett kontorsbiträde i lönegrad Ex 3. Till motivering av detta förslag har bland annat anförts, att arbetsuppgifterna vid nämnda avdelning under de senare åren starkt ökat samt att behov föreläge av en för rutinmässiga fältarbeten avsedd tjänst ävensom av ytterligare personal för byråarbetet. Vidare föranledes en höjning å 200 kronor därav, att en kanslibiträdestjänst — vars innehavare bland annat har att vid förfall för registratorn vikariera å registratorsbefattningen — föreslås uppflyttad från lönegrad Eo 5 till lönegrad Eo 7. Nämnada uppflyttning har ansetts motiverad av att registratorstjänsten från och med den 1 juli 1942 uppflyttats från lönegrad A 11 till lönegrad A 14. Slutligen har posten rörligt tillägg på grund av den föreslagna höjningen av icke-ordinarieposten ansetts böra uppräknas med 1,000 kronor till 46,500 kronor.

I remissullåtande den 14 september 1942 har *statskontoret* förklarat sig icke på de av *styrelsen* anförda skälen kunna tillstyrka inrättandet av en biträdande hydrograftjänst. Statskontoret har vidare uttalat, att, för den händelse behovet av en utökning av kontorspersonalen å den hydrografiska avdelningen med ett skrivbiträde skulle anses oavvisligt, en förmånligare löneställning dock icke torde böra bjudas den nya befattningshavaren än såsom skrivbiträde i lönegrad Ex 2. Ämbetsverket har slutligen avstyrkt förslaget

om uppflyttning av det hos registratören placerade biträdet från lönegrad Eo 5 till lönegrad Eo 7.

*Före-
draganden.*

I enlighet med anstaltsstyrelsens förslag torde anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän för nästa budgetår böra upptagas med 196,300 kronor. I övrigt synas för närvarande icke böra vidtagas några förändringar beträffande förevarande avlöningsanslag. Jag kan alltså icke biträda förslagen om medelsanvisning för anställande av två nya biträden vid den hydrografiska avdelningen samt om uppflyttning i högre lönegrad av en kansli-biträdestjänst. Posterna avlöningar till icke-ordinarie personal samt rörligt tillägg torde följaktligen kunna bibehållas vid nuvarande belopp av 105,100 respektive 45,500 kronor.

Under förevarande anslag skulle vid bifall till vad sålunda förordats tilläggas en anvisning av $(196,300 + 105,100 + 45,500 =)$ 346,900 kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en anslagsminskning med 400 kronor.

Under återropande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

- 1) godkänna följande avlöningsstat för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	196,300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	105,100
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	45,500
Summa kronor		346,900;

- 2) till Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Avlöningar för budgetåret 1943/44 anvisa ett förslagsanslag av kronor 346,900.

[220.] 6. Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Observatörer. Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 83,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 731.

I skrivelse den 28 augusti 1942 har styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte höjas med 9,400 kronor till 92,400 kronor. Till stöd härför har styrelsen framhållit, att det med hänsyn till den inträdda prisstegringen torde bli nödvändigt att över lag höja ersättningarna för nederbörds-, temperatur- och vattenståndsstationerna, vilka ersättningar i många fall varit oförändrade

under de senaste 30 à 40 åren. En genomsnittlig höjning med 15 kronor för station och år syntes böra beräknas, vilket för 215 nederbördsstationer, 95 nederbörds- och temperaturstationer samt 120 vattenståndsstationer skulle medföra ett ökat anslagsbehov av omkring 7,900 kronor. Vidare har beräknats ett belopp av 1,500 kronor för observatörsarvoden vid 20 vattenståndsstationer, som föreslås skola nyinrättas vid Ångermanälven och andra norrländska älvar, där staten ägde stora vattenståndsintressen.

Statskontoret har i remissutlåtande den 14 september 1942 anfört i huvudsak följande.

Statskontoret vill erinra, att ifrågavarande anslag redan för budgetåret 1942/43 höjts med 3,000 kronor för att möjliggöra förstärkning av då utgående observatörsarvoden. Med hänsyn härtill och då ifrågavarande arvoden icke torde vara avsedda att utgöra full ersättning för det arbete, som utföres av de personer, vilka — frivilligt och av intresse för uppgiften — åtagit sig observatörssysslor, vill det i betraktande jämväl av nu rådande statsfinansiella läge förefalla statskontoret, som om tillräckliga skäl för en ytterligare uppräknings av berörda arvoden knappast vore för handen. Ämbetsverket kan alltså ej tillstyrka framställningen i denna del. Beträffande frågan om medgivande att inrätta nya vattenståndsstationer vill statskontoret allenast uttala, att ämbetsverket anser observatörsarvodena vid de eventuella nya vattenståndsstationerna icke böra bestämmas till genomsnittligt högre belopp för varje observatör än som för närvarande utgår eller 60 kronor per år.

I infordrat utlåtande den 7 oktober 1942 har *vattenfallsstyrelsen* förklarat sig tillstyrka den föreslagna höjningen av observatörsersättningarna även som den planerade utökningen av det hydrografiska observationsnätet.

I anslutning till vad statskontoret anfört kan jag icke biträda förslaget om ytterligare medelsanvisning för uppräknings av nu utgående observatörsarvoden. Med hänsyn till den betydelse fortlöpande hydrografiska observationer vid de vattendrag, där en kraftreglering kan ifrågakomma, äga för ett rationellt utnyttjande av landets vattenkrafttillgångar vill jag däremot tillstyrka anstaltsstyrelsens förslag om nyinrättande av 20 vattenståndsstationer. Därest för arvoden till observatörerna vid de nya stationerna beräknas samma belopp som för närvarande utgår eller i genomsnitt 60 kronor per år för varje observatör, skulle härav föranledas en utgiftsökning under ifrågavarande anslag av 1,200 kronor. Anslaget skulle alltså för nästa budgetår behöva uppföras med $(83,000 + 1,200 =) 84,200$ kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Observatörer* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 84,200.

Föredraganden

[221.] 7. **Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m., förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 65,000 kronor. Beträffande bestämmelser angående anslagets användning hänvisas till IX H. T. 1938 sid. 391 och statsliggaren sid. 731.

I skrivelse den 28 augusti 1942 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 80,000 kronor. Styrelsen, som meddelat att anslagsbelastningen för budgetåret 1941/42 uppgick till omkring 73,000 kronor, har utgått från att anslaget, därest de nu rådande förhållandena fortsatte, icke behövde ökas mer än som svarade mot den höjning av telegramkostnaderna som skedde den 1 januari 1942.

*Före-
draganden.*

I betraktande av medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1941/42 synes anslaget för nästa budgetår böra upptagas med 75,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m.* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 75,000.

[222.] 8. **Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m., reservationsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 20,000 kronor. Rörande anslagets användning hänvisas till statsliggaren sid. 731.

I skrivelse den 28 augusti 1942 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte höjas till 24,000 kronor. Ökningen uppgives till ett belopp av 3,000 kronor vara föranledd dels av stegrade kostnader för materiel och arbete, dels ock därav att underhållet av stationerna under de senaste åren måst i viss mån eftersättas till följd av brist på medel. För nyinrättande av vissa vattenståndsstationer vid de norrländska fjällälvarna har vidare ett belopp av 2,000 kronor ansetts behöfligt. Då emellertid sagda belopp beräknats kunna fördelas på två år, har anstaltsstyrelsen för nästa budgetår endast upptagit 1,000 kronor.

*Före-
draganden.*

Under en föregående punkt har jag förklarat mig förorda anstaltsstyrelsens förslag om inrättande av ytterligare ett antal vattenståndsstationer, vilka av styrelsen ansetts behöfliga bland annat för tillgodoseende av statens intressen i de norrländska fjällälvarna. Kostnaderna för dessa stationer ha i föreliggande förslag beräknats till 2,000 kronor. Härav torde för nästa budgetår i enlighet med förslaget böra anvisas 1,000 kronor, medan anvisningen av återstående 1,000 kronor synes kunna anstå till ett kommande budgetår. Då jag av statsfinansiella skäl ser mig förhindrad att utöver vad nu sagts till-

styrka någon förhöjning av ifrågavarande anslag, synes detta för nästa budgetår böra uppföras med $(20,000 + 1,000 =)$ 21,000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera bestämma angående anslagets fördelning å olika ändamål.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m.* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservations-*
anslag av kronor 21,000.

[223.] **9. Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 54,800 kronor. Kungl. Maj:t har den 1 april 1942 fastställt stat för användningen av anslaget (statsliggaren sid. 732).

I skrivelse den 28 augusti 1942 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med ett belopp av 66,800 kronor. Beträffande styrelsens beräkning av anslagsbehovet må nämnas följande.

Utgiftsposten sjukvård m. m. föreslås med hänsyn till medelsåtgången för ändamålet under budgetåret 1941/42 höjd med 400 kronor till 1,900 kronor. Vad angår posten reseersättningar har anstaltsstyrelsen framhållit, att det för reseersättningar i samband med vattenmängdsmätningar och inspektioner av vattenståndsstationer hittills disponibla beloppet, omkring 8,000 kronor, vore alldeles otillräckligt. Bristen på mätningar hade sålunda vållat stora olägenheter för de senaste årens forcerade arbete med vattenfallens och sjömagasinens utnyttjande. Om de för statens vattenkraftsintressen erforderliga vattenståndsmätningarna skulle kunna utföras så, att resultaten föreläge, när de behövdes, måste ytterligare omkring 100 vattenståndsmätningar per år utföras, vilket i sin tur skulle föranleda ökade resor för anstaltens befattningshavare. På grund härav och med hänsyn till vidtagna höjningar av biljettpriser och traktamentsersättningar har reseersättningsposten föreslagits höjd med 8,000 kronor till 20,000 kronor. I fråga om de båda expensposterna bränsle, lyse och vatten samt övriga expenser har anstaltsstyrelsen ansett bränsleposten böra höjas med 600 kronor till 3,300 kronor samt posten övriga expenser med 1,500 kronor till 25,600 kronor. Såsom skäl för sistnämnda höjning har bland annat åberopats de stegrade städningserättningarna. För publikationstryck föreslås ett med 2,000 kronor till 17,000 kronor förhöjt belopp. Posten övriga utgifter: biblioteket har slutligen upptagits med oförändrat belopp av 1,000 kronor. Anstaltsstyrelsen har sålunda föreslagit utgiftsökningar å sammanlagt $(400 + 8,000 + 600 + 1,500 + 2,000 =)$ 12,500 kronor. Då de särskilda upphördsmedlen under anslaget på grund av ökad försäljning av publikationer beräknas stiga med 500 kronor till 2,000 kronor, stannar emellertid nettoökningen å omkostnadsstaten vid 12,000 kronor.

I remissutlåtande den 14 september 1942 har *statskontoret* i fråga om den föreslagna höjningen av anslagsposten reseersättningar framhållit att, då Kungl. Maj:t ägde befogenhet att vid behov medgiva överskridande av sagda post, denna även för det fall att en ökning av reseförrättningarna skulle

befinnas ofrånkomlig, torde böra bestämmas till väsentligt lägre belopp än det av styrelsen angivna, förslagsvis till 15,000 kronor. Vad angår omkostnadsstatens inkomstsida har det i betraktande av medeltalet av de under budgetåren 1939/40—1941/42 influtna uppbördsmedlen synts statskontoret kunna antagas, att inkomsterna under nästa budgetår icke skulle komma att understiga 2,500 kronor. Ämbetsverket har fördenskull föreslagit, att inkomsterna uppfördes i staten med sistnämnda belopp.

Vattenfallsstyrelsen har i utlåtande den 7 oktober 1942 förklarat sig tillstyrka anstaltsstyrelsens förslag om höjning av reseersättningsposten.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn framför allt till behovet av ytterligare vattenståndsmätningar anser jag mig böra förorda, att ökade medel ställas till förfogande för anstaltspersonalens resor. Den förhöjning av anslagsposten till reseersättning- ar, som sålunda torde böra vidtagas, synes dock kunna begränsas till 3,000 kronor. Posten bör alltså för nästa budgetår upptagas med 15,000 kronor. För övriga utgiftsändamål kan jag i nuvarande statsfinansiella situation icke tillstyrka någon anslagsökning. Då jag i likhet med statskontoret anser mig böra utgå från ett 1,000 kronor högre inkomstbelopp än som beräknats i gällande omkostnadsstat, torde följaktligen förevarande anslag för budget- året 1943/44 böra upptagas med $(54,800 + 3,000 - 1,000 =) 56,800$ kronor. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa stat för omkostnadsanslagets användning. Jag hemstäl- ler alltså, att Kungl. Maj: måtte föreslå riksdagen

att till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Verk-
samheten i allmänhet: Övriga omkostnader* för budgetåret
1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 56,800.

[224.] **10. Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Särskilda under-
sökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen.** Detta anslag är för
innevarande budgetår uppfört med 7,600 kronor. Beträffande anslagets an-
vändning hänvisas till statsliggaren sid. 732.

I skrivelse den 28 augusti 1942 har *styrelsen för statens meteorologisk-
hydrografiska anstalt* hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte upp-
föras med 7,000 kronor. Styrelsen har härvid anført, att tillsyningsmannen
vid det meteorologiska observatoriet i Riksgränsen under sommaren 1942
avlidit samt att observatoriets arbeten tills vidare syntes böra skötas med
hjälp av mera tillfälligt anställd personal. Som en följd härav har föresla-
gits, att de nuvarande utgiftsposterna arvode åt en tillsyningsman samt bi-
träde under tillsyningsmannens ledighet för söndagstjänst skulle samman-
slås till en anslagspost å 5,000 kronor för observationer och skötsel av ob-
servatoriet. Då vidare den nuvarande posten för personligt arvodestillägg
åt tillsyningsmannen kunde utgå och då posten underhåll, utrustning, bränsle,
lyse och expenser syntes kunna minskas med 250 kronor till 2,000 kronor,

har anslagets slutsumma kunnat upptagas med ett 600 kronor lägre belopp än för innevarande budgetår.

I remissutlåtande den 14 september 1942 har *statskontoret* anförts, att ämbetsverket under hand inhämtat, att den föreslagna anslagsposten till observationer och skötsel av observatoriet vore avsedd att disponeras till avlöande av, bland andra, en meteorolog. Då väderleksiakttagelserna i Riksgränsen tidigare utförts av den genom olyckshändelse år 1942 avlidne tillsyningsmannen utan medverkan av meteorolog, ville statskontoret ifrågasätta, huruvida icke observationerna under nästa budgetår kunde helt anförtros åt tillsyningsmannens änka. Gottgörelse för detta uppdrag syntes i överensstämmelse med vad som föreskrivits i Kungl. Maj:ts brev den 11 september 1942 angående disposition av viss del av anslaget till geofysiska undersökningar i Riksgränsen böra utgå efter samma grunder, som tillämpades vid de vanliga telegraferande meteorologiska stationerna, d. v. s. med visst belopp för varje observation och telegram. För observationernas utförande skulle då näppeligen behöva räknas med större belopp än 1,500 kronor för hela budgetåret. Anslaget till de geofysiska undersökningarna i Riksgränsen skulle i sådant fall kunna bestämmas till högst [7,000 — (5,000 — 1,500) ==] 3,500 kronor.

Chefen för försvarsstaben har i utlåtande den 24 oktober 1942 tillstyrkt anstaltsstyrelsens förslag.

Genom Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 11 september 1942 ha vissa bestämmelser meddelats angående dispositionen av det för innevarande budgetår till geofysiska undersökningar i Riksgränsen anvisade anslaget, åsyftande ett provisoriskt uppehållande av observatoriets drift. Även för nästa budgetår torde observatoriets arbeten få skötas med hjälp av tillfälligt anställd personal. Det synes mig vara tillfyllest, därest för ifrågavarande undersökningar upptages ett anslag av 5,000 kronor. Sedan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser rörande anslagets användning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 5,000.

*Före-
draganden.*

[225.] **11. Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Särskilda undersökningar: Väderlektstjänst för luftfarten, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 275,600 kronor. Kungl. Maj:t har den 1 april 1942 fastställt följande stat för anslagets användning (statsliggaren sid. 732):

Nionde huvudtiteln.

Stat.

A v l ö n i n g a r.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	kronor	141,700
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	21,500
3. Ersättning för observationer.....	»	33,400
Summa kronor		196,600

O m k o s t n a d e r.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	5,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	47,000
4. Utrustning m. m.	»	26,500
Summa kronor		79,000.

I skrivelse den 28 augusti 1942 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt*, efter samråd med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, hemställt, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 333,400 kronor. Av höjningen i förhållande till innevarande budgetår, 57,800 kronor, belöpa 23,800 kronor å avlöningar och 34,000 kronor å omkostnader. Angående anslagsberäkningen må i övrigt nämnas följande.

A v l ö n i n g a r. Posten avlöningar till icke-ordinarie personal föreslås höjd med 15,000 kronor till 156,700 kronor. Till ett belopp av 12,800 kronor hänför sig höjningen till en föreslagen utökning av personalen vid väderlekstjänsten i Torslanda med en meteorolog i lönegrad Ex 18 och en assistent i lönegrad Ex 12 samt av personalen för central bearbetning av materialet från de aerologiska observationerna med en assistent i lönegrad Ex 12. Vidare har under posten beräknats en höjning med 2,200 kronor för löneklassuppflyttningar. Vad beträffar förslaget om inrättande av nya befattningar för flygväderlekstjänsten i Torslanda har anstaltsstyrelsen utgått från att flygtrafiken från Torslanda, vilken på senaste tiden till väsentlig del legat nere, under nästa budgetår skulle kunna återupptagas. Enligt föreliggande erfarenheter behövde man härför räkna med minst en personal av 2 meteorologer och 4 assistenter, vilket skulle innebära en ökning av personalen med 1 meteorolog och 1 assistent. Till stöd för förslaget om inrättande av en assistentbefattning vid de aerologiska arbetena har hänvisats till dessa arbetens alltmera ökade betydelse såväl då det gällde deras användning inom den egentliga väderlekstjänsten, där radiosondmätningarna numera i viss grad kunde ersätta bristen på utländska meteorologiska rapporter, som då det gällde försvarets behov av detaljerad kännedom om täthetsförhållandena i de högre luftlagren för artilleristiskt ändamål. Anstaltsstyrelsen har vidare framhållit, att nuvarande anslag till personal och utrustning icke medgäve, att mer än ungefär två radiosonder uppsändes i veckan. Detta antal vore alldeles för litet, och antalet uppsändningar borde ökas till åtminstone en varje dag. Det ökade arbetet med själva uppsändningarna borde kunna ombesörjas av flygväderlekstjänsten vid Torslanda, om dess personal utökades på sätt styrelsen föreslagit. Däremot tarvades en förstärkning av arbetskraften för den centrala bearbetningen av materialet m. m. Härför finnes nu endast en meteorolog i lönegrad Eo 20. På grund av bland annat ökningen av det rutinmässiga arbetet med provning av instrumenten samt reparation och omprov-

ning av använda instrument behövde denne ett biträde med vissa tekniska kvalifikationer, vilket biträde lämpligen syntes kunna placeras såsom assistent i lönegrad Ex 12.

Med hänsyn till den föreslagna höjningen av icke-ordinarieposten har posten rörligt tillägg uppräknats med 2,200 kronor till 23,700 kronor. Till ersättning för observationer har — för möjliggörande dels av en viss utökning av observationsnätet och dels av någon justering uppåt av de lägsta observatörsarvodena — beräknats ett 6,600 kronor högre belopp än för innevarande budgetår eller 40,000 kronor.

O m k o s t n a d e r. Posten expenser föreslås höjd med 9,000 kronor till 56,000 kronor, vilket motiverats med att avgifterna för telegram och telefon blivit höjda från och med den 1 januari 1942. Vidare föreslås, under hänvisning till vad som anförts rörande de aerologiska arbetena, att posten utrustning höjes med ett belopp, motsvarande kostnaden för instrument m. m. för 250 radiosonduppsändningar, eller med 25,000 kronor till 51,500 kronor. Övriga omkostnadsposter ha upptagits med samma belopp som för löpande budgetår.

I remissutlåtande den 14 september 1942 har *statskontoret* beträffande förslaget om inrättande av befattningar såsom meteorolog och assistent vid flygfältet i Torslanda anført, att ämbetsverket — med hänsyn till den oviss-het, som torde råda med avseende å förutsättningarna för ett återupptagande av flygtrafiken vid Torslanda — icke kunde tillstyrka framställningen i denna del. I fråga om förslaget om utökning av antalet radiosonduppsändningar till en om dagen — för vars genomförande skulle erfordras dels medel till avlönande av ytterligare en assistent och dels ett belopp av 25,000 kronor till anskaffande av instrument — har statskontoret uttalat, att förslaget syntes böra förverkligas endast under förutsättning, att så erfordrades för det militära försvarets stärkande i händelse av krig. Härav följde, att därest sagda förutsättning funnes vara för handen, medel väl kunde böra äskas av riksdagen å ifrågakarande anslag, men att desamma givetvis icke borde få av anstalten disponeras, förrän Kungl. Maj:t genom särskilt beslut lämnade medgivande därtill. Vad slutligen beträffar det till ersättningar för observationer begärda beloppet har statskontoret — som inhämtat att den begärda anslags-höjningen å 6,600 kronor fördelade sig med ungefär hälften på utökning av observationsnätet och hälften på justering av de lägsta observatörsarvodena — förklarat sig icke kunna bedöma frågan om observationernas lämpliga omfattning. Enligt ämbetsverkets mening borde emellertid medel för uppräknade av vissa observatörsarvoden icke beräknas för nästa budgetår.

Chefen för försvarsstaben har i utlåtande den 24 oktober 1942 tillstyrkt de av anstaltsstyrelsen föreslagna åtgärderna att öka antalet radiosondmätningar samt att i samband därmed inrätta vissa befattningar. Under framhållande att varje åtgärd för utökning av observationsnätet och förbättring av observationernas kvalitet komme den militära väderlekstjänsten och därmed försvaret till godo har försvarsstabschefen jämväl förordat den ifrågasatta höjningen av ersättningarna för observationer.

*Före-
draganden.*

Jag anser mig icke i nuvarande läge kunna tillstyrka större förhöjning av de för avlöningar till icke-ordinarie personal avsedda anslagsmedlen än med 2,200 kronor för täckande av ökat medelsbehov till följd av löneklassförändringar. Emellertid vill jag föreslå, att icke-ordinarieposten för nästa budgetår provisoriskt upptages förslagsvis i syfte att möjliggöra för Kungl. Maj:t att, därest förhållandena under nästa budgetår tillåta ett återupptagande i avsedd utsträckning av flygtrafiken vid Torslanda, lämna medgivande till anställandet av sådan extra personal som kan befinnas oundgängligen erforderlig. För postens överskridande torde alltså krävas Kungl. Maj:ts medgivande. Med hänsyn till vad jag nu anfört synes posten rörligt tillägg endast behöva uppräknas med 300 kronor. Vad beträffar de av anstaltsstyrelsen i övrigt ifrågasatta ökningarna under förevarande anslag är jag icke beredd att förorda ytterligare medelsanvisning till ersättning för observationer samt till omkostnader vid flygväderlekstjänsten. Härvid utgår jag emellertid från att uppkommande särskilda kostnader för observationer och utrustning m. m., vilka betingas av försvarsändamål, få bestridas med anlitande av till försvarsväsendets förfogande stående medel.

Vid bifall till vad jag nu förordat skulle för avlöningar vid väderlekstjänsten för luftfarten behöva beräknas ($196,600 + 2,200 + 300 =$) 199,100 kronor och för omkostnader 79,000 kronor. Härvid ha icke-ordinarieposten samt posten rörligt tillägg upptagits med 143,900 respektive 21,800 kronor, medan övriga anslagsposter beräknats till samma belopp som i gällande stat. Under ifrågavarande anslag skulle sålunda för nästa budgetår behöva anvisas ($199,100 + 79,000 =$) 278,100 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande stat för väderlekstjänst för luftfarten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Stat.

Avlöningar.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor 143,900
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 21,800
3. Ersättning för observationer	» 33,400
Summa kronor 199,100	

Omkostnader.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 500
2. Resersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 5,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 47,000
4. Utrustning m. m.	» 26,500
Summa kronor 79,000;	

2) till *Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt: Särskilda undersökningar: Väderlektjänst för luftfarten* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 278,100.

[226.] **12. Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko.**

För seismologiska och magnetiska iakttagelser vid naturvetenskapliga stationen i Abisko är för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 8,000 kronor. Beträffande anslaget användning hänvisas till statsliggaren sid. 733.

I skrivelse den 28 augusti 1942 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Med biträdande av anstaltsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Föredraganden.

att till *Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 8,000.

M. Lappväsendet.

[227.] **1. Lappfogdarna m. fl.: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 110,600 kronor. Kungl. Maj:t har fastställt dels den 5 maj 1939 personalförteckning för lappfogdarna (statsliggaren sid. 733), upptagande 4 lappfogdar i lönegrad A 24, dels ock den 30 april 1942 följande avlöningsstat för lappfogdarna m. fl.:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	36,500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	65,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	3,300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	5,600
Summa kronor		110,600.

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut disponeras anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, på följande sätt:

Arvode till en hos länsstyrelsen i Norrbottens län anställd person för handhavande av skogsrenskötseln i länet.....	kronor	7,300
Arvoden till biträden hos länsstyrelser vid göromål rörande lappväsendet:		
hos länsstyrelsen i Norrbottens län.....	»	5,600
hos länsstyrelsen i Jämtlands län.....	»	4,900

Arvoden till lapptillsyningsmän	kronor 25,550
Ersättning och gratifikationer åt ordningsmän inom lappbyarna och åt lappförmän.....	» 18,000
Ersättning för juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge	» 3,600
Vikariatsersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 250
Summa kronor 65,200.	

Vad beträffar arvodena till lapptillsyningsmän utgör totala antalet lapptillsyningsmän för närvarande 13, av vilka 7 tjänstgöra i Norrbottens, 4 i Västerbottens och 2 i Jämtlands län. Enligt skilda beslut av Kungl. Maj:t utgå till tillsyningsmännen arvoden för budgetåret 1942/43 med växlande belopp. För Norrbottens läns vidkommande är arvodet för 6 av tillsyningsmännen bestämt till 2,200 kronor, medan 1 tillsyningsman äger uppbära ett årsarvode av 2,800 kronor. I Västerbottens län åtnjuter en var av tillsyningsmännen i arvode ett belopp av 2,000 kronor. Slutligen gäller i fråga om Jämtlands län, att de 2 tillsyningsmännen där äro anställda för en tid av högst 6 månader med ett arvode av 5 kronor för tjänstgöringsdag. Förutom nu angivna förmåner äga tillsyningsmännen rätt till rese- och traktamentsersättning ävensom gottgörelse för vissa utgifter av expensnatur.

Anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal disponeras enligt Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 30 april 1942 på följande sätt:

Ersättning till lappfogden i Jämtlands län för anlitage i tjänsten av skrivhjälp, <i>högst</i>	kronor 500
Ersättning till lappfogden i Västerbottens län för anlitage i tjänsten av skrivhjälp, <i>högst</i>	» 2,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 800
Summa kronor 3,300.	

Utredningsmannen för överarbetning av 1930 års lapputrednings betänkande m. m., generaldirektören L. Berglöf, har i skrivelse den 28 september 1942 framlagt förslag angående förbättring av lapptillsyningsmännens anställnings- och avlöningsförhållanden. Över skrivelsen ha yttranden avgivits, den 15 oktober 1942 av allmänna lönenämnden, den 9 november 1942 av statskontoret, den 28 oktober 1942 av länsstyrelsen i Jämtlands län, den 21 oktober 1942 av länsstyrelsen i Västerbottens län samt den 6 november 1942 av länsstyrelsen i Norrbottens län. Länsstyrelserna ha tillika överlämnat utlåtanden av lappfogdarna.

Utredningsmannens förslag innebär följande.

Av de nuvarande 13 lapptillsyningsmännen — 7 i Norrbottens län, 4 i Västerbottens län och 2 i Jämtlands län — avses 9, nämligen 5 tillsyningsmän i Norrbottens län och 4 i Västerbottens län, skola erhålla anställning såsom extra ordinarie befattningshavare i lönegrad Eo 9. Återstående 2 tillsyningsmän i Norrbottens län, vilka tjänstgöra i Jukkasjärvi och Arjeplogs socknar, böra anställas såsom extra tjänstemän i lönegrad Ex 9. De 2 tillsyningsmännen i Jämtlands län skola bibehållas vid sin nuvarande anställningsform med tjänstgöring endast halva året. Dagarvudet för dessa befatt-

ningshavare har emellertid föreslagits höjt från 5 till 10 kronor, inbegripande jämväl rörligt tillägg och kristillägg. Begynnelseavlöningen för de heltidsanställda tillsyningsmännen har förutsatts bestämd till lägsta löneklassen i lönegraden. Den enligt tjänstepensionsreglementet bestämda pensionsåldern för tjänstemän i 9 lönegraden eller 60 år, som för övrigt jämväl gäller för lappfogdarna, bör tillämpas för de extra ordinarie tillsyningsmännen. För hel pension skall erfordras 25 tjänstår.

Vid bifall till ifrågakvarande förslag om anställande av 11 extra ordinarie och extra lapptillsyningsmän bör den i omkostnadsanslaget för lappfogdarna m. fl. upptagna anslagsposten till sjukvård höjas från 100 kronor till 400 kronor.

Slutligen avses, att nu gällande traktamentsersättning för lapptillsyningsmän vid resor för förrättning inom eget tjänstgöringsområde — 8 kronor för dag och 5 kronor för natt eller tillhoppa 13 kronor för dygn — höjes beträffande natraktamentet till 6 kronor eller sålunda för dygn till 14 kronor.

Ett bifall till utredningsmannens förslag skulle medföra följande kostnader:

Avlöningar.

9 lapptillsyningsmän i lönegrad Eo 9	kronor	27,645	
2 lapptillsyningsmän i lönegrad Ex 9	»	5,958	
2 tillfälliga lapptillsyningsmän med arvode under 180 dagar efter 10 kronor för dag	»	3,600	
Rörligt tillägg	»	5,296	
Kristillägg	»	6,400	kronor 48,899

Omkostnader.

Sjukvård	»	300	
Resersättningar	»	2,000	» 2,300

Summa kronor 51,199.

Nuvarande arvoden till lapptillsyningsmän utgå med sammanlagt 25,550 kronor.

Som motivering för förslaget har utredningsmannen i huvudsak anfört följande.

Lappfogdarnas arbetsbörda har alltid varit synnerligen stor. Genom alla nytillkomna förhållanden inom lappväsendet har arbetet i hög grad ökat. Utvecklingen har även lett därtill, att lappfogdarna i långt större utsträckning än förut blivit bundna vid kontorsarbetet för utlåtandens och rapporters uppsättande, korrespondens o. d. Det kan icke väntas, att deras arbetskraft skall räcka till att i detalj vara med om eller övervaka alla de lokala bestyr vilka numera vila å lappväsendet. Tillsyningsmannainstitutionen har vuxit ut såsom en nödvändig komplettering av den statliga lappadministrationen och utgör ett naturligt led i denna, utan vilken den icke skulle fungera på ett tillfredsställande sätt.

Trots att tillsyningsmännens behövlighet genom erfarenheten under snart 30 år måste anses tillfullo bestyrkt, äro deras anställningsförhållanden mycket ovissa. Av tillsyningsmännen inom Västerbottens och Norrbottens län ha några tjänstgjort i 20 år och däröver. Dock ha de förordnats endast för år. Tillsyningsmännens avlöning har även varit ringa, särskilt när hänsyn toges till de stora krav, som ställts och måste ställas såväl beträffande duglighet och omdöme som i fysiskt hänseende.

Lapptillsyningsmännen synas närmast kunna jämföras med kronojägare. Vid bedömandet av svårighetsgraden av lapptillsyningsmännens tjänst må ej bortses från de synnerligen påfrestande former, varunder den utövas. Den är i väsentligt högre grad än kronojägarbefattning förenad med besvärliga, långvariga färder i ödemarker och svår terräng, varunder tillsyningsmannen ofta har att kämpa med dåliga väderleksförhållanden och stora strapatser.

Även om tillsyningsmännen i löneavseende ej fullt må jämföras med kronojägarna, synas dock löneförmånerna böra nära ansluta sig till vad som medgives de senare. Avlöning till kronojägare utgår för närvarande, varierande för olika distrikt, i någon av 9—12 lönegraderna. Skäligt torde vara, att de 9 tillsyningsmän, som föreslagits skola erhålla tjänst såsom extra ordinarie befattningshavare, erhålla avlöning enligt lönegrad Eo 9. På grund av deras extra ordinarie ställning komma de härvid i löneavseende något under ordinarie kronojägare i lägsta lönegrad.

Lönenämnden har huvudsakligen framhållit följande.

Lönenämnden har icke någon erinran att framställa mot förslaget, att vissa för närvarande med arvode avlönade lapptillsyningsmän skulle erhålla extra ordinarie anställning i 9 lönegraden. Lönenämnden förbiser härvid icke, att extra ordinarie kronojägare hänförs till lönegrad Eo 7, oaktat ordinarie kronojägare inplacerats i lägst lönegrad A 9. Beträffande kronojägarna är emellertid att märka, dels att sådana befattningshavare finnas inplacerade i flera lönegrader, nämligen — utom i Eo 7 — i A 9, A 10 och A 12, dels ock att i lönegrad A 7 numera upptagits befattning såsom biträdande kronojägare. För kronojägarpersonal gäller sålunda en befordringsgång, som icke har någon motsvarighet beträffande lapptillsyningsmännen. Även förslaget att två av tillsyningsmännen i Norrbottens län måtte erhålla anställning såsom extra tjänstemän i 9 lönegraden har lönenämnden funnit sig böra tillstyrka.

Beträffande förslaget rörande de två tillsyningsmän, som tjänstgöra i Jämtlands län, får lönenämnden framhålla, att nämnden förutsätter att i detta sammanhang fråga endast är om en omreglering av själva arvodet och att sålunda några särskilda förmåner utöver dagarvode (samt reseersättning och traktamente) icke skulle tillkomma dessa befattningshavare. Vad beträffar själva arvodesbeloppet, som för närvarande är 5 kronor för tjänstgöringsdag, har den föreslagna höjningen till 10 kronor för dag — vilken jämväl skulle inbegripa tillägg motsvarande rörligt tillägg och kristillägg — närmast motiverats med den ersättning de båda tillsyningsmännen med extra anställning skulle erhålla. Lönenämnden anser sig för sin del böra ifrågasätta, huruvida icke ett dagarvode å 8 kronor i detta fall kan anses tillfyllest.

Slutligen anser sig lönenämnden böra förorda, att i samband med en omreglering av ifrågavarande befattningshavares anställnings- och avlöningsförhållanden tjänstebenämningen »lapptillsyningsman» ändras till den språkligt riktigare formen »lapptillsynsman».

Statskontoret har uttalat, att beträffande ifrågavarande befattningshavare anställning mot arvode syntes lämpligast. För den händelse emellertid den gjorda framställningen om inrättande av vissa extra ordinarie och extra tjänster för tillsyningsmännen skulle tillmötesgå, ville statskontoret uttala, att det likväl icke syntes kunna ifrågakomma, att dessa befattningshavare inplacerades i högre lönegrad än den sjunde. Även en sådan placering skulle medföra nära nog en fördubbling av avlöningsförmånerna. Någon ytterligare

höjning av dagarvodena till de två tillsyningsmännen i Jämtlands län, vilka dagarvoden från och med den 1 juli 1942 höjts från 4 till 5 kronor, har statskontoret icke funnit sig kunna tillstyrka.

Länsstyrelsen och lappfogden i Jämtlands län ha hemställt, att den ene av lapptillsyningsmännen i Jämtlands län måtte erhålla extra ordinarie anställning med placering i lönegrad Eo 9.

Länsstyrelsen och lappfogden i Västerbottens län ha tillstyrkt utredningsmannens förslag.

Lappfogdarna i Norrbottens län ha ansett, att lapptillsyningsmännen vid inplacering i löneklass borde få tillgodoräkna tidigare tjänstgöring i sin befattningsfattning. I varje fall borde tillsyningsmännen vid uppnådd pensionsålder få tillgodoräkna sig samtliga sina tjänstår.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har — med instämmande i lappfogdarnas i länet yrkanden — tillika hemställt, att samtliga sju lapptillsyningsmän i Norrbottens län måtte erhålla extra ordinarie anställning.

I detta sammanhang torde jag ytterligare få anmäla, att *länsstyrelsen i Västerbottens län* i skrivelse den 16 november 1942 — under åberopande av en framställning från lappfogden i länet — hemställt, att för lappfogdekontorets i länet räkning finge anställas ett skrivbiträde i lönegrad Eo 2.

Lapptillsyningsmannainstitutionen har så småningom vuxit ut såsom en nödvändig komplettering av den statliga lappadministrationen. Trots detta ha tillsyningsmännens anställnings- och löneförhållanden ännu icke blivit ordnade, vilket torde bero därpå, att utredningar rörande lappväsendet pågått sedan mer än ett tiotal år tillbaka. Sedan ifrågavarande utredningar nu fortskridit så långt, att erforderlig överblick över organisationsfrågorna erhållits, synes en reglering av dessa förhållanden icke längre böra uppskjutas. I likhet med utredningsmannen anser jag, att fem av tillsyningsmännen i Norrbottens län samt de fyra tillsyningsmännen i Västerbottens län böra beredas anställning som extra ordinarie tjänstemän, medan två av tillsyningsmännen i förstnämnda län tillsvidare endast böra erhålla anställning som extra befattningshavare. Beträffande lönegradsplaceringen är jag ense med statskontoret därom, att tillsyningsmännen icke böra hänföras till högre lönegrad än den sjunde. Såsom utredningsmannen förutsatt synas befattningshavarna böra placeras i lägsta löneklass i lönegraden. De båda tillsyningsmännen i Jämtlands län torde lämpligen tills vidare böra bibehållas vid den nuvarande mera tillfälliga anställningsformen. Emellertid bör i detta sammanhang en viss höjning av dessa befattningshavares dagarvoden skäligt komma till stånd. Jag kan härvidlag icke tillstyrka större höjning än den som föreslagits i lönenämndens utlåtande. Dagarvodena synas alltså från och med nästa budgetår böra utgå med åtta kronor. I enlighet med vad lönenämnden förordat böra samtliga här ifrågavarande befattningshavare hädanefter benämnas lapptillsynsmän.

Vad beträffar de olika anslagsposterna i avlöningsstaten för lappfogdarna m. fl. torde i fråga om posten avlöningar till ordinarie tjänstemän icke

*Före-
draganden.*

böra vidtagas annan ändring än att posten med hänsyn till beräknade löneklassförändringar höjes med 500 kronor till 37,000 kronor. Vid bifall till den av mig förordade löneregleringen för lapptillsynsmännen bör posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, från och med nästa budgetår dels minskas med ett belopp av 24,000 kronor, motsvarande de nu utgående arvoden till tillsynsmännen i Norrbottens och Västerbottens län, dels ock i anledning av den föreslagna höjningen av dagarvodena till tillsynsmännen i Jämtlands län höjas med i runt tal 1,000 kronor. Arvodesposten bör alltså för nästa budgetår uppföras med $(65,200 - 24,000 + 1,000 =) 42,200$ kronor. De föreslagna nya tjänsterna i lönegraderna Eo 7 och Ex 7 föranleda en höjning av posten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med i runt tal 35,100 kronor. Då jag icke anser mig böra förorda uppräknings av icke-ordinarie posten i anledning av förslaget om anställandet av ett skrivbiträde å lappfogdekontoret i Västerbottens län, synes denna post för nästa budgetår böra uppföras med ett förslagsvis beräknat belopp av $(3,300 + 35,100 =) 38,400$ kronor. För rörligt tillägg torde slutligen böra beräknas $(5,600 + 4,800 =) 10,400$ kronor. Under ifrågavarande avlöningsanslag bör alltså för nästa budgetår anvisas ett anslag av $(37,000 + 42,200 + 38,400 + 10,400 =) 128,000$ kronor, vilket jämfört med medelsanvisningen för löpande budgetår innebär en anslagsökning med 17,400 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna följande avlöningsstat för lappfogdarna m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 37,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis ..	» 42,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	» 38,400
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 10,400

Summa kronor 128,000:

- 2) till *Lappfogdarna m. fl.*: Avlöningar för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 128,000.

[228.] **2. Lappfogdarna m. fl.: Omkostnader, förslagsanslag.** För detta ändamål är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 70,000 kronor. Kungl. Maj:t har den 30 april 1942 fastställt omkostnadsstat för lappfogdarna m. fl. Staten upptager tre poster, nämligen en för sjukvård m. m. å 100 kronor, en för reseersättningar å 62,900 kronor samt en för expenser å 7,000 kronor. Beträffande den närmare dispositionen av sagda omkostnadsposter hänvisas till statsliggaren sid. 736.

Med hänsyn till medelsåtgången för ifrågavarande ändamål under de senast förflutna två budgetåren torde anslaget för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp av 70,000 kronor. Sedan riksdagen beslutat i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa stat för anslagets användning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Före-
draganden.

att till *Lappfogdarna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 70,000.

N. Diverse.

[229.] **1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond, förslagsanslag.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1943/44 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 1,023,000.

[230.] **2. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark, förslagsanslag.** I anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande ersättning till statens domäners fond för upplåten mark torde för nästa budgetår under nionde huvudtiteln böra anvisas ett förslagsanslag å 8,000 kronor, avsett för bestridande av dylik, arrende motsvarande ersättning för upplåtelse till vederbörande myndigheter av i nämnda fond ingående mark. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 8,000.

[231.] **3. Bidrag till internationella lantbruksinstitutet i Rom, förslagsanslag.** För gäldande av Sveriges årsbidrag (= 8,000 guldfrancs) till internationella lantbruksinstitutet i Rom ävensom av övriga kostnader för Sveriges deltagande i institutet, beräknade till högst 2,000 kronor, är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 10,000 kronor.

I skrivelse den 21 september 1942 har *lantbruksakademien* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

*Före-
draganden.*

Med biträdande av lantbruksakademiens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationella lantbruksinstitutet i Rom* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 10,000.

[232.] **Bidrag till internationella frysinstitutet i Paris.** Till gäldande av Sveriges årsbidrag till internationella frysinstitutet i Paris, 1,600 guldfrancs, anvisades för ett vart av budgetåren 1940/41 och 1941/42 ett förslagsanslag av 2,000 kronor. Anslagen voro avsedda för kalenderåren 1941 respektive 1942. För innevarande budgetår har icke uppförts något anslag för ändamålet.

I skrivelse den 19 september 1942 har *kommerskollegium* anfört, att något riksstatsanslag till frysinstitutet icke erfordrades för nästa budgetår.

*Före-
draganden.*

I enlighet med vad kommerskollegium anfört torde något anslag för ifrågasvarande ändamål icke böra äskas av 1943 års riksdag. Jag har emellertid här velat anmäla ärendet för att bereda riksdagen tillfälle att taga del av vad i ärendet förekommit.

[233.] **4. Bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt, förslagsanslag.** Till täckande av Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt i Köpenhamn är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag å ett formellt belopp av 100 kronor. Anvisningen avser verksamhetsåret 22 juli 1942—21 juli 1943.

I skrivelse den 7 september 1942 har *svenska hydrografisk-biologiska kommissionen* hemställt, att ifrågasvarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 10,000 kronor. Enligt kommissionens mening vore det nämligen angeläget, att den internationella byrån i Köpenhamn vidmakthölles och att Sverige påtog sig härför erforderliga utgifter.

*Före-
draganden.*

Den internationella hydrografisk-biologiska centralanstalten i Köpenhamn fortsätter alltså sin verksamhet i den utsträckning det rådande världspolitiska läget det medger. Med hänsyn härtill och då det synes angeläget att ifrågasvarande organisation, när fredstillstånd en gång åter inträder, står beredd att på nytt organisera upp den internationella havsforskningen i full omfattning, anser jag, att Kungl. Maj:t bör äga möjlighet att föranstalta om fortsatt deltagande från Sveriges sida i havsundersökningarna. Anslag för ändamålet synes därför böra anvisas jämväl för nästa budgetår. Vad be-

träffar förslaget att höja anslaget till 10,000 kronor eller till samma belopp, varmed anslaget tidigare under en följd av år varit uppfört, vill jag ej framställa någon erinran häremot. Jag tillåter mig i detta sammanhang erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 13 mars 1942 till danska utrikesdepartementets personalavdelning utanordnat ett belopp motsvarande 10,000 kronor danskt mynt, vilket utgjorde den på Sverige för tiden 22 juli 1941—21 juli 1942 belöpande andelen i kostnaderna för ifrågavarande anstalt.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förlagsanslag* av kronor 10,000.

[234.] **5. Bidrag till internationella meteorologiska sekretariatet, förlagsanslag.** Till gäldande av Sveriges bidrag till internationella meteorologiska sekretariatet är för innevarande budgetår uppfört ett förlagsanslag av 2,600 kronor. Ifrågavarande bidrag, som enligt gällande statuter skall utgöra 2,000 guldfrancs, har för ett vart av budgetåren 1940/41—1942/43 utgått med högst ett belopp motsvarande 2,700 schweiziska francs.

I skrivelse den 28 augusti 1942 har *styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt* hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Med biträdande av anstaltsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Föredraganden.

att till *Bidrag till internationella meteorologiska sekretariatet* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förlagsanslag* av kronor 2,600.

[235.] **6. Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar, förlagsanslag.** För ett vart av budgetåren 1937/38—1942/43 har under nionde huvudtiteln för ändamålet anvisats ett förlagsanslag av 6,000 kronor.

Ifrågavarande anslag disponeras av länsstyrelserna för bestridande av kostnaderna för *dels* syner och besiktningar å kronans hus och byggnader, *dels* besiktningar enligt 27 kap. 1 § byggningsbalken, *dels* syner och besiktningar å sådana boställen, hemman och lägenheter, som av ämbets- och tjänstemän på lön innehavas, *dels* syneförrättningar enligt 10 kap. vattenlagen, *dels* ock andra syner och liknande förrättningar, vilka enligt tidigare gällande bestämmelser skolat redovisas å allmänt rese- och traktamentsanslag.

För nästa budgetår torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp av 6,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Föredraganden.

att till *Ersättningar för vissa besiktningar och synförrättningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 6,000.

[236.] **7. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, reservationsanslag.** För detta ändamål har för budgetåret 1942/43 under nionde huvudtiteln anvisats ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

Då medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1943/44, i betraktande av antalet och omfattningen av de utredningar, som kunna förväntas pågå under budgetåret, torde böra beräknas till 200,000 kronor, vill jag förorda, att anslaget för nästa budgetår uppföres med detta belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 200,000.

[237.] **8. Extra utgifter, reservationsanslag.** För budgetåret 1942/43 är till extra utgifter under nionde huvudtiteln uppfört ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Anslaget torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 50,000.

[238.] **9. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, förslagsanslag.** I anslutning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande dyrtidstillägg under budgetåret 1943/44 åt befattningshavare i statens tjänst torde för sådant ändamål böra för befattningshavare vid de till jordbruksdepartementet hörande ämbetsverk och kårer anvisas ett belopp av 600,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 600,000.

[239.] **10. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår upptaget med 60,000 kronor. Som utgifterna från anslaget kunna beräknas nedgå med omkring 5,000 kronor per år, synes anslaget för nästa budgetår böra bestämmas till 55,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst*
för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 55,000.

[240.] **11. Kristillägg, förslagsanslag.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande kristillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kristillägg* för budgetåret 1943/44 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 1,850,000.

[241.] **12. Reglering av vissa kursförluster, förslagsanslag.** För beredande av ersättning för kursförlust åt lantbruksattachéerna är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 18,000 kronor. Ersättningen utgår enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 oktober och den 31 december 1931, varigenom förordnats, att kursförluster, som, efter det riksbanken genom Kungl. Maj:ts beslut den 27 september 1931 befriats från skyldigheten att inlösa sina sedlar med guld, uppstode vid utbetalande av lön och expensmedel till innehavare av lantbruksattachébefattning, skulle, i den mån sådan förlust överstege en kursmarginal av 4 procent, tills vidare ersättas vederbörande.

För nästa budgetår torde anslag för ändamålet böra beräknas till samma belopp som det för innevarande budgetår bestämda. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reglering av vissa kursförluster* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 18,000.

Sammanfattning.

Nionde huvudtitelns slutsumma, för budgetåret 1942/		
43 utgörande	kronor	178,341,500,
kommer vid bifall till de i det föregående framställda		
förslagen att för budgetåret 1943/44 uppgå till	»	169,250,900,
innebärande en minskning av	»	9,090,600.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sven Hårdén.

Register

till

Nionde huvudtiteln för budgetåret 1943/44.**A. Jordbruksdepartementet.**

Sid.		Kronor
	Jordbruksdepartementet:	
1	Avlöningar	302,600
2	Omkostnader	37,800
	Säger för jordbruksdepartementet	340,400

B. Lantbruksstyrelsen m. m.

	Lantbruksstyrelsen:	
2	Avlöningar	507,700
9	Omkostnader	79,000
	Lantbruksingenjörer och deras biträden:	
10	Avlöningar	606,000
12	Omkostnader	230,000
	Fiskeriintendenter m. m.:	
13	Avlöningar	94,400
14	Omkostnader	30,000
	Lantbruksattachéer:	
14	Avlöningar	45,400
15	Omkostnader	19,100
	Säger för lantbruksstyrelsen m. m.	1,611,600

C. Lantbruksakademien m. m.

	Lantbruksakademien:	
16	Avlöningar	17,700
16	Bidrag till museum, bibliotek m. m.	8,000
	Statens växtskyddsanstalt:	
17	Avlöningar	169,400
19	Omkostnader	67,000
	Säger för lantbruksakademien m. m.	262,100

D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m.

Lantbrukshögskolan:		
21	Avlöningar	912,700
30	Omkostnader	201,500
33	Materiel m. m.	120,000
34	Undervisningsmateriel	4,000
34	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	12,000
35	Stipendier	8,000
35	Underhåll av byggnader m. m.	15,000
36	Byggnadsarbeten och vissa andra engångskostnader	44,700
38	Särskilda undersökningar	43,000
41	Avkastningsbedömning rörande avelssvin.....	35,900
41	Bidrag till lokala gödslings-, sort- och ogräsförsök m. m. .	89,000
42	Bidrag till fast försöksverksamhet vid statsunderstödda lantbruks- och lantmannaskolor.....	22,000
Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:		
43	Avlöningar	337,600
47	Omkostnader	144,900
50	Materiel m. m.	10,000
50	Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek	4,000
51	Stipendier m. m.	5,000
51	Byggnadsarbeten m. m.	45,000
53	Lokala trädgårdsförsök	10,000
54	Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande	41,400
55	Understöd åt lantbrukshållningsseminariet å Rimforsa	39,600
Lägre lantbruksundervisning m. m.:		
56	Lantbruksskolan vid Ultuna	29,000
58	Kurs i hovbeslag vid Alnarp	4,700
59	Lägre mejeriskolor	8,600
Understöd åt lantbruks-, lantmanna- och lantbrukshållsskolor:		
60	Avlöningar	1,593,000
61	Driftkostnader	522,000
63	Bidrag till särskilda utbildningskurser	116,000
64	Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter m. m.	450,000
66	Bidrag till byggnadsarbeten vid lantmanna- och lantbrukshållsskolor.....	1,200,000
Trädgårdsundervisningen:		
68	Understöd åt lantbruksakademiens trädgårdsskola	12,000
68	Understöd åt trädgårdsskolorna i mellersta och norra Sverige	32,000
68	Bidrag till kurser i trädgårdsskötsel	30,000
69	Stipendier för högre utbildning i trädgårdsfacket	1,200
69	Undervisning för i det mindre jordbruket deltagande män och kvinnor	50,000
Säger för undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m.		6,193,800

Sid.

Kronor

E. Hästavel och boskapsskötsel m. m.

Statens hingstdepåer och stuteri:

70	Avlöningar	276,000
74	Omkostnader	196,000
77	Byggnadsarbeten	78,200
79	Hästavelns befrämjande	330,300
81	Avsättning till stuteriväsendets fond	1,073,500
	Nötboskapsavelns befrämjande:	
83	Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln	300,000
84	Understöd åt kontrollföreningsverksamhet	235,000
84	Diverse åtgärder på husdjursavelns område m. m.	110,000
	Säger för hästavel och boskapsskötsel m. m.	2,599,000

F. Veterinärväsendet m. m.

Veterinärhögskolan:

86	Avlöningar	502,000
90	Omkostnader	117,000
91	Materiel m. m.	46,000
92	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	4,500
93	Stipendier	4,000
93	Inredning och utrustning	38,800
94	Veterinärinrättningen i Skara	10,500
	Statens veterinärbakteriologiska anstalt:	
96	Avlöningar	*462,700
96	Omkostnader	*255,000
96	Inredning och utrustning	*800,000
	Veterinärstaten:	
97	Avlöningar	1,943,000
99	Omkostnader	24,000
	Förekommmande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar:	
99	Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur	3,000
100	Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen	1,500,000
103	Bidrag till hushållningssällskapens veterinärbakteriologiska laboratorier	96,000
103	Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen	*150,000
104	Statsbidrag vid försäkring	100
105	Övriga utgifter	100,000
105	Kontroll å uppvärmning av mjölk och grädde m. m.	70,000
106	Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård ...	110,000
	Säger för veterinärväsendet m. m.	6,236,600

G. Lanthushållning i allmänhet.

106	Bidrag till hushållningssällskapen	3,476,000
109	Särskilt bidrag till hushållningssällskapen för kostnader i samband med vissa kristidsåtgärder m. m.	200,000
109	Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar	80,000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
	Befrämjande av mindre jordbruk:	
110	Ordnad bokföring vid mindre jordbruk	—
110	Jordbruksekonomisk undersökning	95,700
	Befrämjande av fröodlingen m. m.:	
	Statens centrala frökontrollanstalt:	
110	Avlöningar	418,100
113	Omkostnader	180,000
114	Understöd åt lokala frökontrollanstalter	5,000
114	Befordrande av inhemsk fröodling	25,000
115	Undersökning av rödklöverns befruktningsförhållanden	8,000
115	Statens linnämnd m. m.	50,000
116	Bidrag till Sveriges utsädesförening	295,000
120	Särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m.	15,600
120	Bidrag till byggnadsarbeten för Sveriges utsädesförenings filial i övre Norrland	95,500
121	Understödande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm	100,000
	Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt:	
122	Avlöningar	90,000
125	Omkostnader	27,300
126	Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer	27,000
126	Ersättning till personal vid nedlagd kemisk station	4,500
127	Bekämpande av växtsjukdomar	70,000
127	Bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen	205,500
133	Särskilt bidrag till svenska vall- och mosskulturföreningen för anskaffande av konstgödselmedel	34,000
134	Bidrag till Sveriges pomologiska förening	15,000
134	Bestridande med allmänna medel av vissa med betesreglering förenade kostnader	100
135	Fraktlindring för kalk	275,000
136	Fraktbidrag för konstgödsel	—
137	Statens sockernämnd	45,000
138	Bidrag till lastnings- och lossningsanordningar för sockerbetor	*200,000
138	Bidrag till gödselvårdsanläggningar	—
	Befrämjande av mejerihanteringen m. m.:	
139	Bidrag till avlönande av mejerikonsulenter m. m.	113,100
141	Bidrag till svenska smörprovningarna	30,000
146	Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område	*93,000,000
147	Kostnader i samband med svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet	*25,000,000
	Jordbrukets kreditkassor:	
147	Revision av jordbrukskasserörelsen m. m.	53,000
148	Förvaltningsbidrag till jordbrukskasserörelsen	195,000
148	Förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.	70,000
	Statens maskin- och redskapsprovningsanstalter:	
149	Avlöningar	77,200
150	Omkostnader	13,700
	Bidrag till jordbrukstekniska föreningen:	
151	Verksamheten i allmänhet	17,000
151	Särskilda undersökningar	25,000

*Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
151	Befrämjande av landsbygdens elektrifiering	2,000,000
152	Bidrag till bestridande av kostnaderna för lantbruksmöten ..	20,000
153	Bidrag till jordbrukarungdomens förbund	85,000
154	Bidrag till samfundet för hembygdsvård	15,000
155	Bidrag till ladugårdsförbättringar	—
156	Bidrag för anskaffande av apparatur till musterier	15,000
157	Bidrag till Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund för teknisk konsulentverksamhet.....	6,500
157	Bidrag till uppförande av siloanläggningar	150,000
159	Bidrag till uppförande av frukt- och potatislagerhus m. m...	120,000
160	Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond	20,000
161	Forsknings- och försöksverksamhet rörande lantmannabyggnader	*60,000
161	Upplysningsverksamhet rörande forsknings- och försöksarbetet på jordbrukets område	*38,000
Säger för lantushållning i allmänhet		127,160,800

H. Egnahemsbildning, kolonisation och grundförbättringar m. m.

Egnahemsbildning:

Egnahemsstyrelsen:

162	Avlöningar	228,400
164	Omkostnader	70,000
165	Handhavande av bostadsförbättringsverksamhet	40,000

Egnahemsnämnderna:

165	Avlöningar	745,000
167	Omkostnader	250,000
167	Handhavande av bostadsförbättringsverksamhet	50,000
168	Egnahemsorganens byggnadsrådgivning	140,500
169	Egnahemsorganens byggnadskontroll	119,500
170	Bidrag till lantbruksförbundets byggnadsförening	100,000
172	Ersättningar åt egnahemsombuden	30,000
172	Förvaltningsbidrag till egnahemslåneförmedlare	100,000
172	Avsättning till fonden för premielån till egnahemslåntagare, m. m.	2,000,000
173	Bidrag till inlösen av vissa byggnader vid utökning av ofullständiga jordbruk	25,000
173	Byggande av odlingsvägar	100,000
174	Byggnadsbidrag till vissa arbetarsmåbrukslåntagare	50,000

Kolonisation:

174	Statens kolonisationsnämnder m. m.	25,500
175	Understödjande av kolonisation å vissa kronoparker	125,000
177	Understödjande av kolonisationsverksamheten å Alträskes kolonisationsområde	4,400
177	Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av odlingslägenheter m. fl.	100,000

Grundförbättringar:

178	Statens avdikningsanslag	2,900,000
180	Bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m. ..	2,000,000

* Beräknat belopp.

Nionde huvudtiteln.

Sid.		Kronor
182	Bidrag till täckdikningar	—
183	Förrättningskostnader till vissa torrlägningsföretag	100,000
183	Jordbrukskommissioner	20,000
184	Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer	100
184	Bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden	50,000
	Säger för egnahemsbildning, kolonisation och grundförbättringar m. m.	9,373,400

I. Fiskeriväsendet.

	Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket:	
185	Avlöningar	38,500
186	Omkostnader	15,700
	Fisketillsynsmyndigheten:	
186	Avlöningar	33,900
189	Omkostnader	14,700
190	Svenska hydrografisk-biologiska kommissionen	110,200
	Statens fartyg för fiskeundersökningar:	
193	Avlöningar	76,200
197	Underhålls- och driftkostnader	2,000
199	Fiskets befrämjande i de särskilda orterna	100,000
200	Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen	60,000
200	Avsättning till fonden för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten	—
201	Premier för deltagande i sillfiske vid Island	—
201	Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m.	100
202	Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt	100,000
203	Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.	20,000
203	Understöd åt fiskare	—
204	Bidrag till fiskare för förlust av fiskredskap m. m.	—
205	Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.	—
207	Säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg	14,500
	Säger för fiskeriväsendet	585,800

J. Skogsväsendet.

	Skogsstyrelsen:	
208	Avlöningar	*71,000
208	Omkostnader	*10,500
	Skogshögskolan:	
209	Avlöningar	234,100
212	Omkostnader	62,700
212	Materiel m. m.	500
213	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek	4,000
213	Stipendier	3,000
	Statens skogsförsöksanstalt:	
214	Avlöningar	214,400
216	Omkostnader	78,000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
217	Utrustning m. m.	18,000
217	Särskilda undersökningar	127,200
219	Riksskogstaxering och avverkningsstatistik	240,000
219	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för statens skogsskolor m. m.	149,000
221	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal	277,800
	Skogsvård m. m.:	
222	Skogsvårdens befrämjande	*600,000
223	Ersättning för kostnader föranledda av 1932 års lappmarkslag m. m.	*700,000
223	Statens skogsutdikningsanslag	200,000
225	Statens skogsodlingsanslag	150,000
225	Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo	*500,000
226	Bidrag till vissa föreningar	5,000
226	Släckning av skogseld	50,000
227	Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet ...	*150,000
228	Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.	—
229	Kostnader i samband med upplåtande av viss utsyningsrätt å kronoskogar i Västerbottens eller Norrbottens län	4,000
229	Belöningar för rovdjurs dödande	10,000
230	Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur	20,000
	Säger för skogsväsendet	3,879,200

K. Lantmäteriväsendet.

	Lantmäteristyrelsen:	
231	Avlöningar	348,900
233	Omkostnader	68,500
	Lantmäterikontoren i länen:	
234	Avlöningar	1,270,400
235	Omkostnader	173,000
	Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.:	
236	Avlöningar	1,508,900
240	Reseersättningar	750,000
241	Ersättning för publik renovation	30,000
	Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.:	
241	Bidrag till jorddelningsförrättningar	200,000
242	Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften	200,000
242	Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med inlösen av under nyttjanderätt upplåtet område	75,000
243	Bidrag till förrättningar enligt lagen om enskilda vägar ...	25,000
243	Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.	10,000
243	Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar	15,000
244	Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark	7,000
244	Ströängars indragande till kronan	19,000
244	Kostnader för provskiften i Kopparbergs län	150,000
	Säger för lantmäteriväsendet	4,850,700

• Beräknat belopp.

L. Rikets allmänna kartverk och statens meteorologisk-hydrografiska anstalt m. m.

	Rikets allmänna kartverk:	
245	Avlöningar	*880,400
245	Omkostnader	*117,500
246	Kartarbeten m. m.	*244,000
246	Utrustning m. m.	*10,000
	Statens meteorologisk-hydrografiska anstalt:	
	Verksamheten i allmänhet:	
247	Avlöningar	346,900
248	Observatörer	84,200
250	Telegramkostnader m. m.	75,000
250	Underhåll av stationer m. m.	21,000
251	Övriga omkostnader	56,800
	Särskilda undersökningar:	
252	Geofysiska undersökningar i Riksgränsen	5,000
253	Väderlekstjänst för luftfarten	278,100
257	Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko	8,000
	Säger för rikets allmänna kartverk och statens meteorologisk-hydrografiska anstalt m. m.	2,126,900

M. Lappväsendet.

	Lappfogdarna m. fl.:	
257	Avlöningar	128,000
262	Omkostnader	70,000
	Säger för lappväsendet	198,000

N. Diverse.

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
263	Byggnadsstyrelsens delfond	*1,023,000
263	Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark....	8,000
263	Bidrag till internationella lantbruksinstitutet i Rom	10,000
264	Bidrag till internationella frysinstitutet i Paris	—
264	Bidrag till internationell hydrografisk-biologisk anstalt	10,000
265	Bidrag till internationella meteorologiska sekretariatet	2,600
265	Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar	6,000
266	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	200,000
266	Extra utgifter	50,000
266	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst	600,000
267	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	55,000
267	Kristillägg	*1,850,000
267	Reglering av vissa kursförluster	18,000
	Säger för diverse	3,832,600
	Summa	169,250,900

* Beräknat belopp.

BIHANG

TILL

RIKSDAGENS PROTOKOLL

VID

LAGTIMA RIKSDAGEN I STOCKHOLM

ÅR 1943

FÖRSTA SAMLINGEN

FJÄRDE BANDET

*Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1 angående stats-
verkets tillstånd och behov: tionde—tolfte huvudtitlarna m. m.
samt utgifter för statens kapitalfonder, kapitalbudgeten
och beredskapsstat för försvarsväsendet.*

Bilaga till

1943 års statsverksproposition.

Tionde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES.

Härefter anmälas de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1943/44 av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet, och anföra därvid chefen för handelsdepartementet, statsrådet Eriksson beträffande de under punkterna 1—16, 19—38 och 40—94 samt statsrådet Domö beträffande de under punkterna 17, 18 och 39 upptagna frågorna följande.

A. Handelsdepartementet.

[1.] **1. Handelsdepartementet: Avlöningar, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för budgetåret 1942/43 anvisat ett förslagsanslag å 204,000 kronor. Den av Kungl. Maj:t den 20 mars 1942 fastställda avlöningsstaten för handelsdepartementet har följande utseende:

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24,000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	114,000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	45,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	21,000

Summa förslagsanslag kronor 204,000.

Vid beräkningen av anslagsbehovet till avlöningar till ordinarie tjänstemän torde för nästa budgetår medel behöva upptagas för vikariatslön å en andre kanslisekreterartjänst i A 21, vilken befattning för närvarande är vakant och

till vilken befattning hänsyn icke tagits vid beräkningen av anslagsbehovet för löpande budgetår. Höjningen för nämnda ändamål av posten utgör i avrundat tal 6,800 kronor. Posten torde alltså böra upptagas till $(114,000 + 6,800 =) 120,800$ kronor.

Vad angår anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal synas medel icke behöva upptagas för avlöning åt en amanuens i Eo 18, vilken kan förväntas komma att uppehålla förordnande å förenämnda andre kanslisekretärbefattning. Posten bör i anledning härav sänkas med i runt tal 5,600 kronor. För att bereda något utrymme för nyrekrytering av amanuenspersonalen förordar jag å andra sidan en höjning av posten med ett belopp av 3,800 kronor, motsvarande avlöning till en extra tjänsteman i Ex 11. Med beaktande härav skulle posten upptagas till $(45,000 - 5,600 + 3,800 =)$ i avrundat tal 43,200 kronor.

Då jag i övrigt icke föreslår någon ändring i den för handelsdepartementet nu gällande avlöningsstaten, skulle det sammanlagda medelsbehovet under departementets avlöningsanslag för nästa budgetår utgöra $(24,000 + 120,800 + 43,200 + 21,000 =) 209,000$ kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24,000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förlagsvis</i>	»	120,800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	43,200
4. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	»	21,000

Summa förlagsanslag kronor 209,000;

dels ock till Handelsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1943/44 anvisa ett förlagsanslag av . . kronor 209,000.

[2.] **2. Handelsdepartementet: Omkostnader, förlagsanslag.** Till ifrågasvarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förlagsanslag å 23,500 kronor. Den av Kungl. Maj:t genom beslut den 20 mars 1942 fastställda omkostnadsstaten för handelsdepartementet har följande utseende:

1. Sjukvård m. m., <i>förlagsvis</i>	kronor	1,800
2. Reseersättningar, <i>förlagsvis</i>	»	1,000
3. Expenser, <i>förlagsvis</i>	»	16,700
4. Publikationstryck, <i>förlagsvis</i>	»	4,000

Summa kronor 23,500.

Enligt meddelad föreskrift må av anslagsposten till expenser tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 3,000 kronor samt för övriga expenser högst 13,700 kronor.

Enligt från byggnadsstyrelsen inhämtad uppgift utgjorde handelsdepartementets andel i kostnaderna för uppvärmning m. m. av kanslihuset under budgetåret 1941/42 i runt tal 5,700 kronor. Med hänsyn härtill torde en höjning av anslagsposten till expenser böra ske. Höjningen synes dock kunna begränsas till 1,500 kronor, i anslutning vartill posten skulle bestämmas till 18,200 kronor.

Omkostnadsstaten skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1,800
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	1,000
3. <i>Expenser, förslagsvis</i>	»	18,200
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	4,000

Summa kronor. 25,000.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 25,000.

[3.] **3. Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen.** För ifrågavarande ändamål har å riksstaten för löpande budgetår upptagits ett anslag å 15,000 kronor. De närmare föreskrifterna rörande kontrollen över tillverkningen av krigsmateriel finnas intagna i förordningen den 20 juni 1935 (nr 395) och i kungörelsen samma dag (nr 396) med vissa föreskrifter i anledning av nämnda förordning. Enligt föreskrift i kungörelsen skall sagda kontroll utövas av krigsmaterielinspektionen inom handelsdepartementet.

Vidare hava i förordningen den 19 maj 1939 (nr 174) meddelats vissa bestämmelser angående tillverkning, införsel och försäljning av gasskyddsmateriel. Enligt kungörelse samma dag (nr 175) med tillämpningsföreskrifter till denna förordning skall jämväl kontrollen över tillverkningen av gasskyddsmateriel handhavas av krigsmaterielinspektionen.

Å riksstatens inkomstsida är för täckande av de med kontrollen över krigsmaterieltillverkningen förenade utgifterna under titel »Avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverkningen» uppfört ett belopp av 15,000 kronor. Berörda avgifter uttagas av tillverkarna av dylik materiel i proportion till storleken av deras tillverkning enligt av Kungl. Maj:t årligen meddelade bestämmelser. Kontrollen å gasskyddsmaterielen har ansetts icke föranleda någon ökning av krigsmaterielinspektionens avlöningskostnader. Av sistnämnda kontroll eventuellt orsakade ökade utgifter för expenser och resor hava ansetts kunna bestridas av för Kungl. Maj:t eljest tillgängliga medel.

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1942 föreskrivit, att av anslaget må under budgetåret 1942/43 användas:

Till arvode åt en krigsmaterielinspektör	kronor 10,500
» skrivhjälp och annat arbetsbiträde	» 1,800
» reseersättningar	» 1,200
» expenser	» 1,500

Summa kronor 15,000.

Vidare har Kungl. Maj:t föreskrivit, bland annat, att beträffande krigsmaterielinspektören bestämmelserna i 10—17 §§, 19 §, 20 § 1 mom. 1 st. samt 23 § civila icke-ordinariereglementet, sistnämnda paragraf såvitt angår sjukvård, i tillämpliga delar skola lända till efterrättelse, därvid han skall anses tillhöra lönegrad Eo 30 (löneklass 29).

Jag förordar, att för utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen för nästa budgetår beräknas ett anslag av enahanda storlek som det för innevarande budgetår anvisade eller 15,000 kronor.

Arvodet till krigsmaterielinspektören torde för nästa budgetår böra utgå med oförändrat belopp. Beträffande användningen i övrigt av anslaget torde Kungl. Maj:t framdeles, sedan riksdagens beslut i ämnet föreligger, få meddela bestämmelser.

Under åberopande av vad sålunda anförts och med erinran att i riksstatsförslaget för budgetåret 1943/44 såsom inkomst av »Avgifter för statskontroll å krigsmaterieltillverkningen» uppförts enahanda belopp som för innevarande budgetår eller 15,000 kronor hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 15,000.

B. Kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.

[4.] 1. **Kommerskollegium: Avlöningar, förslagsanslag.** Å riksstaten för budgetåret 1942/43 är kommerskollegii avlöningsanslag upptaget till 839,600 kronor.

Den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för kommerskollegium:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generaldirektör	C 12
7 byråchefer	A 30
1 navigationsskoleinspektör	A 29
1 skeppsmättningsöverkontrollör och överinspektör	A 29
1 byrådirektör	A 28
1 byrådirektör	A 26
1 sjöteknisk konsulent	A 26
3 förste aktuarier	A 24
3 förste byråingenjörer	A 24
1 förste byråinspektör	A 24
1 redaktör	A 24
5 sekreterare	A 24
1 byråinspektör	A 22
2 aktuarier	A 21
2 notarier	A 21
1 revisor och bokhållare	A 21
1 registrator	A 14
3 kansliskrivare	A 11
1 kontorist	A 9
1 förste expeditionsvakt	A 7
8 kanslibiträden	A 7
5 expeditionsvakter	A 5
18 kontorsbiträden	A 4
2 skrivbiträden	A 2
Tjänstemän å övergångsstat.	
1 kamrerare	A 24
1 teknisk konsulent	A 24
1 kansliskrivare	A 11

Befattning	Lönegrad
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.	
1 förste byråingenjör	Eo 24
1 sekreterare	Eo 24
1 aktuarie	Eo 21;

Anm. 1. Den å ordinarie stat upptagna befattningen som revisor och bokhållare skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kamreraren kvarstår i tjänst.

Anm. 2. En av de å ordinarie stat upptagna kontorsbiträdesbefattningarna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kansliskrivaren kvarstår i tjänst.

Den av Kungl. Maj:t sagda dag fastställda avlöningsstaten för kommerskollegium har följande utseende:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 458,400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 5,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 276,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 100,000
Summa förslagsanslag kronor 839,600.	

Från arvodesposten skall bestridas bland annat arvode med 4,000 kronor åt en sjöåklagare.

I skrivelse den 19 augusti 1942 har *kommerskollegium* hemställt, att kollegii avlöningsanslag måtte för budgetåret 1943/44 bestämmas till 850,600 kronor. Kollegium har därvid föreslagit höjning dels av anslagsposten till arvodet och särskilda ersättningar med 1,000 kronor till 6,200 kronor dels och av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med 10,000 kronor till 286,000 kronor.

Till motivering av förslaget om höjning av arvodesposten anför kollegium i huvudsak följande:

Arvodet till sjöåklagaren utgjorde före år 1922 3,000 kronor, varå utgick tillfällig löneförbättring med 750 kronor. Från och med nyssnämnda år höjdes arvodet till 4,000 kronor, varå utgick dyrtidstillägg enligt de för reglerade verk gällande grunder. Från och med den 1 juli 1933 bortföll dyrtidstillägget å arvodet, varför ersättningen till sjöåklagaren från och med sagda dag utgjort 4,000 kronor i ett för allt.

Sedan år 1939 har verkställts en fortlöpande reglering av arvodesbelopp inom den civila statsförvaltningen. Det synes kollegium, att vägande skäl tala för att en uppräkningsverkställs även av arvodet till sjöåklagaren. Ett bibehållande av arvodet oförändrat innebär en ständigt fortgående försämring av den med ifrågavarande uppdrag förenade reallönen. De arbetsuppgifter, som åvila sjöåklagaren, äro emellertid av sådan omfattning och av sådan krävande natur, att det för att å befattningen skall kunna påräknas en fullt kvalificerad person måste anses angeläget, att en sådan minskning av ersättningsbeloppet undvikas. Det må i detta sammanhang påpekas, att inkomsterna å sjöåklagaretjänsten även nedgått på grund av att sjöåklagaren tidigare tillkommande bötesandelar till huvudsaklig del bortfallit. Sålunda erhåller efter ikraftträdandet av befälsförordningen av den 12 juni 1936

vederbörande åklagare icke längre andel i böter för brott mot bestämmelserna om viss behörighet för utövande av befäl å handelsfartyg, vilket däremot var fallet enligt 1912 års befälsförordning. Likaledes har bestämmelsen om åklagareandel i böter för brott mot mönstringsbestämmelserna borttagits i nya sjömanshuskungörelsen av den 9 juni 1939. Enligt approximativ uppskattning uppgingo för sjöåklagarens vidkommande bötesandelarna vid åtal för nämnda brott till sammanlagt omkring 500 kronor årligen.

En uppräknig av arvodet till sjöåklagaren synes böra ske åtminstone med ett belopp motsvarande stegringen av dyrtidstillägget sedan hösten 1939 samt kristillägget eller med 1,000 kronor till 5,000 kronor.

Till stöd för den föreslagna höjningen av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har kollegium anfört bland annat följande:

De å *statistiska byrån* verkställda månatliga sammanställningarna av statistik rörande parti-, import- och exportpriser ha under senare år krävt ett ständigt ökat arbete. Under åren 1938—1939 verkställdes sålunda i enlighet med beslut av Kungl. Maj:t en omläggning av denna statistik, varvid det statistiska prismaterialet bland annat i anledning av de då nytillkomna import- och exportprisindexberäkningarna utökades till ungefär det femdubbla. På grund av det därigenom ökade arbetet har från och med budgetåret 1938/39 i kollegii avlöningsanslag ingått erforderliga avlöningsmedel till en amanuens i 18:e lönegraden samt ett kvinnligt skriv- och räknebiträde i 4:e lönegraden i löneplanen för extra ordinarie tjänstmän med respektive halv och full daglig tjänstgöring. Berörda omläggning slutfördes år 1939, men arbetet med ifrågavarande statistik har på grund av dels de därefter inträffade stora förändringarna i fråga om de varuslag, för vilka priser måste införskaffas, dels det i hög grad ökade behovet av prisstatistik väsentligt utökats. Härtill kommer, att kollegium sedan sistlidna maj månad på grund av ett av Kungl. Maj:t erhållet uppdrag vid sidan av det ordinarie prisstatistiska arbetet har att verkställa fortlöpande prisstatistiska specialundersökningar av mycket arbetskrävande natur. Vad det fortsatta arbetet beträffar, anser kollegium det erforderligt att genomföra ytterligare omfattande förbättringar och kompletteringar av det prisstatistiska materialet samt att förbereda en omläggning av hela prisstatistiken, avsedd att genomföras vid inträdandet av mera stabila förhållanden på handeln, framför allt utrikeshandeln, omräde.

Nyssberörda ökning av arbetsuppgifterna har medfört en motsvarande ökning av behovet av arbetskraft. Tillsvidare har detta behov kunnat tillgodoses genom att personal kunnat överflyttas till prisstatistiken från andra arbeten inom byrån, vilka till följd av kriget visat minskad omfattning. Det kvalificerade arbetet, vilket i huvudsak avser den närmaste ledningen av det prisstatistiska arbetet samt införskaffande, granskning och bearbetning av prismaterialet ävensom kontroll av de statistiska beräkningarna, utföres för närvarande av en amanuens i 18:e lönegraden med full daglig tjänstgöring. Arbetets karaktär och de ökade krav, som successivt måst ställas på ifrågavarande tjänsteman, ävensom hänsynen till arbetets varaktiga beskaffenhet synes enligt kollegii mening motivera, att för handhavandet av detta arbete inrättas en extra ordinarie aktuariiefattning i 21:a lönegraden. För ändamålet skulle erfordras, att i anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal inräknas ett belopp av 6,801 kronor (7,242 — 222 — 219). Då emellertid den ifrågavarande aktuariiefattningen är avsedd att ersätta den förutnämnda amanuensbefattningen, skulle å andra sidan anslagsposten kunna minskas med ett belopp, motsvarande nettolönen till en amanuens i

19:e löneklassen eller 6,438 kronor (6,816 — 186 — 192). För inrättandet av den ifrågavarande extra ordinarie aktuarietjänsten skulle sålunda erfordras en ökning av anslagsposten med 363 kronor eller i runt tal 400 kronor.

Beträffande det ökade behov av arbetskraft för det med prisstatistiken förknipade räkne-, skriv- och expeditiönsarbetet, vilket gör sig gällande, torde kollegium framdeles, därest detta behov icke skulle kunna tillgodoses genom anlitande av eljest tillgänglig arbetskraft, få inkomma med framställning om anvisande av erforderliga medel.

Den ökning av *elektriska byråns* arbetsuppgifter, som inträtt under de senare åren, har föranlett att behovet av ökad arbetskraft å byrån blivit alltmer trängande, varför kollegium anser sig böra framlägga förslag om viss förstärkning av byråns personal. Redan då elektriska byrån erhöi sin nuvarande organisation i samband med att elektriska sektionen å kollegii industribyrå från och med den 1 juli 1938 ombildades till en elektrisk byrå, förutsågs, att en personalförstärkning kunde komma att bli erforderlig. I proposition till 1938 års riksdag, nr 238, angående anslag till kommerskollegium och statens elektriska inspektion framhöi föredragande departementschefen bland annat, att det måhända vore i viss mån osäkert, huruvida den då föreslagna organisationen av elektriska byrån i framtiden skulle visa sig tillräcklig, särskilt med tanke på att det förslag till ändringar i 1902 års lag (innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar), som i proposition underställdes 1938 års riksdag, innebure vissa vid avgivandet av kollegii utlåtande över sakkunnigbetänkandet (angående kontrollen över elektriska starkströmsanläggningar) icke beräknade, nya uppgifter för kollegium. Departementschefen uttalade vidare, att det å andra sidan först efter en tids erfarenhet syntes kunna närmare bedömas, vilket arbete ifrågavarande uppgifter komme att medföra.

De av departementschefen åsyftade nya arbetsuppgifter, som genom den ifrågavarande lagändringen tillförts kollegium, äro ärenden angående förhandstillstånd till utförande och nyttjande av elektrisk starkströmsanläggning samt ärenden angående reglering av pris för tillhandahållande av elektrisk ström. Sedermera ha ytterligare nya arbetsuppgifter för elektriska byrån tillkommit, nämligen bland annat elektrifieringslåneärenden, ökad kontroll över företag, som erhållit lån från kraftledningslånefonden, samt övervakning av statssubventionerade elektrifieringsföretag, vartill från och med år 1943 komma ärenden angående förnyelse av äldre koncessioner för utförande och nyttjande av elektriska starkströmsanläggningar. Det må framhållas, att även byråns tidigare arbetsuppgifter, delvis till följd av kristiden, erhållit en betydligt ökad omfattning.

1942 års riksdag har i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställt om utredning rörande möjligheterna att genom statens medverkan mera planmässigt än hittills trygga landets och särskilt den svenska landsbygdens försörjning med elektrisk kraft. De spörsmål, som i denna riksdagsskrivelse och i till grund för densamma liggande motioner avhandlas, beröra i hög grad elektriska byråns arbetsuppgifter. Ett tillgodoseende av de önskemål, som inom riksdagen framfördes i denna fråga, skulle innebära en högst betydande ansvällning av statens kontroll över landets kraftdistribution och nödvändigöra skapandet av ett kontrollorgan med betydligt större resurser än kollegium för närvarande förfogar över. Det framtida personalbehovet vid kollegii elektriska byrå blir därför givetvis beroende på huru denna fråga löses. Därest den av riksdagen begärda utredningen kommer till stånd, torde den emellertid komma att omfatta ett stort komplex av synnerligen invecklade och svårlösta spörsmål, och det lär därför icke kunna undvikas att en dylik utredning kommer att taga

många år i anspråk. Ett uppskov med ståndpunkttagandet till personalbehovet vid kollegii elektriska byrå, till dess den ifrågasatta utredningen föreligger färdig, lär därför icke skäligen kunna ifrågasättas.

Med hänsyn till såväl tidsläget som till att en mera slutgiltig form för det statliga kontrollorganet på nu ifrågavarande område kan bli beroende av resultatet av förenämnda utredning synes för närvarande endast ett provisoriskt ordnande av personalfrågan böra ske. Vid bedömandet av personalbehovet bör beaktas, att såvitt nu kan bedömas kommer den ökning av göromålen, som under de senaste åren kommit till stånd, icke allenast att bestå utan med all sannolikhet att ytterligare fortgå. Härför talar det förhållandet, att särskilt vissa av förut nämnda tillkommande arbetsuppgifter med visshet inom den närmaste tiden komma att bli mycket krävande. I detta avseende må särskilt framhållas taxeregleringen, förnyelsen av utgående koncessioner samt kontrollen över statssubventionerade elektrifieringsföretag. Den sistnämnda uppgiften är särskilt viktig genom att den har till ändamål bland annat att till statsverket återbörda en del av de utbetalade subventionsmedlen. Kostnaderna för det arbete, som nedlägges på denna arbetsuppgift, kunna därför — trots att kontrollarbetet på grund av sakens natur måste bli omfattande — beräknas bli obetydliga i förhållande till de inkomster kontrollarbetet kan bereda statsverket.

Kollegium anser sig under ovan angivna förhållanden böra för närvarande inskränka sig till att föreslå en ökning av arbetskrafterna på elektriska byrån med en på det elektrotekniska området väl kvalificerad befattningshavare. Dennes arbetsuppgifter skulle företrädesvis bestå i handläggning av ärenden rörande kontroll av statssubventionerade elektrifieringsföretag, klagomål på kraftpris och leveransförhållanden i allmänhet samt eventuellt svårare koncessionsärenden. Samtliga dessa arbetsuppgifter äro av krävande beskaffenhet, och för deras handläggning är en befattningshavare i åtminstone förste byråingenjörs ställning erforderlig. Kollegium föreslår därför, att den ifrågavarande befattningen placeras i lönegraden Eo 24. För inrättande av denna befattning erfordras en ökning av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med 7,992 kronor (8,550 — 291 — 267) eller i runt tal 8,000 kronor.

Vidare beräknar kollegium, att för löneklassuppflyttningar under budgetåret 1943/44 av extra ordinarie tjänstemän erfordras ett belopp av 1,600 kronor.

Över kommerskollegii framställning hava statskontoret den 29 augusti och allmänna lönenämnden den 21 oktober 1942 avgivit infordrade utlåtanden.

Statskontoret har — under framhållande att kontorsorganisationen hos kommerskollegium för närvarande vore föremål för undersökning av besparingsberedningen — avstyrkt förslagen om utbyte av en amanuensjänst i 18:e lönegraden å statistiska byrån mot en extra ordinarie aktuarietjänst i 21:a lönegraden samt om nyinrättande å elektriska byrån av en befattningshavare i lönegraden Eo 24. Därest emellertid en ökning av sistnämnda byrås personal befunnes vara av behovet oundgängligen påkallad, borde befattningshavaren ifråga i egenskap av extra tjänsteman hänföras till högst 21:a lönegraden. Då vidare sjöåklagarbefattningen hade karaktären av bisyssla, borde i enlighet med de principer, som tillämpats vid tidigare arvodesregleringar, arvodet till sjöåklagaren utgå med oförändrat belopp.

Allmänna lönenämnden har för sin del anfört följande:

Beträffande det föreslagna utbytet å statistiska byrån av en amanuensbefattning i lönegrad Eo 18 mot en aktuarietjänst i lönegrad Eo 21 har lönenämnden för sin del icke något att erinra.

Ej heller vad angår förstärkningen av elektriska byråns ingenjörspersonal vill lönenämnden — därest en dylik förstärkning anses böra komma till stånd i nuvarande läge — framställa erinran mot förslaget om inrättande för ändamålet av en förste byråingenjörspersonal i lönegrad Eo 24.

Beträffande förslaget om höjning av sjöåklagarens arvode från 4,000 kronor till 5,000 kronor på grund av levnadskostnadernas stegring anser lönenämnden på de skäl, som av statskontoret anförts, att någon dylik förhöjning icke bör ifrågakomma. Lönenämnden vill emellertid erinra, att sjöåklagaren tidigare genom vissa författningsändringar gått förlustig bötesandelar, vilka enligt kommerskollegii beräkningar uppgingo till omkring 500 kronor årligen. Skäl synas lönenämnden tala för, att sjöåklagaren i förevarande sammanhang beredes ersättning för den sålunda bortfallna inkomsten genom motsvarande höjning av arvodet.

*Departements-
chefen.*

Kommerskollegii förslag om höjning av sjöåklagarens arvode anser jag mig under nuvarande förhållanden icke böra biträda.

De av kollegium framförda förslagen om utbyte av en amanuensbefattning å statistiska byrån mot en extra ordinarie aktuarietjänst i lönegraden Eo 21 samt om förstärkning av arbetskrafterna å elektriska byrån med en ingenjör synas böra godtagas. Avlöningen till denne ingenjör torde dock, i avbidan på närmare erfarenhet rörande det framtida behovet av befattningen ifråga, böra utgå i form av arvode, vilket synes kunna beräknas till högst 8,000 kronor för år räknat. En höjning bör alltså ske av anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar med nämnda belopp till 13,200 kronor samt av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med i runt tal 400 kronor. Därutöver torde sistnämnda post, på sätt kollegium föreslagit, böra ytterligare höjas med 1,600 kronor för beräknade löneklassuppflyttningar. Anslagsposten skulle alltså behöva upptagas till (276,000 + 400 + 1,600 =) 278,000 kronor.

Då kollegii beräkningar i övrigt icke föranleda någon erinran från min sida, skulle det sammanlagda medelsbehovet under kollegii avlöningsanslag alltså böra upptagas till (458,400 + 13,200 + 278,000 + 100,000 =) 849,600 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för kommerskollegium:

Personalförteckning.

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 generaldirektör	C 12
7 byråchefer	A 30

Befattning	Lönegrad
1 navigationsskoleinspektör	A 29
1 skeppsmättningsöverkontrollör och överinspektör ..	A 29
1 byrådirektör	A 28
1 byrådirektör	A 26
1 sjöteknisk konsulent	A 26
3 förste aktuarier	A 24
3 förste byråingenjörer	A 24
1 förste byråinspektör	A 24
1 redaktör	A 24
5 sekreterare	A 24
1 byråinspektör	A 22
2 aktuarier	A 21
2 notarier	A 21
1 revisor och bokhållare	A 21
1 registrator	A 14
3 kansliskrivare	A 11
1 kontorist	A 9
1 förste expeditionsvakt	A 7
8 kanslibiträden	A 7
5 expeditionsvakter	A 5
18 kontorsbiträden	A 4
2 skrivbiträden	A 2

Tjänstemän å övergångsstat.

1 kamrerare	A 24
1 teknisk konsulent	A 24
1 kansliskrivare	A 11

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

1 förste byråingenjör	Eo 24
1 sekreterare	Eo 24
2 aktuarier	Eo 21;

Anm. 1. Den å ordinarie stat upptagna befattningen såsom revisor och bokhållare skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kamreraren kvarstår i tjänst.

Anm. 2. En av de å ordinarie stat upptagna kontorsbiträdesbefattningarna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kansliskrivaren kvarstår i tjänst.

dels godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Tionde huvudtiteln.**Avlöningsstat.**

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 458,400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 13,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 278,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 100,000

Summa förslagsanslag kronor 849,600;

dels ock till Kommerskollegium: Avlöningar för budgetåret 1943/44 anvisa ett förslagsanslag av kronor 849,600.

[5.] **2. Kommerskollegium: Omkostnader, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för löpande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 149,000 kronor. Den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för kommerskollegium:

Utgifter:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 6,000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 8,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 85,500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	» 60,000

Summa kronor 159,500

Särskilda uppbördsmedel:

Försäljningsmedel för sjömansrullor och publikationer ... kronor 10,500

Nettoutgift kronor 149,000.

Tillika har Kungl. Maj:t föreskrivit, bland annat, att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 11,000 kronor samt för övriga expenser 74,500 kronor, därav för kollegii eget behov högst 66,500 kronor och för annat än kollegii eget behov (blanketttryck) förslagsvis 8,000 kronor.

I skrivelse den 19 augusti 1942 har *kommerskollegium* gjort framställning om medelsanvisning för bestridande av kollegii omkostnader under nästkommande budgetår. Därvid har kollegium beräknat anslagsposterna till sjukvård m. m. och till publikationstryck till oförändrade belopp, 6,000 kronor respektive 60,000 kronor, samt anslagsposten till reseersättningar till 14,000 kronor och anslagsposten till expenser till 91,500 kronor. Enär kollegium beräknat försäljningsmedlen för sjömansrullor och publikationer till oförändrat belopp 10,500 kronor, har kollegium hemställt, att ifrågavarande anslag måtte upptagas till 161,000 kronor.

Som motivering för sina förslag har collegium anfört i huvudsak följande:

Belastningen å anslagsposten till *reseersättningar* hade under budgetåren 1937/38—1941/42 i avrundade tal uppgått till respektive 9,600, 10,200, 6,800, 9,600 och 13,000 kronor. Under budgetåret 1941/42 hade anslagsposten enligt särskilda medgivanden av Kungl. Maj:t överskridits. De ökade resekostnaderna under sistnämnda budgetår hade huvudsakligen föranletts därav, att för collegii inspektions- och övervakande verksamhet erfordrats tjänsteresor i större omfattning än vad fallet varit under de närmast föregående åren. Då det torde vara att förvänta, att tjänsteresor under nästkommande budgetår bleve erforderliga i minst samma omfattning som under nästföregående budgetår, samt kostnaderna för de särskilda resorna från och med budgetåret 1942/43 genom höjda biljettkostnader och traktamentsersättningar icke obetydligt ökat, syntes anslagsposten till reseersättningar för budgetåret 1943/44 böra höjas till 14,000 kronor.

Under budgetåret 1941/42 hade belastningen å delposten till *bränsle, lyse och vatten* uppgått till i runt tal 14,200 kronor. Med hänsyn härtill syntes ifrågavarande post böra höjas från 11,000 till 14,000 kronor.

Sedan collegium i december 1941 med stöd av Kungl. Maj:ts cirkulär den 19 september 1941 angående viss ersättning enligt kollektivavtal beträffande *städning* träffat överenskommelse med Civilförvaltningens personalförbund om visst rörligt tillägg, räknat från och med den 1 juli 1941, å de enligt tidigare kollektivavtal utgående ersättningarna, kunde det för närvarande utgående tillägget av 25 procent beräknas medföra en kostnadsökning av 2,800 kronor för år. Jämväl för bestridande av kostnaderna för viss städning, som icke inginge i det regelmässiga städningsarbetet, nämligen storstädning, syntes en höjning av delposten till övriga expenser för collegii eget behov böra vidtagas. På grund av bristande medel hade collegium sedan flera år tillbaka sett sig nödsakat att eftersätta dylik städning av collegii lokaler samt bok- och arkivsamlingar. Det hade föranlett upprepade klagomål från såväl tjänstemännen som städningspersonalen, och collegium ansåge sig nu icke längre kunna underlåta att ombesörja en grundligare städning av lokalerna. Arbetskostnaderna för storstädning av samtliga lokaler kunde beräknas till omkring 2,500 kronor, vartill komme kostnaderna för rengöringsmedel och dylikt. Ehuru det måste anses önskvärt, att fullständig storstädning kunde vidtagas varje år, ansåge collegium sig dock under nuvarande förhållanden böra inskränka sig till att låta verkställa sådan städning av de olika lokalerna vartannat år. För nu ifrågavarande ändamål samt för bestridande av de ökade kostnader, som föranletts av den senaste överenskommelsen om tilläggsersättning för städningsarbetet, hemställde collegium att anslagsposten till expenser för eget behov, annat än bränsle, lyse och vatten, för budgetåret 1943/44 måtte höjas med sammanlagt 3,000 kronor.

Statskontoret har i häröver den 29 augusti 1942 avgivet utlåtande anfört följande:

Förevarande framställning föranleder ej annat uttalande från statskontorets sida, än att ämbetsverket anser förslaget om höjning av anslagsposten till reseersättningar icke böra upptagas till prövning för sig. Spörsmålet, huruvida och i vilken utsträckning en ökning av sagda anslagspost med hänsyn till inträdd höjning av biljettkostnader bör vidtagas, torde i stället lämpligen böra göras till föremål för övervägande i ett större sammanhang, avseende omkostnadsanslagen under samtliga huvudtitlar, samt bedömas enligt de enhetliga synpunkter, som därvid befinnas böra anläggas på denna fråga.

Departements-
chefen.

Jag kan i nuvarande läge icke i vidare mån förorda den äskade ökade medelsanvisningen än att anslagsposten till reseersättningar — med hänsyn till höjda biljettpriser och traktamentsersättningar — höjes med 1,000 kronor.

Omkostnadsstaten för budgetåret 1943/44 skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

U t g i f t e r:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	6,000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	9,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	85,500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	60,000
Summa kronor		160,500

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l:

Försäljningsmedel för sjömansrullor och publikationer	kronor	10,500
Nettoutgift kronor		150,000.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommerskollegium*: *Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 150,000.

[6.] 3. **Kommerskollegium: Särskilda kostnader för handläggning av vissa låneärenden, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 60,000 kronor. Anslaget är avsett för bestridande av de kostnader, vilka äro förenade med kommerskollegii handläggning av ärenden rörande lån ur lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift.

I skrivelse den 19 augusti 1942 har *kommerskollegium* för nästa budgetår beräknat medelsbehovet för ifrågavarande ändamål till 50,000 kronor.

Till motivering härav har kollegium anført bland annat följande:

Ifrågavarande låneverksamhet nådde sin kulmen i vad den avser utlåning av medel under budgetåret 1940/41, då antalet inkomna låneansökningar uppgick till 11,922. Utlåning har därefter skett i mera begränsad omfattning. Under budgetåret 1941/42 inkommo sålunda sammanlagt 858 låneansökningar, och under samma tid utbetalades 541 lån. För närvarande avse låneansökningarna till största delen inköp av gasgeneratorer för jordbrukstraktorer. Vid utgången av sistnämnda budgetår uppgick antalet oguldna lån till 8,406 å sammanlagt i runt tal 12,643,000 kronor, vissa osäkra lånefordringar härvid frändragna. Låneverksamheten avser numera huvudsakligen övervakning av de beviljade lånen och fullgörandet av amorteringar och räntor samt indrivning av förfallna belopp. Denna del av låneverksamheten har nu en betydande omfattning. Antalet under första halvåret 1942 förfallna

belopp utgjorde sålunda 13,276. Under nämnda tid ha uteblivna betalningar föranlett omkring 3,000 kravskrivelser samt 317 lagsökningar. Det torde vara att förvänta, att låneverksamheten under de närmaste åren kommer att vara av ungefärligen samma omfattning som för närvarande.

Under innevarande år har successivt en viss nedskärning av personalen för verksamheten kunnat vidtagas, så att denna för närvarande utgöres av två amanuenser, ett e. o. kanslibitråde och fem extra och extra ordinarie kontorsbiträden på industribyrån samt två extra biträden på kassakontoret. Denna personal har även i viss mindre utsträckning tagits i anspråk för biträde vid handläggning av ansökningar om lån från elektrifieringslånefonden samt från lånefonden för anskaffande av gasgeneratorer för vissa fartyg.

Kostnaderna för den särskilt för låneverksamheten på industribyrån anställda personalen ävensom för erforderligt biträde på kassakontoret synas för budgetåret 1943/44 böra beräknas på följande sätt:

en amanuens i lönegraden Eo 17 (5,622 — 171 — 180)	kronor	5,271
en amanuens i lönegraden Eo 14 (4,830 — 129 — 153)	»	4,548
ett e. o. kanslibitråde i lönegraden Eo 7 (4,209 — 72 — 93) ..	»	4,044
sex e. o. kontorsbiträden i lönegraden Eo 4, 6 × (2,922 — 63 — — 78)	»	16,686
ett extra biträde (beräknas erfordras endast omkring 6 må- nader)	»	1,500
övertidsersättningar	»	1,500
rörligt tillägg	»	4,900
Summa kronor		38,449.

Expenskostnaderna för låneverksamheten för budgetåret 1943/44 torde kunna beräknas till följande belopp:

soliditetsupplysningar	kronor	6,500
telefonkostnader	»	1,500
skrivmateriel, blankettryck m. m.	»	3,500
Summa kronor		11,500.

Sammanlagt skulle sålunda för bestridandet av kostnader för låneverksamheten under budgetåret 1943/44 erfordras ett belopp av i runt tal 50,000 kronor.

Under åberopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå *Departements-
chefen.*

att till *Kommerskollegium: Särskilda kostnader för hand-
läggning av vissa låneärenden* för budgetåret 1943/44 anvisa
ett *förslagsanslag* av kronor 50,000

[7.] 4. **Bergsstaten: Avlöningar, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 89,000 kronor. Den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för bergsstaten:

Tionde huvudtiteln.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 76,700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 11,500

Summa förslagsanslag kronor 89,000.

Jämlikt av Kungl. Maj:t förenämnda dag lämnad föreskrift må anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal användas allenast till bestridande av kostnader för vikariat å ordinarie tjänst.

I skrivelse den 20 augusti 1942 har *kommerskollegium* för nästa budgetår beräknat bergsstatens avlöningskostnader till 86,600 kronor, därav 74,600 kronor till avlöningar till ordinarie tjänstemän, oförändrat belopp 800 kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal och 11,200 kronor till rörligt tillägg. Det minskade medelsbehovet föranledes av flera äldre tjänstemäns avgång och ersättande med yngre befattningshavare.

Departements-
chefen.

Kommerskollegii förslag till beräkning av bergsstatens avlöningsanslag har icke givit mig anledning till erinran.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 74,600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 11,200

Summa förslagsanslag kronor 86,600;

dels ock till Bergsstaten: Avlöningar för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 86,600.

[8.] 5. **Bergsstaten: Omkostnader, *förslagsanslag*.** För bestridande av bergsstatens omkostnader under löpande budgetår har av riksdagen anvisats ett *förslagsanslag* å 15,000 kronor. Den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för bergsstaten:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 200
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 10,500
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 4,300

Summa kronor 15,000.

Enligt av Kungl. Maj:t meddelad föreskrift må av anslagsposten till *expenser* under löpande budgetår tagas i anspråk för bränsle, lyse och *vatten* *förslagsvis* 600 kronor och för övriga utgifter högst 3,700 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 20 augusti 1942 har *kommerskollegium* beräknat medelsbehovet för bestridande av bergsstatens omkostnader för nästa budgetår till 17,000 kronor, därav 300 kronor till sjukvård m. m., 12,000 kronor till reseersättningar och 4,700 kronor till expenser. Till motivering härav anför kollegium följande:

Med ledning av erfarenheterna under senast förflutna budgetår torde anslagsposten sjukvård m. m. böra undergå en mindre höjning.

Posten reseersättningar har visat sig otillräcklig, och med hänsyn till den nuvarande livaktigheten inom bergshanteringen synes antagligt, att medelsbehovet snarast ytterligare stiger.

Även posten expenser torde, såsom för närvarande otillräcklig, böra undergå en viss ökning.

Expensutgifterna under nästa budgetår torde böra hållas inom den kostnadsram, som härför beräknats i nu gällande omkostnadsstat. Vidare synes den föreslagna höjningen av anslagsposten till sjukvård m. m. icke behöva ifrågakomma. Däremot förordar jag en höjning av anslagsposten till reseersättningar, därvid medelsanvisningen dock torde kunna begränsas till 11,500 kronor. Anslaget skulle alltså utgå enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	200
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	11,500
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	4,300
Summa kronor		16,000.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bergsstaten: Omkostnader* för budgetåret 1943/44
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 16,000.

[9.] 6. **Sprängämnesinspektionen: Avlöningar, förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 55,400 kronor. Den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	32,000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	15,500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	7,000
Summa förslagsanslag kronor		55,400.

I skrivelse den 21 augusti 1942 har *kommerskollegium* för nästa budgetår beräknat sprängämnesinspektionens avlöningskostnader till 58,400 kronor, därav till avlöningar till ordinarie tjänstemän och till arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, oförändrade belopp respektive 32,000 kronor och 900 kronor,

till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 18,000 kronor och till rörligt tillägg 7,500 kronor.

Till stöd för den föreslagna höjningen av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har kollegium framhållit, att nettolönerna till ifrågavarande personal uppginge till 17,523 kronor och vikariatsersättningsarna under semester för densamma till i runt tal 420 kronor.

*Departements-
chefen.*

Kommerskollegii beräkning av kostnaderna under ifrågavarande anslag har icke givit mig anledning till erinran.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 32,000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 18,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 7,500
Summa förslagsanslag kronor 58,400;	

dels ock till *Sprängämnesinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 58,400.

[10.] **7. Sprängämnesinspektionen: Omkostnader, förslagsanslag.** För bestridande av sprängämnesinspektionens omkostnader under löpande budgetår har av riksdagen anvisats ett förslagsanslag av 9,300 kronor. Stat för anslaget användning har av Kungl. Maj:t fastställts den 20 mars 1942.

I sin förenämnda skrivelse den 21 augusti 1942 har *kommerskollegium* beräknat medelsbehovet för bestridande av sprängämnesinspektionens omkostnader under nästkommande budgetår till oförändrat belopp.

*Departements-
chefen.*

Under återopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sprängämnesinspektionen*: *Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 9,300.

[11.] **8. Statens elektriska inspektion: Avlöningar, förslagsanslag.** För bestridande av statens elektriska inspektions avlöningskostnader under löpande budgetår är av riksdagen anvisat ett förslagsanslag å 96,100 kronor.

Den av Kungl. Maj:t den 20 mars 1942 fastställda avlöningsstaten för inspektionen har följande utseende:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 79,500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 4,600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 12,000

Summa förslagsanslag kronor 96,100.

I skrivelse den 24 augusti 1942 har *kommerskollegium* framlagt förslag till beräkning av inspektionens avlöningskostnader under nästkommande budgetår. Därvid har kollegium beräknat anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän till 80,400 kronor, anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal till 16,400 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg till 14,500 kronor.

Vid beräkningen av medelsbehovet till avlöningar till ordinarie tjänstemän har — liksom vid beräkningen av motsvarande kostnader senast för innevarande budgetår — hänsyn icke tagits till en kontorsbiträdesbefattning i A 4, vars innehavare är förordnad å en befattning i Eo 7 i *kommerskollegium*. Højningen av anslagsposten, jämförd med motsvarande post innevarande budgetår, föranledes helt av löneklassuppflyttningar, vilka beräknats medföra en kostnadsökning av i runt tal 900 kronor.

Kollegii uppräknig med 11,800 kronor av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal beror på att kollegium föreslagit utökning av denna personal med en extra ordinarie assistent i Eo 21, nettolön i runt tal 6,800 kronor, och en extra ritare i Ex 12, lön i runt tal 4,000 kronor; därtill skulle komma ett belopp av 1,000 kronor för beredande av ersättningar till vikarier för nyssnämnda befattningshavare vid semester m. m. Såsom motivering för sagda förslag har kollegium anfört i huvudsak följande:

Den nuvarande organisationen av inspektionen daterar sig från den 1 juli 1938. Den då genomförda omorganisationen innebar i avseende på personaltillgången, att antalet statsinspektörer ökades från tre till fyra samt att antalet assistenter ökades från två till tre och antalet kontorsbiträden från tre till fyra.

Statsinspektörer och assistenter vid inspektionen — statsinspektörerna i egenskap även av specialinspektörer inom yrkesinspektionen — ha till uppgift att genom besiktning av elektriska starkströmsanläggningar och andra åtgärder, t. ex. upplysnings- och propagandaverksamhet m. m., verka till höjandet av säkerheten till person och egendom vid de elektriska anläggningarna. Enligt gällande instruktion är statsinspektör därjämte skyldig att vid behov biträda kollegium vid beredning av ärenden inom området för hans särskilda sakkunskap samt annan befattningshavare vid inspektionen skyldig att vid behov tjänstgöra även inom kollegii elektriska byrå. Med stöd härav hava befattningshavarna vid inspektionen sedan lång tid tillbaka tagits i anspråk av kollegium för handläggningen av olika ärenden, framför allt ärenden angående tillstånd att utföra och nyttja elektriska starkströmsanläggningar (koncessioner m. m.) jämlikt 1902 års elektricitetslag.

Såsom närmare framgår av kollegii samtidigt avlätna skrivelse rörande anslag för kollegii verksamhet under nästkommande budgetår, har under de senare åren en kraftig ansvällning ägt rum av arbetsuppgifterna på kollegii

elektriska byrå, däribland även i fråga om sådana ärenden, för vilkas behandling inspektionens befattningshavare tagas i anspråk. En motsvarande ökning har också inträtt i fråga om övriga på inspektionen ankommande ärenden. Utmärkande för flertalet av de på inspektionens handläggning beroende ärendena är, att de äro av brådskande natur och därför måste behandlas omgående eller nästan omgående. Detta gäller framför allt vissa koncessionsärenden, nämligen dels alla ärenden avseende förhandsgranskning av ansökningar om koncession och förhandstillstånd samt utlåtanden över ansökningar om förhandstillstånd, dels sådana ansökningar om koncession, som gälla anläggningar för vilka förhandstillstånd ej sökts eller erhållits eller för vilka erfordras expropriationsrätt. Av brådskande natur äro därjämte driftstillståndsärenden, besvarande av förfrågningar beträffande säkerhetsåtgärder vid planerade eller under utförande varande anläggningar samt inritning på inspektionens sammanställningskartor av koncessionssökta ledningars sträckning.

För handläggningen av dessa ärenden, som icke tåla uppskov, har övertidsarbete under senare år måst tillgripas i rätt stor omfattning. Härigenom har någon större balans av dylika ärenden kunnat undvikas utom i fråga om det nämnda inritningsarbetet, i det att för närvarande cirka 200 koncessionsökta anläggningar eller anläggningsdelar icke hunnit inritas. Detta är till stor olägenhet, då sammanställningskartorna utgöra ett viktigt underlag för prövningen av flertalet ärenden.

Övriga ärenden, bland vilka de viktigaste äro utlåtanden över andra koncessionsansökningar än de förut nämnda samt utredningar rörande elektriska olycksfall och eldsvådor, kunna möjligen betecknas som mindre brådskande men äro dock av sådan natur, att någon nämnvärd balans icke borde få ifrågakomma. Då emellertid de mest angelägna ärendena i regel ge full samsättning åt den fåtaliga personalen, har det icke kunnat undvikas, att i fråga om de mindre brådskande en icke oväsentlig balans uppkommit och oavbrutet ökar. Som exempel kan nämnas, att f. n. i runt tal 400 remisser från Kungl. Maj:t angående koncession för elektriska starkströmsanläggningar icke hunnit behandlas. Till jämförelse må nämnas, att totala antalet dylika remisser under 1941 utgjorde cirka 1,100.

På grund av byråarbetets i regel brådskande natur måste detta lämnas för-
tursrätt framför besiktningsverksamheten. Den avsevärda ökningen av byrå-
arbetet har därför givetvis icke kunnat undgå att menligt inverka på besiktningsfrekvensen. Den vid senaste omorganisation allmänt krävda ökningen av denna har sålunda icke kunnat komma till stånd, utan i stället har en minskning inträtt, samtidigt som besiktningsobjekten avsevärt vuxit i omfattning under de senaste årens forcerade elektrifieringsarbete. Besiktningsarna kunna således numera endast få karaktär av stickprovsundersökningar och måste tyvärr ske i mindre omfattning än som ur säkerhetssynpunkt vore önskvärt.

Enligt kollegii mening vore det önskvärt, att besiktningsfrekvensen kunde ökas. Men även om den med hänsyn till rådande förhållanden tillsvidare anses kunna bibehållas på nuvarande låga nivå, måste ändock en personalförstärkning anses ofrånkomlig. Det är nämligen uppenbart, att de arbetskrafter inom kollegii elektriska byrå och inspektionen, varöfver kollegium för närvarande förfogar för handläggningen av dithörande ärenden, icke äro tillräckliga för det löpande byråarbetet och än mindre för den ökade arbetsbelastning, som kan väntas från och med nästkommande budgetår.

Vid bedömande av frågan på vad sätt de erforderliga nya arbetskrafterna skola fördelas mellan elektriska byrån och inspektionen har kollegium utgått från, att vissa på nämnda byrå ankommande ärenden forfarande i ungefär

samma utsträckning som hittills böra handläggas på inspektionen och att den bland annat härför erforderliga ökningen av inspektionens personal kommer till stånd. Under denna förutsättning har kollegium ansett sig tillsvidare kunna begränsa personalökningen på elektriska byrån till en e. o. förste byråingenjör.

I fråga om den lämpligaste formen för personalförstärkningen på inspektionen framhåller kollegium till en början, att den nuvarande organisationen med fyra statsinspektörer men endast tre assistenter lede av vissa svagheter. Förhållandet omöjliggjorde assistents knytande till visst inspektionsdistrikt. Vid förfall för inspektör eller under dennes tjänsteresor hade kollegium sålunda icke tillgång till person, som ägde lokalkännedom inom ifrågavarande inspektionsdistrikt, vilket särskilt vid behandlingen av koncessionsfrågorna beredde olägenheter. Kollegium anser därför, att i första hand ytterligare en assistentbefattning vid inspektionen bör inrättas (lönegrad 21). Kollegium anför härefter följande:

Erfarenheten har vidare visat, att skrivgöromålen åtminstone tidvis äro av sådan omfattning, att kollegium måst ställa extra arbetskraft till förfogande. Vidare saknas på inspektionen någon lägre teknisk befattningshavare för utförande av erforderligt ritarbete. Den nödvändiga inritningen på sammanställningskartor av koncessionssökta ledningars sträckning har hittills ombesörjts dels av de kvinnliga kontorsbiträdena, dels av till inspektionens förfogande stående »arkivarbetare», medan annat ritarbete, t. ex. över ur säkerhetssynpunkt viktiga anläggningsdetaljer, i huvudsak fått ligga nere. Det är angeläget, att inritningsarbetet sker omgående, vilket tyvärr dock ej kunnat ske på grund av den ökning, som såväl skrivgöromålen som rituppgifterna undergått. Kollegium anser därför, att för dylikt ritarbete och andra enklare arbetsuppgifter bör i inspektionens anslag till icke ordinarie personal inräknas ett belopp för avlöning av en ritare.

Kollegium framhåller, att för en befattningshavare med de för ändamålet erforderliga tekniska kvalifikationerna krävdes ett lönebelopp på i runt tal 4,000 kronor för år, vartill skulle komma sedvanligt dyrtids- och kristillägg. Genom anställandet av ritaren skulle de kvinnliga kontorsbiträdena mera odelat kunna ägna tid åt skrivgöromålen och en eljest behöflig ökning av de kvinnliga befattningshavarna tillsvidare kunna uppskjutas.

Kollegium understryker, att den sålunda angivna personalökningen begränsats till det minimum, som kollegium anser nödvändigt för fullgörande av de mest trängande arbetsuppgifterna. Av samma skäl som anförts beträffande den av kollegium föreslagna förstärkningen av elektriska byråns arbetskrafter syntes emellertid de nya befattningarna böra upptagas på icke-ordinarie stat, assistentbefattningen lämpligen som extra-ordinarie och ritarebefattningen som extra. Lönekostnaderna för ifrågavarande båda befattningshavare uppginge till, i avrundade tal, 6,800 kronor respektive 4,000 kronor, vartill komme ett belopp av 1,000 kronor för avlönande av vikarier för dem vid semester m. m.

Över berörda framställning hava statskontoret den 14 september och allmänna lönenämnden den 21 oktober 1942 avgivit infordrade utlåtanden.

Statskontoret har anfört följande:

Av den i ärendet förebragta utredningen framgår, att en fortgående ökning av arbetsbördan hos statens elektriska inspektion ägt rum alltsedan 1938, då inspektionens nuvarande organisation fastställdes. Statskontoret vill med hänsyn därtill icke motsätta sig kommerskollegii förslag, att en viss förstärkning av personalen hos inspektionen genomföres från och med budgetåret 1943/44.

Emellertid anser statskontoret — särskilt i betraktande av kollegii i annat sammanhang gjorda uttalande rörande de föreslagna åtgärdernas provisoriska karaktär — att någon med pensionsrätt förenad befattning icke bör nyinrättas vid inspektionen. Medel torde sålunda böra beräknas till avlönande av en extra assistent i högst 20:e lönegraden.

För utförande av erforderligt ritarbete hos inspektionen har kollegium hemställt om medel till avlönande av en ritare. Då ifrågavarande ritarbete hittills till största delen fullgjorts av hos inspektionen anställda kontorsbiträden, torde det vara tillfyllest, att för ändamålet anställes ett extra ritbiträde, vilket i likhet med vad som är fallet beträffande dylika befattningshavare vid exempelvis rikets allmänna kartverk synes böra placeras i 4:e lönegraden.

Allmänna lönenämnden har förklarat sig icke hava något att erinra mot kommerskollegii förslag.

*Departements-
chefen.*

Mot den av kommerskollegium föreslagna höjningen med 900 kronor av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, vilken höjning helt betingas av löneklassuppflyttningar, har jag icke någon erinran att göra. Denna post bör alltså upptagas till 80,400 kronor.

Vad angår kollegii förslag om förstärkning av inspektionens icke-ordinarie arbetskrafter har jag funnit de omständigheter, som föranlett detsamma, värda beaktande. Jag tillstyrker därför, att i enlighet med sagda förslag medel beräknas för avlönande av en assistent och en ritare. Då emellertid, såsom statskontoret framhållit, någon med pensionsrätt förenad befattning icke torde böra inrättas i detta sammanhang, förordar jag att avlöning till assistenten må utgå i form av arvode, vilket — under särskild anslagspost — synes kunna bestämmas till 6,000 kronor för år räknat. Emot kollegii förslag att placera ritaren i lönegraden Ex 12 har jag intet att erinra. För beredande av ersättningar vid vikariat å dessa båda befattningar synes ett belopp av 500 kronor vara tillräckligt. För avlöningar till övrig icke-ordinarie personal skulle alltså beräknas $(4,600 + 4,023 + 500 =)$ i runt tal 9,100 kronor.

Då anslagsposten till rörligt tillägg med hänsyn till vad jag sålunda föreslagit torde böra upptagas till 13,000 kronor, skulle ifrågavarande avlöningsanslag sammanlagt uppgå till $(80,400 + 6,000 + 9,100 + 13,000 =)$ 108,500 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	80,400
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	6,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	9,100
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	13,000
Summa förslagsanslag		kronor 108,500;

dels ock till Statens elektriska inspektion: Avlöningar för budgetåret 1943/44 anvisa ett förslagsanslag
av kronor 108,500.

[12.] 9. Statens elektriska inspektion: Omkostnader, förslagsanslag. För bestridande av statens elektriska inspektions omkostnader under löpande budgetår har av riksdagen anvisats ett förslagsanslag å 12,800 kr. Den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för inspektionen:

1. Sjukvård m. m., förslagsvis	kronor	500
2. Reseersättningar, förslagsvis	»	5,000
3. Expenser, förslagsvis	»	7,300
Summa		kronor 12,800.

Enligt av Kungl. Maj:t meddelad föreskrift må av anslagsposten till expenser under löpande budgetår tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 1,000 kronor och för övriga utgifter högst 6,300 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 24 augusti 1942 har *kommerskollegium* beräknat medelsbehovet för bestridande av inspektionens omkostnader under nästkommande budgetår till 17,800 kronor, därav oförändrat belopp 500 kronor till sjukvård m. m., 9,000 kronor till reseersättningar och 8,300 kronor till expenser. Till stöd härför anför kollegium följande:

Anslagsposten till sjukvård m. m. syntes icke för närvarande påkalla någon ändring. — I fråga om resekostnaderna ville kollegium erinra om, att det förrättningsarvode, som tillsyningsman — mot avstående av traktamente av statsmedel för motsvarande dygn — ägt uppbära av innehavare av besiktigad anläggning, borttagits i samband med statsinspektörernas uppflyttning i lönegrad från och med innevarande budgetår. Detta medförde, att traktamentskostnaderna för inspektionen komme att stegras med ett belopp, motsvarande traktamentsersättningen för åtminstone cirka 150 dygn eller i runt tal 3,000 kronor. Vidare hade skatt på järnvägsbiljetter tillkommit. Härav följande ökning torde emellertid kompenseras av att inskränkning skett i rätten till ersättning för privatbil. De verkliga resekostnaderna under föregående budgetår hade uppgått till omkring 6,200 kronor. Med hänsyn till här nämnda omständigheter syntes anslagsposten till reseersättningar för budgetåret 1943/44 icke böra upptagas med lägre belopp än 9,000 kro-

nor. — På grund av personalökningen och den fortsatta fördyringen syntes en höjning även av anslagsposten till expenser med 1,000 kronor vara erforderlig.

Statskontoret har i utlåtande den 14 september 1942 i anledning av kollegii ifrågavarande förslag anfört följande:

Av den av kollegium föreslagna höjningen med 4,000 kronor av anslagsposten till reseersättningar vore ett belopp av omkring 3,000 kronor att hänföra till den omständigheten att från och med innevarande budgetår det förrättningsarvode borttagits, som tillsyningsman — mot avstående av traktamente av statsmedel för motsvarande dygn — ägt uppbära av innehavare av besiktigad anläggning. Med hänsyn därtill syntes det statskontoret motiverat, att ifrågavarande anslagspost förstärktes, dock med högst motsvarande belopp, varför anslagsposten borde bestämmas till 8,000 kronor.

Vad anginge den begärda höjningen av anslagsposten till expenser, hade statskontoret under hand inhämtat, att av det för budgetåret 1941/42 anvisade medelsbeloppet å högst 6,300 kronor till övriga expenser icke förbrukats mera än 6,812 kronor 27 öre. Vid sådant förhållande, och då någon närmare motivering för en höjning icke anförts, hölle ämbetsverket före, att nu ifrågavarande anslagspost borde uppföras med oförändrat belopp.

*Departements-
chefen.*

Jag tillstyrker, att för nästa budgetår anslagsposterna till sjukvård m. m. och till expenser bibehållas vid oförändrade belopp samt att anslagsposten till reseersättningar beräknas i enlighet med statskontorets förslag. Anslaget skulle således utgå enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	8,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	7,300

Summa kronor 15,800.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens elektriska inspektion*: *Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av . . kronor 15,800.

[13.] **10. Fartygsinspektionen: Avlöningar, förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 261,200 kronor. Stat för anslagets användning har av Kungl. Maj:t fastställts den 20 mars 1942.

I skrivelse den 25 augusti 1942 har *kommerskollegium* beräknat medelsbehovet för avlöningar åt fartygsinspektionens befattningshavare under nästkommande budgetår till oförändrat belopp.

*Departements-
chefen.*

Under åberopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fartygsinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 261,200.

[14.] **11. Fartygsinspektionen: Omkostnader, förslagsanslag.** För bestridande av fartygsinspektionens omkostnader under löpande budgetår har av riksdagen anvisats ett förslagsanslag å 52,000 kronor. Stat för anslaget användning har av Kungl. Maj:t fastställts den 20 mars 1942.

I sin förenämnda skrivelse den 25 augusti 1942 har *kommerskollegium* beräknat medelsbehovet för bestridande av inspektionens omkostnader under nästkommande budgetår till samma belopp som det för innevarande budgetår anvisade anslaget.

Under återopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå *Departementschefen.* riksdagen

att till *Fartygsinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 52,000.

[15.] **12. Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar, förslagsanslag.** För bestridande av skeppsmättningsväsendets avlöningskostnader under löpande budgetår är av riksdagen anvisat ett förslagsanslag av 24,500 kronor. Den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för skeppsmättningsväsendet:

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.

Maj:t kronor 24,500.

Tillika har Kungl. Maj:t sagda dag föreskrivit, att av anslaget skola bestridas dels arvoden å 7,600 kronor till envar av tre skeppsmättningskontrollörer, dels kostnader för vikariat å nämnda befattningar, dels ock arvodestillägg för barn.

Före den 1 juli 1941 åtnjöt skeppsmättningskontrollör årsarvode å 5,000 kronor, varå utgick dyrtidstillägg enligt grunder, som då gällde för oreglerade verk. Såsom ett led i avvecklingen av dyrtidstilläggen reglerades arvodet vid 1941 års riksdag, varvid det bestämdes till 7,200 kronor. Med hänsyn till levnadskostnadernas stegring fastställdes arvodet vid 1942 års riksdag till förenämnda belopp 7,600 kronor.

I skrivelse den 21 augusti 1942 har *kommerskollegium* hemställt, att till bestridande av ifrågavarande avlöningskostnader måtte för budgetåret 1943/44 anvisas ett förslagsanslag å 26,700 kronor. Till stöd härför har kollegium anfört i huvudsak följande:

Det före de vidtagna höjningarna utgående grundarvodet å 5,000 kronor till envar skeppsmättningskontrollör skulle, dyrtidskompensation i form av dyrtidstillägg och kristillägg inräknad, numera motsvara en årsavlöning av i runt tal 8,200 kronor. Kollegium finge därför föreslå, att ettvar av de tre arvoden till skeppsmättningskontrollörerna höjdes med 600 kronor till angivna belopp 8,200 kronor.

Till vikariatersättningar erfordrades ett belopp av 2,100 kronor enligt följande beräkning: Ersättning åt vikarie för två skeppsmättningskontrollörer under för vardera 35 dagar och för en sådan kontrollör under 25 dagar å

15 kronor = 1,425 kronor, samt åt vikarie för kontrollör under tiden för dennes tjänstgöring såsom skeppsmättningsöverkontrollör 45 dagar à 15 kronor = 675 kronor eller sammanlagt 2,100 kronor.

Ingen av skeppsmättningskontrollörerna åtnjöte för närvarande barntillägg, varför anslag för sådant tillägg ej torde behöva ifrågakomma för nästkommande budgetår.

Medelsbehovet till avlöningar skulle alltså utgöra ($3 \times 8,200 =$) 24,600 kronor för arvoden åt skeppsmättningskontrollörerna samt 2,100 kronor till vikariatsersättningar eller tillsammans 26,700 kronor.

Över berörda framställning hava statskontoret den 2 och allmänna lönenämnden den 18 september 1942 avgivit infordrade utlåtanden.

Statskontoret har ansett sig kunna tillstyrka ytterligare ökning av arvodet till skeppsmättningskontrollör endast i den utsträckning, som för den händelse en generell arvodesreglering befunnes böra genomföras för nästkommande budgetår i sådant fall kunde komma att fastställas.

Allmänna lönenämnden har instämt med statskontoret samt därutöver framhållit angelägenheten av att enhetliga grunder i möjligaste mån måtte åvägabringas med avseende å den omfattning, i vilken tjänstemän, vilkas avlöning utgjordes av på ett eller annat sätt bestämt arvode, borde kompenseras för den fortgående levnadskostnadsökningen.

Departements-
chefen.

Någon höjning av arvoden till skeppsmättningskontrollörerna finner jag mig icke nu böra förorda. Då kommerskollegii förslag till beräkning av ifrågavarande avlöningsanslag i övrigt icke givit mig anledning till erinran, torde anslaget böra upptagas till ($3 \times 7,600 + 2,100 =$) 24,900 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar för budgetåret
1943/44 anvisa ett förslagsanslag av kronor 24,900.

[16.] 13. Skeppsmättningsväsendet: Omkostnader, förslagsanslag. För bestridande av skeppsmättningsväsendets omkostnader under löpande budgetår är av riksdagen anvisat ett förslagsanslag å 5,800 kronor. Kungl. Maj:t har den 20 mars 1942 fastställt följande stat för anslagets användning:

1. Reseersättningar, förslagsvis	kronor 1,800
2. Expenser, förslagsvis	» 1,000
3. Övriga utgifter:	

Kostnader för kontrollmätningar m. m., förslagsvis	» 3,000
---	---------

Summa kronor 5,800.

Den i staten upptagna anslagsposten till kostnader för kontrollmätningar m. m. å 3,000 kronor var för budgetåret 1940/41 upptagen till 8,000 kronor. Postens nedsättning till nuvarande belopp förutsätter — i likhet med vad

fallet var under budgetåret 1941/42, då posten var upptagen till endast 2,000 kronor — begränsning av de kontrollmättningsförrättningar, varom stadgas i skeppsmättningsförrättningen och instruktionen för skeppsmättningskontrollörer. Genom beslut senast den 19 juni 1942 har Kungl. Maj:t bemyndigat kommerskollegium att utfärda i sådant hänseende erforderliga föreskrifter.

I sin förenämnda skrivelse den 21 augusti 1942 har *kommerskollegium* angivit medelsbehovet för bestridande av skeppsmättningsväsendets omkostnader för nästa budgetår till 6,000 kronor. Kollegium — som utgår från att en begränsning av antalet kontrollmätningar bör ske även under sagda budgetår — har beräknat till reseersättningar och kostnader för kontrollmätningar m. m. oförändrade belopp respektive 1,800 kronor och 3,000 kronor samt till expenser 1,200 kronor. Den föreslagna höjningen med 200 kronor av sistnämnda anslagspost vore betingad av att postporten och telefonavgifter, vilka utgjorde huvudsakliga delen av expenskostnaderna, numera blivit avsevärt höjda.

I sitt förenämnda utlåtande av den 2 september 1942 har *statskontoret* be-
träffande förevarande framställning, med hänsyn till de relativt låga belastningssiffrorna på samtliga i omkostnadsstaten ingående poster under budgetåret 1941/42, dels ifrågasatt en sänkning av posterna till reseersättningar och övriga utgifter till 1,500 kronor respektive 2,000 kronor, dels ock uttalat att någon ökning av posten till expenser icke syntes behövlig.

Då belastningen på anslagsposten till reseersättningar under budgetåret 1941/42 allenast utgjort i runt tal 1,000 kronor, synes, även om hänsyn tages till numera höjda traktamentsersättningar och biljettkostnader, en nedsättning av denna post vara möjlig. Jag förordar, att densamma för nästa budgetår bestämmes till 1,300 kronor. Enär vidare belastningen på anslagsposten till expenser under sist förflutna budgetår uppgått till i runt tal 860 kronor, torde, även med beaktande av de skäl som av kommerskollegium anförts för en höjning av posten, utgifterna under nästa budgetår kunna hållas inom den kostnadsram, som härför beräknats i nu gällande stat. Anslagsposten till kostnader för kontrollmätningar m. m. synes i avvaktan på ytterligare erfarenhet om postens belastning böra bibehållas vid nuvarande belopp. Anslaget skulle således utgå enligt följande uppställning:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 1,300
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 1,000
3. Övriga utgifter:	
Kostnader för kontrollmätningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 3,000
	Summa kronor 5,300.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skeppsmättningsväsendet*: *Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 5,300.

[17.] **14. Torvingenjörer m. fl.: Avlöningar, förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är å riksstaten för budgetåret 1942/43 uppfört ett förslagsanslag å 10,200 kronor. Stat för anslagets användning har av Kungl. Maj:t fastställts den 20 mars 1942.

I skrivelse den 19 augusti 1942 har *kommerskollegium* beräknat medelsbehovet för avlöningar till torvingenjörer m. fl. under nästkommande budgetår till oförändrat belopp. Kollegium har härvid anfört följande:

Det är givetvis mycket vanskligt att redan nu beräkna den omfattning, i vilken biträde av torvingenjörer och torvtekniker kan komma att erfordras under budgetåret 1943/44, då allt för många ovissa faktorer därvidlag kunna öva inflytande. Skulle tillgången på importerat fossilt bränsle fortfarande vara knapp, torde ännu åtskilliga torvmossar kunna iordningställas för beredande av bränsle, men man behöver dock sannolikt icke räkna med att organisationen och därmed kostnaderna skola komma att nämnvärt ökas utöver den nuvarande ramen.

Även om tillgången på importerat bränsle skulle bli riklig och i samband därmed en betydlig minskning inträda i bränntorvproduktionen och inga nya anläggningar planeras för beredande av bränntorv, måste kollegium i alla fall hava möjlighet att anlita torvteknisk sakkunskap, särskilt för övervakande enligt gällande författningar av det stora antal anläggningar, som beviljats torvlån.

Under sådana förhållanden torde det vara lämpligt, att anslagsbehovet för budgetåret 1943/44 förslagsvis beräknas efter enahanda grunder som för innevarande budgetår.

*Före-
draganden.*

På de av kommerskollegium anförda skäl tillstyrker jag, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår upptages till oförändrat belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Torvingenjörer m. fl.: Avlöningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 10,200.

[18.] **15. Torvingenjörer m. fl.: Omkostnader, förslagsanslag.** Å riksstaten för löpande budgetår är för ifrågavarande ändamål anvisat ett förslagsanslag å 10,300 kronor. Stat för anslagets användning har av Kungl. Maj:t fastställts den 20 mars 1942.

I sin förenämnda skrivelse den 19 augusti 1942 har *kommerskollegium* hemställt, att för bestridande av enahanda omkostnader under budgetåret 1943/44 måtte anvisas ett förslagsanslag å oförändrat belopp.

*Före-
draganden.*

Med hänsyn till de av kollegium under nästföregående punkt anförda skäl förordar jag, att anslaget för nästkommande budgetår upptages till samma belopp som det för innevarande budgetår anvisade. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Torvingenjörer m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 10,300.

[19.] **16. Instruktor i hemslöjd: Avlöning.** Till arvode åt en instruktör i hemslöjd är å riksstaten för innevarande budgetår upptaget ett anslag å 6,700 kronor. Ifrågavarande arvode utgick för budgetåret 1941/42 med 6,300 kronor och dessförinnan med 5,000 kronor, å vilket sistnämnda belopp uppbars dyrtidstillägg enligt grunder, som då gällde för reglerade verk.

I skrivelse den 18 augusti 1942 har *kommerskollegium* hemställt, att till avlöning åt instruktören i hemslöjd måtte för budgetåret 1943/44 anvisas ett anslag å 7,200 kronor. Kollegium har därvid framhållit, att det förut utgående arvodet å 5,000 kronor skulle, dyrtidskompensation i form av dyrtidstillägg och kristillägg inräknad, numera motsvara en årsavlöning av i runt tal 7,200 kronor.

I häröver avgivet utlåtande den 29 augusti 1942 har *statskontoret* förklarat sig kunna tillstyrka ytterligare förhöjning av arvodet till ifrågavarande instruktör endast i den utsträckning, som för den händelse en generell arvodesreglering befundes böra genomföras för budgetåret 1943/44 i sådant fall kunde komma att fastställas.

Någon höjning av ifrågavarande arvode anser jag icke nu böra ske. Anslaget torde därför jämväl för nästa budgetår böra bestämmas till 6,700 kronor. *Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Instruktor i hemslöjd: Avlöning* för budgetåret 1943/
44 anvisa ett *anslag* av kronor 6,700.

[20.] **17. Instruktor i hemslöjd: Omkostnader, förslagsanslag.** Till resersättningar åt instruktören i hemslöjd är å riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag å 1,000 kronor. Jämlikt meddelad föreskrift må anslaget ej överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

I skrivelse den 18 augusti 1942 har *kommerskollegium* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för budgetåret 1943/44 för bestridande av instruktörens omkostnader anvisa ett belopp av 1,300 kronor. Till motivering av den föreslagna anslagsförändringen har kollegium anfört följande:

Behovet av ett särskilt expensanslag för instruktören har med varje år blivit alltmer framträdande. Att exempelvis de i en för instruktören rätt betydande utsträckning nödvändiga utläggerna för interurbana samtal ej ersättas avviker ej endast från vad som eljest är brukligt utan måste också vara till men för tjänsteutövningen. Att medel saknas för likvidering av sådana elementära utgifter som till papper och annan skrivmateriel måste också betraktas som en ganska påtaglig brist. Kollegium vill därför föreslå, att till expenser på eljest brukligt sätt upptages en särskild anslagspost, förslagsvis satt till 300 kronor.

Statskontoret har i häröver den 29 augusti 1942 avgivet utlåtande förklarat sig icke vilja framställa någon erinran mot bifall till framställningen.

Departements-
chefen.

Jag förordar, att för bestridande av reseersättningar åt och expenser för instruktören för nästa budgetår beräknas ett anslag till enahanda belopp som det för löpande budgetår för förstnämnda ändamål anvisade beloppet eller 1,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Instruktör i hemslöjd: Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1,000.

[21.] 18. **Navigationsskolorna: Avlöningar, förslagsanslag.** För ifrågasvarande ändamål är å riksstaten för löpande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 435,600 kronor. Den av Kungl. Maj:t genom beslut den 20 mars 1942 fastställda avlöningsstaten för navigationsskolorna har följande utseende:

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 313,000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 2,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 86,300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 48,000
Summa kronor 449,300	

Särskilda uppbördsmedel:

Hyror och hyresersättningar	kronor 13,700
Nettoutgift kronor 435,600.	

Tillika har Kungl. Maj:t sagda dag förklarat, att förenämnda arvode å 2,000 kronor skall tillsviðare från och med budgetåret 1942/43 disponeras för arvode åt en examensledare å maskintekniska linjen, och i samband därmed föreskrivit, att arvodet skall utgå med ett belopp av i ett för allt 2,000 kronor för år, när befattningshavaren icke eljest av statsmedel uppbär lön eller arvode, och i annat fall med belopp, som Kungl. Maj:t efter särskild framställning bestämmer. I brev den 8 maj 1942 har Kungl. Maj:t sedermera bestämt, att för budgetåret 1942/43 skall åt berörde examensledare utgå arvode med ett belopp av i ett för allt 1,500 kronor.

I skrivelse den 21 augusti 1942 har *kommerskollegium* beräknat medelsbehovet för navigationsskolornas avlöningar under budgetåret 1943/44 till 448,600 kronor, därav 304,000 kronor till avlöningar till ordinarie tjänstemän, 4,000 kronor till arvoden, 92,600 kronor till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och 48,000 kronor till rörligt tillägg. Efter avdrag av särskilda uppbördsmedel, av kollegium beräknade till 13,700 kronor, skulle nettoutgiften utgöra 434,900 kronor.

Som motivering för sina förslag har kollegium anfört bland annat följande:

Med utgången av år 1942 förväntas två ordinarie lärare vid navigations-skolorna med undervisningsskyldighet i navigation och sjömanskap avgå med pension. Då det synes sannolikt, att behöriga sökande till de efter eventuella omflyttningar slutligen ledigblivna platserna icke komma att finnas, anser kollegium sig böra räkna med att dessa platser under hela budgetåret 1943/44 besättas med extra ordinarie eller extra lärare. I innevarande budgetårs anslag har beräknats, att två ordinarie lärarplatser äro vakanta under ett halvt budgetår. På grund härav beräknar kollegium en minskning för budgetåret 1943/44 av anslagsposten till *avlöningar till ordinarie tjänstemän* med 9,000 kronor.

I fråga om anslagsposten till *arvode, bestämt av Kungl. Maj:t*, är att märka, att vid de allmänna och de tekniska läroverken arvoden utgå åt bokförings- och skrivbiträden åt rektorer. Vid de tekniska läroverken, som i fråga om skrivgöromål, skolornas allmänna ställning, antal klassavdelningar och elever äro närmast jämförbara med navigationsskolorna, utgingo dylika arvoden under budgetåret 1941/42 med belopp, varierande efter skolornas storlek, mellan 660 och 1,390 kronor. Samma behov av skrivbiträde föreligger vid navigationsskolorna. Härtill kommer att genom särskilda föreskrifter (§ 136) i 1941 års inskrivningsförfordning rektor vid navigations-skola ålagts en vidgad uppgiftsskyldighet rörande skolornas elever, vilken blir mera omfattande än i de flesta jämförbara undervisningsanstalter, då det största flertalet av skolornas elever är i värnpliktsåldern. Vid navigationsskolorna förekomma icke heller några arvoden åt bibliotekarier, vilket är fallet i andra läroanstalter. Även av denna grund synes det berättigat att rektor erhåller sådant biträde, som här avses. Det synes kollegium mindre lämpligt, att rektor personligen blir bunden vid dylika skrivgöromål, utan böra dessa kunna anförtros åt lägre kvalificerad personal i syfte att möjliggöra för rektor att mera ägna sig åt honom åliggande skyldigheter att vaka över undervisningen. Med hänsyn till antalet klassavdelningar och antalet elever och med ledning av de belopp, som för nu ifrågavarande ändamål anvisats för de tekniska läroverken, finner kollegium ett belopp av 2,000 kronor vara härför erforderligt. Beloppets fördelning mellan de olika skolorna torde framdeles böra få fastställas.

Vid bifall härtil torde anslagsposten »Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t» böra benämnas »Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t» med underrubriker: a) arvoden åt examensledaren å maskintekniska linjen, b) arvoden åt skrivbiträden åt rektorer. Det förra arvodet torde få upptagas med oförändrat belopp, 2,000 kronor, och det senare, enligt vad ovan anförts, likaledes med 2,000 kronor.

Av den för löpande budgetår till 86,300 kronor upptagna anslagsposten till *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* avses 72,054 kronor till arvoden åt timlärare, 1,000 kronor för beredande av arbetshjälp åt rektorn vid navigationsskolan i Stockholm, 6,000 kronor till löner till två extralärare under vårterminen 1943, 1,500 kronor till ersättning till vikarier samt 5,746 kronor till extra lärarkrafter vid behov, ersättning för biträde vid laborationer, ersättning till sakkunniga för utarbetande av skriftliga prov m. m. För budgetåret 1943/44 beräknas endast en timlärare hava sådan utsträckt undervisningsskyldighet, som jämlikt av riksdagen godtagna grunder berättigar till förhöjning med 9 procent å till honom utgående arvoden. Då anslaget för löpande budgetår är beräknat för dylikt arvode åt två timlärare, bör denna delpost för nästkommande budgetår kunna minskas med

273 kronor till 71,781 kronor. — Till löner åt två extra ordinarie eller extra lärare, som under budgetåret 1943/44 beräknas uppehålla förenämnda två lediga ordinarie lärartjänster, beräknar kollegium ett belopp av 12,000 kronor. Då denna delpost för nu löpande budgetår upptager löner för två sådana lärare för *en* termin med ett belopp av 6,000 kronor, bör delposten ifråga ökas med 6,000 kronor. — På grund av erfarenhet från budgetåret 1941/42 bör delposten till ersättning åt vikarier höjas med 500 kronor till 2,000 kronor. — För utjämning av ifrågavarande anslags slutsumma har kollegium uppräknat det till extra lärarkrafter vid behov m. m. avsedda beloppet med 73 kronor till 5,819 kronor. — Ifrågavarande anslagspost torde alltså böra beräknas till $(71,781 + 1,000 + 12,000 + 2,000 + 5,819 =)$ 92,600 kronor.

Anslagsposten till *rörligt tillägg* synes böra upptagas med oförändrat belopp, 48,000 kronor.

Den under rubriken *särskilda uppbördsmedel* upptagna posten hyror och hyresersättningar, nu 13,700 kronor, bör upptagas med oförändrat belopp.

Statskontoret har i häröver avgivet utlåtande den 2 september 1942 anfört följande:

Statskontoret vill icke förneka, att de skäl, som av kommerskollegium anförts till stöd för förslaget, att rektorerna vid navigationsskolorna skulle förse med skrivbiträden, äro principiellt berättigade. Ämbetsverket måste emellertid ifrågasätta om spörsmålet härom är av den angelägenhetsgrad, att förslaget bör genomföras i nuvarande tidsläge. Då uppgift rörande storleken av biträdesarvodena eller dessas fördelning de olika skolorna emellan icke meddelats, saknar statskontoret hållpunkter för ett bedömande av skäligheten av det för ändamålet äskade medelsbeloppet.

I anledning av vad statskontoret sålunda anfört har *kommerskollegium* i utlåtande den 9 september 1942 yttrat följande:

I fråga om det föreslagna anslaget till skrivbiträden åt rektorerna tillika bibliotekarier föreslår kollegium, att detta med hänsyn till antalet klassavdelningar och bibliotekens omfattning vid respektive skolor fördelas på följande sätt: Stockholm 450, Göteborg 650, Malmö 500, Härnösand 300 och Kalmar 100 kronor.

Kollegium anser för sin del, att spörsmålet härom är av den angelägenhetsgrad, att förslaget även i nuvarande tidsläge bör genomföras. Från skolorna hava olägenheterna av nuvarande förhållanden upprepade gånger framhållits, men kollegium har i det läge, som under de senaste åren varit för handen, ansett sig böra avstå från att framlägga förslag härom. Då emellertid rektorernas skrivgöromål av flera skäl numera ökats, har kollegium måst upptaga detta anslagsäskande för att icke skolarbetet skall bliva lidande.

I skrivelse den 14 oktober 1942 har kommerskollegium sedermera — under erinran att jämlikt kungörelsen den 5 september 1942 (nr 787) angående ersättning åt biträdande lärare och timlärare vid de allmänna läroverken m. fl. statliga undervisningsanstalter ersättningarna till, bland andra, timlärare vid navigationsskolorna från och med höstterminen samma år utgå med högre belopp än de genom kungörelserna den 21 augusti (nr 582) och den 30 december 1940 (nr 1066) fastställda — framhållit, att anslagsbehovet under nästa budgetår till arvoden åt timlärare vid navigationsskolorna på grund av de

förhöjda ersättningarna till dem borde beräknas till 81,254 kronor. Med reducering — för utjämning av anslagspostens slutsumma — av delposten till extra lärarkrafter vid behov m. m. till 5,746 kronor borde därför anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagas till 102,000 kronor.

Vidare har kollegium i skrivelse den 28 oktober 1942 anmält, att två vaktmästare, den ene vid navigationsskolan i Härnösand och den andre vid navigationsskolan i Malmö, komme att avgå med pension med utgången av november månad 1942 respektive mars månad 1943, samt att de sålunda ledigblivande befattningarna komme att uppehållas på förordnande under högst ett år. Kostnaderna under budgetåret 1943/44 för avlöningar till vikarierna å dessa befattningar beräknades till i avrundat tal 3,000 kronor. På grund härav borde anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal upptagas till 105,000 kronor.

Navigationsskolornas avlöningsanslag under nästa budgetår skulle alltså enligt kollegii förslag beräknas till $(304,000 + 4,000 + 105,000 + 48,000 - 13,700 =) 447,300$ kronor.

Kommerskollegii beräkning av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har icke givit mig anledning till annan erinran än att, enär två vaktmästartjänster avses under vissa delar av nästa budgetår skola hållas obesatta, posten torde böra bestämmas till $(304,000 - 4,300 =) 299,700$ kronor. *Departements-
chefen.*

Jag tillstyrker förslaget, att för beredande av arvode till examensledaren å maskintekniska linjen beräknas oförändrat belopp, 2,000 kronor. Det torde liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att nedsätta beloppet för det fall att arvodestagaren eljest av statsmedel uppbär lön eller arvode.

Förslaget om anvisande av medel för arvoden till skrivbiträden åt rektorerna torde visserligen, med hänsyn till rektorernas under senare år ökade arbetsbörda, i och för sig vara förtjänt av beaktande. I nuvarande statsfinansiella läge anser jag dock, att frågan härom bör ställas på framtiden.

Kollegii beräkning av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har icke givit mig anledning till erinran. Posten torde alltså böra bestämmas till 105,000 kronor.

För bestridande av kostnaderna för rörligt tillägg synes ett belopp av 46,000 kronor vara tillräckligt.

Då inkomstposten torde böra upptagas till det av kollegium angivna beloppet, skulle det sammanlagda medelsbehovet under ifrågavarande avlöningsanslag utgöra $(299,700 + 2,000 + 105,000 + 46,000 - 13,700 =) 439,000$ kronor.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för navigationsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Tionde huvudtiteln.**Avlöningsstat.****Utgifter:**

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 299,700
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 2,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 105,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 46,000
Summa kronor	452,700

Särskilda uppbördsmedel:

Hyror och hyresersättningar	kronor 13,700
Nettoutgift kronor	439,000;

dels ock till Navigationsskolorna: Avlöningar för budgetåret 1943/44 anvisa ett förslagsanslag av kronor 439,000.

[22.] **19. Navigationsskolorna: Omkostnader, förslagsanslag.** Å riksstaten för budgetåret 1942/43 är navigationsskolornas omkostnadsanslag upptaget till 27,400 kronor. Den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för navigationsskolorna.

Utgifter:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 800
2. Resersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 1,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 43,800
4. Övriga utgifter:	
Kostnader för laborationer i maskinlära och elektroteknik, <i>förslagsvis</i>	» 3,200
Summa kronor	48,800

Särskilda uppbördsmedel:

Elevavgifter m. m.	kronor 21,400
Nettoutgift kronor	27,400.

Enligt av Kungl. Maj:t meddelad föreskrift får anslagsposten till reseersättningar icke utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas. Vidare har föreskrivits att av anslagsposten till expenser under löpande budgetår må tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 26,300 kronor och för

övriga expenser högst 17,500 kronor samt att till laborationer i maskinlära och elektroteknik må användas högst 3,200 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 21 augusti 1942 har *kommerskollegium* beträffande medelsbehovet för bestridande av navigationsskolornas omkostnader för nästkommande budgetår anfört i huvudsak följande:

I fråga om anslagsposterna till *sjukvård m. m.* och *reseersättningar* finner kollegium icke anledning föreslå någon ändring.

Vad angår posterna expenser och övriga utgifter har från navigationsskolorna införskaffats uppgifter avseende beräkningar rörande vissa skolornas inkomster och utgifter under budgetåret 1943/44.

Beträffande *bränsle*, *lyse* och *vatten* sluta beräkningarna å 35,500 kronor. Anslagsposten tillföres emellertid de belopp, som rektorer och vaktmästare erlagga såsom ersättning för uppvärmning samt andra ersättningar för värme, tillhoppa uppgående till omkring 4,500 kronor. Nettoutgifterna å denna anslagspost hava under budgetåret 1941/42 uppgått till 30,500 kronor. Då någon minskning i bränslekostnaderna icke torde vara att förvänta, synes denna anslagspost icke kunna upptagas lägre än med summan av de belopp, som av skolorna beräknats, eller med 31,000 kronor.

Övriga expenser äro för innevarande budgetår upptagna till 17,500 kronor. Detta belopp är oförändrat sedan år 1939. Då samtliga de förnödenheter, som skola bekostas från denna delpost, därefter stigit avsevärt i pris, synes det kollegium oundvikligt, att detta anslag förhöjes med cirka 14 procent eller med 2,500 kronor till 20,000 kronor, om skolornas undervisningsmateriel skall kunna vidmakthållas och eljest nödvändiga löpande utgifter skola bestridas.

I fråga om anslagsposten *Övriga utgifter: Kostnader för laborationer i maskinlära och elektroteknik*, som till huvudsaklig del avse bränsle och smörjmedel och vilka avsevärt fördyrats under de tre senaste åren, anser kollegium sig böra föreslå en ökning med 400 kronor. Dessa betydelsefulla undervisningsmoment skulle eljest behöva eftersättas eller avsevärt inskränkas.

Omkostnadsstaten för navigationsskolorna skulle således enligt kollegii förslag komma att sluta på ett belopp av $(800 + 1,000 + 31,000 + 20,000 + 3,600 =)$ 56,400 kronor. Mot dessa utgifter beräknas emellertid svara inflytande elevavgifter till ett belopp av 22,100 kronor. Nettoutgiften skulle alltså uppgå till 34,300 kronor.

Statskontoret har i sitt förenämnda utlåtande den 2 september 1942 i anledning av kollegii nu ifrågavarande förslag förklarat sig icke vilja motsätta sig en skälig, av den allmänna prisstegringen betingad höjning av anslagsposterna till expenser och övriga utgifter. Posten övriga expenser syntes dock kunna upptagas till ett lägre belopp än det föreslagna.

Jag anser att i nuvarande läge någon ökning av medelsanvisningen icke bör ske i vidare mån än att med hänsyn till vad som till stöd härför av kommerskollegium framhållits anslagsposten till övriga utgifter torde böra upptagas med ett till 3,600 kronor ökat belopp. Anslaget skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

*Departements-
chefen.*

Tionde huvudtiteln.**Utgifter:**

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	800
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	1,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	43,800
4. Övriga utgifter:		
Kostnader för laborationer i maskinlära och elektroteknik, <i>förslagsvis</i>	»	3,600
Summa kronor		49,200

Särskilda uppbördsmedel:

Elevavgifter m. m.	kronor	22,100
Nettoutgift kronor		27,100.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Navigationsskolorna: Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 27,100.

[23.] **20. Navigationsskolorna: Kompletteringskurs vid tekniskt läroverk.** Å riksstaten för löpande budgetår är uppfört ett anslag å 2,400 kronor för anordnande av kompletteringskurs vid tekniskt läroverk.

Med denna kurs, vartill medel första gången beviljades av 1931 års riksdag, åsyftas att bereda möjlighet för elever vid vissa tekniska läroanstalter att efter avlagd examen omedelbart fullfölja utbildningen till övermaskinist vid det eller de tekniska läroverk, som i särskild ordning bestämmas. Rörande anslagets historik torde få hänvisas till redogörelse i 1932 års statsverksproposition (X H. T. sid. 25 och 26).

I sin förenämnda skrivelse den 21 augusti 1942 har *kommerskollegium* hemställt om anvisande jämväl för budgetåret 1943/44 av ett anslag å 2,400 kronor för ifrågavarande ändamål.

*Departements-
chefen.*

Under åberopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Navigationsskolorna: Kompletteringskurs vid tekniskt läroverk* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *anslag* av kronor 2,400.

C. Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.

[24.] 1. Sveriges geologiska undersökning: *Avlöningar, förslagsanslag.* Till ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 296,200 kronor. Den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 166,700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 91,700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 37,800

Summa förslagsanslag kronor 296,200.

I skrivelse den 31 augusti 1942 har *Sveriges geologiska undersökning* beräknat medelsbehovet under nästkommande budgetår för ämbetsverkets avlöningskostnader till 294,800 kronor, därav för avlöningar till ordinarie tjänstemän 165,000 kronor, för avlöningar till icke-ordinarie personal 92,000 kronor och för rörligt tillägg oförändrat belopp 37,800 kronor.

Ämbetsverket anför, att avlöningsbeloppen till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän upptagits efter för nästa budgetår beräknade reglementsensliga löneklassplaceringar samt med pensionsavdrag enligt de från den 1 juli 1942 ikraftträdde pensionsreglementena. I övrigt föresloges icke någon annan förändring, än att det för museivakterna avsedda arvodesbeloppet, nu 1,400 kronor, måtte ökas med 350 kronor. I anslutning härtill torde anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal böra höjas till i avrundat tal 92,000 kronor.

I häröver avgivet utlåtande den 7 september 1942 har *statskontoret* anfört följande:

Enligt vad statskontoret under hand inhämtat utgår ifrågavarande vakters avlöning med 4 kronor 45 öre för tjänstgöringsdag med en daglig medeltjänstgöring av tre timmar. Ämbetsverket vill med anledning härav framhålla, att, enligt vad som under hand uppgivits, den vid naturhistoriska riksmuseet anställda vaktpersonalen erhåller ersättning enligt samma beräkningsgrund. Med hänsyn härtill anser statskontoret, som utan närmare utredning i frågan saknar möjlighet att bedöma konsekvenserna av ett bifall till framställningen i denna del, frågan om en dylik arvodesförhöjning tillsvidare böra anstå.

Den av Sveriges geologiska undersökning gjorda framställningen om ökning med 300 kronor av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal för möjliggörande av viss höjning av de hos ämbetsverket anställda museivakternas arvoden finner jag, i likhet med statskontoret, icke böra bi- *Departements-
chefen.*

fallas. Jag förordar alltså, att anslagsposten ifråga upptages med oförändrat belopp.

Enär undersökningens beräkning av övriga å dess avlöningsstat upptagna anslagsposter icke givit mig anledning till erinran, torde det sammanlagda medelsbehovet under ifrågavarande anslag bära upptagas till $(165,000 + 91,700 + 37,800 =)$ 294,500 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 165,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 91,700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 37,800
Summa förslagsanslag kronor 294,500;	

dels ock till Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 294,500.

[25.] **2. Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för löpande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 97.800 kronor. Den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för Sveriges geologiska undersökning:

Utgifter:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 1,500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 40,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 36,700
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	» 20,000
5. Övriga utgifter: Inköp och underhåll av materiel, <i>förslagsvis</i>	» 2,000
Summa kronor 100,200	

Särskilda uppbördsmedel:

Försålda publikationer	kronor 2,400
Nettoutgift kronor 97,800.	

Tillika har Kungl. Maj:t föreskrivit, dels att anslagsposterna till reseersättningar, till publikationstryck och till övriga utgifter ej må överskridas

utan Kungl. Maj:ts medgivande, dels ock att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 10,500 kronor samt för övriga expenser högst 26,200 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1942 har *Sveriges geologiska undersökning* beräknat ämbetsverkets omkostnader under nästa budgetår till 121,500 kronor, därav oförändrat belopp 1,500 kronor till sjukvård m. m., 45,000 kronor till reseersättningar, 38,000 kronor till expenser, 35,000 kronor till publikationstryck och oförändrat belopp 2,000 kronor till övriga utgifter. Efter avdrag av särskilda uppbördsmedel, av ämbetsverket uppskattade till oförändrat belopp 2,400 kronor, skulle nettoutgiften utgöra 119,100 kronor.

Rörande dessa beräkningar anför ämbetsverket, bland annat, följande:

Genom ändringar i allmänna resereglementet hava från den 1 juli innevarande år genomförts höjningar av traktamentsersättningarna, som medföra en ökning av utgifterna till *reseersättningar*, vilken ökning beräknats uppgå till: för överdirektören och 8 statsgeologer å 1 krona pr dag 600 kronor samt för 5 e. o. geologer och 11 extra geologer å 3 kronor pr dag 3,600 kronor, varjämte fördyring av järnvägsbiljetter och biltaxor medföra en kostnadsökning av cirka 800 kronor, eller tillsammans 5,000 kronor. Anslagsposten till reseersättningar föreslås sålunda ökad med 5,000 kronor till 45,000 kronor.

I fråga om *expenser* har den genom Kungl. Maj:ts cirkulär den 19 september 1941 angivna förhöjningen av ersättningarna för städning hittills kunnat utbetalas endast genom tillfälligt uppskjutande av andra, ofrånkomliga expensutgifter. Då även flertalet förbrukningsartiklar, som bekostas från denna post, visa en oavslätlig prisstegring, nödvändiggör ifrågavarande ersättningsförhöjningar en ökning av anslagsposten med motsvarande belopp d. v. s. 25 procent på de till 5,034 kronor uppgående grundersättningarna för städning eller 1,258 kronor. De utgifter, som ämbetsverket har att bestrida gemensamt med naturhistoriska riksmuseet, upptagas efter samråd med museets intendent till oförändrat belopp 11,700 kronor, varav till bränsle m. m. 10,500 kronor. Anslagsposten till expenser bör sålunda upptagas till ett med 1,258 kronor ökat belopp eller från nuvarande 36,700 kronor till i avrundat tal 38,000 kronor.

Beträffande posten till *publikationstryck* får ämbetsverket framhålla, att det anslagsbelopp, som under 1930-talet stod till förfogande för tryckning av kartor, beskrivningar och uppsatser, utgjorde i medeltal pr år 34,456 kronor. På grund av inträdda krisförhållanden skedde för budgetåret 1940/41 en nedsättning från det under föregående budgetår utgående beloppet 36,300 kronor till 30,000 kronor och för de följande budgetåren en ytterligare beskärning till 20,000 kronor. Samtidigt hava alla kostnader för tryckning, klichéframställningar och litografiering av kartor successivt stegrats, så att de medel, som för närvarande disponeras för publikationstryck, motsvara föga mera än hälften av vad tidigare prövats nödigt. Följden härav har blivit att ämbetsverket nu saknar medel till fullföljandet av publiceringen av ett flertal arbeten av aktuell betydelse. För att resultaten av ämbetsverkets verksamhet, såväl den systematiskt fortskridande geologiska kartläggningen av landet som de speciella forsknings- och utredningsarbetena, skola komma till det allmänna gagn, som med dem avses, erfordras uppenbarligen att de bliva i tryck framlagda, såsom föreskrives i verkets instruktion. Ämbetsverket finner sig därför nödsakat hemställa att denna anslagspost ökas med 15,000 kronor till 35,000 kronor.

I sitt förenämnda utlåtande den 7 september 1942 har *statskontoret* be-
träffande nu ifrågavarande förslag anfört i huvudsak följande:

Vad angår framställningen i vad den avser ökade medel till reseersätt-
ningar för budgetåret 1943/44 inskränker sig statskontoret till att erinra,
att den härför avsedda anslagsposten för löpande budgetår uppräknats från
tidigare utgående 30,000 kronor till 40,000 kronor. Beträffande undersök-
ningens anhållan om ett från 20,000 kronor till 35,000 kronor förhöjt be-
lopp för publikationstryck anser sig statskontoret i nuvarande statsfinan-
siella läge icke kunna tillstyrka bifall till samma framställning. Därest det
emellertid framdeles skulle visa sig, att för publicerande av vissa för vår
folkförsörjning nödvändiga eller eljest i nuvarande tidsläge betydelsefulla
verk det anslagna beloppet icke skulle förslå, läser Kungl. Maj:t efter särskild
framställning i varje enskilt fall kunna ställa medel till förfogande härför.

*Departements-
chefen.*

Belastningen å ifrågavarande omkostnadsanslag har under budgetåret
1941/42, sedan under samma tid influtna inkomster frändragits, uppgått till
i avrundat tal 80,000 kronor. Därav hava utgifterna å anslagsposterna till
reseersättningar och till expenser utgjort i runda tal 25,700 kronor respektive
32,400 kronor. Med hänsyn härtill kunde en minskning av medelstildel-
ningen för dessa ändamål synas vara möjlig. Den vid 1942 års riksdag sked-
da höjningen av nämnda båda poster med respektive 10,000 kronor och
7,800 kronor motiverades emellertid dels av nödvändigheten av att medel
i ökad utsträckning ställdes till förfogande för det geologiska kartläggnings-
arbetet dels ock av ofrånkomlig höjning av ämbetsverkets andel i de med
naturhistoriska riksmuseet gemensamma expensutgifterna. I avvaktan på
ytterligare erfarenhet om belastningen å nämnda poster torde desamma för
nästa budgetår böra bibehållas vid nuvarande belopp. På de av ämbets-
verket anförda skäl torde däremot en höjning av anslagsposten till publika-
tionstryck vara erforderlig. Jag förordar, att denna post upptages med ett till
27,200 kronor förhöjt belopp. Då jag icke har något att erinra mot ämbets-
verkets beräkning av övriga å omkostnadsstaten upptagna utgiftsposter samt
av statens inkomstsida, skulle denna stat alltså erhålla följande uppställning:

U t g i f t e r:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1,500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	40,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	36,700
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	27,200
5. Övriga utgifter: Inköp och underhåll av materiel, <i>förslags- vis</i>	»	2,000
Summa kronor		107,400

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l:

Försålda publikationer	kronor	2,400
Nettoutgift kronor		105,000.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Omkostnader för budgetåret 1943/44 anvisa ett förslagsanslag*
av kronor 105,000.

[26.] 3. *Sveriges geologiska undersökning: Tryckning av verket De mellansvenska järnmalmernas geologi.* I skrivelse den 11 februari 1942 har *Sveriges geologiska undersökning* hemställt, att ett belopp av 32,000 kronor måtte ställas till ämbetsverkets förfogande för utgivande av verket *De mellansvenska järnmalmernas geologi*. Till motivering härav har ämbetsverket anfört i huvudsak följande:

År 1931 påbörjade ämbetsverket arbeten för åstadkommande av en sammanfattande geologisk översikt över de mellansvenska järnmalmerna. Dessa naturtillgångar, vilka såsom bas för den svenska järn- och stålindustrin äro av utomordentligt stor betydelse för vårt land, hade visserligen redan förut varit föremål för mycket omfattande studier. Någon sammanfattande och överskådlig framställning förelåg emellertid icke. Orsaken härtill låg främst i det malmförande områdets ovanligt komplicerade geologiska byggnad samt i dess stora utsträckning. Vid anförda tidpunkt ansågs det emellertid möjligt att taga itu med denna stora uppgift med goda utsikter att uppnå ett tillfredsställande resultat. Genom ett antal, huvudsakligen under det närmast föregående årtiondet färdigställda, monografier över mellansvenska malmfält hade nämligen kunskapen rörande områdets malmgeologi högst väsentligt vidgats. För det vetenskapliga arbetet hade jernkontoret ställt vissa medel till förfogande; omkostnaderna i övrigt, inklusive alla fältarbetskostnader, hade bestritts från ämbetsverkets anslag.

Under arbetets gång visade det sig i ett flertal fall nödvändigt att till besvarande av vissa frågor av mera allmän räckvidd bedriva undersökningar mera i detalj än vad som avsågs för området i dess helhet. Över flera malmfält utfördes därför monografier, som tjäna det dubbla ändamålet att skildra ifrågasvarande fälts lokala förhållanden och belysa drag av mera allmänt intresse. Dessa monografier ha publicerats av ämbetsverket.

Arbetets syfte är främst att på vetenskaplig grund lämna en sådan framställning av de mellansvenska järnmalmernas geologi, som kan behövas till ledning för tekniska och ekonomiska avgöranden inom gruvindustrin. Särskild uppmärksamhet har också ägnats frågan om tillgången på malmer av olika kvaliteter. Enligt infordrade uppgifter från tryckeri- och reproduktionsföretag drager verket en kostnad av i avrundat tal 32,000 kronor. Det ligger i sakens natur, att ett verk av denna art svårligen kan inpassas i ämbetsverkets ordinära stat för publikationer.

Ett uppskjutande av verkets offentliggörande i förväntan på ett framtida mera gynnsamt statsfinansiellt läge skulle sannolikt innebära, att detta verk, på vilket mycket arbete och avsevärda kostnader redan nedlagts, aldrig komme att fylla sitt avsedda ändamål. Om det i en framtid skulle publiceras i oförändrad form, skulle det vara föråldrat, framför allt i vad som rör behandlingen av de skilda gruvorna, och erfarenheten lär, att det i sådant fall icke förmår väcka den uppmärksamhet och det intresse, som kräves för att det skall fylla sitt ändamål. En framtida revision och komplettering åter skulle

kräva mycken tid och betydande kostnader. Ämbetsverket önskar även betona, att förutsättningarna för att kunna vinna förståelse för de praktiska synpunkter, för vilka arbetet ifråga propagerar, just för närvarande äro särskilt gynnsamma, enligt vad ämbetsverket funnit under sin kontakt med de berörda industrierna.

Över ifrågavarande framställning hava statens industrikommission den 2 juni, kommerskollegium den 13 juli och statskontoret den 26 augusti 1942 avgivit infordrade utlåtanden.

Statens industrikommission har förklarat sig kraftigt tillstyrka, att åtgärd måtte vidtagas för beredande av möjlighet för geologiska undersökningen att med det snaraste utgiva verket ifråga. Kommissionen har till utveckling av denna sin ståndpunkt anfört i huvudsak följande:

Det har hittills saknats en mera detaljerad enhetlig geologisk översikt över mellersta Sveriges järnmalmsförekomster. Anledningen härtill torde få sökas dels i svårigheterna att ur enhetliga synpunkter sammanfatta och på erforderliga punkter komplettera det föreliggande, mycket omfattande men olikvärldiga kunskapsmaterialet, dels ock i den omständigheten att malmtillgångarna i förhållande till behoven i allmänhet torde ansetts vara av sådan storleksordning, att med hänsyn till den inhemska järnhanteringens försörjning med ifrågavarande råvaror några mera allvarliga farhågor icke behövde hysas med avseende på behovstäckningen under den framtid, varmed skäligen kan anses böra räknas.

Ur förstnämnda synpunkt måste det hälsas med tillfredsställelse att förhållandena medgivit, att de på det malmgeologiska området mest sakkunniga tjänstemännen hos geologiska undersökningen i samarbete med utomstående geologer kunnat beredas tillfälle till utarbetande av föreliggande arbete. Det synes vara av värde, att detta nu slutförda, under en period av cirka tio år utförda forsknings- och revisionsarbete publiceras innan det med hänsyn till utvecklingen inom den malmgeologiska vetenskapen måste betraktas som föråldrat och icke värt att offentliggöras utan en kostsam och tidskrävande överarbetning.

Det synes jämväl vara påkallat, att från såväl statsmakternas som de enskilda industriföretagens sida den inhemska industriens järnmalmsförsörjning ägnas en ingående uppmärksamhet, särskilt på lång sikt. Otvivelaktigt bör därvid den ifrågasatta publikationen kunna bli av synnerligt värde med hänsyn till de ingående objektiva upplysningar, som därav kunna hämtas.

Även *kommerskollegium* har, under framhållande att tillgången till ett sammanfattande verk sådant som det avsedda helt visst skulle bli av största värde för bergshantering, tillstyrkt bifall till framställningen.

Statskontoret har meddelat, att kostnaderna för verkets publicering enligt en inom ämbetsverkets tryckeriexpedition verkställd undersökning numera torde böra uppskattas till minst 35,000 kronor. I betraktande av beloppets storlek syntes det uteslutet, att den i geologiska undersökningens omkostnadsstat ingående anslagsposten till publikationstryck kunde tagas i anspråk för ändamålet. Därest framställningen ansåges böra vinna bifall, syntes därför ingen annan utväg stå öppen, än att erforderliga medel äskades av riksdagen. Enär emellertid av handlingarna i ärendet torde framgå, att publiceringen av omförmälda arbete borde kunna bli av stort värde för enskilda industri-

företag på järnhanteringens område, syntes det rimligt att bidrag till bestridande av publiceringskostnaderna i skälig utsträckning lämnades jämväl av den inhemska industrien.

I anledning av vad statskontoret sålunda uttalat har *Sveriges geologiska undersökning*, efter remiss, den 4 november 1942 anfört i huvudsak följande:

Statskontoret finner, att den av geologiska undersökningen beräknade kostnaden, 32,000 kronor, på grund av senare inträdda prisstegringar måste höjas till minst 35,000 kronor. Undersökningen delar denna statskontorets uppskattning av de hittills under ärendets behandling inträdda prisförhöjningarna.

Statskontoret anser det vidare, med hänsyn till arbetets värde för enskilda industriföretag, rimligt att bidrag till kostnaderna i skälig utsträckning lämnas av den enskilda industrien, vilken uppfattning undersökningen med hänsyn till föreliggande statsfinansiella läge kan biträda. Då det framgått, att de gruv- och järnindustriernas organisationer, som kunde komma i fråga såsom bidragsgivare, på grund av andra åtaganden för vetenskapliga ändamål icke vore i tillfälle att ingripa, har en framställning gjorts till de enskilda företag, som närmast hava intresse av att verket blir tillgängligt. Denna framställning har gjorts i den form, att varje företag tillfrågats, huruvida det vore villigt att förhandsbeställa ett visst antal exemplar av arbetet till ett pris av 200 kronor per exemplar, under förutsättning att verkets tryckning påbörjas under år 1943. Som resultat av denna hänvändelse hava till undersökningen ingått dylika beställningar om 76 exemplar till ett pris om sammanlagt 15,200 kronor. Då svar icke ingått från samtliga tillfrågade, är det möjligt, att summan kommer att stiga något, dock med högst 2,600 kronor. Med hänsyn till att statskontoret och undersökningen uppskatta tryckningskostnaderna till minst 35,000 kronor, torde det behövlige bidraget av statsmedel icke kunna beräknas till mindre än 20,000 kronor.

Ifrågavarande av Sveriges geologiska undersökning till utgivande föreslagna verk avser att lämna en geologisk översikt över de mellansvenska järnmalmerna. Verket innehåller förutom beskrivningar av de olika gruvorna även en inledande allmän del av rent vetenskaplig karaktär, vari dock särskild uppmärksamhet ägnats åt förhållanden, som kunna förväntas få en mera direkt praktisk betydelse vid ifrågavarande malmtillgångars exploatering. Frågan om tillgångarna på olika malmkvaliteter och deras rationella utnyttjande har i verket utförligt behandlats. Genom verket torde undersökningen vidare ha ådagalagt, att frågan om den mellansvenska järnindustriens framtida malmförsörjning bör från denna industris egen sida ägnas vida mera uppmärksamhet än vad hittills varit fallet.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till det värde utgivandet av ifrågavarande verk skulle äga till belysande av en icke oviktig del av den svenska järnhanteringens försörjning med järnmalm förordar jag, i likhet med de myndigheter som yttrat sig i ärendet, att bidrag lämnas av statsmedel för bestridande av de med verkets utgivande förenade kostnaderna. Dessa ha beräknats till minst 35,000 kronor. I betraktande av beloppets storlek synes, på sätt statskontoret framhållit, det vara uteslutet att undersökningens omkostnadsanslag kan tagas i anspråk för ändamålet. Då från enskilt håll bidrag i form av förhandsbeställningar å ett antal exemplar av verket kan förväntas till ett sammanlagt belopp av

högst 17,800 kronor, tillstyrker jag, att å riksstaten för ändamålet upptages ett anslag till det av undersökningen i dess senare skrivelse föreslagna beloppet eller 20,000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Tryckning av verket De mellansvenska järnmalmernas geologi* för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av kronor 20,000.

[27.] 4. **Sveriges geologiska undersökning: Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m., reservationsanslag.** För undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m. har riksdagen under en följd av år anvisat anslag. Anslaget har utgjort för vart och ett av budgetåren 1933/34—1938/39 85,000 kronor, för budgetåret 1939/40 90,000 kronor samt för vardera av budgetåren 1940/41 och 1941/42 100,000 kronor. För innevarande budgetår är anslaget uppfört med 120,000 kronor.

Utöver detta anslag har riksdagen till undersöknings- och förberedande gruvarbeten anvisat för budgetåret 1934/35 485,000 kronor, för budgetåret 1935/36 360,000 kronor, för budgetåret 1936/37 400,000 kronor, för budgetåret 1937/38 310,000 kronor, för budgetåret 1938/39 350,000 kronor, för budgetåret 1939/40 448,000 kronor, för budgetåret 1940/41 534,000 kronor, för budgetåret 1941/42 534,800 kronor och för innevarande budgetår 539,800 kronor, samtliga belopp såsom reservationsanslag.

Anslaget till undersöknings- och försvarsarbeten åsyftar att genom malmletning främja upptäckten av nya mineralfyndigheter. Anslaget till undersöknings- och förberedande gruvarbeten avser att bereda medel för möjliggörande av närmare undersökningar av malmtillgångar m. m. i redan upptäckta fyndigheter.

I skrivelse den 20 oktober 1942 har *Sveriges geologiska undersökning* hemställt, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärd för anvisande för budgetåret 1943/44 av dels ett reservationsanslag av 132,000 kronor för undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom ämbetsverkets försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m., dels ock ett dylikt anslag å 595,000 kronor för undersöknings- och förberedande gruvarbeten.

I skrivelsen, vari ämbetsverket lämnat en redogörelse för dels de med anlitande av de båda anslagen under år 1942 utförda arbetena dels ock planerna för den närmaste framtiden, har ämbetsverket inledningsvis framhållit, att planernas vidare utformning i väsentlig grad bleve beroende av vad som framkomme under arbetets fortskridande liksom även av de arbetsuppgifter, som nya industriella beredskapsproblem kunde komma att medföra, samt att ämbetsverket därför vore berett att senare inkomma med förnyad, preciserad

plan för användningen av de anslag, vilka kunde komma att ställas till förfogande för budgetåret 1943/44. Skrivelsen är av i huvudsak följande lydelse:

1. *Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna vara för kronans räkning inmutade, m. m.*

Inom Västerbottens län har genom tidigare utförda undersökningar fördelningen av malmföringen i Kuorbevarområdet blivit känd i så stor utsträckning, att arbetena därstädes numera helt äro att hänföra till sådana, som böra bestridas från anslaget till undersöknings- och förberedande gruvarbeten. Inom länet ha därför från nu ifrågavarande anslag bestritts endast kostnader för geologiska fältarbeten, avseende dels ernåendet av vidgad kännedom om berggrundens byggnad, dels uppsökandet av malmblock och spårandet av deras klyftort. Några påträffade blockförekomster, framförallt en sådan av kopparhaltiga bergarter i Sorsele socken, motivera närmare undersökningar.

Inom Norrbottens län hava arbetena huvudsakligen varit koncentrerade till området norr och nordväst om Murjek i Jokkmokks socken på grund av tidigare fynd av block av manganmalm därstädes. Under vintern hava där utförts magnetiska mätningar och under sommaren även geologiska undersökningar, inklusive en omfattande blockletning. Härvid har framgått, att block med en relativt svag impregnation av manganmalm hava en överraskande stor utbredning i trakten. Då blottade hållar äro mycket sällsynta och jorddjupet i allmänhet stort, är man hänvisad uteslutande till geofysiska undersökningar och borrhningar, då det gäller att precisera läget av de malmförande stråken, inom vilka man sedan har att på samma sätt uppsöka de rikmalmspartier, som man på grund av tidigare blockfynd har anledning förvänta föreligga. Arbetet har hittills fortskridit så långt, att orienterande borrhningar påbörjats.

En preliminär geologisk rekognoscering har utförts längs sjön Karatj inom Jokkmokks socken samt i dess omgivningar, varvid bland annat lokaliserats en tidigare uppgiven men förut ej till sitt läge närmare känd förekomst av flusspat. Ehuru icke i sig själv brytvärd, synes denna förekomst motivera vidare efterforskningar i samma trakt.

Inom de östra delarna av Jokkmokks socken har en rekognoscering påbörjats med syfte bland annat att efterspana molybdenfyndigheter, varav några smärre redan förut äro kända i dessa trakter.

De nu anförda arbetena inom Jokkmokks socken äro till större delen sådana, som åsyfta att bereda en relativt snar lättnad i rådande svårigheter för landets försörjning med vissa metaller. De hava därför fått upptaga undersökningens tillgängliga arbetskrafter i sådan utsträckning, att i övrigt inom Norrbottens län endast mera begränsade uppgifter hunnit genomföras, nämligen dels inom Liikavaara statsgruvefält, dels inom Svappavaara statsgruvefält och dess omgivningar. Inom båda dessa områden kvarstå sålunda arbetsuppgifter, delvis av sådan art att de endast kunna utföras sommartid.

Bearbetning av det insamlade materialet, i form av sammanställandet av geologiska och geofysiska kartor, mikroskopiska och kemiska undersökningar å malmer och bergarter o. s. v., har fortgått i sedvanlig omfattning.

För nästkommande budgetår synes, vad beträffar Västerbottens län, först och främst böra upptagas till fullföljande efterspanandet av klyftorten för vissa malmförande block, såsom de redan anförda i Sorsele socken. Dessa arbeten beräknas omfatta både geologiska och geofysiska undersökningar, sannolikt även borrhningar. Arbeten av samma karaktär synas också böra utsträckas till en del områden i södra delen av Norrbottens län, vilka ej ännu blivit undersökta i tillfredsställande omfattning.

Inom *Norrbottnens län*s nordligare delar föreslås fortsättande av eftersökandet av manganmalm i Jokkmokks socken. Med hänsyn till rådande brist på ifrågavarande metall synas nämligen de uppslag, som blockfynden innebära, böra fullföljas i möjlig utsträckning. Det närmare förloppet av de arbeten, som här kunna komma i fråga, och därmed också avvägandet emellan geologiskt och geofysiskt fältarbete, diamantborrningar m. m., bliva väsentligen beroende av resultaten av de nu påbörjade orienterande diamantborrningarna.

I övrigt får undersökningen, med hänvisning till vad som här förut anförts, föreslå följande program för arbeten under denna anslagsrubrik i Norrbottens län under budgetåret 1943/44:

Det redan påbörjade eftersökandet efter molybdenmalm i Jokkmokks socken fortsättes. Kompletterande undersökningar efter flusspat bedrivs i Karatjområdet i samma socken. En geologisk rekognoscering av vissa delar av Pajala socken påbörjas. Samtliga dessa arbeten avses att stå under gemensam ledning (en statsgeolog, som även leder övriga arbeten i norra delen av Norrbottens län) och draga i första hand därutöver inga andra kostnader än avlöning åt kvalificerade hantlangare. Först i händelse av fynd av malmblock eller jämförlig anvisning uppkommer frågan om geofysiska mätningar samt grävningar eller borrningar. Vidare föreslås geofysiska mätningar samt blottningsarbeten (grävningar eller borrningar) å kopparmalmsanledningar inom Liikavaara och Svappavaara statsgruvefält.

Inom personalstaten föreslås, oavsett reglementsenliga löneklassuppflyttningar, ingen annan förändring än att den extra assistenten för geofysiska arbeten, fil. kand. Sture Werner, beredes samma löneställning som undersökningens e. o. geologer, d. v. s. placering i Eo 21. Ifrågavarande tjänsteman erhöi, efter att under somrarna 1929—34 hava deltagit i undersökningens jordmagnetiska uppmätning av Sveriges fastland och under sommaren 1935 tjänstgjort vid malmletningsarbeten inom Västerbottens län, från den 1 juli 1936 stadigvarande anställning såsom undersökningens geofysiker. I denna egenskap har han haft att utföra och leda jordmagnetiska, geoelektriska och gravimetriska arbeten för undersökningens malmutredningar i norra Sverige samt även tidvis deltagit i dess geofysiska undersökningar i Skåne. Sedan den 1 januari 1940 har han varit placerad i Ex 20, men då han är undersökningens ende tjänsteman med grundlig geofysisk utbildning och sålunda har att inom verket ensam representera detta synnerligen viktiga område, och då vidare hans arbetsuppgifter äro fullt likvärdiga med dem, som åligga undersökningens e. o. geologer, kan det icke gärna ifrågasättas, att han längre bibehålles vid ofördelaktigare anställningsform och löneförmåner än dessa. Undersökningen önskar även betona, att geofysiken numera uppnått en sådan betydelse för geologien och framförallt för dess praktiskt-ekonomiska tillämpningar, att ständig tillgång till en tjänsteman med geofysisk utbildning och med en praktisk rutin i facket, sådan kand. Werner besitter, är för undersökningen nödvändig.

Anslagsbehovet beräknas därför av undersökningen på följande sätt:

Personalstat:

Extra ordinarie tjänstemän:

1 assistent för geofysiska arbeten, Eo	
21: 20	kronor 6,801
1 assistent (vid bearbetningen), Eo 19: 19	» 6,438
1 expeditionsvakt, Eo 5: 5	» 3,135

Extra tjänsteman:

1 assistent, Ex 15: 13	» 4,830 kronor	21,204.
------------------------------	----------------	---------

Allmänna omkostnader:

Arvoden till tillfälliga medarbetare och biträden, rese- och traktementsersättningar, materialinköp, kemiska analyser m. fl. expenser, förslagsvis	kronor	20,796
Geofysiska fältarbeten, förslagsvis	»	40,000
Grävningar, sprängningar och borrhningar, förslagsvis	»	43,000
Markförvärv, förslagsvis	»	7,000

Summa kronor 132,000.

Med hänsyn till vad här anförts rörande svårigheten att i förväg avväga behovet av arbeten av olika art, får undersökningen hemställa om tillstånd att, i den mån så kan finnas nödigt, företaga jämkningar emellan olika anslagsposter.

2. Undersöknings- och förberedande gruvarbeten.

Inom *Kuorbevaréfältet* i Malå socken har i Adakgruvan, som numera för kronans räkning drives av Bolidens gruvaktiebolag, intet annat arbete förekommit från undersökningens sida, än att driftsledningen meddelats informationer rörande fyndighetens geologi. På den knappt en halv kilometer norr om Adakgruvan belägna s. k. Lindsköldsmalmen ha de redan tidigare anmälda borrhningarna från dagen fortsatt, varigenom malmkroppen konstaterats ha avsevärt större utsträckning och delvis även bättre metallhalt än vad som tidigare framgått. Ehuru närmare siffror ej ännu kunna anföras, har man anledning förmoda, att Lindsköldsmalmens kopparfyndighet snarast i värde något överstiger de hittills påvisade tillgångarna i Adakgruvan. För den behövliga närmare undersökningen har schaktsänkning pågått under innevarande kalenderår och för kort tid sedan nått 105 meters djup, varefter den avbrutits. Avsikten är nu att å cirka 100 meters djup driva ett ortssystem för malmens blottande dels direkt genom orterna, dels genom kortare diamantborrhåll från desamma.

Genom borrhningar från dagen ha de s. k. Karlssonsmalmernas utsträckning preciserats. Detaljerade geofysiska mätningar ha utförts å vissa indikationer (Brännmyran m. fl.) till ledning för planerad borrhning från dagen.

Vid Rudtjebäcken, cirka 3 kilometer öster om Adakgruvan, hava under året nya borrhål utförts på den därstädes tidigare påvisade indikationen. Det har därvid framgått, att malmen, som inom fyndighetens övre delar visat sig spridd och fattig, mot djupet samlar sig till en kompakt svavelkiskropp med ej oväsentliga halter av zink och koppar. Hittills har denna malm påvisats på en längd av cirka 500 meter och med i genomsnitt över 4 meters tjocklek. Borrhning pågår för dess vidare undersökning.

Inom *Rävlidenområdet* i Lycksele socken har undersökningen följt den för kronans räkning pågående legobrytningen i Rävlidengruvan. Ut i Rävlidmyrgruvan har ortdrivning på 60 meters djup bedrivits både mot öster och väster från schaktet, och diamantborrhål borrats från dessa orter. Undersökningarna ha bekräftat huvuddragen i den bild av fyndigheten, som man tidigare gjort sig med ledning av de från dagen utförda borrhålen, samt hava medfört viktiga nya upplysningar om malmkropparnas utsträckning och metallhalt. Någon tonnageuppskattning är dock ännu ej möjlig. De undersökta malmkropparna visa god zinkhalt och avsevärd, delvis t. o. m. mycket hög silverhalt; ställvis uppträder en väsentlig halt av koppar.

Provbrytning inom *Granlundafältet* i Lycksele socken, som ingår i fastställd plan för innevarande budgetår, pågår planenligt och har hittills givit resultat motsvarande undersökningens förväntningar. Den erhållna malmen

lagras i avvaktan på borttransport på vinterföret. Arbetena inom Granlundafältet beräknas i huvudsak blii avslutade under innevarande budgetår.

Vid beräkningen av anslagsbehovet för nästkommande budgetår har undersökningen utgått därifrån, att arbete i Lindsköldsgruvan i form av ortdrivning samt diamantborrning under jord skall fortgå i ungefärligen samma omfattning som avses för innevarande budgetår. Vidare föreslås borrningar från dagen dels inom Kuorbevarområdet, där framförallt indikationen Brännmyran synes förtjänt av dylik närmare undersökning, dels också, i den mån medel blivit tillgängliga, inom en grupp av indikationer i trakten vid och nordost om Hornträsket (Lycksele och Malå socknar). Beträffande Rävlidmyrgruvan ha arbetena ännu icke fortskridit så långt, att man kan avgöra, huruvida de lämpligen kunna avslutas under innevarande budgetår eller kräva längre tid. Undersökningen finner sig emellertid böra räkna med, att arbetet därstädes behöver fortgå i nuvarande omfattning också under den första hälften av budgetåret 1943/44. Vidare anser undersökningen, att frågan om undersöknings- och förberedande arbeten under jord på Rudtjebäcksfyndigheten är aktuell, och att sådana arbeten böra upptagas när de pågående undersökningarna i Rävlidmyrgruvan blivit avslutade. Hittills föreliggande borrhningsresultat göra sannolikt, att Rudtjebäcken är en fyndighet, som är brytvärd under nuvarande förhållanden. Av särskilt intresse är, att den är den enda kronan tillhöriga fyndighet, som kan förväntas producera svavelkis till rimlig kostnad och samtidigt i större kvantiteter. Innan frågan om denna fyndighets eventuella exploaterande kan upplagas, krävas emellertid fortsatta undersökningar över fyndighetens utsträckning och sammansättning. Med användande av för innevarande budgetår anvisade medel avses att dels fullfölja den påbörjade serien av borrhål från dagen, genom vilken malmkroppens längdutsträckning i ett visst djupsnitt fastställles, dels också utföra några borrhål för undersökande av fyndigheten på större djup. Dessa djupare borrhål komma emellertid att draga avsevärda kostnader, och det synes ej lämpligt att inrikta hela djupundersökningen på borrhål från dagen. De borrhål, som nu planeras, avse endast sådan orientering beträffande fyndighetens storlek och sammansättning, som kräves för ett avgörande, huruvida en vidare undersökning, genom arbeten under jord, är motiverad eller icke. Därest resultatet skulle bliva positivt, bör enligt undersökningens mening ett schakt avsänkas till cirka 200 meters djup och fyndigheten undersökas dels genom ortdrivning, dels genom diamantborrning från orterna, vilka borrhål komma att ställa sig ojämförligt mycket billigare än borrhål från dagen. Detta undersökningsprogram kommer att kräva en tid av flera år, då framförallt schaktsänkningen icke kan forceras. Förberedande kostnader beräknas som följer:

Väg från Lindsköldsgruvan, 3.5 kilometer à 7 kronor per sträckmeter	kronor	24,500
Kraftledning, 3.5 kilometer	»	17,500
Transformator à 200 kW	»	5,000

Summa kronor 47,000.

Med material och arbetslöner beräknas vidare den årliga kostnaden till cirka 240,000 kronor, varför den sammanlagda kostnaden för det första arbetsåret skulle uppgå till omkring 290,000 kronor. Då undersöknings- och förberedande arbeten beräknas taga en tid av omkring 3 år i anspråk, och frågan om byggandet av ett anrikningsverk — eller eventuell utvidgning av det beslutade verket vid Adakgruvan i och för behandling även av produktionen från Rudtjebäcken — icke kan upptagas förrän undersökningsprogrammet blivit till väsentlig del genomfört, synes Rudtjebäcksfyndigheten icke ha utsikter att komma till användning under nuvarande krissituation.

Undersökningen vill därför icke förorda något påskyndande, som skulle kräva en utvidgning av dess organisation för arbeten av denna art, utan anser det lämpligt att endast de förenämnda förberedande arbetena upptagas innan avslutandet av undersökningsprogrammet i Rävlidmyrgruvan frigör arbetskraft och material. Å andra sidan håller undersökningen bestämt före, att ett arbetsprogram, som beräknas taga så lång tid som det för Rudtjebäcken avsedda, icke bör uppskjutas längre än av anförda skäl är nödigt. Då undersökningen, såsom redan anförts, anser sig böra utgå från att arbetet i Rävlidmyrgruvan behöver fortgå under första hälften av budgetåret 1943/44, synes för arbeten rörande fyndigheten Rudtjebäcken böra för nämnda budgetår upptagas hälften av den för första arbetsåret beräknade kostnaden, sålunda 145,000 kronor. Undersökningen hemställer att få före nästkommande budgetårsskifte till Kungl. Maj:ts prövning framlägga definitivt förslag i denna punkt, med hänsyn tagen till vad som kan ha framkommit genom de fortsatta borrhningarna från dagen.

Geologiska undersökningen har i stigande grad att brottas med utrymmessvårigheter, i det att dess lokaler i riksmuseibyggnaden vid Frescati visat sig alldeles otillräckliga vad beträffar såväl arbetslokaler som förvaringsutrymme för de växande samlingarna. Ej minst har behovet att på ett betryggande och samtidigt lättillgängligt sätt förvara de från undersökningens arbeten på malm- och alunskifferfyndigheter och dylikt härrörande borrhkärnorna berett stora svårigheter. För att åstadkomma en åtminstone temporär lättnad i detta avseende vill undersökningen ifrågasätta, att kärnorna från borrhningarna inom Kuorbevaréfältet tillsvidare förvaras på platsen och att för deras magasinering uppföres ett borrhkärnsmagasin på kronan tillhörig mark vid Adak- eller Lindsköldsgruvan. Preliminärt beräknar undersökningen kostnaden för ett dylikt magasin inklusive inredning till 15,000 kronor.

I fråga om avlöningsstaten föreslås, att nu utgående arvode av 100 kronor per månad (utan tillägg) till den e. o. geolog, som omhänderhar de till gruvarbetena hörande geologiska undersökningarna, bibehålles. Kristillägg å arvoden till kassören och gruvfogden hava beräknats enligt 1942 års indexavtal, f. n. 14.4 procent.

Anslagsbehovet beräknas på följande sätt:

Underjordsarbeten å Lindsköldsmalmen samt borrhningar från gruvrummen, förslagsvis	kronor 170,000
Arbetena beräknas kräva 18 yrkeskunniga gruvarbetare under hela budgetåret.	
Underjordsarbeten å Rävlidmyrgruvan samt borrhningar från gruvrummen, förslagsvis	» 85,000
Arbetena beräknas kräva 17 yrkeskunniga gruvarbetare under första halvåret.	
Arbeten å fyndigheten Rudtjebäcken, väg- och kraftledningsbygge, underjordsarbeten, förslagsvis	» 145,000
Arbetena beräknas sysselsätta cirka 28 man under andra halvåret.	
Diamantborrningar från dagen på kända fyndigheter, förslagsvis	» 152,098
Borrhkärnsmagasin vid Kuorbevaréfältet, förslagsvis	» 15,000
Avlöningar till icke-ordinarie tjänstemän (1 avdelningschef för gruvarbetena Eo 28 kronor 11,259, 1 kassör och rä-kenskapsförare arvode kronor 6,900 + kristillägg 993 == kronor 7,893, 1 gruvfogde arvode 6,600 + kristillägg 950 == kronor 7,550, 1 e. o. geolog arvode kronor 1,200)	» 27,902
Summa kronor	595,000.

Jämväl beträffande detta anslag får undersökningen hemställa om bemyndigande att företaga jämkningar emellan delposterna.

Över Sveriges geologiska undersöknings framställning har *kommerskollegium* den 9 november 1942 avgivit infordrat utlåtande. Kollegium har därvid anfört följande:

De båda av geologiska undersökningen för nästa budgetår begärda anslagen hava höjts med omkring 10 procent utöver de för innevarande budgetår beviljade anslagen för samma ändamål, vilken höjning anses motiverad av beräknad fortgående prisstegring.

Det ena anslaget avser kostnader för undersökningar beträffande dels fyndigheter av huvudsakligen kopparmalm i norra delen av Västerbottens län och angränsande del av Norrbottens län och dels fyndigheter av mangankopparmalm, molybdenmalm och kopparmalm samt flusspat inom de nordligare delarna av Norrbottens län. Även om förekomst av flusspat icke tillhör de inmutningsbara fyndigheterna och alltså anslaget enligt dess benämning icke utan vidare lär kunna användas för undersökning av sådan fyndighet, anser sig kollegium likväl, med hänsyn till mineralets nuvarande betydelse för folkförsörjningen, böra tillstyrka, att anslaget får användas jämväl för sådant ändamål. Även programmet i övrigt får kollegium förordna till utförande.

Det andra anslaget avser övervägande kostnader för undersöknings- och förberedande gruvarbeten på fyndigheter inom Västerbottens län, vilka förväntas kunna komma att under närmaste tiden bliva föremål för gruvdrift. Mot de i detta avseende framlagda planerna och kostnadsberäkningarna har kollegium icke annat att erinra än att kostnaden för kraftledningen till Rudtjebäcksfyndigheten synes hava beräknats för lågt. Den motsvarar nämligen endast kostnaden för en ledning från Adak till Rudtjebäcken och förutsätter, att ledningen till Adak utan förstärkning kan överföra även den för Rudtjebäcken erforderliga kraften. Detta är visserligen fallet för närvarande, men då de nu beslutade nyanläggningarna vid Adak — nytt uppfodrings- och anrikningsverk — tagas i bruk, torde i det närmaste hela det kraftbelopp, 800 kW, för vilket kraftledningen normalt är beräknad, komma att behövas därstädes. Observeras bör även, att anläggningen för Lindsköldsmalmens undersökning erhåller sin kraft från samma kraftledning. En utbyggnad vid Rudtjebäcken synes därför medföra behov av en förstärkning av kraftledningen mellan Rackejaur och Adak, varjämte torde böra antecknas att även kraftledningen mellan Skellefte stads kraftstationer och Rackejaur uppgivits knappast hava tillräcklig kapacitet för att kunna överföra all den kraft, som beräknas bliva erforderlig för gruvdriften i Norsjö, Malå och Lycksele socknar. Denna omständighet bör beaktas vid utarbetande av det definitiva förslag till arbeten, som undersökningen avser att före nästkommande budgetårsskifte underställa Kungl. Maj:ts prövning.

Kommerskollegium tillstyrker bifall till Sveriges geologiska undersöknings förevarande framställning om anslag.

Departements-
chefen.

De med anlitande av förevarande båda anslag bedrivna arbetena lära under nuvarande förhållanden få anses vara särskilt betydelsefulla. Då Sveriges geologiska undersökning vid arbetenas planering också synes hava beaktat önskvärdheten av att de aktuella behoven på området ifråga främst bliva tillgodosedda, biträder jag undersökningens förslag angående arbetenas fortsätta bedrivande under nästkommande budgetår samt förordar, att medel

ställas till förfogande för möjliggörande av arbetenas utförande i denna omfattning. Med anledning av vad kommerskollegium anfört rörande användbarheten av anslaget till undersöknings- och försvarsarbeten må framhållas, att även om anslaget får anses i första hand vara avsett för dylika arbeten å inmutningsbara områden, så torde dock hinder icke förefinnas mot att anlita det jämväl för undersökningar av icke inmutningsbara fyndigheter, vilka äro av betydelse för folkförsörjningen.

Mot de framlagda kostnadsberäkningarna har jag ej funnit anledning till erinran.

I fråga om båda anslagen torde efter beslut av Kungl. Maj:t — i den mån så kan finnas påkallat under arbetenas gång — förskjutningar i arbetsprogrammen få ske och i samband härmed jämkningar få vidtagas i kostnadsfördelningen mellan de olika anslagsposterna.

Under nästföljande punkt ämnar jag göra hemställan om medelsanvisning till bestridande av kostnaderna för undersöknings- och förberedande gruvarbeten. Vad nu beträffar undersöknings- och försvarsarbetena m. m. hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som äro eller kunna vara för kronans räkning inmutade, m. m.* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 132,000.

[28.] **5. Sveriges geologiska undersökning: Undersöknings- och förberedande gruvarbeten, reservationsanslag.** Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Undersöknings- och förberedande gruvarbeten* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 595,000.

[29.] **6. Statens provningsanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** Till ifrågasvarande ändamål är för budgetåret 1942/43 anvisat ett förslagsanslag av 442,600 kronor. Den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för statens provningsanstalt:

Personalförteckning.

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 överdirektör	B 2
5 avdelningschefer	A 29
4 förste avdelningsingenjörer	A 24
1 kassör och räkenskapsförare	A 20

Befattning	Lönegrad
1 assistent	A 15
1 förste verkmästare	A 15
1 instrumentmakare	A 14
1 verkmästare	A 12
2 förste laboratoriebiträden	A 11
1 kansliskrivare	A 11
1 kontorist	A 9
1 värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass	A 8
4 laboratoriebiträden	A 7
1 expeditivsvakt	A 6
1 kontorsbiträde	A 4

Tjänstemän å övergångsstat.

2 avdelningsingenjörer	A 21
------------------------------	------

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

1 förste avdelningsingenjör	Eo 24.
-----------------------------------	--------

Den av Kungl. Maj:t sagda dag fastställda avlöningsstaten för anstalten har följande utseende:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 202,100
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	» 1,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 84,300
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	» 112,000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 43,000

Summa förslagsanslag kronor 442,600.

I skrivelse den 28 augusti 1942 har *styrelsen för statens provningsanstalt* beräknat medelsbehovet för anstaltens avlöningskostnader under nästkommande budgetår till 508,600 kronor, därav anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän till 214,500 kronor, anslagsposten till arvode — avsett åt inspektören — till oförändrat belopp 1,200 kronor, anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal till 132,500 kronor, anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden till 110,000 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg till 50,400 kronor.

Styrelsens uppräknings med 12,400 kronor av anslagsposten till *avlöningar till ordinarie tjänstemän* beror på dels normala uppflyttningar i löneklass, vilken kostnadsökning uppskattats till i runt tal 3,600 kronor, dels ock att styrelsen föreslagit överförande å ordinarie stat i lönegraden A 8 av två provberedare i Eo 8, vilket skulle medföra en ytterligare höjning av anslagsposten med i avrundat tal 8,800 kronor. Såsom motivering för sistnämnda förslag har styrelsen framhållit ifrågavarande båda provberedares långa anställningstid hos anstalten, respektive sedan år 1920 och år 1930.

Med avseende å beräkningen av anslagsposten till *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* har styrelsen föreslagit dels inrättande av en extra ordinarie förste avdelningsingenjörsbefattning i lönegraden Eo 24, dels uppflyttning av fyra befattningar i lönegraden Eo 12 till assistentbefattningar i lönegraden Eo 15, dels ock överförande av ett antal tillfälliga befattningshavare till extra ordinarie befattningshavare i följande lönegrader, nämligen en assistent i Eo 18, tre assistenter i högst Eo 15, en mekaniker i Eo 7, fyra provberedare i Eo 7, ett laboratoriebiträde i Eo 7 och två diskerskor i Eo 1.

Till motivering av sitt förslag om inrättande av en extra ordinarie förste avdelningsingenjörsbefattning har styrelsen anført:

I enlighet med proposition av Kungl. Maj:t beviljade 1939 års riksdag 70,000 kronor till inredning och utrustning av ett trätekniskt laboratorium vid anstalten. Arbetsmängden på detta laboratorium har snabbt stegrats såväl i fråga om viktiga provningsuppdrag för industrien som i fråga om forskningsarbeten, för vilka penningmedel anslagits av intresserade kretsar.

I sitt yttrande den 13 april 1942 över forskningsutredningens betänkande med förslag till åtgärder för skogsproduktsforskningens ordnande har anstaltens styrelse givit en översikt över de vid anstalten utförda forskningsarbetena på träområdet. Styrelsen har därvid framhållit nödvändigheten av att samarbetet mellan det nya träforskningsinstitutet och statens provningsanstalt ordnas så, att den hållfasthetstekniska delen av den träfysikaliska forskningen förlägges till anstalten under dess ledning och att behövliga medel härför till avlöning av specialister m. m. ställas till anstaltens förfogande. I samband med Kungl. Maj:ts proposition nr 284/1942 angående detta ärende har såväl departementschefen som statsutskottet i sina yttranden betonat önskvärdheten av att en rationell avgränsning måtte ske mellan institutets och anstaltens arbetsuppgifter på det träfysiska området i syfte att undvika dubbelarbete.

Enär sålunda de hållfasthetstekniska provningarna av trä och trävirke även i fortsättningen komma att vara förlagda till provningsanstaltens trätekniska laboratorium och behovet av sådana undersökningar även under normala tider kan väntas undergå betydlig stegring, måste anstalten sörja för att dessa arbeten utföras med nödvändig sakkunskap. Härvid är att märka, att en viktig del av dessa arbeten kräva såväl ingenjörsteknisk som skogsteknisk utbildning ävensom nära kontakt med utlandets arbeten på detta område, och att endast ett mycket ringa fåtal teknici eller vetenskapsmän förvärvat sådan dubbel utbildning.

Vid provningsanstalten har sedan år 1938 för den närmaste ledningen och utförandet av de trätekniska undersökningarna varit som tillfälligt biträde anställd en civilingenjör, som därjämte studerat vid skogshögskolan och bland annat specialiserat sig på dessa trätekniska undersökningar. Han har dokumenterat sin kompetens genom ett antal värdefulla forskningsarbeten, publicerade i provningsanstaltens serie Meddelanden. Att anstalten så länge kunnat behålla denne specialist utan fastare anställning beror på att han vid sidan därav sedan tre år även varit förordnad att uppehålla en del av en professur vid Tekniska högskolan. Detta förordnande kommer emellertid att efter juni 1943 upphöra på grund av undervisningens omläggning.

På grund av de trätekniska undersökningarnas stora praktiska betydelse, som även framhållits av forskningsutredningen, och de skicklighetskrav, som enligt vad ovan anförts måste ställas på deras utförande, behöver anstalten en härför utbildad specialist, vilkens avlöning icke kan ligga under Eo 24.

Styrelsen får därför hemställa, att för provningarna och undersökningarna på anstaltens trätekniska laboratorium måtte få anställas en extra ordinarie förste avdelningsingenjör i lönegrad Eo 24, vilket skulle orsaka en ökning av anslaget med 7,992 kronor.

Såsom allmän motivering till sitt i övrigt framförda förslag rörande avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har styrelsen anfört i huvudsak följande:

Provningsanstaltens verksamhet är till större delen affärsdrivande, och anstaltens inkomster av utförda provningar m. m. för betalade uppdrag hava under senaste 10-årsperiod uppgått till i medeltal cirka 80 % av anstaltens totala utgifter; skillnaden utgör statens bidrag till verksamheten. Mängden av de utifrån inkommande provningsuppdragen till anstaltens fem olika avdelningar är emellertid beroende av rådande konjunkturer och av myndigheters, industriens och handelns växlande behov av sådana provningar m. m. och kan sålunda icke godtyckligt regleras eller av anstaltens ledning i förväg bestämmas eller med säkerhet beräknas.

För utförande av sina arbetsuppgifter har anstalten ordinarie personal, icke-ordinarie personal och tillfälliga biträden.

I nedanstående tabell är för de 10 sista åren angivet det antal ordinarie, icke-ordinarie och tillfällig personal, som genomsnittligt varit anställt under respektive år:

Budgetår	Ordinarie inkl. över- gångsstat	Icke- ordinarie	Tillfälliga	Totala antalet
1932—33.....	28	14	19	61
1933—34.....	28	14	18	60
1934—35.....	27	14	19	60
1935—36.....	27	20	13	60
1936—37.....	27	20	16	63
1937—38.....	27	20	21	68
1938—39.....	27	20	31	78
1939—40.....	29	20	33	82
1940—41.....	28	21	35	84
1941—42.....	28	21	47	96

Beträffande den icke-ordinarie personalen må följande nämnas.

Efter av Centralförvaltningens personalförening gjord framställning hemställde styrelsen i skrivelse den 2 april 1935 om överförande av ett antal tillfällig personal till extra ordinarie; i enlighet med statsverkspropositionen beslöt 1936 års riksdag i sådant syfte höjning av anslaget för avlöning till övrig icke-ordinarie personal till 58,800 kronor.

Till följd av arbetsmängdens fortgående ökning upptogs för år 1937/38 på extra stat en förste avdelningsingenjör, vilken från och med år 1939/40 överfördes till extra ordinarie i Eo 24. Anslaget för icke-ordinarie personal omräknades samma år enligt den nya löneplanen till 84,200 kronor, men bibehölls i övrigt i huvudsak oförändrat. Antalet icke-ordinarie personal är för närvarande 19 extra ordinarie och 2 extra, summa 21 personer.

Beträffande den tillfälliga personalen får styrelsen framhålla följande. Alltsedan provningsanstalten inrättades har anstalten erhållit ett till sin storlek varierande förslagsanslag till avlöning av tillfälliga biträden. Detta elastiska anslag betingas av att den utifrån kommande uppdragsmängden, som skyndsamt måste fullgöras, icke kan i förväg bestämmas eller med säker-

het beräknas. Dels är det i åtskilliga fall nödvändigt att för speciella uppdrag tillfälligt anlita sakkunskap eller yrkesskicklighet, som ej är representerad av anstaltens egen personal, dels måste tidvis vid anhopning av arbete, som ej kan avverkas genom övertidsarbete, tillfällig arbetskraft anlitas, dels kräver en fortgående ökning av uppdragsmängden en motsvarande ökning av ingenjörsträden och arbetare. När arbetsvolymen visar tillbakagång, vidtages motsvarande minskning av tillfällig personal; på detta sätt har anstalten möjlighet att anpassa arbetskrafterna efter den varierande uppdragsmängden. De sakkunniga och biträden, som sålunda erhålla arvode eller avlöning ur ifrågavarande anslag, kunna vara av mycket olika kompetens, och deras anlitage eller anställning kan hava olika grad av varaktighet alltifrån ett tillfälligt uppdrag till en anställning över flera år. Den tillfälliga personalen har varit anställd tillsvidare eller för viss period med en ömsesidig uppsägningstid av vanligtvis en månad och mot viss överenskommen avlöning för arbetsdag eller för månad. Efter tre månaders tjänstgöring har sådan personal rätt till sjukersättning och semester enligt Kungl. Maj:t skrivelse den 4 december 1931.

Efter framställningar från de båda personalföreningar inom anstalten, som tillerkänts förhandlingsrätt, nämligen Civilförvaltningens personalförbund, sektion 3, och Statens provningsanstalts tjänstemannaförening, hemställde styrelsen i skrivelse den 28 maj 1941 om Kungl. Maj:ts medgivande att bevilja tillfälligt biträde, som nått en levnadsålder av 21 år och som minst 21 månader i följd haft anställning vid anstalten, de förmåner beträffande sjukvård och begravningshjälp, som omnämnas i 23 § i civila icke-ordinarie reglementet. Efter infordrade utlåtanden av allmänna lönenämnden och statskontoret fann Kungl. Maj:t framställningen ej föranleda någon åtgärd. I sitt utlåtande hade statskontoret anfört bland annat, att för dylika befattningshavare med längre anställningstid de olägenheter, som visat sig förknippade med deras inordnande under kategorien tillfälligt anställd personal, torde kunna undanröjas genom att sagda personal, i den mån här för avsedd medelstitel därtill lämnade tillgång, erhöles extra ordinarie anställning.

De båda personalföreningarna hava i nu hos styrelsen gjorda framställningar beaktat denna statskontorets anvisning, och Civilförvaltningens personalförbund, sektion 3, anholder bland annat, dels att även arbetarpersonal måtte tillsättas som ordinarie tjänstemän, dels att den tillfälliga personal vid anstalten, som är tagen i anspråk för mera stadigvarande arbetsuppgifter, förslagsvis efter en tjänstetid över tre år, måtte vinna extra ordinarie anställning. Provningsanstaltens tjänstemannaförening hemställer, dels att de tillfälliga tjänstemän, som mer än tre år innehaft sin befattning, göras till extra ordinarie tjänstemän, dels att fasta extraordinarie befattningar inrättas på respektive avdelningar, dels att mellangradstjänster mellan A 11 och A 24 inrättas.

Vid bedömande av föreliggande frågor torde böra beaktas den allmänna utvecklingen av provningsanstaltens verksamhet och ekonomi under senare år. Såsom ungefärligt mått på arbetsvolymen kan vid oförändrad taxenivå utgöra anstaltens inkomst av betalade uppdrag m. m.

I efterföljande tabell är angivet dels i avrundade summor anstaltens inkomst av uppdrag m. m., reducerad till 1933 års taxenivå, dels totala personantalet.

År	Inkomst av uppdrag m. m. (reducerade värden) kronor	Totalt personantal
1933—34.....	291,000	60
1934—35.....	302,000	60
1935—36.....	294,000	60
1936—37.....	291,000	63
1937—38.....	349,000	68
1938—39.....	415,000	78
1939—40.....	438,000	82
1940—41.....	419,000	84
1941—42.....	480,000	96

Alltsedan år 1936 har det behövlige statsbidraget för driftskostnaderna, trots fortgående inflation och inkallelser, kunnat hållas tämligen konstant vid 90,000 à 100,000 kronor.

Såsom av det sagda framgår, har vid den fortgående stegringen av anstaltens arbetsvolym sedan år 1935 den samhöriga behövlige ökningen av arbetskraft i huvudsak fått tillgodoses med tillfälliga biträden.

Även om, såsom redan framhållits, det är nödvändigt för anstalten att elastiskt kunna bemästra växlande uppdragsmängd genom anställande eller avskedande av tillfälliga biträden, är det dock med hänsyn till arbetets nödvändiga tillförlitlighet och effektivitet för anstalten önskvärt, att arbetet icke i alltför stor omfattning utföres av personal, som är tillfällig eller som ofta växlar. En person, som befunnits lämplig och blivit upplärd och inövad för visst slag av varaktigt arbete, kan utföra det med större snabbhet, noggrannhet och oftast mera ekonomiskt än en ny man, som först måste uppläras, varför det ligger i anstaltens intresse att behålla en lämplig person så länge som han är behövlig för arbetet. Å andra sidan må ihågkommas, att provningsanstaltens ledning, särskilt under dessa vansklige tider, icke kan med tillräcklig säkerhet förutsäga ett sådant arbetes varaktighet utan av ekonomiska hänsyn måste hava möjlighet att vid minskad arbetsvolym utan alltför stor tidsutdräkt kunna vidtaga motsvarande minskning av arbetskraft.

Styrelsen finner i likhet med personalföreningarna skäligt och önskvärt att anslaget till övrig icke-ordinarie personal så utökas, att ett antal av den tillfälliga personal, som fyller ett fortlöpande behov av arbetskraft, måtte kunna överföras till extra ordinarie.

Av den i förnämnda tabell angivna tillfälliga personalen av 47 personer kunna på grund av inkallelser m. m. endast cirka 40 anses fylla ett för närvarande fortlöpande behov; av dessa tillhöra omkring 14 verkstads- och arbetarpersonalen och omkring 26 ingenjör-, assistent- och kontorspersonalen. Till följd av de rubbningar såväl i avseende på arbetsobjekt som personalbehov, som de senaste tre krisåren medfört, och svårigheten att överblicka, vad som kan bli bestående under lugnare förhållanden, anser styrelsen, att man icke nu lämpligen bör fixera någon viss tjänstetid som villkor för överförande till Eo, utan att denna fråga i varje fall bör efter realprövning bedömas med hänsyn till arbetets art och personlig lämplighet. Efter en ny tidsperiod torde frågan om den tillfälliga och extraordinariepersonalen böra upptagas till förnyad prövning.

Styrelsen har sagt sig efter gjorda överväganden i dessa avseenden vilja i fråga om *verkstads- och arbetarpersonalen* anföra och föreslå följande.

Denna tillfälliga personal (cirka 14 personer), som till största del utför provberedning och biträder vid provningar, har varit mycket stabil och i allmänhet stannat vid anstalten så länge arbete erbjudits. Som norm för avlöning till de flesta av den tillfälliga personalen av denna kategori har gällt, att vederbörande efter fyllda 24 levnadsår och 3 års tjänstgöring erhållit månadslön nära överensstämmande med Eo 7 med motsvarande dyrtidstillägg och löneförbättring efter 3 års intervaller i likhet med Eo.

Styrelsen hemställer, att en mekaniker, anställd som tillfällig sedan år 1928, och fyra provberedare på byggnadstekniska avdelningen, anställda som tillfälliga sedan respektive år 1929, 1936, 1937 och 1937, överföras till lönegrad Eo 7 samt att två kvinnliga tillfälliga biträden för diskning, den ena anställd på bergskemiska avdelningen sedan år 1930 och den andra på kemiskt-tekniska avdelningen sedan 1931, överföras till lönegrad Eo 1.

Vid bifall härtill och till förslaget om överförande av två provberedare å ordinarie stat beräknar styrelsen en ökning av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med (23,111 — 8,250 ==) 14,861 kronor.

Beträffande *ingenjör-, assistent- och kontorspersonalen* anför styrelsen:

För denna tillfälliga personal (omkring 26 personer) äro förhållandena i viss mån annorlunda än för föregående grupp. En avsevärd del av dem utgöres av unga ingenjörer, som för relativt låg avlöning stanna vid anstalten ett fåtal år för att efter vunnen erfarenhet söka sig bättre platser i annat statens verk, i industrier eller annorstädes. En ganska stor växling av personal äger därför rum inom denna kategori, vilket inom rimliga gränser är till fördel för anstalten, som då har tillfälle att för fortsatt anställning utvälja de bättre. Detta förutsätter emellertid, att anstalten kan erbjuda dessa närmelsevis sådana löneförmåner, som bjudas från annat håll. På grund av det alltför låga anslaget för avlöning till icke-ordinarie befattningshavare har en alltför ringa del av nämnda kategori kunnat överföras till Eo och i vissa fall även dessa i alltför låga lönegrader.

Med den efterfrågan, som även före krisen och i ännu högre grad numera råder på dugliga unga ingenjörer, vållar svårigheten att kvarhålla behövliga sådana ingenjörer att anstaltens effektivitet i många fall riskeras till skada såväl för uppdragsgivarna som för anstalten. För att trygga arbetets effektivitet och ekonomi är det därför i anstaltens eget intresse önskvärt dels att vissa tillfälliga även av denna kategori överföras till Eo, dels att möjlighet beredes till bättre löneplacering i vissa fall.

Styrelsen föreslår, att på byggnadstekniska avdelningen, där arbetsmängden sedan år 1935 mer än fördubblats och kunde förväntas även efter kriget ligga på relativt hög nivå, en ingenjör finge anställas i en ny befattning i lönegrad Eo 18 och en ingenjör, anställd såsom tillfällig sedan 1934, finge överföras till assistent i högst lönegrad Eo 15, att på elektriskt-fysikaliska avdelningen, som hittills icke haft någon extraordinarie personal men där arbetsmängden ävenledes i hög grad stegrats, måtte anställas en ingenjör såsom assistent i högst lönegrad Eo 15, samt att på bergskemiska avdelningen, som år 1938 miste sin avdelningsingenjör på övergångsstat i A 21, en ingenjör finge anställas såsom assistent i högst lönegrad Eo 15 och ett laboratoriebiträde, anställt som tillfällig sedan 1937, finge överföras till lönegrad Eo 7.

Vidare föreslår styrelsen, att fyra extra ordinarie ingenjörer i lönegrad Eo 12 måtte uppflyttas till assistenter i lönegrad Eo 15, nämligen på mekaniska avdelningen en ingenjör, anställd sedan 1937, på byggnadstekniska avdelningen en ingenjör, anställd sedan 1937, och på kemiskt-tekniska avdelningen två ingenjörer, den ene anställd sedan 1934, den andre anställd sedan 1937.

Ett bifall till styrelsens förslag i denna del beräknas medföra en ytterligare höjning av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med $(23,235 + 2,070 =) 25,305$ kronor.

Ifrågavarande anslagspost skulle sålunda upptagas till sammanlagt $(84,300 + 7,992 + 14,861 + 25,305 =)$ i avrundat tal 132,500 kronor.

Med avseende å anslagsposten till *avlöningar till tillfälliga biträden* har styrelsen anfört följande:

Den arbetsvolym, som utförts under år 1941/42, har krävt tillfälliga biträden med en avlöningssumma av 167,800 kronor. Enär arbetsvolymen under budgetåret 1943/44 antages bliva densamma, skulle under i övrigt lika förhållanden behövas samma arbetskraft i form av tillfälliga biträden.

Statens lönetillägg (= rörligt tillägg + kristillägg) har under år 1941/42 varit i genomsnitt 25.5 procent och är efter 1 juli 1942 31 procent, vilket i förhållande till föregående år motsvarar en lönehöjning av 4.4 procent, vilken lönehöjning även tillämpas på tillfälliga biträden. Antages statens lönetillägg under 1943/44 vara detsamma som nu, nämligen 31 procent, skulle avlöningssumman till tillfälliga biträden sålunda stiga med 4.4 procent till cirka 175,000 kronor.

I det föregående har föreslagits överförande till extra ordinarie personal av ett visst antal tillfälliga biträden; den motsvarande minskningen i avlöningar till tillfälliga biträden beräknas till cirka 65,000 kronor.

Styrelsen får därför hemställa, att för avlöningar till tillfälliga biträden under 1943/44 måtte upptagas förslagsvis 110,000 kronor.

Vad angår anslagsposten till *rörligt tillägg* beräknar styrelsen, att för detta ändamål vid bifall till styrelsens förslag rörande ordinarie och övrig icke-ordinarie personal skulle erfordras ett belopp av 50,400 kronor.

Över anstaltsstyrelsens förslag hava statskontoret den 14 september och allmänna lönenämnden den 10 november 1942 avgivit infordrade utlåtanden.

Statskontoret föreslår, att styrelsens framställning tillmötesgåas endast på sådant sätt, att anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal höjes med förslagsvis ett belopp av 25,000 kronor för att bereda anstalten möjlighet att inom ramen av detta belopp utöka antalet assistentbefattningar och i övrigt bereda extra ordinarie anställning åt den tillfälligt anställda personal, som anstalten anser närmast böra komma i fråga.

Allmänna lönenämnden har ansett sig icke böra framställa någon erinran mot förslaget, att två extra ordinarie provberedare i lönegrad Eo 8 beredas ordinarie anställning i samma lönegrad. Under förutsättning att trätekniska undersökningar komma att i oförminskad omfattning bedrivas vid anstalten även sedan det nya träforskningsinstitutet trätt i verksamhet, har lönenämnden

den icke heller något att erinra mot att den tjäntseman, åt vilken den närmaste ledningen av dessa undersökningar anförtros, placeras såsom extra ordinarie förste avdelningsingenjör i lönegrad Eo 24. Därest vid nyrekrytering extra ordinarie anställning i de av styrelsen förordade lönegraderna — vare sig det gällde enligt förslaget nyinrättade eller till högre lönegrader uppflyttade befattningar — komme att erhållas först efter erforderlig prövotid, därvid i varje fall hänsyn borde tagas till arbetets art och personlig lämplighet, har nämnden funnit anledning till erinran endast mot placeringen i lönegraden Eo 18 av ingenjören å byggnadstekniska avdelningen. Denna befattning borde enligt nämndens mening placeras i lönegraden Eo 17, vilken motsvarade den lägsta ingenjörsgården (A 17) vid de affärsdrivande verken.

Chefen för statens provningsanstalt erhöi genom beslut vid 1922 års riks- *Departements-*
dag överdirektörs tjänsteställning med placering i lönegrad A 2 enligt den *chefen.*
då gällande löneplanen för allmänna civilförvaltningen. Härutinnan har sedermera icke någon annan förändring inträtt än att i enlighet med det år 1939 antagna nya avlöningsreglementet för ordinarie tjänstemän vid den civila statsförvaltningen ifrågavarande tjänst hänfördes till lönegrad B 2.

Den nuvarande chefen för statens provningsanstalt uppnår under september månad 1943 pensionsåldern. I samband med att tjänsten återbesättes torde den böra förändras från fullmaktstjänst till tjänst tillsatt genom förordnande för viss tid; motsvarande anställningsform tillämpas nämligen numera i regel vid övriga likartade verk. Den nya tjänsten bör, med oförändrad benämning, upptagas i lönegraden C 10. Förändringen föranleder en ökning av medelsbehovet å anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän med (16,968 — 14,968 =) 2,000 kronor. I not till personalförteckningen bör angivas, att den nuvarande tjänsteinnehavaren under sin återstående tjänstetid skall åtnjuta avlöning enligt lönegrad B 2.

Vad därefter angår styrelsens för provningsanstalten nu ånyo framförda men redan förut så sent som vid 1940 års lagtima riksdag prövade förslag om uppförande av två befattningshavare å ordinarie stat torde detsamma i nuvarande läge icke kunna bifallas. Med hänsyn till emotsedda avlöningsförhöjningar lär emellertid anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän böra höjas med ytterligare 3,600 kronor. Ifrågavarande post bör alltså upptagas till 202,100 + 2,000 + 3,600 =) 207,700 kronor.

Med hänsyn till de vid budgetarbetet uppställda förutsättningarna för bedömning av frågor om reglering av tjänster kan jag ej heller biträda förslaget om beredande av extra ordinarie anställning åt en del av den personal, som hittills i avlöningshänseende räknats till kategorien tillfälliga biträden.

Vad anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden beträffar, torde denna post med hänsyn till belastningen under budgetåret 1941/42 böra höjas. Jag föreslår att för ändamålet beräknas ett belopp av 130,000 kronor.

Kostnaderna för rörligt tillägg torde böra bibehållas vid nuvarande belopp 43,000 kronor.

Tionde huvudtiteln.

Anslagsposten till arvode bör upptagas till oförändrat belopp, 1,200 kronor.

Med hänsyn till det anförda bör anstaltens avlöningsanslag för nästa budgetår beräknas till $(207,700 + 1,200 + 84,300 + 130,000 + 43,000 =)$ 466,200 kronor. Erinras må att inkomsttiteln »Inkomster vid statens provningsanstalt» i riksstatsförslaget för samma budgetår upptagits till ett från 550,000 kronor till 600,000 kronor förhöjt belopp.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för statens provningsanstalt:

Personalförteckning.

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 överdirektör	C 10
5 avdelningschefer	A 29
4 förste avdelningsingenjörer	A 24
1 kassör och räkenskapsförare	A 20
1 assistent	A 15
1 förste verkmästare	A 15
1 instrumentmakare	A 14
1 verkmästare	A 12
2 förste laboratoriebiträden	A 11
1 kansliskrivare	A 11
1 kontorist	A 9
1 värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass	A 8
4 laboratoriebiträden	A 7
1 expeditionsvakt	A 6
1 kontorsbiträde	A 4

Tjänstemän å övergångsstat.

2 avdelningsingenjörer	A 21
------------------------------	------

**Extra ordinarie tjänsteman i högre
lönegrad än den 20:e.**

1 förste avdelningsingenjör	Eo 24
-----------------------------------	-------

Anm. Under den tid den nuvarande innehavaren av överdirektörsbefattningen kvarstår i tjänst skall han åtnjuta avlöning enligt lönegrad B 2;

dels godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	207,700
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	1,200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	84,300
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	»	130,000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	43,000

Summa förslagsanslag kronor 466,200;

dels ock till Statens provningsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1943/44 anvisa ett förslagsanslag av kronor 466,200.

[30.] **7. Statens provningsanstalt: Omkostnader, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 110,000 kronor. Den av Kungl. Maj:t den 20 mars 1942 fastställda omkostnadsstaten för statens provningsanstalt har följande utseende:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	2,500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	13,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	44,500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	1,500
5. Övriga utgifter:		
a. Glasvaror, <i>förslagsvis</i>	kronor	5,000
b. Laboratorieutensilier, förbrukningsartiklar, provningsanordningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	28,500
c. Överdragskläder samt tvätt därav, <i>förslagsvis</i>	»	1,500
d. Underhåll av tomten, <i>förslagsvis</i>	»	1,500
e. Tekniska inventarier och maskiner m. m., <i>förslagsvis</i>	»	5,000
f. Bibliotek, <i>förslagsvis</i>	»	2,500
g. Frakt och spedition av provföremål, <i>förslagsvis</i>	»	4,500
		» 48,500

Summa kronor 110,000.

Förenämnda dag har Kungl. Maj:t tillika föreskrivit, dels att anslagsposterna till reseersättningar och till publikationstryck ej må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande, dels att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, gas, elektrisk ström och vatten förslagsvis 28,000 kronor samt för övriga expenser högst 16,500 kronor, dels ock att till underhåll av tomten, till tekniska inventarier och maskiner m. m. samt till

bibliotek må användas högst respektive 1,500 kronor, 5,000 kronor och 2,500 kronor.

I sin skrivelse den 28 augusti 1942 har *styrelsen för statens provningsanstalt* föreslagit dels höjning av anslagsposten till expenser med 12,500 kronor till 57,000 kronor och av följande i anslagsposten övriga utgifter ingående delposter, nämligen posten till laboratorieutensilier m. m. med 6,500 kronor till 35,000 kronor, posten till tekniska inventarier och maskiner m. m. med 5,000 kronor till 10,000 kronor och posten till frakt och spedition av provföremål m. m. med 2,000 kronor till 6,500 kronor, dels ock nedsättning av anslagsposten till reseersättningar med 1,000 kronor till 12,000 kronor.

Till stöd för sitt förslag om ändring av förenämnda poster har styrelsen anfört följande:

Till *reseersättningar* har under budgetåret 1941/42 åtgått cirka 9,300 kronor och har för innevarande år beviljats förslagsvis 13,000 kronor. Resorna betingas nästan uteslutande av betalade provningsuppdrag, varvid resekostnaderna återbetalas av uppdragsgivaren. Den under senaste året nedlagda betongrörskontrollen beräknas komma att upptagas med därmed samhöriga resekostnader. Styrelsen hemställer, att anslaget upptages till förslagsvis 12,000 kronor.

För *bränsle, gas, elektrisk ström samt vatten* har under det gångna året åtgått 37,300 kronor, innebärande en stegring från föregående år med cirka 9,000 kronor, huvudsakligen beroende på de stegrade bränslekostnaderna. För innevarande år har prisnivån för bränsle ytterligare höjts. Vid ovissheten rörande dessa kostnader under nästa år torde för ändamålet böra beräknas förslagsvis 37,000 kronor. — Till *övriga expenser* hade för det gångna året beviljats 16,500 kronor. På grund av den ökade arbetsvolymen och prisnivåns stegring visade sig detta belopp otillräckligt, varför Kungl. Maj:t på styrelsens hemställan medgav, att beloppet finge överskridas med 3,000 kronor. Vid nuvarande arbetsvolym och prisnivå får styrelsen hemställa, att för övriga expenser måtte beräknas ett belopp av 20,000 kronor.

För *laboratorieutensilier, förbrukningsartiklar, provningsanordningar m. m.* har under det gångna året åtgått cirka 35,400 kronor. Vid oförändrad arbetsvolym bör denna post upptagas till förslagsvis 35,000 kronor.

Till *tekniska inventarier och maskiner m. m.* har under en följd av år beviljats 5,000 kronor. Styrelsen måste framhålla, att detta anslag icke står i rimlig proportion till anstaltens arbetsuppgifter, och får förnya tidigare gjord hemställan att anslaget måtte höjas. Det är avsett att tillgodose behovet av relativt mindre kostsamma instrument, maskiner och apparater, som äro nödvändiga för uppdragens utförande och som hava karaktär av inventarier. Det är icke så, att anstaltens undersöknings- och provningsarbete kan utföras med en gång för alla fastslagna metoder och apparater. Tvärtom råder på alla anstaltens områden en fortgående teknisk utveckling, som kräver motsvarande utveckling och snabba anpassning av anstaltens arbetsmetoder och utrustning. Anstalten har hittills under senare år lyckats reda sig med nämnda ringa anslag endast tack vare de reservationsanslag för nyanskaffning av teknisk utrustning som beviljades för budgetåren 1937/38—1939/40. Då statsmakterna numera lagt ökad vikt vid tekniskt forskningsarbete och avser att stödja detta med ganska stora anslag, torde ett så forskningsbetonat arbete som provningsanstaltens icke böra hämmas genom ett otillräckligt årligt anslag till tekniska inventarier. Det må även bemärkas, att väsentlig pris-

stegring inträtt och att anslaget skall fördelas på fem tekniska avdelningar. Med hänsyn till nuvarande arbetsmängd och rådande prisläge får styrelsen hemställa om anslagets höjning till 10,000 kronor.

För *frakt och spedition av provföremål* har under det gångna året åtgått cirka 7,000 kronor. Dessa utgifter hava de sista åren betydligt stegrats, huvudsakligen beroende på den ökade uppdragsmängden på byggnadstekniska avdelningen, men till allra största delen återbetalas de av uppdragsgivarna. Anslaget torde böra upptagas till förslagsvis 6,500 kronor.

I sitt förenämnda utlåtande den 14 september 1942 har *statskontoret* bekräftande nu ifrågavarande förslag anført, att detsamma icke givit ämbetsverket anledning till erinran. Ämbetsverket har emellertid därvid tillika framhållit, att behovet av ökade medel till tekniska inventarier och maskiner m. m. undandrog sig dess bedömande.

I detta sammanhang får jag anmäla, att *anstaltsstyrelsen* i skrivelse den 28 augusti 1942 hemställt, att anstalten måtte beviljas ett anslag å 30,000 kronor för bedrivande av fri forskning på anstaltens verksamhetsområde.

Över denna framställning hava statskontoret den 14 september samt kommerskollegium den 17 och den 26 september 1942 avgivit infordrade utlåtanden.

Statskontoret har — under framhållande av de avsevärt ökade möjligheter för understödjande av tekniskt-vetenskaplig forskning, som öppnats genom olika under tionde huvudtiteln för detta ändamål anvisade medel — ansett tillräckliga skäl icke förefinnas att därutöver för likartade ändamål ställa medel till anstaltens förfogande.

Kommerskollegium har tillstyrkt bifall till anstaltsstyrelsens framställning; därvid har kollegium emellertid förklarat sig förutsätta, att vid beräkningen av det fortsatta allmänna anslagsbehovet för budgetåret 1943/44 för tekniskt-vetenskaplig forskning hänsyn toges till ifrågavarande bidrag till anstalten.

I likhet med statskontoret anser jag mig icke böra tillstyrka, att i riks- *Departements-
chefen.* staten upptages ett särskilt anslag till bedrivande av tekniskt-vetenskaplig forskning vid statens provningsanstalt.

Vad därefter angår den av anstaltsstyrelsen verkställda beräkningen av anstaltens omkostnader för nästa budgetår, så utvisar densamma en avsevärd stegring i utgifterna, jämfört med staten för innevarande budgetår. Då ökningen emellertid är att tillskriva dels tillströmningen av arbetsuppgifter, vilka kunna förväntas medföra större inkomster för anstalten, dels ock höjda priser på olika områden, torde styrelsens hemställan om höjning av omkostnadsanslaget böra bifallas. Det synes dock som om anslagsposten till expenser samt de i anslagsposten övriga utgifter ingående delposterna till laboratorieutensilier m. m. och till tekniska inventarier m. m. böra kunna begränsas till respektive 50,000 kronor, 32,000 kronor och 7,000 kronor. Förstnämnda belopp torde böra fördelas med 31,000 kronor till bränsle, gas, elektrisk ström och vatten samt med 19,000 kronor till övriga expenser. Emot den föreslagna höjningen av delposten till frakt och spedition av provföremål m. m. med 2,000 kronor till 6,500 kronor har jag ingen erinran att göra.

Framhållas må, att, utöver provningsavgifter enligt taxan, belopp motsvarande kostnaderna för frakt och spedition av provföremål debiteras uppdragsgivaren och sålunda återbetalas till statsverket. Med hänsyn till belastningen under nästlidna budgetår å anslagsposten till reseersättningar synes vidare denna post kunna nedsättas till 10,000 kronor. Med dessa ändringar skulle anslagsbehovet utgöra 120,000 kronor.

Anstaltens omkostnadsanslag skulle alltså för budgetåret 1943/44 beräknas enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	2,500	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	10,000	
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	50,000	
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	1,500	
5. Övriga utgifter:			
a. Glasvaror, <i>förslagsvis</i>	kronor	5,000	
b. Laboratorieutensilier, förbrukningsartiklar, provningsanordningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	32,000	
c. Överdragskläder samt tvätt därav, <i>förslagsvis</i>	»	1,500	
d. Underhåll av tomten, <i>förslagsvis</i>	»	1,500	
e. Tekniska inventarier och maskiner m. m., <i>förslagsvis</i>	»	7,000	
f. Bibliotek, <i>förslagsvis</i>	»	2,500	
g. Frakt och spedition av provföremål, <i>förslagsvis</i>	»	6,500	»
			56,000
		Summa kronor	120,000.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens provningsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 120,000.

[31.] 8. **Statens provningsanstalt: Nyanskaffning av tekniska apparater m. m., reservationsanslag.** I skrivelse den 25 september 1939 hemställde styrelsen för statens provningsanstalt, att för nyanskaffning av teknisk utrustning för anstaltens elektriskt-fysikaliska avdelning måtte anvisas ett reservationsanslag av 64,000 kronor. Vid ärendets föredragning i samband med framläggande av förslag till 1940 års statsverksproposition, såvitt angår tionde huvudtiteln, framhöll min företrädare i ämbetet behovet av modernisering av anstaltens inventariebestånd på det elektrotekniska området, men förordade han, med hänsyn till det äskade beloppets storlek, att medelsanvisningen fördelades över flera budgetår. I anslutning härtill har på Kungl. Maj:ts hemställan riksdagen för nyanskaffning av tekniska apparater m. m.

åt anstalten anvisat för budgetåret 1940/41 ett reservationsanslag av 20,000 kronor och för vardera av budgetåren 1941/42 och 1942/43 ett dylikt anslag av 10,000 kronor.

Under erinran om vad sålunda förekommit har *styrelsen för statens provningsanstalt* i skrivelse den 28 augusti 1942 hemställt, att för ifrågavarande ändamål måtte för budgetåret 1943/44 anvisas 10,000 kronor.

Styrelsen anför, att anstaltens inkomst av uppdrag på den elektriskt-fysikaliska avdelningen sedan år 1938 flerfaldigats, samt framhåller vikten av att den återstående delen av den ursprungligen begärda nyanskaffningen snarast måtte komma till stånd.

Jag tillstyrker, att medel för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår *Departementets chefen.* anvisas till det av styrelsen föreslagna beloppet, 10,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens provningsanstalt: Nyanskaffning av tekniska apparater m. m.* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 10,000.

[32.] **9. Statens provningsanstalt: Nyanskaffning av vissa kraftmättningsanordningar, reservationsanslag.** I skrivelse den 28 augusti 1942 har *styrelsen för statens provningsanstalt* hemställt om anvisande av ett reservationsanslag å 15,000 kronor för anskaffande av kraftmättningsanordningar för kontroll av vissa materialprovningmaskiner med upp till cirka 450 tons drag- och tryckbelastning. Till motivering härav har styrelsen inledningsvis meddelat, att enligt uppgift tre inhemska industriföretag beslutat att — med hänsyn till det stora behovet av kätting- och ankarprovningar såväl under nu rådande förhållanden som även för kommande period av fartygsbyggnad — under den närmaste tiden anskaffa var sin kätting- och ankarprovningssanläggning, av vilka anläggningar två vore avsedda för 300 tons och den tredje för 450 tons dragkraft. Styrelsen har vidare anfört följande:

Enär säkerhet ingalunda föreligger att sådana provningmaskiner efter färdigställandet eller efter användning verkligen siffermässigt ange den utövade drag- eller tryckkraften med tillräcklig noggrannhet, fordra övervakande myndigheter och klassificerings- eller sjöförsäkringsorganisationer att sådana maskiner periodvis kontrolleras av statens provningsanstalt.

Provningssanstalten, som även i stor omfattning utför kontroll av industriföretagens provningmaskiner, är emellertid utrustad med kraftmättningsanordningar endast för belastningar upp till 50 ton. Kontroll av så höga drag- och tryckbelastningar som 300 och 450 ton fordrar emellertid tillgång till andra kraftmätare, som måste särskilt konstrueras och tillverkas.

Enär det tillhör anstaltens verksamhet att utföra denna kontroll, som icke kan utföras av någon annan institution, och industrien förväntar att anstalten på beställning skall åta sig sådana uppdrag, är det behövt att an-

stalten nu förses med utrustning härför. Anstalten uppskattar kostnaden härför till cirka 15,000 kronor.

Häröver hava statskontoret den 14 och kommerskollegium den 22 september 1942 afgivit infordrade utlåtanden.

Statskontoret har anfört, att frågan om behovet av ifrågavarande kraftmättningsanordningar undandroge sig ämbetsverkets bedömande. Därest Kungl. Maj:t skulle finna medel erforderliga för ändamålet, hade ämbetsverket icke något att erinra mot att ett särskilt anslag härför äskades å riksstaten för nästkommande budgetår.

Kommerskollegium har tillstyrkt bifall till framställningen; därvid har kollegium anfört bland annat följande:

Såsom av remissakten framgår lära icke mindre än tre industriföretag för närvarande planera att anskaffa kätting- och ankarprovsningsanläggningar. Två av dessa torde komma att avse en dragkraft om 300 ton, medan den tredje skulle vara avsedd för icke mindre än 450 ton. Några provningsanordningar för en så avsevärd dragkraft ha hittills icke funnits i landet, och måste tillkomsten därav anses innebära en betydande fördel. Särskilt under den avspärrning, som för närvarande är rådande i förhållande till utlandet, lär det anses önskvärt att även grövre kättingar o. d. kunna provas inom landet.

I händelse av att dylika privata provningsanläggningar bliva inrättade, torde det emellertid befinnas ofrånkomligt, att staten skall äga möjligheter att företaga kontroll över att den utövade drag- eller tryckkraften anges med tillräcklig noggrannhet. För att sådan kontroll skall kunna verkställas kräves tillgång till kraftmättningsanordningar av här åsyftade slag.

Kollegium vill i detta sammanhang erinra om kollegii kungörelse den 30 juni 1927 med hållfasthets- och provningsbestämmelser för material till byggnads- och utrustningsdelar m. m. för fartyg (provningsreglementet), i vars 66 § mom. 1 det heter: »Kättingprovsningsmaskin skall vara av kommerskollegium godkänd och försedd med särskilt märke. Innan provningsmaskin användes, må densamma ock, där så finnes erforderligt, av provförrättaren undersökas eller underkastas sådan kontroll, som kommerskollegium finner nödigt bestämma.» Den besiktning av angivna provningsmaskiner, det här blir frågan om, torde i allmänhet äga rum på grundval av undersökningar, verkställda av statens provningsanstalt.

Kostnaden för de av provningsanstalten åsyftade kraftmättningsanordningarna torde icke på förhand kunna bestämmas fullt exakt. Sannolikt lär emellertid kostnaden icke överstiga 15,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår planera för närvarande tre svenska industriföretag att anskaffa kätting- och ankarprovsningsanläggningar med en dragkraft om 300 à 450 ton. Dylika anläggningar äro enligt gällande bestämmelser underkastade statlig kontroll, vid vars utövande erfordras biträde av statens provningsanstalt. Enär anstalten emellertid för närvarande är utrustad med kraftmättningsanordningar endast för belastningar upp till 50 ton, synes anstalten böra förses med sådan utrustning, att den kan biträda vid kontrollen även över anläggningar av den storleksordning, varom nu är fråga. Jag förordar därför, att erforderlig medelsanvisning äskas för anskaffande av den av anstalten föreslagna utrustningen. Mot det för ändamålet beräknade beloppet, 15,000 kronor, har jag icke någon erinran att göra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens provningsanstalt: Nyanskaffning av vissa kraftmättningsanordningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 15,000.

[33.] **10. Statens provningsanstalt: Utrustning av byggnad för ett laboratorium för betongtekniska provningar, reservationsanslag.** I skrivelse den 28 augusti 1942 har styrelsen för statens provningsanstalt hemställt om anvisande dels av ett anslag å 300,000 kronor för nybyggnad för ett laboratorium för betongtekniska provningar vid anstalten dels ock av ett anslag å 80,000 kronor för utrustning av samma laboratorium.

Kostnaderna för själva laboratoriebyggnaden hava av byggnadsstyrelsen beräknats till 260,000 kronor. Anstaltsstyrelsen har ansett, att härtill borde läggas ett belopp å 40,000 kronor för mötande av eventuell kostnadsstegring. Den för laboratoriets utrustning beräknade kostnadssumman anser anstaltsstyrelsen kunna fördelas å två budgetår. För budgetåret 1943/44 erfordrades ett belopp av 45,000 kronor.

Detta ärende har ännu icke hunnit slutberedas inom handelsdepartementet. *Departements-
chefen.* Jag tillstyrker emellertid, att medel till belopp av 260,000 respektive 45,000 kronor för ändamålen beräknas i förslaget till riksstat för budgetåret 1943/44. Det är min avsikt att under kapitalbudgeten, statens allmänna fastighetsfond, göra vederbörlig framställning i fråga om det för byggnaden avsedda anslagsbeloppet.

Jag hemställer alltså här, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens provningsanstalt: Utrustning av byggnad för ett laboratorium för betongtekniska provningar* för budgetåret 1943/44 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 45,000

[34.] **11. Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för löpande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 346,000 kronor. Den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	53,500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	167,000
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	»	100,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	25,500

Summa förslagsanslag kronor 346,000.

Enligt sagda dag meddelad föreskrift må av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal ett belopp av 13,000 kronor för år räknat använ-

das för avlönande av två extra ingenjörer i avbidan på att en å ordinarie stat uppförd förste avdelningsingenjörsbefattning hos anstalten besättes.

I skrivelse den 28 augusti 1942 har *styrelsen för flygtekniska försöksanstalten* framlagt förslag till beräkning av anstaltens avlöningsanslag för budgetåret 1943/44. Förslaget slutar å en summa av 354,000 kronor. Därvid har styrelsen beräknat till avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat belopp 53,500 kronor, till avlöningar till icke-ordinarie personal 174,000 kronor, till avlöningar till tillfälliga biträden oförändrat belopp 100,000 kronor och till rörligt tillägg 26,500 kronor.

Med avseende å beräkningen av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal har styrelsen anfört i huvudsak följande:

Försöksanstalten omfattar tre avdelningar, nämligen aerodynamiska avdelningen, hållfasthetsavdelningen och flygmekaniska avdelningen. Av dem har flygmekaniska avdelningen ännu icke kunnat tagas i bruk. Styrelsen hyser dock den förhoppningen, att avdelningen skall kunna tagas i bruk under loppet av innevarande budgetår.

Å *aerodynamiska avdelningen* finnes 1 räknebiträde i lönegraden Eo 7. Erfarenheten har visat, att en befattningshavare icke hinner med de räkneuppgifter, som äro erforderliga för att beställarna inom rimlig tid skola erhålla rapport över verkställda undersökningar. För att råda bot härå har försöksanstalten måst vidtaga olika provisoriska anordningar, innebärande bland annat utnyttjande för ifrågavarande ändamål av kvalificerad och för andra uppgifter avsedd personal samt anställande av tillfällig biträdeshjälp. Styrelsen får i anledning härav hemställa om medel för anställande av ytterligare ett räknebiträde. I avvaktan på ytterligare erfarenhet torde befattningshavaren böra anställas såsom extra med placering i 7:e lönegraden. Härav påkallas en ökning av posten till avlöningar till icke-ordinarie personal med 3,100 kronor.

Den för anstalten i dess helhet *gemensamma personalen* har visat sig otillräcklig och måst utökas genom anställande av en tillfällig befattningshavare. Då behovet härav med all sannolikhet kommer att bli bestående, anser styrelsen befattningshavarens bibehållande såsom tillfällig mindre tilltalande. För att emellertid icke föregripa utvecklingen vill styrelsen för närvarande endast föreslå, att befattningshavaren ifråga gives extra tjänsteanställning med placering i 4:e lönegraden. Den härav påkallade ökningen av posten till avlöningar till icke-ordinarie personal kan avrundas till 2,500 kronor.

I sina år 1941 ingivna anslagsäskanden hemställde styrelsen vidare, att kansliskrivarbefattningen i Eo 11 måtte ombildas till en befattning såsom redogörare i lönegraden Eo 17. Förslaget vann icke statsmakternas bifall. Vid ärendets anmälan för Kungl. Maj:t anförde föredragande departementschefen, att tillräckliga skäl för anordningen icke syntes hava förbragts. Innan ytterligare erfarenhet vunnits rörande de med befattningen förenade arbetsuppgifterna, torde, framhöll departementschefen vidare, någon ändring i lönegradsplaceringen icke lämpligen böra vidtagas. Att styrelsen redan i år anser sig böra återkomma till ifrågavarande spørgsmål, har sin grund i den synnerligen otillfredsställande relationen mellan de med ifrågavarande befattning förenade arbetsuppgifterna och den nu utgående lönen.

Den ytterligare erfarenhet, som vid ärendets behandling i fjol efterlystes, föreligger numera. Den ifrågavarande befattningshavaren har att närmast under försöksanstaltens chef svara för anstaltens kamerala och administrativa uppgifter. De med befattningen förenade arbetsuppgifterna äro, enligt

den erfarenhet som vunnits, av sådan art och omfattning att en placering i lönegraden Eo 17 av befattningen ifråga är väl motiverad. Styrelsen vill därför ånyo hemställa om utbyte av kansliskrivarbefattningen mot en befattning som redogörare i lönegraden Eo 17. Den härav föranledda höjningen av posten till avlöningar till icke-ordinarie personal uppgår till i runt tal 1,400 kronor.

Styrelsen framhåller vidare, att posten till rörligt tillägg vid bifall till styrelsens i det föregående framlagda förslag bör höjas med i runt tal 1,000 kronor till 26,500 kronor.

Häröver hava statskontoret den 16 september och allmänna lönenämnden den 10 november 1942 avgivit infordrade utlåtanden.

Statskontoret har förklarat sig icke vilja motsätta sig, att ytterligare ett räknebiträde anställdes vid den aerodynamiska avdelningen. Befattningen syntes dock skäligen böra placeras i 4:e lönegraden. Behovet av ökad arbetskraft å anstaltens kansli syntes vidare kunna tillgodoses genom anställande av ett extra skrivbiträde. I fråga om den föreslagna ombildningen av den extra ordinarie kansliskrivartjänsten till redogörarebefattning i lönegrad Eo 17 har ämbetsverket erinrat, hurusom ämbetsverket i ett år 1941 avgivet utlåtande beträffande förslag i samma riktning framhållit, att den dittills vunna erfarenheten av de till denna tjänst hörande göromålen icke lämnade ett tillförlitligt stöd för bedömande av frågan om ändrad lönegradsplacering för tjänsten vore motiverad. I vart fall kunde ämbetsverket icke finna försvarligt, att tjänsten då inplacerades i högre lönegrad än den 14:e. Enär nu icke införts nya omständigheter i frågan, saknade ämbetsverket anledning frångå sin sålunda tidigare uttalade uppfattning.

Allmänna lönenämnden har anfört, att förslaget om anställande av ett extra räknebiträde och ett extra kontorsbiträde med placering i lönegrad Ex 7 respektive Ex 4 icke föranledde någon erinran från lönenämndens sida. Vad beträffade den föreslagna ombildningen av den extra ordinarie kansliskrivartjänsten till en redogörarebefattning vidhölle lönenämnden sin i utlåtande den 22 september 1941 angående anslag till anstalten uttalade uppfattning, att lönegrad Eo 14 vore den högsta som vid en sådan ombildning borde ifrågakomma.

Ordföranden i allmänna lönenämnden generaldirektören *E. Stridsberg* har med instämmande av ledamoten *J. Andersson* avgivit särskilt yttrande.

I detta har till en början erinrats hurusom reservanterna i särskilt yttrande till lönenämndens utlåtande den 22 september 1941 framhållit, att anstalten såväl med hänsyn till omfattningen av de debiterade inkomstmedlen som i fråga om antalet debiterade poster en tid framåt torde komma att ligga under exempelvis statens centrala frökontrollanstalt, vars kassör — tillika registrator — då vore placerad i 11:e lönegraden, ehuru väl tjänsteförteckningssakkunniga dåmera tillstyrkt förslag om denna befattnings uppflyttning i 14:e lönegraden.

I det nu avgivna särskilda yttrandet framhålles, att enligt budgetredovisningen för budgetåret 1941/42 inkomsterna vid flygtekniska försöksanstalten

och statens centrala frökontrollanstalt uppgått till respektive 133,375 kronor och 509,122 kronor. Samma budgetår hade antalet verifikationer vid anstalterna utgjort 1,900 respektive 11,650 stycken. Ännu någon tids erfarenhet syntes fördenskull böra avvaktas, innan frågan om förändrad löneställning för kansliskrivaren upptoges till omprövning.

Departements-
chefen.

Jag tillstyrker styrelsens för flygtekniska försöksanstalten av statskontoret och allmänna lönenämnden biträdde förslag om ökad medelsanvisning i syfte att möjliggöra nyanställning av viss personal. I likhet med statskontoret anser jag dock, att ifrågavarande behov av ökad arbetskraft tillsvidare bör kunna tillgodoses genom anställande av ett extra räknebiträde och ett extra skrivbiträde i respektive 4:e och 2:a lönegraden.

Styrelsens ånyo gjorda framställning om utbyte av en befattning såsom kansliskrivare i Eo 11 mot en redogörarebefattning i Eo 17 torde för närvarande icke böra föranleda någon åtgärd.

Vid bifall till vad jag här förordat skulle sammanlagda kostnaderna för avlöningar till icke-ordinarie personal för nästa budgetår uppgå till (167,000 + 2,562 + 2,382 =) i avrundat tal 172,000 kronor.

Till rörligt tillägg torde få avses oförändrat belopp, 25,500 kronor.

Då jag icke har någon erinran att göra mot styrelsens beräkning av övriga i avlöningsanslaget ingående poster, skulle anslaget sammanlagt uppgå till (53,500 + 172,000 + 100,000 + 25,500 =) 351,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	53,500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal..	»	172,000
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, förslagsvis	»	100,000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis.....	»	25,500

Summa förslagsanslag kronor 351,000;

dels ock till Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar för budgetåret 1943/44 anvisa ett förslagsanslag av kronor 351,000.

[35.] 12. Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader, förslagsanslag. För ifrågavarande ändamål är å löpande budgetårs riksstat upptaget ett förslagsanslag å 195,700 kronor. Den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt följande stat för anslagets användning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1,000	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	2,000	
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	60,000	
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	2,000	
5. Övriga utgifter:			
a. Försöksutrustning, <i>förslagsvis</i>	kronor	75,000	
b. Apparatutrustning, <i>förslagsvis</i>	»	13,500	
c. Underhåll av maskiner och apparater, <i>förslagsvis</i>	»	4,000	
d. Bibliotek, <i>förslagsvis</i>	»	2,500	
e. Frakter och transporter, <i>förslagsvis</i>	»	3,000	
f. Underhåll av tomten, <i>förslagsvis</i>	»	1,000	
g. Drifts- och underhållskostnader för personbil, <i>förslagsvis</i>	»	2,000	
h. Underhåll av flygmateriel, <i>förslagsvis</i>	»	7,500	
i. Hangarhyra och flygfältsavgifter, <i>förslagsvis</i>	»	1,700	
j. Motorbränsle, <i>förslagsvis</i>	»	7,500	
k. Materialforskning vid andra laboratorier, <i>förslagsvis</i>	»	10,000	
l. Verkstadsutrustning, <i>förslagsvis</i>	»	3,000	» 130,700
Summa kronor			195,700.

Förenämnda dag har Kungl. Maj:t tillika föreskrivit, dels att anslagsposterna till reseersättningar och till publikationstryck ej må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande, dels att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, elektrisk energi och vatten förslagsvis 36,200 kronor samt för övriga expenser högst 23,800 kronor, dels ock att till bibliotek, till underhåll av tomten samt till drifts- och underhållskostnader för personbil må användas högst respektive 2,500 kronor, 1,000 kronor och 2,000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 28 augusti 1942 har *styrelsen för flygtekniska försöksanstalten* beräknat medelsbehovet för bestridande av anstaltens omkostnader under nästkommande budgetår till 198,700 kronor. Styrelsen har därvid icke föreslagit annan ändring av omkostnadsstaten, sådan den nu är fastställd, än att delposten till verkstadsutrustning måtte ökas med 3,000 kronor till 6,000 kronor. Det hade nämligen visat sig, att bland annat anskaffning av nya verktyg på grund av förslitning måst ske i större omfattning än styrelsen tidigare räknat med.

Statskontoret har i sitt utlåtande den 16 september 1942 över nu ifrågasatt förslag uttalat, att skäligheten av den sålunda ifrågasatta höjningen av berörda delpost undandrog sig ämbetsverkets bedömande.

Mot anstaltsstyrelsens beräkning av delposten till verkstadsutrustning, 6,000 kronor, torde ej vara anledning till erinran.

*Departements-
chefen.*

Då jag, i likhet med styrelsen, ej anser mig böra i övrigt ifrågasätta någon ändring av de i omkostnadsstaten ingående posterna, torde densamma böra beräknas enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1,000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	2,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	60,000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	2,000
5. Övriga utgifter:		
a. Försöksutrustning, <i>förslagsvis</i>	kronor	75,000
b. Apparaturutrustning, <i>förslagsvis</i>	»	13,500
c. Underhåll av maskiner och apparater, <i>förslagsvis</i>	»	4,000
d. Bibliotek, <i>förslagsvis</i>	»	2,500
e. Frakter och transporter, <i>förslagsvis</i>	»	3,000
f. Underhåll av tomten, <i>förslagsvis</i>	»	1,000
g. Drifts- och underhållskostnader för personbil, <i>förslagsvis</i>	»	2,000
h. Underhåll av flygmateriel, <i>förslagsvis</i>	»	7,500
i. Hangarhyra och flygfältsavgifter, <i>förslagsvis</i>	»	1,700
j. Motorbränsle, <i>förslagsvis</i>	»	7,500
k. Materialforskning vid andra laboratorier, <i>förslagsvis</i>	»	10,000
l. Verkstadsutrustning, <i>förslagsvis</i>	»	6,000
		» 133,700
Summa kronor		198,700.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader för budgetåret 1943/44 anvisa ett förslagsanslag*
av kronor 198,700.

[36.] **13. Statens hantverksinstitut: Avlöningar, förslagsanslag.** Till bestridande av statens hantverksinstituts avlöningskostnader under innevarande budgetår är anvisat ett förslagsanslag av 175,600 kronor. Den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	38,600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	34,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	81,000
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	»	13,000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	9,000

Summa förslagsanslag kronor 175,600.

Enligt meddelad föreskrift må anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal tagas i anspråk — förutom för avlöning av en laboratorieföreståndare i lönegraden Eo 26, en verkmästare i lönegraden Eo 14, ett laboratoriebiträde i lönegraden Eo 6 och ett kontorsbiträde i lönegraden Eo 4, sammanlagt lönebelopp i runt tal 19,300 kronor, — dels till ett belopp av högst 1,000 kronor för vikariatersättningar m. m., dels ock till ett belopp av högst 60,000 kronor till ersättningar åt speciallärare vid institutets kurs- och föreläsningsverksamhet.

Genom 1942 års riksdags skrivelse nr 10, punkt 33, har Kungl. Maj:t bemyndigats att efter särskild framställning medgiva överskridande av anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal, under villkor att inkomsten av institutets kursverksamhet visas stiga i minst motsvarande omfattning.

Vidare har Kungl. Maj:t föreskrivit, att anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden må överskridas allenast för bestridande av utgifter för tillfälliga uppdrag, för vilka uppdragsgivare erlägga full ersättning.

I skrivelse den 29 augusti 1942 har *styrelsen för statens hantverksinstitut* beräknat medelsbehovet under nästkommande budgetår för bestridande av institutets avlöningskostnader till 183,300 kronor, därav oförändrat belopp 38,600 kronor till avlöningar till ordinarie tjänstemän, likaledes oförändrat belopp 34,000 kronor till arvoden och särskilda ersättningar, 83,100 kronor till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, 18,000 kronor till avlöningar till tillfälliga biträden och 9,600 kronor till rörligt tillägg.

Till motivering av sitt förslag anför styrelsen i huvudsak följande:

Anslagsposten *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* skulle i första hand behöva höjas med 2,781 kronor för att möjliggöra anställandet av ytterligare ett extra ordinarie kontorsbiträde. Å det extra ordinarie kontorsbiträde, som för närvarande finnes anställt, ankommer bland annat att någorlunda självständigt handhava skriftväxling m. m. i samband med institutets landsortskurser. Då institutet icke minst med hänsyn till de krav, som uppkommit på grund av tidsläget, sett sig nödsakat att avsevärt utöka dessa kurser, har arbetsbördan för ifrågavarande biträde blivit så stor, att en avlastning därav syns oundgänglig. Därvid är det i längden icke tillfyllest att ett tillfälligt biträde ställes till förfogande som hjälp vid nämnda arbete, utan för en effektiv avlastning av arbetet erfordras, att ett parallellt arbetande biträde får övertaga angivna arbetsuppgifter för en del av kurserna. Styrelsen föreslår därför, att medel anvisas för inrättande av ytterligare en kontorsbiträdestjänst vid institutet i lönegrad Eo 4.

Vad angår det i samma anslagspost ingående beloppet till ersättningar åt speciallärare får styrelsen framhålla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 17 april 1942 medgivit att denna delpost samt vissa å institutets omkostnadsstat uppförda anslagsposter finge under budgetåret 1941/42 tillsammans överskridas med belopp, som motsvarade uppkommande överskott på kursavgifter. Med stöd härav har ifrågavarande delpost under det sistförflutna budgetåret överskridits med cirka 16,000 kronor. Motsvarande medgivande har icke lämnats för innevarande budgetår, men styrelsen torde framdeles bliva nödsakad att göra framställning om enahanda bemyndigande som under förra budgetåret. Vad angår nästa budgetår får styrelsen hemställa om samma belopp, som beviljats för budgetåret 1942/43, eller 60,000 kronor. Styrelsen måste emellertid därvid förutsätta, att institutet därest så befinnes

erforderligt även för nästa budgetår erhåller medgivande att överskrida delposten i den mån täckning kan vinnas genom överskott på kursavgifter eller på annat sätt utan anlitande av statsmedel.

Vad beträffar anslagsposten till *avlöningar till tillfälliga biträden* har institutet de två senaste åren haft bland annat två verkstadsarbetare anställda med en avlöning av för närvarande 84 respektive 60 kronor för vecka. Den ene av dessa har under bränslesäsongen tjänstgjort som biträdande eldare, varför hans arvode för denna tid avförts på anslagsposten bränsle, elektrisk ström och vatten. Styrelsen begärde redan föregående år en höjning av anslagsposten avlöningar till tillfälliga biträden bland annat på grund av det konstanta behovet av dessa verkstadsarbetare. Då någon höjning av anslagsposten emellertid ej beviljades, har institutet under sistförflutna budgetår måst delvis avföra arvoden till dessa arbetare dels på delposten underhåll av verkstäder m. m. dels på anslaget till utrustning, det senare i den utsträckning arbetskraften behövs för institutets utrustning.

För nästkommande budgetår beräknas institutets kostnader för oundgängligen nödvändiga verkstadsarbetare komma att uppgå till minst 5,000 kronor. Då utgifter för avlöningar rätteligen böra avföras på avlöningsanslaget, föreslår styrelsen att ifrågavarande anslagspost i anslutning härtill upptages till 18,000 kronor för nästkommande budgetår.

Anslagsposten för *rörligt tillägg* skulle enligt nu gällande grunder och beräknad på ett sammanlagt avlöningsbelopp för ordinarie och extra ordinarie tjänstemän av 64,000 kronor behöva upptagas till 9,600 kronor.

Statskontoret har i häröver avgivet utlåtande den 7 september 1942 anfört i huvudsak följande.

Enligt vad statskontoret under hand inhämtat har den fortgående ansvällningen av institutets kursverksamhet redan nödvändiggjort utökning av den kvinnliga biträdespersonalen. Såsom torde framgå av handlingarna läser icke var fråga om ett mera tillfälligt behov av ökad arbetskraft. Med hänsyn härtill vill statskontoret icke motsätta sig, att medel äskas till förstärkning av biträdespersonalen. Då emellertid tidigare medel beviljats till avlöning av ett ordinarie och ett extra ordinarie kontorsbiträde, synes med lämplig arbetsfördelning mellan de kvinnliga biträdena det ökade medelsbehovet kunna tillgodoses genom anställande av ett extra ordinarie skrivbiträde i 2:a lönegraden.

För avlöning av två verkstadsarbetare har styrelsen hemställt om ökning av anslagsposten till tillfälliga biträden med 5,000 kronor. Mot medelsdispositionerna för sagda arbetares avlöning under budgetåret 1941/42 kan erinran riktas allenast mot vad rör anlitandet av delposten till underhåll av verkstäder m. m. Från denna delpost läser nämligen icke böra gäldas avlöningskostnader. I betraktande härav synes anslagsposten till tillfälliga biträden böra förstärkas med det belopp, som för verkstadsarbetarnas avlöning under budgetåret 1941/42 bestritts från delposten till underhåll av verkstäder m. m. eller i runt tal 1,500 kronor. I anslutning härtill torde motsvarande minskning böra ske å nyssnämnda delpost.

I anledning av vad statskontoret sålunda uttalat har *styrelsen för statens hantverksinstitut* i skrivelse den 14 oktober 1942 anfört följande:

Beträffande behovet av ytterligare ett extra-ordinarie biträde i 4:e lönegraden må framhållas, att vid institutet varit anställda i olika repriser två skrivbiträden mot ett arvode ungefär motsvarande 2:a lönegraden. Det visade sig emellertid därvid, att intet av dessa biträden kunde nöjaktigt ut-

föra det arbete, för vilket befattningen erfordras. Ej heller har institutet vid försök att anställa nytt biträde för ändamålet fått någon kompetent sökande för så lågt arvode. Styrelsen har därför fått anställa ett biträde mot ett arvode av 300 kronor för månad. Det absoluta behovet av ytterligare en kvalificerad arbetskraft för det av institutets kursverksamhet föranledda kontorsarbetet torde för övrigt klart framgå av följande för ökningen av kursverksamheten belysande siffror, nämligen 26 kurser och 590 kursdeltagare under budgetåret 1940/41 mot 79 kurser och 2,254 kursdeltagare under budgetåret 1941/42.

I fråga om statskontorets förslag beträffande avlönandet av de båda verkstadsarbetarna erinrar styrelsen, att ifrågavarande arbetare under budgetåret 1941/42 erhållit avlöning även från särskilt anvisat utrustningsanslag, ur vilket medel nu icke längre stode till förfogande. Visserligen beräknades arbetena med institutets utrustning vara i huvudsak avslutade före nästa budgetårs utgång, men det oaktat vore det nödvändigt att behålla samma arbetare för att i någon mån uppnå proportion mellan verkstädernas kapacitet och möjligheten att utnyttja densamma.

Vad styrelsen för statens hantverksinstitut anfört angående arbetsbördan för det vid institutet anställda extra ordinarie kontorsbiträdet synes motive- *Departements-
chefen.*
ra, att medel beräknas för anställandet av en befattningshavare i lönegraden Ex 4. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde i anledning härav böra höjas till 82,900 kronor. Jag förutsätter därvid befogenhet för Kungl. Maj:t att, i likhet med vad som gäller under innevarande budgetår, efter särskild framställning medgiva överskridande av ifrågavarande anslagspost, under villkor att inkomsten av kursavgifter visas stiga i minst motsvarande omfattning.

Vad angår styrelsens förslag om höjning med 5,000 kronor av anslagsposten till tillfälliga biträden för beredande av avlöning till två vid institutet anställda verkstadsarbetare är att märka, att dessa hittills delvis avlönats från i institutets omkostnadsanslag ingående delposter till bränsle m. m. och till underhåll av verkstäder m. m. samt från särskilt anvisat anslag till institutets utrustning. Jag delar statskontorets uppfattning, att omkostnadsposten till underhåll av verkstäder m. m. icke lämpligen bör belastas med utgifter av nu avsett slag. Enligt min mening bör icke heller någon annan omkostnadspost anlitas för avlönande av dessa sedan ett par år tillbaka vid institutet heltidsanställda arbetare. Med hänsyn härtill och enär jag icke har för avsikt att under nästföljande punkt förordna anvisandet av medel för nästa budgetår till institutets utrustning, lär, då behov av ifrågavarande arbetares fortsatta anställning vid institutet torde föreligga, den härför erforderliga medelsanvisningen helt böra ske över institutets avlöningsanslag. Jag förordar, att under anslagsposten till tillfälliga biträden för ändamålet beräknas ett belopp av 5,000 kronor. Denna post skulle alltså upptagas till $(13,000 + 5,000 =) 18,000$ kronor.

Då styrelsens beräkningar av övriga i anslaget ingående poster icke givit mig anledning till erinran i vidare mån än att för rörligt tillägg synes böra beräknas oförändrat belopp, skulle ifrågavarande avlöningsanslag sålunda i

dess helhet uppgå till $(38,600 + 34,000 + 82,900 + 18,000 + 9,000 =)$ 182,500 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	38,600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	34,000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	82,900
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	»	18,000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	9,000

Summa förslagsanslag kronor 182,500;

dels ock till Statens hantverksinstitut: *Avlöningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 182,500.

[37.] **14. Statens hantverksinstitut: Omkostnader, förslagsanslag.** För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett förslagsanslag av 11,500 kronor. Den av Kungl. Maj:t genom beslut den 20 mars 1942 fastställda omkostnadsstaten för statens hantverksinstitut har följande utseende:

Utgifter:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	3,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	45,000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	2,000
5. Övriga utgifter:		
a. Bibliotek	kronor	5,000
b. Undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	18,000
c. Underhåll av verkstäder m. m., <i>förslagsvis</i>	»	3,000

Summa kronor 76,500

Särskilda uppbördsmedel:

Kursavgifter	kronor 60,000	
Inkomster å informationsverksamhet	» 5,000	kronor 65,000
		Nettoutgift kronor 11,500.

Förenämnda dag har Kungl. Maj:t tillika föreskrivit, dels att anslagsposterna till reseersättningar och till publikationstryck ej må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande, dels att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, elektrisk ström och vatten förslagsvis 25,000 kronor samt för övriga expenser högst 20,000 kronor, dels ock att till bibliotek — däribland till ersättning för tillsyn och vård av biblioteket —, till undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m. samt till underhåll av verkstäder m. m. må användas högst respektive 5,000 kronor, 18,000 kronor och 3,000 kronor.

I sin skrivelse den 29 augusti 1942 har *styrelsen för statens hantverksinstitut* beräknat institutets omkostnader under budgetåret 1943/44 till 104,500 kronor, därav oförändrat belopp 500 kronor till sjukvård m. m., 6,000 kronor till reseersättningar, 67,000 kronor till expenser, 5,000 kronor till publikationstryck och oförändrat belopp 26,000 kronor — med enahanda fördelning som för närvarande — till övriga utgifter. Efter avdrag av särskilda uppbördsmedel, av styrelsen beräknade till 71,000 kronor — därav 60,000 kronor för kursavgifter, 8,000 kronor för informationsverksamhet och 3,000 kronor för försålda publikationer — skulle nettoutgiften utgöra 33,500 kronor.

Styrelsen anför i huvudsak följande:

Reseersättningar. Jämlikt beslut den 17 april 1942 har Kungl. Maj:t medgivit, att bland annat anslagsposten reseersättningar under budgetåret 1941/42 finge överskridas med belopp som motsvarade uppkommande överskott på kursavgifter. Institutets reseersättningar hava under sistförflutna budgetår uppgått till 4,845 kronor 60 öre. Ökningen har betingats av institutets kursverksamhet i landsorten. Då denna kursverksamhet under nästa budgetår snarare kommer att tilltaga än avtaga, torde ett belopp av 6,000 kronor erfordras till reseersättningar för budgetåret 1943/44.

Expenser. Det för innevarande budgetår anslagna beloppet 25,000 kronor till bränsle, elektrisk ström och vatten torde, enligt erfarenheterna från sistförflutna budgetår, bli otillräckligt. Denna delpost har under sistnämnda år måst överskridas och har dragit en sammanlagd kostnad av 39,075 kronor 64 öre. För nästkommande budgetår torde därför erfordras ett belopp av 40,000 kronor. — Det för innevarande budgetår anvisade beloppet till övriga expenser torde även bli otillräckligt. På styrelsens hemställan om överskridande av denna delpost för budgetåret 1941/42 har Kungl. Maj:t genom beslut den 17 april 1942 medgivit en totalförbrukning till övriga expenser på sammanlagt 23,600 kronor. Med hänsyn till den för nästkommande budgetår beräknade ökade kursverksamheten kommer emellertid institutets pappers- och

stencilförbrukning att stiga i så avsevärd grad, att enbart detta torde betinga en ökning av omkring 2,000 kronor. Till följd av den ökade kursverksamheten kommer även städningen av institutet att draga avsevärda merkostnader, förslagsvis 900 kronor. Dessutom är institutet i stort behov av medel för inbindning av alla de tidskrifter och häftade böcker, som under de två första verksamhetsåren samlats i institutets bibliotek. Härför har ej tidigare begärts några medel, varför denna utgift under nästkommande budgetår motiverar en höjning av delposten övriga expenser med i runt tal 1,000 kronor. Sålunda synes ett belopp av 27,000 kronor böra beräknas till övriga expenser.

Till expenser skulle sålunda för nästkommande budgetår behöva anvisas ett sammanlagt belopp av $(40,000 + 27,000 =) 67,000$ kronor.

Publikationstryck. Institutet har hittills ej kunnat redovisa några inkomster på sina publikationstryck. Under nästkommande och i viss mån även under innevarande budgetår beräknas emellertid avsevärda inkomster inflyta på denna anslagspost genom försäljning av institutets publikationer. Härför erfordras emellertid, att institutet har tillgång till visst rörelsekapital under löpande budgetår för en effektiv skötsel av publikationsverksamheten. Förslagsvis erfordras ett belopp av 5,000 kronor, varav emellertid en stor del vid budgetårets slut bör kunna motsvaras av inkomster på försålda tryck. I den mån överskott på dylika inkomster skulle uppkomma torde institutet böra medgivas rätt att använda dylikt överskott till fortsatt verksamhet av samma natur.

Undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m. Jämväl denna delpost har institutet medgivits rätt att under budgetåret 1941/42 överskrida med belopp, som motsvarade uppkommande överskott på kursavgifter. För nästkommande budgetår synes posten böra upptagas med oförändrat belopp eller 18,000 kronor, dock under förutsättning, att institutet erhåller bemyndigande att överskrida anslaget dels med belopp, som motsvarar uppkommande överskott på kursavgifter, dels ock för bestridande av utgifter för sådana tillfälliga uppdrag, för vilka uppdragsgivare erlagga full ersättning.

Särskilda uppbördsmedel. Förutsatt att institutet beviljas anslag till lärararvoden för 70 kurser enligt gjorda beräkningar uppskattar styrelsen *inkomster av kursavgifter* till i runt tal 60,000 kronor. *Informationsverksamheten* beräknas under nästkommande budgetår ge en inkomst på i runt tal 8,000 kronor. För nästkommande budgetår beräknas därjämte inkomster vid *försäljning av publikationstryck* med ett till 3,000 kronor uppskattat belopp.

Det sammanlagda beloppet för inkomster under särskilda uppbördsmedel skulle sålunda för nästkommande budgetår upptagas till 71,000 kronor.

I detta sammanhang har styrelsen vidare gjort framställning om anvisande till institutet för nästkommande budgetår av ett utrustningsanslag å 20,000 kronor. Efter att hava erinrat att anslag tidigare och senast för budgetåret 1941/42 anvisats för institutets utrustning framhåller styrelsen, att behov av ytterligare medel för detta ändamål alltjämt kvarstode, ett behov som först nu kunnat överblickas, sedan institutet blivit i huvudsak färdigställt.

I sitt förenämnda utlåtande den 7 september 1942 har *statskontoret* rörande institutets omkostnadsanslag anfört i huvudsak följande:

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 17 april 1942 har bland annat medgivits, att anslagsposten till reseersättningar och delposten till undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m. samt den i institutets avlöningsanslag ingående delposten till ersättningar åt speciallärare för budgetåret 1941/42 till-

sammans finge överskridas med belopp, som motsvarade uppkommande överskott å kursavgifter. Styrelsen förutsätter att liknande medgivande skall lämnas framdeles. Statskontoret har icke något att erinra häremot. Ett bifall till en sådan anordning förutsätter emellertid givetvis, att relationen mellan berörda poster och inkomstposten kursavgifter icke rubbas. Någon ökning av dessa inkomster har icke beräknats i föreliggande stattförslag. Under sådana omständigheter lär icke heller höjning böra medgivas beträffande posten till reseersättningar. Statskontoret får därför avstyrka förslaget i denna del.

Genom förenämnda beslut har den för budgetåret 1941/42 till 17,500 kronor beräknade delposten till övriga expenser förstärkts med ej mindre än 6,100 kronor till 23,600 kronor. Med hänsyn till den vidgade kursverksamheten finner statskontoret naturligt, att ett ökat behov av medel för expenser gjort sig gällande. I och för sig har ämbetsverket därför icke något att erinra mot att för nästkommande budgetår medel äskas till samma belopp, som under budgetåret 1941/42 stått till institutets förfogande för detta ändamål. Statskontoret vill emellertid ifrågasätta, om det icke vore en mera praktisk lösning att tillsvida bibehålla delposten vid det för innevarande budgetår fastställda beloppet 20,000 kronor och samtidigt medge, att posten finge överskridas på samma villkor som förenämnda anslagsposter till reseersättningar m. m.

Beträffande styrelsens hemställan om anslag till utrustning vid institutet har statskontoret — under erinran om den behandling denna fråga undergått vid 1941 och 1942 års riksdagar — förklarat sig i avsaknad av närmare utredning icke kunna tillstyrka, att ytterligare medel för nämnda ändamål nu äskades. I allt fall syntes den ifrågasatta medelsanvisningen näppeligen kräva en lösning redan till nästkommande budgetår.

I anledning av statskontorets sålunda gjorda uttalande har *styrelsen för statens hantverksinstitut* i förenämnda skrivelse den 14 oktober 1942 anfört i huvudsak följande:

Styrelsen måste för sin del ställa sig mycket tveksam till genomförbarheten av den av statskontoret beträffande delposten till övriga expenser ifrågasatta anordningen. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 17 april 1942 skulle institutet av eventuellt överskott å kursavgifter under budgetåret 1941/42 bestrida utgifter för såväl reseersättningar som ersättningar åt tillfälliga biträden och speciallärare samt undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m., i den mån dessa utgifter överskredo i staten för dessa ändamål upptagna belopp. Styrelsen håller för mycket osannolikt, att eventuellt överskott på kursavgifter framdeles kommer att förslå även till övriga expenser i den mån utgifterna härför överstiga 20,000 kronor. Styrelsen måste därför vidhålla sin begäran om anvisande av 27,000 kronor för ändamålet.

Vad angår det begärda utrustningsanslaget å 20,000 kronor har vid styrelsens nu ifrågavarande skrivelse fogats en förteckning över erforderliga kompletteringar av institutets maskinella utrustning. Förteckningen slutar å ett belopp av 82,700 kronor. Styrelsen framhåller, att styrelsen ansett sig böra begränsa sina krav till i första rummet oundgängligen nödvändiga nyanskaffningar och därvid stannat vid det äskade beloppet, 20,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Vad först angår institutsstyrelsens framställning om anvisande av ett särskilt anslag för anskaffande av ytterligare utrustning för institutet, vill jag erinra om att för ifrågavarande ändamål hittills anvisats riksstatsanslag å sammanlagt 489,000 kronor, vartill kommer ett belopp av 14,000 kronor från vissa fondmedel. Vidare må framhållas, att sedan institutsstyrelsen den 19 juni 1942 hemställt om bemyndigande för byggnadsstyrelsen att av förefintliga besparingar å reservationsanslaget till uppförande av byggnad för institutet bestrida vissa till omkring 62,000 kronor uppgående kostnader, vilka dittills belastat institutets utrustningsanslag, Kungl. Maj:t den 4 september 1942 medgivit, att byggnadsanslaget finge för därmed avsett ändamål disponeras av byggnadsstyrelsen jämväl under budgetåret 1942/43, ankommande det på ämbetsverket att pröva i vad mån de av institutsstyrelsen angivna kostnaderna vore av beskaffenhet att kunna bestridas av medel från anslaget. Enligt vad jag inhämtat hava på grund härav från byggnadsanslaget hittills verkställt utbetalningar om tillhopa cirka 54,300 kronor. Slutligen kan omnämnas, att enligt Kungl. Maj:ts beslut den 23 oktober 1942 av reservationsanslaget till inköp i utlandet av litteratur och instrument m. m. för tekniskt och vetenskapligt bruk må för hantverksinstitutets räkning avses 4,000 kronor för litteratur och 10,000 kronor för instrument m. m. I betraktande härav kan jag, i likhet med statskontoret, för närvarande icke tillstyrka någon ytterligare medelsanvisning till utrustning för institutet.

På grund av den av styrelsen emotsedda ökade kursverksamheten i landsorten föreslår jag, att för reseersättningar under nästa budgetår avses ett belopp av 4,500 kronor. Med anledning av vad statskontoret gent emot en dylik anslagshöjning anfört vill jag erinra, att inkomstposten kursavgifter för budgetåret 1941/42 var upptagen med allenast 27,000 kronor, medan jag i det följande kommer att föreslå, att kursavgifterna för nästkommande budgetår upptagas till 60,000 kronor. Vad expenserna beträffar förordar jag, att för bränsle, elektrisk ström och vatten beräknas ett till 30,000 kronor höjt belopp. I anslutning till vad jag anfört vid behandlingen av institutets avlöningsanslag förutsätter jag härvid, att ur anslagsposten icke vidare skall utgå bidrag till avlöning åt den verkstadsarbetare, vilken under bränslesäsongen tjänstgör som biträdande eldare. För tillgodoseende av övriga expenser synes ett belopp av 23,000 kronor vara tillräckligt. Jag förordar vidare, att anslagsposten till publikationstryck upptages med ett till 3,000 kronor förhöjt belopp. I den mån överskott av inkomster på försålda tryck skulle uppkomma, torde institutet böra medgivas rätt att använda dylikt överskott till fortsatt publikationsverksamhet.

Mot styrelsens beräkning av institutets övriga utgifter samt av de särskilda uppbördsmedlen har jag ej något annat att erinra än att, med hänsyn till vad jag under närmast föregående punkt föreslagit beträffande medelsanvisningen till de båda verkstadsarbetarnas avlöning, delposten till underhåll av verkstäder m. m. torde böra nedsättas till 1,500 kronor.

Omkostnadsstaten för nästa budgetår skulle sålunda få följande utseende:

Utgifter:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	4,500
3. <i>Expenser, förslagsvis</i>	»	53,000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	3,000
5. Övriga utgifter:		
a. Bibliotek	kronor	5,000
b. Undervisningsmateriel och förbrukningsartiklar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	18,000
c. Underhåll av verkstäder m. m., <i>förslagsvis</i>	»	1,500
		24,500
Summa kronor		85,500

Särskilda uppbördsmedel:

Kursavgifter	kronor	60,000
Inkomster å informationsverksamhet	»	8,000
Inkomster å publikationstryck	»	3,000
		kronor 71,000
Nettoutgift kronor		14,500.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hantverksinstitut: Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 14,500.

[38.] 15. **Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien.** Såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för upprätthållande av en ingenjörsvetenskapsakademi beviljade 1919 års riksdag på Kungl. Maj:ts i propositionen nr 210 därom gjorda framställning för år 1920 ett anslag av 40,000 kronor. Anslaget har sedermera till och med budgetåret 1939/40 utgått med, för år räknat, oförändrat belopp. För vartdera av budgetåren 1940/41 och 1941/42 var anslaget upptaget till 60,000 kronor. För innevarande budgetår är anslaget upptaget med ett till 80,000 kronor förhöjt belopp.

För tiden 1 juli 1942—30 juni 1943 har Kungl. Maj:t den 30 juni 1942 fastställt följande stat för ingenjörsvetenskapsakademien:

Inkomster:

Statsanslag	kronor	80,000
Från ingenjörsvetenskapsakademiens stiftelse m. m.	»	50,000
Särskilda bidrag	»	60,000
Summa kronor		190,000

Utgifter:

Löner:

Vid akademien anställda	kronor 48,106	
Särskilda medarbetare	» 19,000	
Övrig personal	» 21,000	
Dyrtidstillägg	» 11,200	
Pensioneringskostnader	» 12,000	kronor 111,306
Hyror	» 11,600	
Expenser	» 16,094	
Avskrivningar och oförutsett	» 5,000	
Forskningsunderstöd, belöningar, sammanträden, tryck och dokumentation	» 46,000	
		Summa kronor 190,000.

I särskilda skrivelser den 31 augusti 1942 har *ingenjörsvetenskapsakademien* hemställt om anvisande av dels ett anslag å 80,000 kronor såsom bidrag till akademiens verksamhet under budgetåret 1943/44, dels ock ett tilläggsanslag å 14,000 kronor för bekostande av verksamheten inom forskningens beredskapsorganisation under samma budgetår.

Till motivering av sitt förslag rörande anvisande av sistnämnda anslag har akademien anfört bland annat följande:

I betänkande den 23 februari 1942 beträffande erforderliga åtgärder för den tekniskt-vetenskapliga forskningens främjande och statens medverkan däri (SOU 1942: 6) har utredningen för den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande föreslagit (sid. 147), att forskningens beredskapsorganisation skulle erhålla statsanslag med 14,000 kronor per år för sin verksamhet. Detta anslag skulle förmedlas av ingenjörsvetenskapsakademien, varför motsvarande ökning av akademiens anslag till administrationskostnader etc. borde ske. För att icke behöva ändra de för budgetåret 1942/43 redan framlagda äskandena för akademien ansåg utredningen, att beloppet ifråga för nämnda budgetår skulle kunna utgå från det av utredningen föreslagna allmänna anslaget för tekniskt-vetenskaplig forskning. Akademien vill framhålla lämpligheten av att detta anslag, såsom utredningen tänkt sig, för 1943/44 läggas till akademiens ordinarie anslag som bidrag för verksamheten. Anslaget ifråga skulle disponeras på följande sätt (sid. 139):

Sekreterare, halvtidstjänst	kronor	6,000
Verkställande utskott, 3 personer å 1,000 kronor	»	3,000
Renskrivning, expedition och hyra	»	5,000
	kronor	14,000.

Utredningen framhöll, att akademien tidigare av egna medel bekostat ifrågavarande rörelse intill ett belopp av 1,000 kronor per månad. Detta har emellertid inkräktat på de belopp, som stå till förfogande för understödjande av enskilda forskare. Nu kan det visserligen sägas, att behovet av sådana direkta understöd från akademien minskats, sedan ökade möjligheter vunnits dels genom det av utredningen föreslagna anslaget på 500,000 kronor till tekniskt-vetenskaplig forskning, dels genom anslag på sammanlagt 150,000 kronor för främjande av forskning vid de tekniska högskolorna.

Akademien har emellertid funnit det vara av stort värde att på sätt i för akademien fastställda stadgar föreskrives stödjande forskningskommittéer och

enskilda forskare genom direkta anslag. Akademien har med oro sett, att dess möjligheter i denna riktning beskurits genom att det centrala utredningsarbetet blivit alltmera omfattande och sålunda tagit i anspråk en allt större del av akademiens egna medel. Därför vill akademien varmt ansluta sig till utredningens förslag att statsanslaget för akademiens egen verksamhet ökas med ett särskilt anslag för bestridande av kostnaderna för forskningens beredskapsorganisation.

Arbetet inom forskningens beredskapsorganisation bedrivs i huvudsak av frivilliga krafter. Verkställande utskottet får härigenom en sådan arbetsbörda, att det, såsom utredningen framhåller, visat sig omöjligt att tillfredsställande rekrytera utskottet med oavlönade arbetskrafter. Akademien finner det därför lämpligt att i enlighet med utredningens förut angivna förslag upptaga jämväl en post avseende arvoden av 1,000 kronor per år till var och en av utskottets tre ledamöter.

I häröver avgivet utlåtande den 9 september 1942 har *statskontoret* — efter att hava erinrat om de under de senare budgetåren höjda bidragen till ingenjörsvetenskapsakademien — anfört följande:

Vidare har i enlighet med beslut av 1942 års riksdag dels ett belopp av 40,000 kronor beräknats för statens tekniska forskningsråd, dels ock ett anslag å 200,000 kronor anvisats till tekniskt-vetenskaplig forskning.

Som statskontoret framhöll i ett den 12 mars 1942 avgivet utlåtande angående den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande måste de arbetsuppgifter, som ansågos böra anförtros åt forskningsrådet, i allt väsentligt sammanfalla med de uppgifter, för vilkas handhavande ingenjörsvetenskapsakademien inrättades. Den avlastning i arbete för akademien, som — såvitt statskontoret kan finna — måste inträda med forskningsrådets inrättande samt tillkomsten av anslaget till tekniskt-vetenskaplig forskning, synes väl motivera en omprövning av akademiens medelsbehov. Statskontoret anser sig sålunda böra ifrågasätta, om icke statsbidraget till akademien från och med budgetåret 1943/44 bör kunna nedsättas till 60,000 kronor eller samma belopp, som utgick för budgetåret 1941/42. Under alla förhållanden måste ämbetsverket bestämt avstyrka förslaget om ett särskilt tilläggsanslag å 14,000 kronor till akademien för bekostande av verksamheten inom forskningens beredskapsorganisation. Därest denna organisation jämväl i fortsättningen skall anknytas till akademien, lärer med hänsyn till de ändrade förhållanden, under vilka akademien arbetar efter forskningsrådets tillkomst, beredskapsorganisationen liksom tidigare böra kunna finansieras av akademien utan särskilt bidrag härför av statsmedel.

De höjningar av statens bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien, som företogs åren 1940 och 1942, motiverades av den ökning av akademiens forskningsuppgifter och dess kostnader för den centrala förvaltningsapparaten, som under senare år inträtt. Tillkomsten av statens tekniska forskningsråd, vilket inrättats med uppgift att samordna de forskningsarbeten på teknikens område, som bedrivs på olika håll i vårt land, och att verka för större effektivitet och planmässighet i forskningen, hör enligt min mening icke leda till att ingenjörsvetenskapsakademiens verksamhet minskas i omfattning och betydelse. Ej heller kan — helt naturligt — den omständigheten, att från och med innevarande budgetår större anslag av statsmedel ställas till förfogande för understödjande av forskningsarbeten, verka i sådan riktning. Akademien kommer alltså att fylla en viktig plats inom den tekniska

*Departement-
chefen.*

forskningens organisation. Statens bidrag till akademiens administrationskostnader torde därför för nästa budgetår böra bibehållas vid den storleksordning, som senast avvägs. Däremot anser jag mig icke böra förorda anvisande därutöver av särskilda medel för bekostande av verksamheten inom den till akademien anknutna forskningens beredskapsorganisation.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *anslag*
av kronor 80,000.

[39.] **16. Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet.** Under en följd av år, senast för budgetåret 1942/43, har riksdagen beviljat anslag för bestridande genom ingenjörsvetenskapsakademien av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet. Anslaget har utgått med växlande belopp. Under vart och ett av budgetåren 1936/37—1939/40 har det varit bestämt till 90,000 kronor. Å riksstaten för vardera av budgetåren 1940/41 och 1941/42 var anslaget upptaget till 120,000 kronor. För innevarande budgetår är det upptaget till 135,000 kronor. Av anslagen för de tre senaste budgetåren har årligen ett belopp av 30,000 kronor avsetts för särskilt angelägna forskningsuppgifter och för bestridande av kostnadsökningar, till vilkas gäldande det ordinarie statsbidraget icke förslår, varjämte av anslaget för innevarande budgetår ett belopp av 15,000 kronor avsetts till bestridande av kostnader för viss personal — för handhavande av förberedande göromål — och expenser under byggnadstiden för den försöksstation, närmast avsedd för bränsleteknisk forskning, till vars uppförande medel anvisats av 1941 och 1942 års riksdagar.

I skrivelse den 3 september 1942 har *ingenjörsvetenskapsakademien* för fortsättande under budgetåret 1943/44 av akademiens forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet m. m. hemställt om anvisande för nämnda budgetår av ett anslag å 170,000 kronor.

Akademien har härvid anfört bland annat följande:

Liksom tidigare intaga *pyrolyundersökningarna* en betydande plats på arbetsprogrammet. Det gäller här att genom torrdestillation av trä, torv och skiffer framställa flytande bränslen och andra värdefulla produkter. För metodernas tekniska och konstruktiva tillämpning arbeta numera de statliga torv- och skifferbolagen, och vissa avgränsade problem bearbetas genom akademiens försorg med hjälp av särskilda anslag, men behovet av grundläggande vetenskapliga undersökningar kvarstår alltså och torde snarast tendera att växa genom att nya detaljproblem undan för undan uppstålla sig i samband med stordriften. Bland undersökningar av detta slag, som redan pågå och med säkerhet komma att tarva fortsatt arbete, må nämnas sådana som syfta till att klarlägga pyrolysens termiska förlopp, att fullkomna kolumnarnas konstruktion och att framställa koks och tjära ur torv. En stor och viktig grupp bilda arbetena på förädling av pyrolyprodukter, där nya upp-

slag efter hand framkomma och upptagas till prövning. Det bör ej vara uteslutet, att en del under kristiden tillkomna anläggningar även under normala tider kunna löna sig, om produkternas värde på detta sätt kan höjas. Slutligen ha under kristidens brådstörtade utveckling en del metoder pressats fram, som visserligen kunna användas, men som i många fall torde kunna förbättras genom systematiska undersökningar.

Arbeten inom pyrolysgruppen ha bedrivits av de till akademien knutna forskningsinstituten kolningslaboratoriet och ångvärmeinstitutet samt det laboratorium för tjärundersökningar, som nyligen inrättats. Forskningsmöjligheterna på detta område bli väsentligt utvidgade efter inflyttningen i den nya försöksstationen för bränsleteknisk forskning.

Kolningslaboratoriet har vidare bearbetat en del *träkemiska uppgifter, som helt eller delvis stå vid sidan om pyrolyundersökningarna*, och därvid främst cellulosaavfallslutarnas tillgodogörande. De aktuella arbetena äro närmast inriktade på sulfatavfallsluten och avse dels vissa uppslag för bränslebesparing vid alkaliåtervinning, dels framställning av flytande bränsle ur avfallsluten genom pyrolysis.

Till en tredje huvudgrupp kunna hänföras sådana arbeten, som syfta till *förbättringar inom förbrännings-, kraft- och värmeområdet*. Hit höra grundläggande undersökningar rörande förbränning av ved, torv och skiffer, artificiell torkning av bränslen, särskilt torv, och vidare fortsatt bearbetning av matarvattenproblemet. En del ångtekniska undersökningar, bland annat, avseende vissa cirkulations- och ångbildningsförhållanden i ångpannor, som upptagits tidigare, kunna under betydligt gynnsammare förutsättningar fullföljas efter den nya försöksstationens tillkomst.

I den mera detaljerade plan över aktuella arbeten, som brukar inlämnas före forskningsanslagets utanordnande, ha på senare år utöver specificerade poster inom de förut berörda huvudgrupperna upptagits jämväl vissa belopp, vilka ställas till förfogande för *mindre arbeten*, som från början endast delvis kunna specificeras. Det har visat sig vara av stort värde att härigenom utan dröjsmål kunna angripa uppkommande problem, icke minst i samband med officiella remisser och förfrågningar.

Till de egentliga forskningsarbetena knyter sig en *upplysningsverksamhet*, som avser att bringa forskningsresultat till intresseradens kännedom, att avgiva yttranden angående ärenden av detta slag, som remitterats till akademien, och att tillhandagå allmänheten med upplysningar inom verksamhetsområdet.

Akademiens bränsletekniska kommitté, som jämte presidiet hittills utövat ledningen av forskningsarbetena, har numera ombildats till en »bestyrelse för kraft- och bränsleteknisk forskning» med uppdrag att ha överinseende över hela det komplex av hithörande frågor, som falla inom akademiens intressesfär, däribland även *försöksstationens planering och drift*. Akademien samarbetar i sådana frågor med bränslekommissionen och industrikommissionen samt med domänstyrelsen, byggnadsstyrelsen, militära myndigheter, järnkontoret, ångpanneföreningarna m. fl.

Under de senaste åren har för det egentliga forskningsarbetet avsetts ett belopp om 120,000 kronor, varav 90,000 kronor skulle svara mot den sedvanliga omfattningen under förkrigstidens prisläge och resten reserverats för att dels kompensera prisnivåns stegring och dels möjliggöra att angelägena forskningsuppgifter utöver de planerade kunna angripas. Då den nya försöksstationen är avsedd att bli färdig den 1 juli 1943, komma härtil en del ofrånkomliga kostnader i samband med forskningsverksamhetens överflyttning dit. Akademien hemställer därför, att anslaget även för nästa budgetår måtte beräknas på nyssnämnda sätt.

I sin skrivelse den 21 september 1939 med hemställan om anslag för uppförande av den bränsletekniska försöksstationen räknade akademien med

en personalstat på omkring 30,000 kronor. Under det fortsatta planeringsarbetet har personalbehovet specificerats på följande sätt, varvid för översiktighetens skull avlöningarna för heltidsanställd personal anslutits till statens lönereglemente.

Befattning	Lönegrad	Avlöning kronor
Intendent eller driftsingenjör, halvtid	arvode	6,000
Portvakt, som tillika sköter uppvärmning och ventilation samt går tillhanda i servisavdelningen	Eo 11	4,209
Verkmästare (instrumentmakare)	Eo 15	5,070
Elektriker (montör)	Eo 7	3,465
Rutinkemist och fotograf	Eo 11	4,209
Verkstadsbiträde	Eo 5	3,102
Laboratoriebiträde	Eo 4	2,922
Kontorsbiträde, tillika telefonvakt	Eo 5	3,102
Summa kronor		32,079.

Enligt anställningsvillkoren för akademiens personal utgår lönetillägg enligt det s. k. ramavtalet, f. n. 20.7 procent. Tillämpat på nyssnämnda lönesumma betyder detta en ökning med omkring 6,650 kronor.

För anläggningens drift komma härtill vissa andra omkostnader, som för normalt prisläge uppskattats enligt följande:

Värme	kronor	7,000
Vatten, elkraft, gas m. m.	»	8,000
Städning och underhållsarbeten	»	3,000
Kontorsexpenser, telefon m. m.	»	4,000
Frakter, transporter m. m.	»	3,000
Summa kronor		25,000.

Vid nuvarande prisläge torde detta belopp, med särskild hänsyn till de starkt ökade bränslekostnaderna, böra ökas med cirka 10,000 kronor.

De samlade driftkostnaderna jämte tillägg skulle följaktligen ställa sig sålunda:

Avlöningar	kronor	32 100
Dyrtidstillägg	»	6,650
Omkostnader	»	25,000
Kristidstillägg	»	10,000
Summa kronor		73,750.

En avsevärd del av dessa kostnader bör kunna utdebiteras på de forskningsarbeten, som bedrivs i försöksstationen, medan en annan del, enligt vad som anförts i hithörande propositioner, lämpligen bör bestridas från det årliga forskningsanslaget. I vad mån inkomst av förstnämnda slag kan påräknas är svårt att bedöma, då det saknas erfarenhet därav. Vid normal drift förefaller det rimligt att räkna med att ungefär halva beloppet skulle kunna utdebiteras, men för startåret torde försiktigheten bjuda, att en större del får belasta det särskilda driftanslaget för försöksstationen. Om å ena sidan verksamheten ej kan komma i full gång omedelbart vid budgetårets början, måste man å den andra räkna med betydande extra kostnader under laboratoriernas inredande. Med hänsyn till att dessutom en viss ytterligare stegring av prisnivån kan väntas, finner akademien önskvärt, att ett belopp om 50,000 kronor måtte stå till förfogande för försöksstationens drift, att uttagas i mån av behov.

Över akademiens framställning har kommerskollegium den 29 september 1942 avgivit infortrat utlåtande; därvid har kollegium tillika överlämnat ett av kollegium från bränslekommissionen införskaffat yttrande i ärendet.

Bränslekommissionen, som tillstyrkt bifall till framställningen, har därvid anfört bland annat följande:

Vissa av de forskningsuppgifter rörande pyrolys av torv och skiffer, som hittills bedrivits av akademien, torde visserligen i fortsättningen successivt kunna överflyttas till de statliga torv- och skifferbolagen eller eventuellt till A. Johnson & C:os anläggningar i Nynäshamn enligt med nämnda företag slutna avtal eller till andra företag och institutioner. Såsom akademien framhållit kvarstår dock även här ett behov av grundläggande vetenskapliga forskningar, som alltjämt böra utföras genom akademiens försorg. Den stora vikt, som under rådande utomordentliga förhållanden måste tillmätas denna forskningsverksamhet, motiverar enligt kommissionens mening anvisande av ett statligt bidrag av samma storleksordning eller 120,000 kronor som för budgetåret 1942/43. Gränsen mellan vad som skall anses utgöra grundläggande forskningar och teknisk tillämpning av redan kända metoder är emellertid flytande. Kommissionen förutsätter därför, att akademien såsom hittills från fall till fall allvarligt prövar i vad mån överflyttningar av arbetsuppgifter till andra företag eller institutioner äro lämpliga att genomföra.

Skäligheten av det bidragsbelopp, som akademien begärt för försöksstationens drift, undandraget sig kommissionens bedömande. Kommissionen finner emellertid uppenbart, att nämnda anslagspost måste beräknas till högre belopp för nästa budgetår än för det innevarande, och biträder med hänsyn härtill akademiens framställning även i detta avseende.

Även *kommerskollegium* förordar anvisandet av det av akademien äskade anslagsbeloppet. Kollegium anför:

I likhet med vad bränslekommissionen anfört vill kollegium understryka angelägenheten av att akademien för undvikande av eventuellt dubbelarbete ingående prövar i vilken utsträckning en överflyttning av arbetsuppgifter till andra företag lämpligen bör genomföras. Kollegium finner det emellertid vara av största vikt, att icke hithörande forskning blir lidande genom alltför knappa anslag. Vad särskilt beträffar den anslagsökning, som föreslås på grund av försöksstationens behov, finner kollegium ej anledning till erinran mot vad akademien anfört till motivering för anslagsäskandet.

Även för egen del tillstyrker jag, att för nästa budgetår ett lika stort statligt bidrag som under de senaste budgetåren eller 120,000 kronor beräknas för ifrågavarande forskningsverksamhet. Det torde, på sätt hittills varit fallet, få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, i vad mån beloppet må av ingenjörsvetenskapsakademien tagas i bruk, samt att efter förslag av akademien meddela närmare föreskrifter rörande användningen av medlen. Av beloppet torde, i likhet med vad som förutsatts senast för löpande budgetår, 30,000 kronor böra reserveras för särskilt angelägna forskningsuppgifter och för bestridande av utgifter, för vilkas gäldande statsbidraget i övrigt icke förslår.

Vad angår akademiens förslag till bestridande av driftkostnaderna vid den försöksstation för bränsleteknisk forskning, till vars uppförande medel anvisats vid 1941 och 1942 års riksdagar och som torde bliva färdig till inflyttning omkring den 1 juli 1943, har akademien beräknat det årliga me-

*Före-
draganden.*

delsbehovet för detta ändamål till 73,750 kronor. Akademien har därvid tillika uttalat, att man vid normal drift torde kunna räkna med att ungefär halva beloppet skulle kunna utdebiteras på de forskningsarbeten, som komma att bedrivas i stationen, men att för startåret försiktigheten syntes böra bjuda, att statsbidraget beräknades till 50,000 kronor.

Vid den tidigare behandlingen av frågan om anslag till försöksstationen har förutsatts, att de framtida årliga kostnaderna för belysning och uppvärmning, portvakt samt verkstads- och rutinarbeten m. m., alltså akademiens fasta kostnader för stationens skötsel, skulle bestridas från akademiens årliga statsanslag för forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet, men att åtminstone hälften av dessa kostnader borde kunna återdebiteras, dels i avräkning på statliga anslag för forskningsarbeten, som bedreves i stationen under akademiens hägn, dels ock från de industriella forskningsgrupper, som där finge arbeta. Däremot skulle sådana personalkostnader och andra utgifter, vilka vore direkt föranledda av de i stationen bedrivna forskningarna och försöken, helt bestridas av medel, som kunde stå till förfogande för dessa arbeten. Med hänsyn härtill torde icke någon erinran av principiell innebörd kunna riktas mot akademiens hemställan i nu förevarande del. Likaledes synas de av akademien återopade kostnadsberäkningarna kunna tillsvidare godtagas i avbidan på den närmare utredning rörande medelsbehovet, som akademien må komma att förebringa i samband med att försöksstationen tages i bruk. Beträffande däremot fördelningen av kostnaderna bör enligt min mening — med hänsyn till det nyss anförda — en något mindre del av desamma än akademien föreslagit direkt bestridas med anlitan av nu ifrågavarande anslag. Jag föreslår sålunda, att i anslaget inräknas ett belopp av 40,000 kronor till bestridande av fasta kostnader för stationens drift. Även beträffande detta belopp synes det böra överlämnas åt Kungl. Maj:t att bestämma, i vad mån detsamma må av akademien tagas i anspråk, samt att efter förslag av akademien meddela närmare föreskrifter rörande medlens användning.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet* för budgetåret 1943/44 anvisa ett
anslag av kronor 160,000.

[40.] **17. Utrustning av byggnader för tekniskt-vetenskaplig forskning, reservationsanslag.** Med bifall till av Kungl. Maj:t därom gjorda framställningar hava 1941 och 1942 års riksdagar anvisat för vardera av budgetåren 1941/42 och 1942/43 ett reservationsanslag å 400,000 kronor eller sammanlagt 800,000 kronor till uppförande av byggnader för en försöksstation, närmast avsedd för bränsleteknisk forskning, å visst område på norra Djurgården i Stockholm. Till utrustning av byggnaderna har 1942 års riksdag anvisat ett reservationsanslag av 87,000 kronor.

I en den 31 augusti 1942 dagtecknad skrift har *ingenjörsvetenskapsakademien* hemställt, att för fortsatt utrustning av försöksstationen måtte för budgetåret 1943/44 anvisas ett anslag å 120,010 kronor. Till stöd härför har akademien anfört i huvudsak följande:

I skrivelse den 22 november 1941 hade akademien anmält, att enligt akademiens beräkningar erfordrades dels — utöver själva byggnadskostnaden, beräknad till 700,000 kronor — ett belopp av 176,500 kronor för inredning och fast utrustning för byggnaderna, dels ock ett belopp av 162,600 kronor för anskaffning av försöksutrustning och inventarier, och hade akademien i anslutning härtill hemställt, att sistnämnda två belopp måtte ställas till byggnadsstyrelsens respektive akademiens förfogande. I häröver avgivet utlåtande den 11 december 1941 hade utredningen rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande tillstyrkt, att statsanslag måtte utgå till byggande av försöksstationen samt en första etapp av inredning och fast utrustning med 793,000 kronor mot tidigare beräknade 700,000 kronor samt till anskaffning av försöksutrustning och inventarier med 87,000 kronor mot tidigare beräknade 50,000 kronor. Utredningen hade i sitt yttrande framhållit, att den av akademien gjorda framställningen borde betraktas som ett program, som kunde genomföras etappvis, och att de av utredningen föreslagna beloppen avsåge en första etapp. I enlighet med i 1942 års statsverksproposition framlagda förslag hade byggnadsanslaget höjts från 700,000 kronor till 800,000 kronor, varjämte för anskaffning av försöksutrustning och inventarier anvisats 87,000 kronor.

Akademien finge nu meddela, att trots att huvudritningarna till försöksstationen för akademiens del i princip godkänts den 16 januari 1942 hade byggnadsarbetet av olika skäl ännu icke kunnat igångsättas. Akademiens avsikt vore, att uppförandet av stomhuset omedelbart skulle påbörjas, under det att inredningens detaljer successivt skulle fastläggas. Under det uppkomna dröjsmålet hade dock även detta arbete kunnat slutföras, så att fullständiga ritningar samt arbetsbeskrivning för akademiens del kunnat godkännas den 7 juli 1942. Av byggnadsstyrelsens godkända entreprenadanbud föreläge nu, och det syntes finnas förhoppning, att arbetet kunde igångsättas hösten 1942.

Genom dessa omständigheter hade emellertid en beklaglig tidsförskjutning uppkommit. Behovet av utrymmen för halvstora försök för den i nuvarande läge så utomordentligt betydelsefulla bränsleforskningen hade under tiden ytterligare stegrats. Vissa apparater, som vore avsedda att uppställas i den nya försöksstationen, hade konstruerats och delvis beställts. Arbeten hade planerats och igångsatts, vilka för sitt fullföljande ovillkorligen fordrade tillgång till laboratorieutrymmen av helt annan omfattning än dem som akademien nu kunde ställa till förfogande. Det vore därför i nuvarande läge en pressande nödvändighet att försöksstationen snarast möjligt komme till stånd och att den i ett sammanhang utrustades till full effektivitet. Medel för att möjliggöra detta borde därför ställas till förfogande på 1943/44 års stat, även om man ej på grund av de omnämnda olyckliga omständigheterna kunde räkna med att få byggnadsverket fullt färdigt före den 1 juli 1943, vilket datum tidigare satts såsom en sista frist bland annat i chefsens för handelsdepartementet uttalande till statsrådsprotokollet den 7 mars 1941.

Sedan akademiens kontrollberäkningar utfördes i november 1941, hade tyvärr ytterligare kostnadsstegringar inträtt särskilt på maskiner och vetenskapliga instrument. Det hade dessutom blivit allt svårare att anskaffa sådan utrustning. Man kunde därför förvänta, att kostnaden för den planerade specialinredningen och utrustningen komme att avsevärt överstiga de i akademiens hemställan av den 22 november 1941 nämnda beloppen 176,500 kronor

och 162,600 kronor. Akademien funne emellertid, att man under nuvarande förhållanden måste inskränka nyanskaffningen till det minsta möjliga, och hade därför icke ansett sig för närvarande böra göra någon framställning om en ökning av dessa belopp.

Enligt den angivna uppskattningen skulle merkostnaden utöver det ursprungliga beloppet för byggnaden utgöra 339,100 kronor. Härifrån avginge kostnaderna, beräknade till 45,090 kronor, för möbler, vilka enligt principuttalande icke borde bekostas från utrustningsanslaget. Samtidigt skulle emellertid enligt forskningsutredningens förslag tillkomma 13,000 kronor för administration och oförutsett. Sålunda skulle återstå $339,100 - 45,090 + 13,000 = 307,010$ kronor. Av detta belopp hade, såsom tidigare sagts, beviljats 100,000 kronor såsom ökning på byggnadsanslaget och 87,000 kronor såsom anslag för utrustning.

Akademien hemställde, att återstoden, 120,010 kronor, äskades för budgetåret 1943/44 och ställdes till akademiens förfogande för bekostande av andra etappen i försöksstationens utrustning i huvudsaklig överensstämmelse med det tidigare fastställda programmet och i den omfattning som detta med hänsyn till prisläge och anskaffningsmöjligheter kunde låta sig göra inom ramen för denna summa.

I häröver den 14 september 1942 avgivet utlåtande har *statskontoret* framhållit, hurusom 1942 års riksdag i anslutning till förslag av Kungl. Maj:t anvisat medel till försöksstationens färdigställande endast i viss i förhållande till de av akademien framlagda kostnadsberäkningarna begränsad omfattning. Då akademien gentemot de skäl, som föranledde statsmakternas ståndpunkttagande vid 1942 års riksdag, icke åberopat några nya omständigheter av betydelse för bedömande av frågan om stationens förseende med utrustning, samt i kostnadsfrågan intet nytt framkommit, ansågo sig statskontoret icke kunna tillstyrka, att ytterligare medel nu ställdes till förfogande för anstaltens färdigställande.

*Departements-
chefen.*

Vid anmälan i fjolårets statsverksproposition av frågan om anvisande av anslag för budgetåret 1942/43 till ifrågakarande ändamål uttalade jag, att jag delade utredningens rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande uppfattning angående det mindre lämpliga i att redan då, på sätt ingenjörsvetenskapsakademien avsett, vidtaga anstalter för försöksstationens fullständiga inredning och utrustning. Det syntes mig riktigast, att åtgärderna för det dåvarande begränsades till sådana som vore nödvändiga för tillgodo-seende av de aktuella behoven och beträffande vilka, med hänsyn till tillgången på kvalificerade forskare och andra omständigheter, förutsättningar funnes för att de kunde omedelbart på ändamålsenligt sätt utnyttjas. Det av mig i anslutning till detta uttalande förordade utrustningsanslaget å 87,000 kronor beviljades sedermera av riksdagen. Av vad akademien nu i ärendet anfört framgår, att ett trängande behov av tillgång till laboratorietrymmen av helt annan omfattning än dem, som nu stå till akademiens förfogande, föreligger för fullföljande av planerade och igångsatta arbeten och undersökningar beträffande den i nuvarande läge så utomordentligt betydelsefulla bränsleforskningen, samt att vissa apparater, som äro avsedda att uppställas i den nya försöksstationen, numera konstruerats och delvis beställts. Med

hänsyn härtill lärer det vara synnerligen önskvärt att försöksstationen i samband med dess färdigställande utrustas till full effektivitet. Jag förordar därför, att för nästa budgetår ett belopp om ytterligare 120,000 kronor ställes till förfogande för ändamålet.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utrustning av byggnader för tekniskt-vetenskaplig forskning* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 120,000.

[41.] 18. **Statens tekniska forskningsråd, förslagsanslag.** Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen nr 282 till 1942 års riksdag gjorda framställning har riksdagen, skrivelse nr 399, *dels* beslutat, att ett statens tekniska forskningsråd skall inrättas med de uppgifter, som i vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden den 24 april 1942 angivits, *dels* till Statens tekniska forskningsråd för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under tionde huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 40,000 kronor, *dels* till Tekniskt-vetenskaplig forskning för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under samma huvudtitel anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor, *dels* ock medgivit, att de medel, som äro anvisade å tionde huvudtitels reservationsanslag till Undersökningar avseende utnyttjandet av vissa inhemska råvarutillgångar m. m., må användas jämväl för de med nyssnämnda anslag till tekniskt-vetenskaplig forskning avsedda ändamålen.

Såsom framgår av förenämnda statsrådsprotokoll över handelsärenden ha va årskostnaderna för forskningsrådets verksamhet — bortsett från hyreskostnad som avsetts skola bestridas från statens allmänna fastighetsfond — uppskattats till 45,000 kronor. Med hänsyn till att rådets verksamhet icke kunde beräknas få full omfattning redan från början av innevarande budgetår upptogs anslaget med förut angivna lägre belopp, 40,000 kronor.

Vad beträffar förenämnda anslag å 200,000 kronor till tekniskt-vetenskaplig forskning hade, på sätt berörda statsrådsprotokoll vidare utvisar, utredningen rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande kommit till den uppfattningen, att för ifrågavarande ändamål skulle erfordras ett anslag av minst 1,000,000 kronor per år. Av flera skäl syntes anslaget dock icke från början böra bestämmas till så högt belopp. Utredningen föreslog för sin del, att för budgetåret 1942/43 måtte — i stället för det i 1942 års statsverksproposition äskade reservationsanslaget å 300,000 kronor till undersökningar avseende utnyttjandet av vissa inhemska råvarutillgångar m. m. — anvisas ett dylikt anslag å 500,000 kronor för tekniskt-vetenskaplig forskning. Utredningen framhöll i anslutning härtill, att den takt, i vilken höjningen av anslaget sedan efter hand borde ske, borde bli en bedömningsfråga. För egen del tillstyrkte jag anvisande för budgetåret 1942/43 av ett reservationsanslag å 200,000 kronor till tekniskt-vetenskaplig forskning, avsett att av Kungl. Maj:t disponeras för undersökningar i syfte att lösa vissa

bestämda forskningsuppgifter. Tillika förordade jag, att av riksdagen måtte utverkas medgivande, att förenämnda anslag å 300,000 kronor finge i mån av behov användas, förutom till därmed avsedda undersökningar, för sådant forskning, som avsåges med det förordade nya anslaget. Från och med budgetåret 1943/44 borde de båda anslagen sammanföras till ett anslag.

I skrivelse den 28 september 1942 har *utredningen rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande* — under framhållande att enligt utredningens på sin tid avgivna förslag anslaget till tekniskt-vetenskaplig forskning efter hand borde ökas från 500,000 kronor till ett normalbelopp av 1,000,000 kronor — hemställt, att ifrågavarande anslag måtte för budgetåret 1943/44 utgå med 700,000 kronor.

Departements-
chefen.

Jag tillstyrker, att anslag till statens tekniska forskningsråd och till tekniskt-vetenskaplig forskning för nästa budgetåret upptagas till 45,000 kronor respektive 700,000 kronor. Jag förutsätter, att å anslaget till undersökningar avseende utnyttjandet av vissa inhemska råvarutillgångar m. m. vid innevarande budgetårs utgång eventuellt förefintlig reservation må tillföras ifrågavarande anslag till tekniskt-vetenskaplig forskning. Under nästföljande punkt ämnar jag göra hemställan om medelsanvisning beträffande sistnämnda anslag.

Vad beträffar anslaget till statens tekniska forskningsråd hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens tekniska forskningsråd* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 45,000.

[42.] **19. Tekniskt-vetenskaplig forskning, reservationsanslag.** Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tekniskt-vetenskaplig forskning* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 700,000.

[43.] **20. Statens kommitté för byggnadsforskning, förslagsanslag.** Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen nr 283 gjorda framställning har 1942 års riksdag, skrivelse nr 398, *dels* beslutat, att en statens kommitté för byggnadsforskning skall inrättas med de uppgifter, som i vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden den 24 april 1942 angivits, *dels* till Statens kommitté för byggnadsforskning för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under tionde huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag av 35,000 kronor, *dels ock* till Byggnadsforskning för budgetåret 1942/43 å driftbudgeten under samma huvudtitel anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Såsom framgår av berörda statsrådsprotokoll avsågs förstnämnda anslag skola användas på följande sätt:

Kommitténs arbetsutskott.

Årsarvode till ordföranden	kronor 1,000		
Dagarvoden och andra ersättningar till ordföranden och ledamöter	» 4,000	kronor	5,000

Sekretariatet.

Arvode till sekreteraren (halvtid)	kronor 6,000		
Arvode till teknisk assistent	» 7,500		
Löner åt övrig personal	» 7,500		
Utrustning och expenser	» 5,000		
Resekostnader för ledamöter, sekreterare och assistent samt diverse utgifter	» 4,000	»	30,000
Summa kronor 35,000.			

I skrivelse den 10 december 1942 har *statens kommitté för byggnadsforskning* hemställt, att för budgetåret 1943/44 måtte anvisas dels ett anslag av 40,000 kronor till kommittén för dess verksamhet dels ock ett anslag av 200,000 kronor till byggnadsforskning. Till stöd för förslaget om höjning av förstnämnda anslag med 5,000 kronor i förhållande till det för innevarande budgetår beviljade har kommittén anfört i huvudsak följande.

Sekreterarebefattningen hade enligt propositionen förutsatts vara halvtidstjänst. Tiden för arbetets igångsättande inom kommittén hade emellertid blivit fördröjd med cirka ett halvt år. Det måste därför anses angeläget att genom ökad arbetstakt söka taga igen den förlorade tiden. Därjämte vore det av stor betydelse, att sekreteraren helt kunde ägna sig åt arbetet och att han icke splittrade sina krafter på flera arbetsuppgifter. Omfattningen av sekreterarens arbete inom kommittén komme nämligen att med säkerhet bli så stor att hans tid helt måste tagas i anspråk för detsamma. Det torde också vara lättare att anskaffa en kompetent innehavare av befattningen, om densamma inrättades som heltidstjänst. Kommittén ansåge det därför nödvändigt för att ernå ett tillfredsställande resultat av sitt arbete att hava tillgång till en sekreterare med heltidstjänstgöring. Arvodet till denne borde i anslutning till anslagsberäkningen för löpande budgetår uppskattas till 12,000 kronor. Vad anginge övriga i det nuvarande anslaget ingående poster kunde posten för utrustning och expenser upptagas med ett till 4,000 kronor nedsatt belopp, enär en första utrustning förutsatts bli anskaffad med anlitan av anslaget för innevarande budgetår.

Beträffande förslaget om medelsanvisning till byggnadsforskning anför kommittén:

Till byggnadsforskning har för budgetåret 1942/43 under tionde huvudtiteln av innevarande års riksdag anvisats ett reservationsanslag av 200,000 kronor. Såvitt kommittén nu kan bedöma, torde detta anslag komma att helt disponeras under budgetåret 1942/43 med olika belopp på arbeten för dirigerad forskning och för fri forskning. De planerade och under året igångsatta arbetena komma dock icke att kunna avslutas före budgetårets utgång eftersom arbetenas påbörjande i avsevärd grad försenats. Det kan därför beräknas, att

en del av det anvisade beloppet kommer att kvarstå som reservation till nästkommande år.

Det har ej varit möjligt för kommittén, som påbörjade sitt arbete först under november 1942, att ännu uppgöra arbetsplan för budgetåret 1942/43, och ännu mindre kunna arbetena under budgetåret 1943/44 överblickas.

Kommittén anser sig därför icke nu närmare kunna bedöma medelsbehovet för kommande budgetår än vad utredningen rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningens ordnande på sin tid gjorde i avlämnat betänkande. Det synes kommittén därför lämpligt, att ett anslag av samma storlek som för innevarande budgetår eller 200,000 kronor anvisas för budgetåret 1943/44.

*Departements-
chefen.*

Jag tillstyrker, att anslag till ifrågavarande båda ändamål för nästa budgetår upptagas med de av statens kommitté för byggnadsforskning föreslagna beloppen respektive 40,000 kronor och 200,000 kronor.

Under nästföljande punkt ämnar jag göra hemställan om medelsanvisning beträffande anslaget till byggnadsforskning. I fråga om medel till bestridande av kostnaderna för kommittén hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens kommitté för byggnadsforskning* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 40,000.

[44.] **21. Byggnadsforskning, reservationsanslag.** Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsforskning* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 200,000.

[45.] **22. Bidrag till svenska träforskningsinstitutet, förslagsanslag.** Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen nr 284 till 1942 års riksdag därom gjorda förslag har riksdagen (skr. nr 397) *dels* godkänt vid statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 24 april 1942 fogat avtal med stiftelsen svensk träforskning angående inrättande och drivande av ett institut för forskning rörande skogens produkter och deras utnyttjande, *dels* bemyndigat Kungl. Maj:t att med nämnda stiftelse träffa överenskommelse, i anslutning till nyssnämnda avtal, om inrättande av ett centrallaboratorium för den grafiska industrien, *dels* bemyndigat Kungl. Maj:t att, i den mån så befunnes påkallat och lämpligt, överenskomma med stiftelsen om jämkning i förenämnda avtal och överenskommelse, *dels* ock till Nybyggnad för svenska träforskningsinstitutet å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1942/43 anvisat ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

Genom beslut den 30 juni 1942 har Kungl. Maj:t godkänt *dels* förenämnda avtal angående inrättande och drivande av ett institut för forskning rörande skogens produkter och deras utnyttjande *dels* ock vid sagda avtal fogade stadgar för svenska träforskningsinstitutet. Vidare har Kungl. Maj:t

den 30 oktober 1942, bland annat, bemyndigat chefen för handelsdepartementet att för Kungl. Maj:t och Kronan träffa avtal med stiftelsen svensk träforskning angående inrättande i anslutning till svenska träforskningsinstitutet av ett centrallaboratorium för den grafiska industrien.

Såsom framgår av det vid berörda proposition fogade statsrådsprotokollet är förenämnda anslag å 600,000 kronor avsett för påbörjande av arbetena med uppförande för Kronans räkning av en byggnad för svenska träforskningsinstitutet med därtill anslutna centrallaboratorier å ett område nordväst om statens provningsanstalt å norra Djurgården i Stockholm. Kostnaderna för ifrågavarande byggnadsarbeten hava beräknats till 1,770,000 kronor.

Jämlikt det med stiftelsen svensk träforskning träffade huvudavtalet skall staten enligt i avtalet angivna grunder genom årliga anslag bidra till kostnaderna för den grundläggande forskningen vid institutet ävensom för dettas allmänna administration.

I skrivelse den 26 oktober 1942 har *styrelsen för svenska träforskningsinstitutet* hemställt, att för budgetåret 1943/44 måtte såsom bidrag till driftkostnaderna för institutet anvisas ett anslag å 125,000 kronor. Till stöd här för har styrelsen anfört följande:

De driftkostnader för institutet, vilka skola finansieras med statsanslag, beräknas till 420,000—440,000 kronor per år, vilket motsvarar ungefär 35,000 kronor per månad. Såvitt nu kan bedömas och under förutsättning att icke av särskilda orsaker byggnadsarbetet blir försenat är det antagligt, att byggnaden för träforskningsinstitutet kan tagas i bruk redan om ungefär 1½ år. Om så sker skulle erfordras statsbidrag för driften under de sista tre månaderna av budgetåret 1943/44 eller vid full drift 105,000 kronor. Emellertid måste åtminstone styresman och föreståndare för de olika avdelningarna tillsättas i god tid före igångsättningen för att övervaka utrustningen, anställa personal m. m. Det uppstår sålunda före igångsättningen vissa kostnader för personal och administration. Å andra sidan är det icke vare sig möjligt eller lämpligt att redan från början bedriva verksamheten i full utsträckning. Det behövs nämligen en viss tid för att få fram tränad personal och för att även i övrigt få organisationen att fungera med full verkningsgrad. Med hänsyn härtill torde det vara tillräckligt, om för institutets drift under budgetåret 1943/44 anslås ett belopp av 125,000 kronor.

I överensstämmelse med vad som avsågs vid 1942 års riksdag torde anslag böra för budgetåret 1943/44 beviljas för slutförande av de arbeten avseende byggnad för svenska träforskningsinstitutet med därtill anslutna centrallaboratorier, för vilkas igångsättande medel anvisats å den löpande riksstaten. Då av det för ändamålet beräknade beloppet, 1,770,000 kronor, redan anvisats 600,000 kronor, skulle det erforderliga beloppet för nästa budgetår alltså belöpa sig till 1,170,000 kronor. Det är min avsikt att under kapitalbudgeten, statens allmänna fastighetsfond, göra framställning om ifrågavarande medelsanvisning.

Vad beträffar statens årliga bidrag till institutets driftkostnader — vid full drift beräknat till högst 445,000 kronor — anser institutets styrelse detsam-

*Departements-
chefen.*

ma böra för nästa budgetår beräknas till 125,000 kronor. Styrelsen utgår härvid från, att institutet skall kunna tagas i bruk omkring april månads ingång år 1944. Redan före denna tidpunkt anses emellertid en del överordnad personal böra tillsättas för vidtagande av vissa förberedande åtgärder. Jag tillstyrker styrelsens förslag, att för detta ändamål upptages ett anslag av 125,000 kronor, vilket torde böra upptagas såsom förslagsanslag.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag här, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska träforskningsinstitutet* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av . . . kronor 125,000.

[46.] **23. Vissa kostnader för statens gruvegendom, förslagsanslag.** För bestridande av vissa kostnader för statens gruvegendom har såväl för budgetåret 1941/42 som för nu löpande budgetår av riksdagen anvisats ett förslagsanslag av 20,000 kronor.

Anslaget är avsett *dels* till arvoden m. fl. kostnader för uppskattning av arrendeavgift jämlikt kungörelsen den 15 november 1907 (nr 96) med föreskrifter i fråga om bestämmandet å kronans sida av beloppet utav den arrendeavgift, som skall erläggas för kronans jordägarandel i gruva, m. m., *dels* till bestridande av kostnader för den kronans gruvegendom, som står under kommerskollegii förvaltning, *dels ock* till bestridande av Mertainens och Ruotivare gruvaktiebolags förvaltningskostnader.

Å anslaget för budgetåret 1941/42 utgjorde belastningen 164,414 kronor 92 öre. Då anslaget således överskreds med ett så betydande belopp som 144,414 kronor 92 öre, torde en närmare redogörelse för medelsanvisningen från anslaget under sagda budgetår vara motiverad.

Genom beslut den 4 april 1941 ställde Kungl. Maj:t anslaget till kommerskollegii förfogande att disponeras *dels* för bestridande av de i kungörelsen den 15 november 1907 omförmälda arvoden med flera kostnader, *dels ock* för övriga med anslaget avsedda ändamål enligt de föreskrifter Kungl. Maj:t framdeles meddelade. Sådana föreskrifter lämnades sedermera vid ett flertal tillfällen. — Den 1 augusti 1941 ställdes sålunda 10,600 kronor till kollegii förfogande för dess gruvförvaltning. — Den 26 september och den 14 november 1941 samt den 24 april 1942 anvisades sammanlagt 10,500 kronor till bestridande av Mertainens och Ruotivare gruvaktiebolags förvaltningskostnader. — Den 16 januari 1942 bemyndigades kollegium att av anslaget använda 4,343 kronor 10 öre för att bestrida kronans andel i kostnaden för skiljemannaförfarande i tvist om arrendeavgiften för år 1940 enligt kontrakt angående utarrendering till Bolidens gruvaktiebolag av kronans jordägarandelar i utmålen Laver nr 1—7 i Älvsby socken av Norrbottens län. — Den 30 januari 1942 bemyndigades kollegium att tills vidare av anslaget använda 5,097 kronor 2 öre för erläggande av malmören för år 1941 enligt ett den 18 juli 1931 för Kungl. Maj:t och kronan undertecknat kontrakt, varigenom vissa personer till kronan överlätit all dem tillkommande rätt till andel i då

eller framdeles upptäckta mineralfyndigheter på hemmanet $\frac{7}{128}$ mantal Asp-lunda nr 1 litt. Abb i Malå socken av Västerbottens län. I samband därmed anbefalldes länsstyrelsen i länet att tills vidare såsom uppbörd tillgodoföra anslaget det överskott, som enligt ett mellan kollegium för Kungl. Maj:t och kronan samt Bolidens gruvaktiebolag den 30 december 1940 träffat avtal om utbyggnad och legodrift av vissa kronan tillhöriga gruvor kunde komma att av bolaget för år 1941 inbetalas till länsstyrelsen. Framhållas må, att avtalet bland annat avser driften vid Adakgruvan i Malå socken, att i denna gruva ingå mineralfyndigheterna på nyssnämnda hemman samt att enligt avtalet avräkning för år 1941 skulle av bolaget avlämnas före utgången av april 1942, varefter senast den 15 maj samma år eventuellt överskott skulle inbetalas till länsstyrelsen. Omnämnas må tillika, att sedan kollegium i skrivelse den 26 maj 1942 anmält, att något dylikt överskott att tillgodoföras anslaget icke uppkommit, Kungl. Maj:t den 29 maj 1942 funnit den gjorda anmälan icke föranleda någon åtgärd. — Slutligen bemyndigades kollegium sistnämnda dag att av anslaget använda högst 135,979 kronor 33 öre för gäldande av Bolidens gruvaktiebolags tillgodohavande enligt en från bolaget jämlikt nyssnämnda avtal inkommen avräkning för år 1941, i vad tillgodohavandet efter verkställd räkenskapsgranskning kunde av kollegium godkännas. För ändamålet har bolaget under budgetåret 1941/42 från anslaget uppburit hela det anvisade beloppet, av vilket dock bolaget sedermera till statsverket återburit 4,096 kronor 73 öre.

I detta sammanhang må jämväl erinras om, att sedan Kungl. Maj:t den 14 november 1941 bemyndigat kommerskollegium att göra anmälan om begagnande av kronoandelen i molybdenmalmfyndigheten Algruvan i Lillhärads socken av Västmanlands län, Kungl. Maj:t genom beslut dels sistnämnda dag dels ock den 19 juni 1942 anbefallt statskontoret att från reservationsanslaget till Undersökningar avseende utnyttjandet av vissa inhemska råvarutillgångar m. m. till kollegium, på rekvisition i mån av behov, utbetala tillhoppa högst 102,500 kronor att av kollegium användas till bestridande av ersättningar enligt gruvlagen till inmutaren, Toftgruvans silverintressenters aktiebolag, samt kostnader för vissa undersökningsarbeten vid gruvföretaget.

I skrivelse den 19 augusti 1942 har *kommerskollegium* hemställt om åtgärds vidtagande för beredande å 1943/44 års riksstat av ett förslagsanslag å 23,300 kronor till vissa kostnader för statens gruvegendom. Kostnaderna ha av kollegium beräknats till följande ungefärliga belopp, nämligen

för gruvvarrendenämnden	kronor	400
» försvarsavgifter	»	12,000
» gruvföreståndararvoden	»	1,500
» kollegii övriga förvaltningskostnader	»	400
» Mertainens och Ruotivare gruvaktiebolag	»	9,000

Summa kronor 23,300.

Kollegium har tillika anfört följande:

Några sådana betydande extra utgifter, som under budgetåret 1941/42 förekommit för skiljemannakostnader och i anledning av legodriftsavtalet med Bolidens gruvaktiebolag, har kollegium icke nu ansett sig behöva räkna med för budgetåret 1943/44.

En annan fråga, som torde böra omnämnas i detta sammanhang, är den, i vilken ordning medel böra anvisas för kronans deltagande i gruvarbete å av enskilda inmutade mineralfyndigheter. Kungl. Maj:t har den 14 november 1941 och den 19 juni 1942 ställt tillhopa 102,500 kronor ur reservationsanslaget till Undersökningar avseende utnyttjande av vissa inhemska råvarutillgångar m. m. till kollegii disposition för undersökning av Algruvan i Lillhärads socken av Västmanlands län. För den händelse den därstädes pågående undersökningen giver ett tillfredsställande resultat, uppkommer sannolikt behov av ganska betydande medel under budgetåret 1943/44 för utbyggnad och drift av en gruvanläggning. Motsvarande behov kunna även tänkas uppkomma i andra likartade fall. Medel till täckande av anläggningskostnader synas visserligen böra anvisas på kapitalbudgeten, men medel till driften skulle kunna hänföras till nu ifrågavarande kostnader för statens gruvegendom. Då emellertid underlag än så länge saknas för bedömning av frågan om anslag härför erfordras och om ett sådant anslags storlek, har kollegium icke något förslag att framlägga utan har endast velat anmäla saken.

*Departements-
chefen.*

Av den tidigare redogörelsen framgår, att anslaget till vissa kostnader för statens gruvegendom under budgetåret 1941/42 tagits i anspråk jämväl för gäldandet av vissa vid anslagsberäkningen icke förutsedda kostnader. Sålunda ha med anlitande av anslaget dels bestritts de kostnader kronan ådragit sig i skiljemannaförfarande avseende arrendeavgift för av kronan utarrenderade jordägarandelar i vissa utmål, dels erlagts malmören, vilka kronan enligt avtal blivit skyldig utgiva i samband med upptagande för egen räkning av viss gruvdrift, dels ock guldits ett Bolidens gruvaktiebolags tillgodohavande på grund av åtagande att ombesörja denna gruvdrift. Kommerskollegium har visserligen icke ansett sig behöva räkna med dylika utgifter under budgetåret 1943/44. Emellertid gäller kronans avtalsenliga skyldighet att utgiva malmören så länge omförmälda gruvdrift uppehålles, dock längst till dess sammanlagt 225,000 kronor erlagts, varjämte försiktigheten synes bjuda att man räknar med möjligheten av förlust å gruvdriften jämväl i framtiden.

Under sistlidna budgetår har Kungl. Maj:t från reservationsanslaget till Undersökningar avseende utnyttjande av vissa inhemska råvarutillgångar m. m. anvisat tillhopa 102,500 kronor till bestridande av ersättningar enligt gruvlagen till inmutaren av en molybdenmalmfyndighet, i vilket gruvföretag kronan efter vederbörlig anmälan njuter del, samt kostnader för undersökningsarbeten vid företaget. I likhet med kommerskollegium finner jag lämpligt, att dylika ersättningar och kostnader ävensom eventuella framtida kostnader för driften av gruvföretag, beträffande vilka anmälan om begagnande av kronoandel skett, tills vidare må bestridas från anslaget till Vissa kostnader för statens gruvegendom.

Med hänsyn till vad jag sålunda anfört torde för nästkommande budgetår en väsentlig höjning av detta anslag bliva ofrånkomlig. I brist på närmare hållpunkter för en beräkning av medelsbehovet vill jag föreslå, att anslaget upptages till 100,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för statens gruvegendom* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 100,000.

[47.] **24. Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare, förslagsanslag.** För befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare hava alltsedan år 1917 av riksdagen anvisats anslag. Dessa anslag hava huvudsakligen avsett statsunderstöd åt hantverksmästare för utbildande av lärlingar samt därmed förbundna utlärlingspenningar och statspremier. För budgetåret 1942/43 har för ändamålet anvisats ett förslagsanslag av 35,000 kronor.

Statsunderstöden, högst 100 för år, avse en lärotid av tre år och utgå enligt gällande bestämmelser med 400 kronor för varje lärling. Av sagda belopp utbetalas 125 kronor vid första, 100 kronor vid andra och 75 kronor vid tredje läroårets slut. Återstående belopp, 100 kronor, utbetalas sedan det styrkts, att lärling genom avlagt prov eller på annat sätt visat sig utlärdd i yrket.

Lärling, för vars utbildande mästare erhållit statsunderstöd, är, om han efter avlagt prov undfått Sveriges hantverksorganisations utlärlingsbevis, berättigad till en *utlärlingspenning* av 20 kronor. Han kan dessutom, om han i utlärlingsbeviset tillerkänts högsta vitsord för skicklighet i yrket, tilldelas *statspremium* av högst 100 kronor. Detta plägar förekomma beträffande högst en femtedel av de lärlingar, till vilkas utbildning understöd årligen må utgå.

Tidigare, till och med budgetåret 1940/41, utgingo även vissa årliga belopp, växlande mellan 1,000 och 4,000 kronor, till statsunderstöd till hantverksföreningar, anslutna till Sveriges hantverksorganisation, för utdelande av penningpremier till därav förtjänta lärlingar.

Bestämmelser rörande de olika formerna för statsunderstöden hava av Kungl. Maj:t fastställts den 2 november 1917. Ändringar däri hava skett den 25 oktober 1918, den 9 juli 1920, den 3 maj 1929, den 2 juni 1933, den 22 maj 1936 och den 4 april 1941.

I fråga om planen för den praktiska utbildningens anordnande har redogörelse lämnats å sid. 139 av tionde huvudtiteln i 1932 års statsverksproposition.

Med skrivelse den 31 augusti 1942 har kommerskollegium överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd skrift, däri *styrelsen för Sveriges hantverks- och småindustriorganisation* hemställt om avlåtande av förslag till riksdagen om dels

beviljande av 100 statsunderstöd à 800 kronor för varje lärling dels ock upptagande å nästkommande budgetårs riksstat av ett belopp å 3,000 kronor såsom understöd åt hantverksföreningar för utdelande av lärlingspremier.

För egen del anför *kommerskollegium* bland annat följande:

Antalet inkomna ansökningar och antalet utdelade *lärlingsunderstöd* framgår av följande tabell:

Budgetår	1937/38	1938/39	1939/40	1940/41	1941/42
Ansökningar	174	230	104	101	99
Utdelade understöd	100	100	88	68	72

Den starka nedgången av antalet ansökningar under de båda sistlidna budgetåren torde framför allt hava föranletts av det låga understödsbeloppet. Även nu rådande krisläge, främst de militära inkallelserna, torde emellertid i viss mån hava bidragit därtill. Hur förhållandena i senare hänseendet skola kunna gestalta sig under den kommande budgetperioden 1943/44 är självfallet icke möjligt att förutsäga. Skulle, såsom kollegium i det följande föreslår, möjlighet öppnas att utdela understöd till belopp, som motsvara vad av organisationen begärts, torde emellertid efterfrågan komma att avsevärt ökas.

Såsom kollegium tidigare vid olika tillfällen haft anledning framhålla, äro de nuvarande anslagen till yrkesutbildningen så gott som helt upptagna under åttonde huvudtiteln, d. v. s. skolväsendets huvudtitel. En följd härav torde hava blivit att utbildningen i tämligen hög grad utformats efter mera undervisningsteoretiska synpunkter. Enligt vad från hantverkarhåll framhållits, har det inom hantverket visat sig att utbildningen i många fall svårigen kan tillfredsställa hantverkets krav.

För hantverkarnas praktiska utbildning hos själva näringsidkaren utgår för närvarande statsunderstöd efter två olika linjer. Dels kan dylikt understöd beviljas av *skolöverstyrelsen* i form av bidrag till näringsidkare (i huvudsak hantverkare), som äro villiga antaga elever för dylik praktisk utbildning (decentraliserade verkstadsskolor enligt »varbergssystemet»). För mästaren utgår ersättning för utbildningen med i allmänhet 400 kronor för år. I allmänhet omfattar utbildningen endast en lärning. Lärotiden är i regel 4 år, och det sammanlagda bidragsbeloppet som mästaren kan påräkna stiger alltså till inemot 1,600 kronor. En förutsättning för att dylikt bidrag skall utgå är emellertid, att denna praktiska utbildning står under kontroll av lärings- och yrkesskola på platsen. Endast på orter, där dylika skolor finnas, kunna alltså dessa understöd utgå. Dels kan emellertid statsbidrag också beviljas av *kommerskollegium* till hantverksmästare — även på landsbygden — som uppgjort kontrakt med lärning om dennes utbildning (i regel under en minimitid av tre år). I detta fall uppgår statsbidraget till allenast 400 kronor för hela utbildningstiden.

Mot det av kollegium tilldelade statsbidragsbeloppet av 400 kronor för hela lärningens utbildningstid torde det vara berättigat att för jämförelse sätta statens nyssnämnda kostnader enligt »varbergssystemet» av uppemot 1,600 kronor. Än högre, inemot den dubbla siffran, och ibland ett än större belopp torde läringsutbildningen vid de statsunderstödda yrkesskolorna draga.

Att märka är att med den av kollegium bedrivna verksamheten understöd kan lämnas för yrkesutbildningen även å landsbygden och i samhällen, som sakna yrkesskolor, liksom för övrigt också till yrken, för vilka verkstadsskolor ej finnas anordnade.

Vissa yrkesutbildningen berörande spörsmål — däribland den viktiga frågan om ett särskilt centralorgan för denna utbildning — befinna sig visserligen allttjämt på utredningsstadiet. Oberoende härav kan dock, såsom i

propositionen 1941: nr 71 om centrala verkstadsskolor av departementschefen med allra största rätt framhållits, den praktiska lärlingsutbildningen hos hantverksmästare själva förtjäna ytterligare stödjas i dess egenskap särskilt av en mindre kostsam utbildningsform.

Även om centrala verkstadsskolor skulle komma att inrättas i större antal, torde utbildningen hos hantverksmästarna själva alltjämt bliva av allra största betydelse, icke minst för de yrken, där undervisning icke kan anordnas i verkstadsskolorna.

Som skäl för en väsentlig ökning av nuvarande understödsbelopp torde, förutom kristiden, bland annat kunna framhållas de avsevärt ökade avlöningar och kostnader i övrigt, som hantverksmästarna numera måste vidkännas i samband med lärlingsutbildningen. I sammanhang härmed torde även böra påpekas den förlängning av utbildningstiden, som alltmera visat sig nödvändig för att uppnå ett tillfredsställande resultat.

Kollegium, som under många år haft tillfälle att nära följa föreliggande utbildningsform och som med ledning härav kan vitsorda det stora värde en sådan lärlingsutbildning för med sig, ansluter sig till hantverksorganisationens framställning om förhöjning av nuvarande understödsbelopp till 800 kronor. Dessa understöd torde lämpligen kunna utbetalas med 250 kronor vid första, 200 kronor vid andra och 150 kronor vid tredje läroårets slut samt 200 kronor sedan lärlingen genom avlagt prov eller på annat sätt visat sig utlärd i yrket.

De sålunda föreslagna ändringarna i fråga om lärlingsunderstöden komma icke att hava någon inverkan på anslagsbeloppet för budgetåret 1943/44, då understöden i fråga utbetalas först efter respektive läroårs slut. Det för budgetåret 1943/44 erforderliga anslagsbeloppet kan enligt gjord överslagsberäkning uppskattas till 34,000 kronor eller alltså 1,000 kronor mindre än vad som anvisats för innevarande budgetår.

Med stöd av det anförda har collegium hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *dels* medgiva, att Kungl. Maj:t finge bemyndiga collegium att under budgetåret 1943/44 utdela lärlingsunderstöd, utlärlingspenningar och statspremier med tillämpning av de för budgetåret 1942/43 i detta avseende fastställda grunderna, dock med iakttagande att nya statsunderstöd finge beviljas för utbildning av högst 100 lärlingar, vart och ett av understöden å 800 kronor, *dels ock* till Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare för budgetåret 1943/44 anvisa ett förslagsanslag av 34,000 kronor.

Statskontoret har i utlåtande den 14 september 1942 — under erinran att statsmakterna så sent som år 1942 ställt sig avvisande gentemot en av kommerskollegium hösten 1941 gjord framställning om förhöjning av lärlingsunderstöden — avstyrkt bifall till kollegii nu föreliggande förslag härutinnan.

Statsunderstöd till lärlingsutbildning hos näringsidkare inom hantverket *Departements-
chefen.* utgår — såsom framgår av redogörelsen — efter två skilda linjer: dels genom statsbidrag utlämnat av skolöverstyrelsen enligt det s. k. varbergssystemet, dels genom statsbidrag, som av kommerskollegium utlämnas från förevarande anslag. Enligt det förra systemet utgår statsunderstödet i regel med sammanlagt 1,600 kronor vid en fyraårig utbildningstid, medan i senare fallet statsunderstödet i regel utgår med sammanlagt 400 kronor för en treårig

utbildningstid. Innan ståndpunkt tages till det ånyo framförda förslaget om höjning av det enligt den senare linjen utgående statsbidraget, synes det enligt min mening lämpligt, att frågan om en samordning mellan de båda linjerna för lärlingsutbildning och en eventuellt annan avvägning av de kostnader, som från statens sida nedläggas på utbildningen efter den ena och den andra linjen, blir föremål för överbäggande. Efter samråd med chefen för ecklesiastikdepartementet har jag kommit till den uppfattningen, att nämnda spörsmål bör upptagas till utredning. Frågan härom torde senare få anmälas för Kungl. Maj:t.

Icke heller kan jag nu förorda förslaget om återupptagande av den genom beslut vid 1941 års riksdag indragna bidragsverksamheten, avseende understöd åt hantverksföreningar för utdelande av lärlingspremier till vissa lärlingar.

Grunderna för statsunderstöd från förevarande anslag till befrämjande av praktisk lärlingsutbildning synas sålunda för nästa budgetår böra vara oförändrade.

Vid bifall till vad jag här förordat torde ifrågavarande anslag för budgetåret 1943/44 böra beräknas till 34,000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium att under budgetåret 1943/44 utdela lärlingsunderstöd, utlärlingspenningar och statspremier med tillämpning av de för budgetåret 1942/43 i detta avseende fastställda grunder och med iakttagande att nya statsunderstöd må, vart och ett å 400 kronor, beviljas för utbildning av högst 100 lärlingar,

dels ock till *Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 34,000.

[48.] **25. Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri, reservationsanslag.** För ifrågavarande ändamål har å riksstaten anvisats för budgetåret 1937/38 15,000 kronor, för budgetåret 1938/39 30,000 kronor, för budgetåret 1939/40 50,000 kronor, för vardera av budgetåren 1940/41 och 1941/42 60,000 kronor samt för budgetåret 1942/43 80,000 kronor. Medelsanvisningen syftar till att genom en inom vederbörande län inrättad organisation, som kan taga initiativ till och leda verksamheten, underlätta för vissa befolkningsgrupper att genom idkande av hantverk och småindustri stärka sina försörjningsmöjligheter, varjämte visst belopp numera jämväl utgår till den upplysnings- och organisationsverksamhet, som bedrivs av Sveriges hantverks- och småindustriorganisation.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget jämte från föregående budgetår kvarstående reservation å 11,500 kronor har Kungl. Maj:t genom särskilda beslut den 9 och den 25 september 1942 utdelat följande bidrag till:

Norrbottnens småindustriförening u. p. a.	kronor	9,500
Västerbottens företagareförening u. p. a.	»	9,000
Jämtlands läns företagareförening u. p. a.	»	8,000
Västernorrlands läns företagareförening u. p. a.	»	9,000
Gävleborgs läns företagareförening u. p. a.	»	8,000
Värmlands läns företagareförening u. p. a.	»	8,000
Bohusläns företagareförening u. p. a.	»	8,500
Bohusläns företagareförening u. p. a. (för främjande av båt- byggerier i Bohuslän)	»	3,500
Sveriges hantverks- och småindustriorganisation	»	25,000
Summa kronor		88,500.

Med skrivelse den 31 augusti 1942 har *kommerskollegium* överlämnat till kollegium inkomna ansökningar från Norrbottens småindustriförening u. p. a., Västerbottens företagareförening u. p. a., Jämtlands läns företagareförening u. p. a., Gävleborgs läns företagareförening u. p. a. och Bohusläns företagareförening u. p. a. om statsunderstöd för budgetåret 1943/44 å respektive 9,500 kronor, 9,000 kronor, 9,000 kronor, 10,000 kronor och 13,500 kronor. Vidare har kollegium, efter remisser, avgivit infordrat utlåtande över direkt till Kungl. Maj:t inkomna framställningar från Västernorrlands läns företagareförening u. p. a. och Värmlands läns företagareförening u. p. a. om understöd å 9,000 kronor respektive 12,000 kronor.

Kollegium framhåller för egen del, att medelsbehovet för nästa budgetår efter de inkomna framställningarna att döma torde få sättas något högre än tidigare. Med hänsyn till att en mindre reservation å 3,000 kronor kunde antagas kvarstå den 1 juli 1943, syntes emellertid anslaget böra upptagas till 85,000 kronor.

Jag förordar, att jämväl under nästkommande budgetår statsbidrag beviljas för den av företagareföreningarna och Sveriges hantverks- och småindustriorganisation bedrivna upplysnings- och organisationsverksamheten. Vad beträffar det för ändamålet under nästa budgetår erforderliga medelsbehovet är att märka, att det under innevarande budgetår utdelade bidraget å 3,500 kronor till Bohusläns företagareförening u. p. a. för främjande av båtbyggnadsverksamheten i länet torde få betraktas som ett engångsanslag. Med hänsyn såväl härtill som till den å anslaget nu kvarstående reservationen å 3,000 kronor tillstyrker jag, att medelsanvisningen bestämmes till 82,000 kronor. Härvid skulle för nästa budgetår — bortsett från nyssnämnda engångsutgift — samma bidragsbelopp stå till förfogande för ifrågavarande verksamhet som det för innevarande budgetår använda. Fördelningen av beloppet torde få bero på prövning framdeles av Kungl. Maj:t.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 82,000.

*Departements-
chefen.*

[49.] **26. Resestipendier för yrkesutbildning, reservationsanslag.** I riksstaten för budgetåret 1936/37 upptogs under tionde huvudtiteln till resestipendier för yrkesutbildning ett reservationsanslag å 15,000 kronor. Sedermera har för ändamålet anvisats för vartdera av budgetåren 1937/38 och 1938/39 ett belopp av 40,000 kronor, för budgetåret 1939/40 50,000 kronor och för budgetåret 1940/41 30,000 kronor. Enligt av Kungl. Maj:t meddelad föreskrift skulle av sistnämnda anslag få användas till stipendier för utlandsresor högst 10,000 kronor. Av de å anslaget för budgetåret 1939/40 tillgängliga medlen har enligt beslut vid 1939 års urtima riksdag ett belopp av 20,000 kronor inbesparats. Med hänsyn till att vid ingången av budgetåret 1940/41 fanns en behållning å tidigare anslag av i runt tal 17,600 kronor och då det kunde antagas att, därest stipendier för utlandsresor över huvud kunde komma att utdelas, de likväl torde bliva åv ringa omfattning, äskade Kungl. Maj:t icke något anslag till ifrågavarande resestipendier å riksstaten för budgetåret 1941/42. För innevarande budgetår är för ändamålet anvisat ett anslag å 25,000 kronor.

Närmare bestämmelser angående anslagets användning äro meddelade i kungörelsen den 3 oktober 1936 (nr 523).

I skrivelse den 19 augusti 1942 har *kommerskollegium* hemställt, att för budgetåret 1943/44 måtte för ifrågavarande ändamål anvisas ett reservationsanslag av 35,000 kronor. Kollegium anför bland annat följande:

Under budgetåret 1941/42 ha utgifterna under anslaget uppgått till 20,780 kronor mot 44,795 kronor sista fredsåret 1938/39 och cirka 25,000 kronor under vart och ett av de två första krigsåren. Den sålunda för budgetåret 1941/42 iakttagna anslagsbegränsningen var emellertid nödvungen i det intet nytt anslag var anvisat för sistnämnda budgetår utan endast reservationer från tidigare budgetår stodo till förfogande. För det nu löpande budgetåret 1942/43 har beviljats ett nytt anslag av 25,000 kronor.

I den nämnda, budgetåret 1941/42 avseende, utgiftssumman av 20,780 kronor ingå stipendierna för deltagande i kurserna vid statens hantverksinstitut som den största posten eller med 10,075 kronor mot 6,090 kronor under budgetåret 1939/40. Antalet sökande — vilka utgöra allenast en ringa del av de i kurserna vid institutet deltagande — har under samma tid växt från 127 till 393. Denna utökning har skett trots kriget och de militära inkallelserna. Antalet kurser (dagskurser), som under verksamhetsåret 1941/42 uppgingo till 48, torde under verksamhetsåret 1942/43 komma att uppgå till minst ett sextiototal. Det med betydande statliga uppföringar nyinrättade institutet inrymmer emellertid stora möjligheter till ytterligare ökning i kursverksamheten, och dylika utökningar lära också vara att förutse även vad budgetåret 1943/44 beträffar.

Stipendium till de i institutets kurser deltagande liksom för övrigt andra kursdeltagare plägar endast lämnas till de mest behövande yrkesmännen, som därvid — utöver de för dem ganska kännbara rese- och uppehållskostnaderna — hava att i allmänhet vidkännas kursavgifter på inemot 60 kronor för en 10-dagarskurs. Stipendierna utgå med belopp, motsvarande resan i tredje klass från och till hemorten och kronor 2: 50 per kursdag. Att kunna vidtaga en höjning i sistnämnda belopp måste emellertid framstå som både önskvärt och skäligt. Den inträffade stegringen i biljettpris gör i varje fall en höjning av stipendiebeloppen och därmed också en ökning av utgifterna ofrånkomlig.

Tages hänsyn till såväl den ökning i antalet kurser vid hantverksinstitutet, vilken enligt vad nyss angivits är förutsebar, som också de stegringar i resekostnaderna, vilka inträtt, torde man för budgetåret 1943/44 få räkna med en anslagssumma av minst 15,000 kronor ensamt för hantverksinstitutets del.

Även till yrkeskurser vid andra undervisningsanstalter än hantverksinstitutet kan understöd ges endast i en mycket begränsad omfattning, ehuru behovet med hänsyn till de sökandes ofta svaga ekonomi är mycket stort och ehuru den statliga utgiften även i övrigt är synnerligen behjärtansvärd i betraktande av det stora framtida gagn, den studerande yrkesmannen enligt erfarenhet plägar hava av utbildningen. För längre kurser, varmed kan jämfästas genomgången av yrkesskolor, plägar stipendiebeloppet ej kunnat sättas högre än till 250 kronor för en kurs på 5 månader, resan häri inräknad.

Om anslagssumman för dessa övriga kortare och längre kurser utanför hantverksinstitutet samt till stipendier för genomgående av andra yrkesskolor och för studieresor såväl inom som — i den mån så kan vara möjligt — utom landet sättes till ett så begränsat belopp som 20,000 kronor, skulle anslaget alltså för budgetåret 1943/44 komma att uppgå till 35,000 kronor.

I häröver avgivet utlåtande den 29 augusti 1942 har *statskontoret* förklarat sig för sin del ej finna tillräcklig anledning föreligga för en höjning av anslaget.

Jag tillstyrker, att ifrågavarande anslag för nästa budgetår upptages till 25,000 kronor, varigenom möjlighet beredes till verksamhetens uppehållande i ungefär samma omfattning som under det senaste budgetåret. *Departement-
chefen.*

Under återopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Resestipendier för yrkesutbildning* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 25,000.

[50.] **27. Befrämjande av hemslöjden, reservationsanslag.** För ifrågavarande ändamål har under en längre följd av år utgått anslag till växlande belopp. För innevarande budgetår är anslaget upptaget till 50,000 kronor. Detta anslag avses skola användas på följande sätt:

Till svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund	kronor 10,000
» föreningen för svensk hemslöjd	» 7,000
» understöd åt de provinsiella hemslöjdsföreningarna	» 17,000
» befrämjande av hemslöjden i Bohuslän	» 13,000
» särskilda hemslöjdsändamål enligt Kungl. Maj:ts bestämmande	» 2,000
» bestridande av kostnaderna för hemslöjdsrådet	» 1,000

Summa kronor 50,000.

För befrämjande av hemslöjden inom Bohuslän var tidigare anvisat ett särskilt reservationsanslag, vilket utgick för ettvarit av budgetåren 1936/37—1939/40 med 30,000 kronor och för budgetåret 1940/41 med 16,000 kronor.

I skrivelse den 31 oktober 1942 har kommerskollegium avgivit infortrat

utlåtande över hos Kungl. Maj:t gjorda ansökningar om understöd för budgetåret 1943/44 dels av svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund till förbundets allmänna verksamhet med 13,000 kronor och till de provinsiella hemslöjdsföreningarna med 17,000 kronor, dels ock av föreningen för svensk hemslöjd med 7,000 kronor. Därjämte har kollegium överlämnat dels en till statens hemslöjdsråd inkommen, till Kungl. Maj:t ställd framställning från Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap om understöd för sagda budgetår med 13,000 kronor, dels ock ett av hemslöjdsrådet till kollegium avgivet, den 22 september 1942 dagtecknat yttrande i ärendet.

Statens hemslöjdsråd har tillstyrkt bifall till de av svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund, föreningen för svensk hemslöjd samt Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap gjorda framställningarna. Vidare förordar hemslöjdsrådet, att ett belopp av 2,000 kronor ställes till Kungl. Maj:ts förfogande för olika hemslöjdsändamål samt att för bestridande av kostnaderna för hemslöjdsrådet beräknas ett belopp av 1,000 kronor. I anslutning härtill förordar hemslöjdsrådet, att ifrågavarande anslag för budgetåret 1943/44 måtte upptagas till 53,000 kronor.

Kommerskollegium har för egen del anfört bland annat följande:

I sitt yttrande den 14 november 1941 över en av svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund gjord framställning om ökning av det till organisationen då utgående statsbidraget hade kollegium betonat angelägenheten av att organisationskostnaderna för ledningen av landets hemslöjd i görligaste mån begränsades. Som ett led i en sådan strävan borde enligt kollegii åsikt förutsättningarna för ett närmare samgående av landets hemslöjdsorganisationer upptagas till prövning. Kollegium framhöll vidare, att varje åtgärd syftande till att åstadkomma en effektivisering av landets hemslöjd och därigenom ett förbilligande av dess alster torde med hänsyn till det gagn, som en utvidgning av hemslöjdens arbete kunde få för stora delar av vårt lands befolkning, vara värt att beaktas. Icke minst på försäljningens område ansåg kollegium åtskilligt vara att vinna, därest en gemensam organisation för landets hemslöjd kunde komma till stånd. Såsom en åtgärd i nu angivna syfte torde vara att framhålla, att riksförbundet år 1941 börjat engrosförsäljning av slöjdprodukter. Detta företag avser dock givetvis endast det ekonomiska området och ej hemslöjdsföreningarnas ideella verksamhet. Vidare torde böra påpekas, att en utredning igångsatts angående eventuell sammanslagning av riksförbundet och föreningen för svensk hemslöjd. Kollegium är angeläget att jämväl nu betona önskvärdheten av att hemslöjdens organisationskostnader i möjligaste mån begränsas. Detta även med hänsyn till att storleken av de statliga bidragen enligt kollegii åsikt främdeles knappast kunna undgå att röna inflytande av hur dessa organisationsfrågor lösas. Med hänsyn härtill anser sig kollegium för närvarande icke kunna tillstyrka hemslöjdsrådets förslag om höjning av anslaget från 50,000 till 53,000 kronor.

I fråga om fördelningen av anslagsbeloppet bör organisationernas mer eller mindre vidsträckt verksamhetsfält få tillmätas väsentlig betydelse. Då till svenska hemslöjdsföreningarnas riksförbund äro anslutna alla mera betydande hemslöjdsföreningar från samtliga län så när som på ett, och förbundets verksamhetsområde sålunda sträcker sig över nära nog hela riket, finner kollegium skäl föreligga för en höjning av anslaget till förbundet från 10,000 till 12,000 kronor.

Beloppet för bidrag till föreningen för svensk hemslöjd — till vilken förening hemslöjden i Blekinge län är ansluten — synes kollegium däremot böra sättas till 6,000 kronor och understödet för befrämjande av hemslöjden i Bohuslän till 12,000 kronor.

Beträffande posterna i övrigt ansluter sig kollegium till hemslöjdsrådets förslag i vad avser 17,000 kronor till understöd åt de provinsiella hemslöjdsföreningarna, 2,000 kronor till Kungl. Maj:ts förfogande för särskilda hemslöjdsändamål och 1,000 kronor till bestridande av kostnaderna för hemslöjdsrådet. Vad avser bidraget till rådet utgår kollegium från, att eventuellt uppkommande överskott även må användas för annat hemslöjdsändamål.

Kollegium finner sålunda hemslöjdsanslaget för budgetåret 1943/44 böra beräknas till enahanda belopp som för löpande budgetår eller 50,000 kronor.

Kommerskollegii förslag till beräkning av anslagsbehovet till hemslöjden *Departementets chefen.*
anser jag mig böra biträda. Jag tillstyrker alltså, att för ändamålet avses enahanda belopp som det för löpande budgetår anvisade eller 50,000 kronor. Anslagets fördelning torde få bero på prövning framdeles av Kungl. Maj:t.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av hemslöjden* för budgetåret 1943/44
anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 50,000.

[51.] **28. Bidrag till svenska slöjdföreningen.** Sedan åtskilliga år tillbaka har å riksstaten varit uppfört ett anslag för ifrågavarande ändamål. För ett-vart av budgetåren 1931/32—1940/41 utgick anslaget med 10,000 kronor. För budgetåret 1941/42 utgjorde anslaget 5,000 kronor. Med sistnämnda belopp är det även upptaget å riksstaten för innevarande budgetår.

Med skrivelse den 31 augusti 1942 har kommerskollegium överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd skrift, däri *svenska slöjdföreningen* hemställt om statsbidrag för budgetåret 1943/44 med 25,000 kronor. Till stöd härför har föreningen anfört bland annat följande:

Föreningen hade under år 1942 trätt i närmare kontakt med ledande kretsar inom de stora folkrörelserna, och stora utsikter funnes att erhålla dessas både ekonomiska och moraliska stöd för en utvidgning av föreningens verksamhet, som framför allt skulle taga formen av utredning, förmedling och upplysning i frågor rörande bostad och bohem, samlingslokaler, fritidsproblem, smakbildande verksamhet m. m. Samtidigt skulle ett ökat samarbete med konstindustrien och inom konsthantverk och konstindustri arbetande konstnärer och andra yrkesmän bidraga till en kvalitetsförbättring av produktionen. Planerna upptog utgivandet av en billig populär tidning, vari nyssnämnda frågor skulle presenteras på ett för den stora publiken lättillgängligt sätt. De betydligt ökade kostnader, som denna intensifiering skulle medföra, kunde emellertid ej rymmas i föreningens nuvarande budget, och ej heller kunde ökningen helt bäras av folkrörelserna själva. Enligt de preliminära kalkyler, som uppgjorts, skulle föreningens nuvarande inkomster, som uppginge till i runt tal 85,000 kronor, behöva fördubblas, och föreningen hade vissa förhoppningar att folkrörelserna genom garantier och direkta anslag skulle bidraga med cirka 60,000 kronor. Det anslag av statsmedel,

som skulle vara nödvändigt för genomförandet av den utvidgade organisationen och därmed förbunden verksamhet, uppginge till 25,000 kronor.

För egen del har *kommerskollegium* uttalat bland annat följande:

Även om kollegium i princip funne den tilltänkta utvidgningen av föreningens verksamhet vara värd det allmännas stöd och desslikes också kunde finna denna utvidgning utgöra bärande motiv för ett höjt statsbidrag till föreningen, syntes dock med ett slutligt ståndpunkttagande i frågan böra anstå i avvaktan på att någon närmare klarhet vunnos om hur samarbetsplanen organisatoriskt komme att utformas. På grund härav ansåge sig kollegium för nästkommande budgetår icke kunna tillstyrka högre anslag än 10,000 kronor eller samma belopp, som utgått till och med budgetåret 1940/41.

Statskontoret har i utlåtande den 14 september 1942 — under erinran att frågan, huruvida statsbidrag under rådande förhållanden överhuvud taget skulle utgå till föreningen, varit föremål för övervägande så sent som vid 1941 års riksdag, och då närmare uppgifter saknades rörande den organisatoriska utformningen av den i ärendet omförmälda samarbetsplanen — sagt sig icke kunna tillstyrka någon förhöjning av anslaget.

*Departement-
chefen.*

För egen del kan jag tillstyrka, att statsbidrag till svenska slöjdföreningen för nästa budgetår beviljas till oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till svenska slöjdföreningen* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *anslag* av kronor 5,000.

[52.] **29. Bidrag till standardiseringsverksamheten.** Sveriges standardiseringskommission — vars stadgar fastställts av Kungl. Maj:t — har till uppgift, bland annat, att befordra en riktigt avvägd standardisering inom industriell produktion och teknisk verksamhet samt att medverka till att härför erforderliga undersökningar och arbeten utföras ävensom att utgöra centralorganisation för standardiseringsarbetena inom landet.

Till kommissionens verksamhet har under en följd av år utgått statsbidrag å riksstaten. Anslaget, som senast för budgetåret 1941/42 utgjorde 65,000 kronor, är för innevarande budgetår upptaget till 100,000 kronor. Rörande utbetalningen av sistnämnda anslag har Kungl. Maj:t meddelat beslut den 20 mars 1942, varigenom föreskrivits bland annat, att av anslaget finge användas 30,000 kronor för standardiseringsverksamhet å sjukhusområdet och 70,000 kronor för standardiseringsverksamhet i övrigt, därvid dock bidrag till standardiseringsverksamhet å trädgårdsnäringens område skulle utgå med lägst 3,500 kronor, samt att Sveriges standardiseringskommission skulle äga att efter den 1 juli 1942 av anslaget lyfta ena hälften omedelbart och återstoden sedan kommissionen hos kommerskollegium styrkt, att från enskilt håll till standardiseringsverksamhetens befrämjande lämnats bidrag i penningar, utfört arbete eller annan antaglig form eller ock utfästelser om dylikt bidrag till belopp eller värde motsvarande sammanlagt under budgetåret 1942/43 beträffande standardiseringsverksamhet å trädgårdsnäringens område minst lika stort belopp som den härför avsedda delen av statsanslaget samt beträff-

fande standardiseringsverksamhet å övriga områden minst 150 procent av statsanslaget i övrigt minskat med ett belopp av högst 3,500 kronor, motsvarande avgifter till vissa internationella sammanslutningar.

Vidare har 1942 års riksdag för budgetåret 1942/43 anvisat ett reservationsanslag av 50,000 kronor för standardisering på det byggnadstekniska området. I fråga om utbetalningen av detta anslag har Kungl. Maj:t meddelat beslut den 30 juni 1942, varigenom föreskrivits bland annat, att Sveriges standardiseringskommission skulle äga att lyfta ena hälften av anslaget efter den 1 juli 1942 och återstoden efter den 1 januari 1943 samt att anslaget skulle av kommissionen i huvudsaklig överensstämmelse med av kommissionen den 14 maj 1941 avgivet, i propositionen nr 283 till 1942 års riksdag återgivet förslag användas för standardiseringsverksamhet beträffande olika byggnadsmateriel, därvid kommissionen jämväl skulle hava att tillse, att de erfarenheter å förevarande område, som redan vunnits inom 1940 års militära och civila byggnadsutredningar, på lämpligt sätt nyttiggjordes vid verksamheten.

I en den 31 augusti 1942 dagtecknad skrift har *Sveriges standardiseringskommission* anhållit, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för anvisande av ett belopp av 162,500 kronor såsom bidrag till uppehållande av standardiseringsverksamheten under budgetåret 1943/44.

Av en i kommissionens skrift intagen, här återgiven sammanställning framgår den av kommissionen verkställda fördelningen av de båda för innevarande budgetår för ändamålen beviljade anslagen mellan olika med standardisering arbetande organisationer m. fl. samt det belopp, kommissionen vid bifall till den nu gjorda framställningen har för avsikt att tilldela dem för deras standardiseringsverksamhet under nästkommande budgetår:

O r g a n i s a t i o n e r m. fl.	1942/43	1943/44
	Tilldelat belopp	Tillstyrkt belopp
Sveriges standardiseringskommission (egen verksamhet)	19,000	19,000
Sveriges standardiseringskommission (egna kommittéer)	1,000	1,000
Sveriges mekaniska verkstaders förbund	20,000	25,000
Sjukhusens standardiseringskommitté	30,000	30,000
Svenska elektriska kommissionen	9,000	10,000
Jordbrukstekniska föreningen	2 500	4,000
Trädgårdsnärings standardiseringskommitté	3,500	3,500
Stål- och metallnormskommittén	15,000	20,000
Byggnadsteknisk standardisering	50,000	50,000
Summa kronor	150,000	162,500

Kommittén har till stöd för framställningen anfört, bland annat, följande:

I jämförelse med statsanslagen för budgetåret 1942/43 begäres för nästkommande budgetår ett med 12,500 kronor förhöjt anslag. Det är särskilt för två mycket betydelsefulla verksamhetsområden, nämligen den maskinindustriella standardiseringen samt stål- och metallstandardiseringen, som en höjning nu förutsättes komma till stånd. Inom båda områdena hava på grund av det politiska läget ställts stora krav på omfattande resultat för att åstad-

komma snabbare och billigare leveranser dels av råmaterial till verkstäderna i form av järn och metaller, dels även av färdiga verkstadsprodukter. Under nuvarande förhållanden, då statsmakterna äro landets största konsumenter av ett mycket stort antal standardiserade artiklar samt av sådana som med fördel kunna standardiseras, anser kommissionen att dess verksamhet på allt sätt bör kunna räkna med statens välvilliga stöd.

Kommissionen anser sig böra framhålla, att den genom angivande av särskilda anslagsposter till olika organisationer och kommittéer icke avsett att därmed fastställa den slutgiltiga fördelningen av det statsanslag, som kan anvisas, utan torde denna få bero på kommissionens prövning av de aktuella förhållandena längre fram.

Över Sveriges standardiseringskommissions framställning har kommerskollegium den 5 oktober 1942 avgivit infortrat utlåtande, och har kollegium därvid tillika överlämnat ett av kollegium från Sveriges industriförbund inhämtat yttrande.

Sveriges industriförbund har förklarat sig livligt tillstyrka kommissionens framställning.

Kommerskollegium anför för egen del följande:

Alltmer erkänd torde vara standardiseringens betydelse för produktionens rationalisering och förbilligande. Kriget har visserligen helt naturligt avsevärt hämmat det internationella, under normala förhållanden mycket livliga arbetet på området. I stället har vår egen inhemska produktionsstandardisering blivit ett så mycket viktigare dagsproblem, något som berott på ej endast de stora leveranserna till försvaret utan också den hårda nödvändigheten av en sträng hushållning med råvaror och övriga produktionsmedel. I sin till 1941 års riksdag avgivna berättelse hava också statsrevisorerna i skilda sammanhang erinrat om standardiseringens betydelse.

Kollegium anser sig alltså böra tillstyrka fortsatt anslag för standardiseringsarbetet för budgetåret 1943/44. Vad angår den av standardiseringskommissionen uppgjorda anslagsberäkningen, vilken slutar på en anslagssumma av 162,500 kronor, har nämnda beräkning allenast gett kollegium anledning till erinran i vad angår det till byggnadsteknisk standardisering begärda beloppet å 50,000 kronor. Detta belopp motsvarar till storleken vad som för innevarande budgetår upptagits som begynnelseanslag för samma ändamål. Emellertid synes arbetet med byggnadsstandardiseringen ännu blott delvis hava kommit igång, och den inträdande forskjutningen i anslagsförbrukningen torde sträcka sina verkningar fram till budgetåret 1943/44. Med hänsyn härtill får en viss begränsning i det till byggnadsstandardisering för budgetåret 1943/44 beräknade beloppet av 50,000 kronor antagas vara möjlig, varvid också det till 162,500 kronor beräknade totala anslagsbeloppet synes kunna nedsättas till förslagsvis 150,000 kronor eller samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår.

*Departements-
chefen.*

Standardiseringsverksamheten är otvivelaktigt av särskild betydelse under nuvarande förhållanden. Jag tillstyrker därför, att fortsatt bidrag av statsmedel beviljas för verksamhetens uppehållande, men anser mig icke kunna biträda standardiseringskommissionens hemställan om ökning av bidragsbeloppet. I likhet med vad som gäller för innevarande budgetår torde få avses för standardisering på det byggnadstekniska området ett belopp av 50,000 kronor och för standardiseringsverksamhet i övrigt ett sammanlagt belopp av 100,000 kronor. Av sistnämnda summa torde liksom hittills böra användas

30,000 kronor för standardiseringsverksamhet å sjukhusområdet och lägst 3,500 kronor såsom bidrag till standardiseringsverksamhet å trädgårdsnäringens område. Den jämkning av bidraget till andra ändamål än de nu nämnda, som inom denna anslagsram bör vidtagas, torde det få ankomma på standardiseringskommissionen att avväga.

Då det synes lämpligt, att förenämnda båda å riksstaten uppförda anslag sammanföras till ett enda anslag, förordar jag, att så nu sker. Jag förutsätter, att å det nuvarande anslaget för standardisering på det byggnadstekniska området vid innevarande budgetårs utgång eventuellt förefintlig reservation må tillföras det nya anslaget, vilket torde böra anvisas obetecknat. För åtnjutande av bidrag från det nya anslaget torde liknande villkor böra tillämpas som de, vilka gälla för innevarande budgetår.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *anslag* av kronor 150,000.

[53.] **30. Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström, förslagsanslag.** Jämlikt föreskrift i lagen den 30 juni 1938 (nr 458) angående ändrad lydelse av 2, 3 och 15 §§ lagen den 27 juni 1902 (nr 71), innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, skall innehavare av elektrisk starkströmsanläggning, till vilken Konungen meddelat tillstånd, vara skyldig att, på framställning av den som nyttjar elektrisk ström från anläggningen eller önskar komma i åtnjutande därav, för åstadkommande av skälig prissättning underkasta sig reglering av priset för strömmens tillhandahållande. Prisregleringen skall verkställas av en särskild nämnd, bestående av fem av Konungen för viss tid förordnade ledamöter. Instruktion för nämnden har utfärdats den 17 november 1939 (nr 807). Kostnaderna för nämndens verksamhet skola bestridas av allmänna medel. Bestämmelser i sistberörda ämne äro meddelade i brev till statskontoret den 26 april 1940.

För bestridande av kostnaderna för nämndens verksamhet har å riksstaten anvisats för vartdera av budgetåren 1940/41 och 1941/42 ett förslagsanslag å 1,000 kronor samt för budgetåret 1942/43 ett dylikt anslag å 2,000 kronor.

Belastningen under anslaget har uppgått för budgetåret 1940/41 till i runt *Departement-*
tal 2,500 kronor och för budgetåret 1941/42 till cirka 525 kronor. För nästa *chefen.*
budgetår synes anslaget i avvaktan på ytterligare erfarenhet om belastningen å detsamma böra upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 2,000.

D. Sjöfart och handel.

[54.] 1. Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen, *förslagsanslag*. Till ifrågavarande ändamål är för budgetåret 1942/43 anvisat ett förslagsanslag å 286,100 kronor.

Den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för lotsstyrelsen:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning		
Tjänstemän å ordinarie stat.		
1 generallotsdirektör	B	3
2 byråchefer	A	30
1 överfyringenjör	A	30
2 fyringenjörer	A	27
1 sekreterare	A	26
3 byråingenjörer	A	24
1 kamrerare	A	22
1 aktuarie	A	21
1 notarie	A	21
1 materialförvaltare	A	20
2 verkmästare	A	20
1 registrator	A	11
1 förste expeditionsvakt	A	7
2 kanslibiträden	A	7
2 expeditionsvakter	A	5
1 kontorsbiträde	A	4

Tjänstemän å övergångsstat.

1 kassör och bokhållare	A	21
1 verkmästare	A	21.

Anm. 1. En av de å ordinarie stat upptagna verkmästartjänsterna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde verkmästaren kvarstår i tjänst.

Anm. 2. En av de å ordinarie stat upptagna kanslibiträdesbefattningarna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kassören och bokhållaren kvarstår i tjänst.

Den av Kungl. Maj:t sagda dag fastställda avlöningsstaten för lotsstyrelsen har följande utseende:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	184,900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	63,700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	37,500

Summa förslagsanslag kronor 286,100.

I skrivelse den 25 augusti 1942 har *lotsstyrelsen* beräknat medelsbehovet för bestridande av styrelsens avlöningskostnader under budgetåret 1943/44 till 294,500 kronor, därav 201,800 kronor till avlöningar till ordinarie tjänstemän, 54,300 kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal och 38,400 kronor till rörligt tillägg.

Avvikelserna från anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän i gällande stat äro i huvudsak föranledda därav att lotsstyrelsen återupptagit sitt i skrivelse den 27 augusti 1941 angående anslag till lotsverket för innevarande budgetår framlagda förslag dels om utbyte av en å fyringenjörkontoret placerad assistentbefattning i Eo 14 mot en ordinarie assistentbefattning i A 14, lön 5,043 kronor, och av en å kamrerarkontoret placerad kansliskrivarbefattning i Eo 11 mot en ordinarie kansliskrivarbefattning i A 11, lön 4,587 kronor, dels ock om inrättande å lotsbyrån av en ordinarie kanslibiträdesbefattning i A 7, lön 3,474 kronor. En ökning av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har jämväl föreslagits dels med 800 kronor för löneklassuppflyttningar dels ock — vid bifall till förslaget om utbyte av e. o. kansliskrivarbefattningen mot ordinarie dylik tjänst — med 2,955 kronor för avlöning åt innehavaren av kontorsbiträdesbefattningen i A 4, vilken för närvarande bestrider e. o. kansliskrivarbefattningen och åt vilken avlöningsmedel å kontorsbiträdesbefattningen icke upptagits å gällande stat. Det ökade medelsbehovet under ifrågavarande anslagspost skulle alltså utgöra $(5,043 + 4,587 + 3,474 + 800 + 2,955 =)$ i runt tal 16,900 kronor.

I fråga om beräkningen av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal anför styrelsen följande:

Bortses från de minskningar i anslagsbehovet, som skulle uppstå vid bifall till styrelsens förslag om ändring från extra ordinarie till ordinarie av assistent- och kansliskrivarbefattningarna, bör anslagsposten enligt styrelsens beräkningar för nästkommande budgetår uppföras med ett till 66,000 kronor förhöjt belopp. Styrelsen har härvid ansett en höjning av anslaget med 2,500 kronor erforderlig för bestridande av kostnader för löneklassuppflyttningar och för beredande av förbättrad ställning i övrigt åt vissa av styrelsens icke-ordinarie befattningshavare. Å andra sidan har från det nuvarande anslagsbeloppet frånräknats ett belopp av 200 kronor, utgörande beräknad ökning av pensionsavdragen. I avseende å den nuvarande icke-ordinarie personalens löneförhållanden vill styrelsen framhålla, att den till styrelsens förfogande stående biträdespersonalen utgöres av — förutom omförmälda e. o. kansliskrivare och ett ordinarie kanslibitråde — allenast tre skrivbiträden med avlöning enligt lönegrad Ex 2, varav ett biträde för närvarande uppehåller den ordinarie kontorsbiträdestjänst, som innehaves av e. o. kansliskrivaren. Tillika må nämnas att ett av de extra skrivbiträdena innehaft anställning hos styrelsen under mer än fem år. Även för den juridiskt utbildade icke-ordinarie personalen hos styrelsen är en förbättring av anställningsförhållandena i några fall i hög grad påkallad. I sistnämnda hänseende må nämnas, att hos styrelsen sedan nära två år finnes anställd tingsmeriterad jurist, vilken innehar ställning allenast såsom tillfällig befattningshavare.

Styrelsen anser sig emellertid till grund för beräkningen av medelsbehovet böra lägga sitt förslag till ändring av vissa befattningar hos styrelsen. Vid bifall till detta förslag skulle från det nyss beräknade beloppet 66,000 kronor avgå lönekostnader till ett sammanlagt belopp av 11,751 kronor, varav be-

löper å e. o. assistenten 4,788 kronor, å e. o. kansliskrivaren 4,365 kronor och å den befattningshavare, som upprätthåller e. o. kansliskrivarens kontorsbiträdesbefattning, 2,598 kronor. Medelsbehovet skulle sålunda minskas till i runt tal 54,300 kronor. Styrelsen får i enlighet härmed föreslå, att anslagsposten för budgetåret 1943/44 upptages till 54,300 kronor.

Lotsstyrelsen har vidare — utöver de ändringar i personalförteckningen, som skulle föranledas av bifall till styrelsens förut återgivna förslag i fråga om den ordinarie personalen — hemställt om ändrad tjänstebenämning för innehavarna av de båda fyringenjörsbefattningarna i A 27 och två av de tre byråingenjörsbefattningarna i A 24. Med hänsyn till arten av de arbetsuppgifter, som ankomma på ifrågavarande två byråingenjörer, anser styrelsen, att dessa lämpligen borde benämnas fyringenjörer, i anslutning vartill de nuvarande fyringenjörerna borde erhålla benämningen förste fyringenjörer. I samband härmed borde befattning såsom förste fyringenjör — i likhet med vad som gäller för fyringenjör — i pensionsåldersförteckningen upptagas med en pensionsålder av 63 år.

Över lotsstyrelsens framställning hava statskontoret den 14 september och allmänna lönenämnden den 19 november 1942 avgivit infordrade utlåtanden.

Statskontoret har avstyrkt bifall till lotsstyrelsens förslag om överförande på ordinarie stat av den extra ordinarie assistentbefattningen och den extra ordinarie kansliskrivarebefattningen samt om nyinrättande av en ordinarie kanslibiträdesbefattning. Enahanda framställning hade varit föremål för prövning så sent som vid 1942 års riksdag, och de till stöd för den förnyade framställningen åberopade skälen syntes icke tillräckligt bärande. Mot styrelsens hemställan om ändrad tjänstebenämning för de båda fyringenjörerna och två byråingenjörer har statskontoret icke funnit anledning till erinran. Denna fråga har emellertid synts statskontoret böra upptagas till behandling av tjänsteförteckningssakkunniga.

Allmänna lönenämnden har förklarat sig icke hava funnit anledning till erinran mot vad lotsstyrelsen föreslagit.

I skrivelse den 11 november 1942 har *lotsstyrelsen* sedermera — med förmälan att innehavaren av en byråingenjörsbefattning i lönegraden A 24 å styrelsens lotsbyrå dåmera avlidit — föreslagit, att med indragning av nämnda befattning måtte inrättas en ordinarie assistentbefattning i lönegraden A 14. Därest sistnämnda tjänst inrättades, bortföle behovet av den kanslibiträdestjänst, varom styrelsen i sin skrivelse den 25 augusti 1942 framlagt förslag. Till motivering av sitt senare förslag har styrelsen anfört bland annat följande:

De byråingenjören åliggande arbetsuppgifterna hava omfattat göromål såväl av ingenjörsteknisk natur som av mer administrativ art. De ingenjörstekniska göromålen hava successivt fått allt mindre betydelse delvis såsom en följd av under senare år vidtagna organisationsändringar beträffande ingenjörspersonalen hos styrelsen. Med hänsyn härtill och då å andra sidan ett allt starkare behov gjort sig gällande av förstärkning av lotsbyråns arbetskrafter i övrigt, har styrelsen funnit sig böra taga under övervägande, huruvida icke i anslutning till det nu inträffade ledigblivandet av byråingenjörs-tjänsten ändring av personaluppsättningen å lotsbyrån skulle kunna ske i

syfte att bättre än hittills vinna anpassning av personalbeståndet efter det i verkligheten föreliggande behovet av arbetskraft för olika å byråns förekommande göromål. Dessa överväganden hava lett till, att styrelsen anser sig böra förorda, att den nuvarande byråingenjörstjänsten avföres från tjänste- och personalförteckningarna från och med den 1 juli 1943, mot det att i stället å förteckningarna upptages befattning såsom assistent i lönegrad A 14. Genom tillskapandet av sistnämnda tjänst skulle åt lotsbyråchefen kunna beredas den ökade arbetshjälp, som mer och mer visat sig av behovet påkallad. Innehavaren av tjänsten skulle sålunda, jämte det han övertog en del av de på byråingenjören hittills ankommande arbetsuppgifterna, lämna lotsbyråchefen allmänt biträde vid handläggning av på lotsbyråns förekommande ärenden samt härutöver bland annat svara för arbetet med pricksrullor även som matrikelföringen, vid vilket arbete befattningshavaren emellertid i viss utsträckning skulle biträdas av annan inom styrelsen anställd, för ändamålet lämplig personal. De göromål av ingenjörsteknisk natur, som hittills ankommit på byråingenjören, förutsättas skola i fortsättningen ombesörjas av byråingenjören för fartygs- och maskinärenden.

I händelse en assistenttjänst med nu omförmälda arbetsuppgifter kommer att nyinrättas, bortfaller behovet av den kanslibitrådestjänst, varom styrelsen senast i skrivelse den 25 augusti 1942 framlagt förslag, och styrelsen är sålunda beredd att under nyss angivna förutsättning fränfalla sistnämnda förslag. Med hänsyn till arten av det arbete, som skulle ankomma på innehavaren av den nya tjänsten, anser styrelsen, att tjänsten bör placeras i 14 lönegraden eller samma lönegrad, till vilken assistenttjänsten å byråingenjörkontoret är hänförd. Då göromålen å befattningen äro av permanent natur, bör befattningen enligt styrelsens uppfattning uppföras å ordinarie stat. Härför talar även det förhållandet, att tjänsten för dess innehavare torde få karaktär av slutbefattning.

Allmänna lönenämnden har i sitt förenämnda utlåtande den 19 november 1942 icke funnit något att erinra mot ifrågavarande förslag.

Jag förordar lotsstyrelsens förslag att en ledig byråingenjörsbefattning i *Departements-* lönegrad A 24 indrages samt att i stället inrättas en assistenttjänst i lönegrad *chefen.* A 14. Den härav föranledda kostnadsminskningen utgör (9,965 — 4,767 =) 5.198 kronor. Styrelsens framställning om utbyte av en för närvarande å byråingenjörkontoret placerad extra ordinarie assistenttjänst i Eo 14 mot en ordinarie dylik tjänst i lönegrad A 14 och av en å kamrerarkontoret placerad extra ordinarie kansliskrivarbefattning i Eo 11 mot en ordinarie dylik tjänst i lönegrad A 11, vilket förslag var föremål för prövning vid 1942 års riksdag, torde däremot icke i nuvarande läge böra föranleda någon åtgärd. Vid bifall till vad nu tillstyrkts samt under beaktande av det av styrelsen omförmälda ökade medelsbehovet för löneklassuppflyttning, 800 kronor, skulle anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän behöva upptagas till (184,900 — 5,198 + 800 =) i avrundat tal 180,500 kronor.

Förslaget om ändrad benämning för byråingenjörerna och byråingenjörerna synes icke i detta sammanhang böra upptagas till prövning.

Anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal torde med hänsyn till ökat medelsbehov för löneklassuppflyttning m. m. böra beräknas till 66,000 kronor.

Anslagsposten rörligt tillägg torde bära upptagas till 37,000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under ifrågavarande anslag skulle alltså utgöra (180,500 + 66,000 + 37,000 =) 283,500 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för lotsstyrelsen:

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.		
1 generallotsdirektör		B 3
2 byråchefer		A 30
1 överfyringenjör		A 30
2 fyringenjörer		A 27
1 sekreterare		A 26
2 byråingenjörer		A 24
1 kamrerare		A 22
1 aktuarie		A 21
1 notarie		A 21
1 materialförvaltare		A 20
2 verkmästare		A 20
1 assistent		A 14
1 registrator		A 11
1 förste expeditionsvakt		A 7
2 kanslibiträden		A 7
2 expeditionsvakter		A 5
1 kontorsbiträde		A 4

Tjänstemän å övergångsstat

1 kassör och bokhållare	A 21
1 verkmästare	A 21.

Anm. 1. En av de å ordinarie stat upptagna verkmästartjänsterna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde verkmästaren kvarstår i tjänst.

Anm. 2. En av de å ordinarie stat upptagna kanslibiträdestjänsterna skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförde kassören och bokhållaren kvarstår i tjänst.

dels godkänna följande avlöningsstat för lotsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, för-	
<i>slagsvis</i>	kronor 180,500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 66,000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 37,000

Summa förslagsanslag kronor 283,500;

dels ock till Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen för budgetåret 1943/44 anvisa ett förslagsanslag av kronor 283,500.

[55.] **2. Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för löpande budgetår anvisat ett förslagsanslag å 6,000,000 kronor. Den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för lots- och fyrstaten:

Personalförteckning.

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.

6 lotskapten		A 27
6 lotslöjtnant		A 21
1 distriktsfyrmästare		A 12
6 kontorister		A 9
6 kontorsbiträden		A 4

Lotspersonal.

15 överlotsar		A 12
22 lotsförmän		A 11
18 »		A 9
28 »		A 8
286 lotsar		A 8
76 »		A 7

Fyrpersonal.

12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp		A 12
26 » » 1:a » fyr		A 12
1 » » gasstation		A 12
6 » » 2:a klass fyrskepp		A 10
28 » » 2:a » fyr		A 10
1 » » 3:e » fyrskepp		A 8
12 » » 3:e » fyr		A 8
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp		A 8
9 » » 1:a » fyr med radiofyr		A 8
18 » » 1:a » fyr		A 7
1 » » gasstation		A 7
7 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp		A 6
29 » » 2:a » 3:e » fyr		A 6
49 fyrbiträden		A 6
52 »		A 5

Personal å tjänstefartyg.

1 befälhavare	A 20
2 maskinister å motorfartyg	A 11
5 » » ångfartyg	A 10

Tjänstemän å övergångsstat.

1 överlots	A 12
2 lotsförmän	A 11
1 lotsförman	A 9
1 expeditionsbiträde	A 8
3 lotsar	A 8
31 fyrbiträden	A 5

Anm. 1. 1 lotsförmanstjänst i lönegrad A 11 å ordinarie stat må icke tillsättas förrän överlotsen å övergångsstat avgår från sin befattning.

Anm. 2. 2 lotsförmanstjänster i lönegrad A 9 å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 2 lotsförmän i lönegrad A 11 å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 3. 1 lotsförmanstjänst i lönegrad A 8 å ordinarie stat må icke tillsättas förrän lotsförmannen i lönegrad A 9 å övergångsstat avgår från sin befattning.

Anm. 4. 1 kontoristtjänst i lönegrad A 9 å ordinarie stat må icke tillsättas förrän expeditionsbiträdet i lönegrad A 8 å övergångsstat avgår från sin befattning.

Anm. 5. 3 lotstjänster i lönegrad A 7 å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 3 lotsar i lönegrad A 8 å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 6. 31 fyrbiträdestjänster i lönegrad A 6 å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 31 fyrbiträden i lönegrad A 5 å övergångsstat antingen avlägga styrmansexamen eller förskaffa sig av lotsstyrelsen föreskriven kompetens för anställning vid 1:a klass fyr med radiofyr eller ock avgå från sina befattningar.

Den av Kungl. Maj:t ävenledes genom beslut den 20 mars 1942 fastställda avlöningsstaten för lots- och fyrstaten har följande utseende:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>		kronor 2,534,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal		» 1,049,000
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal:		
a. Lotspersonalens andel i lotspenning m. m., <i>förslagsvis</i>		kronor 1,750,000
b. Kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., <i>förslagsvis</i>		» 120,000
c. Ersättningar för mistsignaler, <i>förslagsvis</i>		» 10,000
d. Fyrskeppstillägg, <i>förslagsvis</i>	..	» 40,000
e. Krigsriskersättning, <i>förslagsvis</i>	»	12,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		» 485,000

Summa förslagsanslag kronor 6,000,000.

Enligt 1942 års riksdags skrivelse nr 10 har Kungl. Maj:t bemyndigats medgiva erforderligt överskridande av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal, därest med hänsyn till arbetsbelastningen anslagsbeloppet skulle befinnas otillräckligt.

Sedan lotsstyrelsen anmält, att det befunnits erforderligt att överflytta lotspersonal till vissa på grund av rådande utomordentliga förhållanden särskilt arbetstyngda lotsplatser, varvid även sådan personal, som icke omedelbart besitte erforderlig kompetens för lotsning i till dessa platser hörande leder, efter kompletterande utbildning skulle tagas i anspråk vid lotsplatserna ifråga, har Kungl. Maj:t den 21 augusti 1942 bemyndigat lotsstyrelsen att till denna personal utbetala gottgörelse för under utbildningstiden mistad lotslott eller mistad lotslottersättning från den i avlöningsstaten upptagna delposten: Lotspersonalens andel i lotspenningar m. m.

I sin förenämnda skrivelse den 25 augusti 1942 har *lotsstyrelsen* framlagt förslag till beräkning av lots- och fyrstatens avlöningsanslag för budgetåret 1943/44. Därvid har styrelsen beräknat till avlöningar till ordinarie tjänstemän, till avlöningar till icke-ordinarie personal och till rörligt tillägg oförändrade belopp respektive 2,534,000 kronor, 1,049,000 kronor och 485,000 kronor samt till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal 1,945,000 kronor. Av sistnämnda belopp avses oförändrat belopp 1,750,000 kronor till lotspersonalens andel i lotspenningar, 130,000 kronor till kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., oförändrat belopp 10,000 kronor till ersättningar för mistsignaler, likaledes oförändrat belopp 40,000 kronor till fyrskeppstillägg och 15,000 kronor till krigsrisk-ersättning. Enligt detta förslag skulle avlöningsanslaget utgöra 6,013,000 kronor.

Lotsstyrelsen anför till en början i fråga om de allmänna förutsättningarna för beräkningen av anslagsbehoven följande:

Lotsverkets anslagsbehov äro såvitt angår de flesta anslagsposterna i hög grad beroende av sjöfartens omfattning under den tid, å vilken vederbörande anslag belöpa, och av den därav föranledda lotsningsfrekvensen. Den redovisade inkomsten av lotspenningar i jämna 1,000-tal kronor under budgetåren 1937/38 och 1938/39 utgjorde respektive 3,228,000 och 3,167,000 kronor, under budgetåret 1939/40 steg den till 6,904,000 kronor, under budgetåret 1940/41 nedgick den till 4,977,000 kronor men under senast förflutna budgetår har den åter avsevärt ökats, nämligen till 8,656,000 kronor. Lotspenninginkomsten uppvisar alltså sedan krigsutbrottet hösten 1939 en kraftig stegring. Den särskilt framträdande stegringen under budgetåret 1941/42 har givetvis sin grund i de återverkningar, som rådande internationella läge haft på sjöfarten i Östersjön.

Det är självfallet icke möjligt att med någon grad av säkerhet bedöma, huru förhållandena på sjöfartens område komma att gestalta sig under del budgetår, som tager sin början den 1 juli 1943. Styrelsen anser sig emellertid vid beräkningen av anslagsbehoven för 1943/44 böra räkna med, att lotsningsfrekvensen även under detta budgetår kommer att bli av större omfattning än under normala förhållanden, dock icke av sådan exceptionell storleksordning som under budgetåret 1941/42, under vilket år särskilda förhållanden, vilka icke kunna förutsättas fortbestå under budgetåret 1943/44,

drivit lotsningsfrekvensen i höjden. Såsom utgångspunkt för beräkningen av anslag, såående i mer direkt relation till lotspenninginkomsten — styrelsen syftar härvid närmast på den i avlöningsstaten för lots- och fyrstaten ingående anslagsposten till lotspersonalens andel i lotspenningar m. m. — synes enligt styrelsens förmenande kunna tagas ett belopp av förslagsvis 5,000,000 kronor eller samma belopp, vartill inkomsten upptagits i riksstaten för såväl nu löpande budgetår som budgetåret 1941/42.

Även bortsett från lotsningsfrekvensen hava de av kriget föranledda förhållandena i åtskilliga hänseenden medfört utvidgning och intensifiering av arbetet inom lotsstyrelsens verksamhetsområde. I vissa avseenden har å andra sidan på grund av krigsförhållandena begränsning av verksamheten ägt rum. Härutinnan må erinras, att av skäl, sammanhängande med krigsläget, ett flertal fyrskepp varit indragna från sina stationer ävensom att ett antal fyrrar hållits släckta. Nu avsedda åtgärder hava medfört vissa besparingar, vilka dock till sin storlek begränsats av den beredskap, som i allt fall måst upprätthållas. Jämväl i övrigt har lotsstyrelsen låtit sig angeläget vara att tillvarata till buds stående besparingsmöjligheter, exempelvis i form av omflyttning av personal från platser med minskad eller i vissa fall helt upphörd verksamhet till platser, där behov av personalförstärkning förelegat. Dylik personalförstärkning har särskilt erfordrats vid vissa lotsplatser — under senaste budgetåret främst vid ostkusten söder om Ålandshav — där på grund av krigsförhållandena arbetsbördan väsentligt stegrats.

Såsom av det föregående framgår hava rådande utomordentliga förhållanden medfört ökad arbetsbelastning för lotsverket som helhet taget, varav givetvis följt även stegrad medelsåtgång. Styrelsen har ansett sig böra utgå från att en arbetsbelastning utöver den normala skall göra sig gällande jämväl under budgetåret 1943/44.

Lotsstyrelsen har härefter föreslagit vissa ändringar i den för lots- och fyrstaten gällande tjänsteförteckningen. I fråga härom anför styrelsen bland annat följande:

I fråga om *fyrpersonalen* böra två befattningar såsom fyrmästare å 2:a klass fyr (lönegrad A 10) och två befattningar såsom fyrvaktare å 2:a och 3:e klass fyr (lönegrad A 6), vilka befattningar varit tilldelade Hävringe och Kapelluddens fyrplatser, avföras ur personalförteckningen samt två befattningar såsom fyrmästare å 3:e klass fyr (lönegrad A 8) tillkomma för nämnda fyrplatser. Ifrågavarande förändringar betingas av att halvautomatisering av fyrbelysningen vid Hävringe och Kapelluddens fyrplatser numera verkställts.

Vad angår *personalen å tjänstefartygen* får styrelsen föreslå, att en befattning såsom maskinist å ångfartyg (lönegrad A 10) från och med den 1 juli 1943 utbytes mot en befattning såsom maskinist å motorfartyg (lönegrad A 11). Det tjänstemotorfartyg för södra lotsdistriktet, som för närvarande är under byggnad, beräknas bliva fullt färdigställt till den 1 oktober 1943. Såsom maskinist å fartyget torde komma att överflyttas en av de nuvarande maskinisterna å ångfartyg. Överflyttningen synes emellertid böra ske från och med ingången av budgetåret 1943/44, enär redan från denna tidpunkt erfordras tillgång till maskinist å fartyget för kontroll av den slutliga inmonteringen av fartygets maskinanläggningar och dess färdigställande i övrigt.

Med avseende å beräkningen av ifrågavarande avlöningsanslag har lotsstyrelsen anført följande:

För budgetåret 1942/43 har anslagsposten till *avlöningar till ordinarie tjänstemän* upptagits till 2,534,000 kronor. Detta belopp beräknades med utgångspunkt från anslagsbeloppet för budgetåret 1941/42, 2,531,000 kronor, vilket belopp uppräknades med 3,000 kronor med hänsyn till vissa i och med budgetåret 1942/43 inträdande personalförändringar. Anslagsbelastningen under budgetåret 1941/42 uppgick till i runt tal 2,497,000 kronor. Till detta belopp måste emellertid för erhållande av en rättvisande utgångspunkt för uppskattning av medelsbehovet för senare år läggas ett belopp av omkring 72,000 kronor, som enligt styrelsens beräkningar kan anses inbesparat genom vakantsättningar och omplaceringar, möjliggjorda av rådande särskilda förhållanden. I enlighet med tidigare intagen ståndpunkt torde nämligen vid anslagsberäkningen hänsyn icke böra tagas till utgiftsminskning, som har sin grund i förhållanden av nyss äsyftad art. Då det tillika torde vara synnerligen ovisst i vad mån dylika besparingar kunna påräknas under budgetåret 1943/44, anser styrelsen riktigast, att till grund för beräkningen av anslagsposten för sistnämnda budgetår lägges medelsåtgången under budgetåret 1941/42, ökad med sagda belopp, 72,000 kronor, varjämte bör tilläggas det förenämnda belopp av 3,000 kronor, varmed kostnaderna för budgetåret 1942/43 beräknats komma att överstiga medelsåtgången under budgetåret 1941/42. Summan av nu angivna poster utgör 2,572,000 kronor. Å andra sidan torde emellertid de i samband med behandlingen av personalförteckningen för lots- och fyrstaten omförmälda personalförändringarna vid Hävringe och Kapelluddens fyrplatser samt å södra lotsdistriktets nya tjänstefartyg lända till en kostnadsminskning å omkring 7,000 kronor, varjämte höjda pensionsavdrag torde kunna beräknas medföra en minskning i anslagsbelastningen med något över 30,000 kronor. Därest nu omförmälda utgiftsminskningar å tillhopa något över 37,000 kronor frånräknas det nyss framkomna beloppet 2,572,000 kronor, återstår en summa ungefärligen motsvarande det för innevarande budgetår anvisade anslagsbeloppet, 2,534,000 kronor. Styrelsen vill därför föreslå, att anslagsposten för budgetåret 1943/44 upptages till oförändrat belopp.

Anslagsposten till *avlöningar till icke-ordinarie personal* är för budgetåret 1942/43 upptagen till 1,049,000 kronor. Under budgetåret 1941/42, för vilket år anslagsposten beräknats till 1,032,000 kronor, utgjorde belastningen i runt tal 990,000 kronor. Besparingen synes främst vara föranledd av att seglationstiden under detta budgetår blivit osedvanligt kort på grund av den stränga vintern. Belastningen å denna anslagspost påverkas vidare i icke oväsentlig grad av kostnaderna för de tillfälliga biträden, som måste anställas vid lots- och fyrplatser samt å fyrskepp, tjänstefartyg och distriktsexpeditioner dels för tillgodoseende av personalbehovet under semestrar och annan ledighet för den reguljära personalen och dels vid behov — särskilt å de mera arbets-tyngda lotsplatserna — av extra arbetsförstärkning. På grund av rådande förhållanden hava under de senaste budgetåren tillfälliga båtbiträden till stort antal måst anställas vid åtskilliga lotsplatser. Även om — i enlighet med vad styrelsen i det föregående förordat — vid anslagsberäkningen för budgetåret 1943/44 bör förutsättas nedgång av lotsningsfrekvensen i jämförelse med budgetåret 1941/42, torde likväl böra räknas med avsevärd kostnad för dylika biträden även under nästkommande budgetår. Styrelsen anser sig för sin del böra förorda, att anslagsbeloppet för budgetåret 1943/44 upptages med enahanda belopp som för nu löpande budgetår. Att styrelsen oaktat den nedgång i behovet av tillfälliga biträden, som möjligen kan förutses, icke ansett sig kunna föreslå sänkning av anslagsbeloppet är beroende dels av ovissheten rörande seglationstidens längd och dels därav att styrelsen måste räkna med att under budgetåret 1943/44 utgiva icke obetydligt högre dag-avlöning åt i varje fall en del av då erforderliga biträden än vad som förut-

satts vid anslagsberäkningen för nu löpande budgetår. Oavsett den höjning av dagavlöningen, som kan föranledas av de ökade levnadsomkostnaderna, torde det såvitt angår biträden vid lotsplatser vara påkallat att härutöver räkna med viss avlöningsförhöjning. Arbetet för sistnämnda biträden är i regel av kvalificerad art och dessutom ofta av synnerligen påfrestande natur. För att erhålla lämplig personal har styrelsen under de senaste månaderna i åtskilliga fall nödgats utbetala avlöning med belopp, som med över en tredjedel överstiger av styrelsen tidigare bestämd dagavlöning. På nu anförda skäl anser sig styrelsen icke böra förorda någon sänkning av senast anvisat belopp, 1,049,000 kronor.

Vad beträffar den under anslagsposten särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal upptagna delposten till *lotspersonalens andel i lotspenningar m. m.* bör densamma, för den händelse att lotspenninginkomsten — i enlighet med vad styrelsen i det föregående förutsatt — beräknas till samma belopp som i gällande riksstat, upptagas till oförändrat belopp 1,750,000 kronor.

Belastningen å delposten till *kost eller kostpenningar till personalen å fryskepp m. m.*, vilken post för budgetåret 1941/42 varit upptagen till 160,000 kronor, har under sagda budgetår uppgått till i runt tal 120,000 kronor. Att belastningen avsevärt understigit förstnämnda belopp beror på att ett flertal fryskepp till följd av rådande förhållanden varit intagna från sina stationer. I den för innevarande budgetår fastställda avlöningsstaten är anslagsposten upptagen till 120,000 kronor. Då styrelsen måste räkna med ökade utgifter för kosthåll, varom här är fråga, ävensom med att det kan bli påkallat att medgiva höjning av nu utgående kostpenningar, anser styrelsen sig böra förorda någon höjning av förevarande post, förslagsvis till 130,000 kronor. Därest några av de nu upplagda fryskeppen åter komma att vara i funktion under nästkommande budgetår, kan givetvis även nu föreslaget belopp komma att visa sig otillräckligt.

Belastningen å delposterna till *ersättningar för mistisignalering* och till *fryskeppstillägg*, vilka poster för löpande budgetår äro upptagna till 10,000 kronor respektive 40,000 kronor, har under budgetåret 1941/42 uppgått till i runda tal 9,600 kronor respektive 27,200 kronor. Dessa poster synas för budgetåret 1943/44 böra upptagas med oförändrade belopp.

Delposten till *krigsriskersättning* är för budgetåret 1942/43 upptagen till 12,000 kronor. Belastningen under budgetåret 1941/42, för vilket år posten beräknats till 16,000 kronor, utgjorde i runt tal 14,300 kronor. Med beaktande härav torde posten böra för budgetåret 1943/44 uppföras med 15,000 kronor.

Belastningen å delposten till *rörligt tillägg*, vilken post för budgetåret 1942/43 är uppförd med 485,000 kronor, utgjorde under budgetåret 1941/42 i runt tal 481,000 kronor. Styrelsen anser sig böra föreslå, att posten för budgetåret 1943/44 upptages till oförändrat belopp.

I förenämnda utlåtande den 14 september 1942 har *statskontoret* beträffande ifrågavarande framställning anfört, att, i betraktande av att lotsningsfrekvensen under nästa budgetår beräknades bli 40 procent lägre än under budgetåret 1941/42, då belastningen å anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal utgjorde cirka 990,000 kronor, anledning knappast förelåge att för sagda ändamål beräkna större anslag än 990,000 kronor. Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1941/42 syntes vidare anslagsposten till fryskeppstillägg icke behöva upptagas med högre belopp än 30,000 kronor.

Allmänna lönenämnden har i sitt utlåtande den 19 november 1942 i anledning av nu förevarande framställning förklarat sig icke hava funnit anledning till någon erinran.

Mot lotsstyrelsens förslag dels om avförande ur personalförteckningen av två fyrmästarbefattningar å 2:a klass fyr, lönegrad A 10, och två fyrvaktarbefattningar å 2:a och 3:e klass fyr, lönegrad A 6, dels om uppförande å sagda förteckning av två fyrmästarbefattningar å 3:e klass fyr, lönegrad A 8, dels ock om utbyte av en befattning såsom maskinist å ångfartyg, lönegrad A 10, mot en befattning såsom maskinist å motorfartyg, lönegrad A 11, har jag icke någon erinran. På de av styrelsen anförda skäl tillstyrker jag, att anslagsposten till avlöningar till ordinarie personal upptages till det av styrelsen föreslagna beloppet 2,534,000 kronor eller samma belopp som det för löpande budgetår fastställda. *Departements-
chefen.*

Vad anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal beträffar, av lotsstyrelsen beräknad till oförändrat belopp 1,049,000 kronor, vill jag erinra, att belastningen å posten under sistlidna budgetår, under vilket lotsningsfrekvensen var osedvanligt hög, uppgick till allenast omkring 990,000 kronor. Vid sådant förhållande förordar jag att posten minskas till 950,000 kronor. Med hänsyn till att arbetsbelastningen inom lotsverket och därmed utgifterna under förevarande anslagspost växlar avsevärt från tid till annan torde anslagsposten böra från och med nästa budgetår upptagas förslagsvis.

Beträffande de under anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal upptagna delposterna föreslår jag, att de upptagas, delposten kost eller kostpenningar till oförändrat belopp 120,000 kronor, delposten ersättningar för mistignalering till oförändrat belopp 10,000 kronor, delposten fyrskeppstillägg till 30,000 kronor och delposten krigsriskersättning till 15,000 kronor. Vad angår delposten lotspersonalens andel i lotspenningar m. m. bör densamma upptagas med omkring 35 procent av det belopp, varmed inkomsttiteln »Lotspenningar» upptages i riksstaten. Då nämnda inkomsttitel i riksstatsförslaget för nästkommande budgetår uppföres med 5,000,000 kronor — eller samma belopp som i löpande riksstat — bör denna delpost alltså beräknas till oförändrat belopp 1,750,000 kronor. Anslagsposten i sin helhet torde sålunda böra för nästa budgetår upptagas till $(1,750,000 + 120,000 + 10,000 + 30,000 + 15,000 =) 1,925,000$ kronor.

För rörligt tillägg torde böra beräknas det av styrelsen föreslagna beloppet 485,000 kronor.

Avlöningsstatens slutsumma för budgetåret 1943/44 skulle alltså bliva $(2,534,000 + 950,000 + 1,925,000 + 485,000 =) 5,894,000$ kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för lots- och fyrstaten:

Tionde huvudtiteln.**Personalförteckning.**

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.**Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.**

6 lotskaptener	A 27
6 lotslöjtnanter	A 21
1 distriktsfyrmästare	A 12
6 kontorister	A 9
6 kontorsbiträden	A 4

Lotspersonal.

15 överlotsar	A 12
22 lotsförmän	A 11
18 »	A 9
28 »	A 8
286 lotsar	A 8
76 »	A 7

Fyrpersonal.

12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp	A 12
26 » » 1:a » fyr	A 12
1 » » gasstation	A 12
6 » » 2:a klass fyrskepp	A 10
26 » » 2:a » fyr	A 10
1 » » 3:e » fyrskepp	A 8
14 » » 3:e » fyr	A 8
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp	A 8
9 » » 1:a » fyr med radiofyr	A 8
18 » » 1:a » fyr	A 7
1 » » gasstation	A 7
7 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp	A 6
27 » » 2:a » 3:e » fyr	A 6
49 fyrbiträden	A 6
52 »	A 5

Personal å tjänstefartyg.

1 befälhavare	A 20
3 maskinister å motorfartyg	A 11
4 » » ångfartyg	A 10

Tjänstemän å övergångsstat.

1 överlots	A 12
2 lotsförmän	A 11
1 lotsförman	A 9
1 expeditionsbiträde	A 8

Befattning	Lönegrad
3 lotsar	A 8
31 fyrbiträden	A 5

Anm. 1. 1 lotsförmanstjänst i lönegrad A 11 å ordinarie stat må icke tillsättas förrän överlotsen å övergångsstat avgår från sin befattning.

Anm. 2. 2 lotsförmanstjänster i lönegrad A 9 å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 2 lotsförmän i lönegrad A 11 å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 3. 1 lotsförmanstjänst i lönegrad A 8 å ordinarie stat må icke tillsättas förrän lotsförmannen i lönegrad A 9 å övergångsstat avgår från sin befattning.

Anm. 4. 1 kontoristtjänst i lönegrad A 9 å ordinarie stat må icke tillsättas förrän expeditionsbiträdet i lönegrad A 8 å övergångsstat avgår från sin befattning.

Anm. 5. 3 lotstjänster i lönegrad A 7 å ordinarie stat må tillsättas allenast i den mån 3 lotsar i lönegrad A 8 å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 6. 31 fyrbiträdestjänster i lönegrad A 6 å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 31 fyrbiträden i lönegrad A 5 å övergångsstat antingen avlägga styrmansexamen eller förskaffa sig av lotsstyrelsen föreskriven kompetens för anställning vid 1:a klass fyr med radiofyr eller ock avgå från sina befattningar;

dels godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* kronor 2,534,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, *förslagsvis* » 950,000
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie personal:
 - a. Lotspersonalens andel i lotspenningar m. m., *förslagsvis* kronor 1,750,000
 - b. Kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., *förslagsvis* » 120,000
 - c. Ersättningar för mistsignalering, *förslagsvis* » 10,000
 - d. Fyrskeppstillägg, *förslagsvis* » 30,000
 - e. Krigsrisk ersättning, *förslagsvis* » 15,000 » 1,925,000
4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* » 485,000

Summa förslagsanslag kronor 5,894,000;

dels ock till Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten för budgetåret 1943/44 anvisa ett förslagsanslag av kronor 5,894,000.

[56.] **3. Lotsverket: Omkostnader, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål är för budgetåret 1942/43 anvisat ett förslagsanslag å 1,860,000 kronor. Den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för lotsverket:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	16,000	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	75,000	
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	112,000	
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	5,000	
5. Övriga utgifter:			
a. Förbrukningsartiklar, <i>förslagsvis</i>	kronor 400,000		
b. Reparation och underhåll av obehakade fyrar, fasta sjömärken, apparater, maskiner och inventarier inom lotsdistrikten, <i>förslagsvis</i>	»	75,000	
c. Reparation och underhåll av fryskepp, tjänstefartyg och lotsverket tillhöriga tjänstebåtar, <i>förslagsvis</i>	»	300,000	
d. Legor för lotsbåtar, <i>förslagsvis</i> ..	»	170,000	
e. Drift av lotsbåtar, <i>förslagsvis</i>	»	280,000	
f. Resor i samband med lotsning, <i>förslagsvis</i>	»	280,000	
g. Bojar och prickar, <i>förslagsvis</i> ..	»	115,000	
h. Kostnader för tjänstedräkt, <i>förslagsvis</i>	»	15,000	
i. Diverse och extra utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	17,000	» 1,652,000
			Summa kronor 1,860,000.

Tillika har Kungl. Maj:t föreskrivit, att av anslagsposten till expenser må tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 11,000 kronor samt för övriga expenser högst 101,000 kronor, därav till ersättningar till lotsförmän för hållande av lotskontor högst 2,500 kronor och till ersättningar för städning av lotsverkets lokaler å lotsplatserna högst 7,500 kronor, ävensom att anslagsposterna till reseersättningar, till publikationstryck, till reparation och underhåll av obehakade fyrar m. m., till reparation och underhåll av fryskepp m. m. samt till diverse och extra utgifter ej må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

I sin förenämnda skivelse den 25 augusti 1942 har *lotsstyrelsen* beräknat medelsbehovet för bestridande av lotsverkets omkostnader under budgetåret 1943/44 till 2,379,000 kronor, därav 18,000 kronor till sjukvård m. m., 90,000 kronor till reseersättningar, 121,000 kronor till expenser, 8,000 kronor till publikationstryck samt 2,142,000 kronor till övriga utgifter. Av sistnämnda belopp beräknar styrelsen 600,000 kronor för förbrukningsartiklar, 90,000 kronor för reparation och underhåll av obehakade fyrar m. m., oförändrat belopp 300,000 kronor för reparation och underhåll av fyrskepp m. m., 185,000 kronor för legor för lotsbåtar, 450,000 kronor för drift av lotsbåtar, 350,000 kronor för resor i samband med lotsning, 135,000 kronor för bojar och prickar, oförändrat belopp 15,000 kronor för kostnader för tjänstedräkt samt oförändrat belopp 17,000 kronor för diverse och extra utgifter.

Styrelsen anför i huvudsak följande:

Anslagsposten till *sjukvård m. m.* var i omkostnadsstaten för budgetåret 1941/42 upptagen till 16,000 kronor och är för löpande budgetår upptagen till samma belopp. Belastningen under förstnämnda budgetår uppgick till i runt tal 20,100 kronor. Med beaktande härav synes någon höjning böra vidtagas av anslagspostens belopp för budgetåret 1943/44. För egen del vill styrelsen föreslå, att anslagsposten för sistnämnda budgetår beräknas till 18,000 kronor.

Anslagsposten till *reseersättningar* har för budgetåren 1940/41, 1941/42 och 1942/43 upptagits till respektive 80,000 kronor, 75,000 kronor och 75,000 kronor. Belastningen under förstnämnda båda budgetår utgjorde i runt tal 75,700 kronor och 88,300 kronor. Från anslagsposten skola bestridas kostnader för resor företagna av såväl lotsstyrelsens som lots- och fyrstatens tjänstemän, kostnader för övningar och räddningsföretag vid lotsverkets livräddningsstationer samt vidare flyttningskostnadsersättningar och tjänstgöringstraktamenten. På grund av krigsförhållandena hava tillkommit vissa extra ordinära rese- och traktamentskostnader. Styrelsen har nämligen sökt genom förordnanden å andra tjänster utnyttja personalen å fyrskepp, som under rådande utomordentliga förhållanden hållas indragna, ävensom personalen vid vissa lotsplatser, där lotsningsfrekvensen nedgått. De extra kostnader å anslagsposten, som följa av dessa åtgärder, uppgå — oaktat styrelsen med stöd av 4 § tilläggsbestämmelserna till civila avlöningsreglementet beslutat viss nedsättning i tjänstgöringstraktamentena — sammanlagt till avsevärda belopp. En del av dessa åtgärder föranleda emellertid icke oväsentliga besparingar under andra anslag än det förevarande. De särskilda anordningar beträffande säkerhetsanstalterna för sjöfarten, som rådande förhållanden i andra avseenden nödvändiggjort, hava givetvis ävenledes varit ägnade att medföra ökad belastning å anslagsposten. Med hänsyn till belastningen å anslaget under senast förflutna budgetår ävensom med hänsyn till den höjning av biljettpriser och traktamenten, som trätt i kraft den 1 juli 1942, torde ett anslagsbelopp av 75,000 kronor, motsvarande medelsanvisningen under senast förflutna två budgetår, icke bliva tillräckligt under budgetåret 1943/44, och styrelsen vill för sin del förorda, att anslagsposten för sistnämnda budgetåret beräknas till 90,000 kronor.

Belastningen å anslagsposten till *expenser* under de tre senaste budgetåren framgår av följande sammanställning:

Tionde huvudtiteln.

	1939/40 kr.	1940/41 kr.	1941/42 kr.
Bränsle, lyse och vatten	5,372	10,951	6,378
Övriga expenser:			
renhållning och städning	10,055	9,971	10,898
skrivmaterialier, papper, blankettryck o. dyl.	11,185	10,033	16,561
telegram, telefon och annonsering	62,748	57,990	59,975
inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner m. fl. inventarier ..	5,375	4,699	6,454
bokinköp, bindning av böcker och hand- lingar m. fl. ändamål	11,120	6,971	7,158
ersättningar till lotsförmän för hållande av lotskontor	1,630	2,330	2,390
ersättningar för städning av lotsverkets lo- kaler å lotsplatserna	5,615	6,000	6,000
Övriga expenser summa	107,728	97,994	109,436
Totalt	113,100	108,945	115,814.

Delposten till bränsle, lyse och vatten har på grund av prisstegring å bränsle och ökade kostnader för skötsel av styrelsens centralvärmeledning vid övergång från koks- till vedeldning måst överskridas under budgetåren 1939/40—1941/42, då posten var beräknad till 5,000 kronor. Att utgifterna å posten under budgetåret 1941/42, på sätt sammanställningen utvisar, icke oväsentligt understiga utgifterna under budgetåret 1940/41, har sin förklaring däri, att posten för förstnämnda budgetår tillgodoförts vissa inkomstbelopp å tillhoppa omkring 2,600 kronor, avseende ersättning till lotsstyrelsen för ombesörjande av eldning under bränslesäsongen 1940/41 åt vissa i lotsverkets fastighet inrymda institutioner, vilka inkomstbelopp regelmässigt bort inflyta före den 1 juli 1941 men i verkligheten kommit lotsstyrelsen tillgodo först under budgetåret 1941/42. För budgetåret 1942/43 är posten upptagen till 11,000 kronor, och synes den för budgetåret 1943/44 böra beräknas till samma belopp.

Vad angår delposten till övriga expenser, för budgetåren 1939/40—1941/42 beräknade till respektive 91,000 kronor, 93,000 kronor och 93,000 kronor, vill styrelsen till en början erinra, att kollektivavtal under budgetåret 1941/42 träffats angående städning av lotsstyrelsens lokaler samt distriktsexpeditionen i mellersta lotsdistriktet. På grund av kollektivavtalet, vilket trätt i kraft den 1 april 1942, ävensom till följd av inträdd prisstegring å för renhållningen använda materialier har en ökning uppstått i kostnaderna för renhållning och städning. Kostnaderna torde för budgetåret 1943/44 böra uppskattas till 13,000 kronor.

Kostnaderna för skrivmaterialier, papper, blankettryck och dylikt hava undergått en väsentlig ökning under budgetåret 1941/42. Denna kostnadsstegring är föranledd av den avsevärt ökade arbetsbelastningen inom lotsverket i förening med höjda priser å de artiklar, varom här är fråga. Medelsåtgången under budgetåret 1943/44 är med hänsyn till dess beroende av nyss antydda faktorer synnerligen svår att uppskatta. För egen del vill lotsstyrelsen förorda, att medelsbehovet för sistnämnda budgetår beräknas till 13,000 kronor.

Kostnaderna för telegram, telefon och annonsering hava under de tre senast förflutna budgetåren till följd av de av kriget skapade förhållandena, särskilt den starkt ökade lotsningsfrekvensen, uppgått till betydligt högre

belopp än under tiden därförut. Med hänsyn till anslagsbelastningen under senast förflutna budgetår synes medelsbehovet för budgetåret 1943/44 böra beräknas till 60,000 kronor.

Till inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner m. fl. inventarier ävensom bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. fl. ändamål har under budgetåret 1941/42 åtgått 13,612 kronor. På grund av bland annat inträffade prisstegringar, som återverka på utgifterna för här ifrågavarande ändamål, anser sig styrelsen icke kunna uppskatta medelsbehovet för budgetåret 1943/44 till lägre belopp än 14,000 kronor. Styrelsen vill beträffande utgifterna för inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner m. fl. inventarier framhålla, att den nuvarande uppsättningen av inventarier i mycket stor utsträckning är synnerligen gammalmodig och i hög grad brister i ändamålsenlighet. På grund härav synes det nödvändigt, att en viss nyanskaftning successivt äger rum.

Vad beträffar ersättningarna till lotsförmän för hållande av lotskontor och ersättningarna för städning av lotsverkets lokaler å lotsplatserna torde liksom för budgetåret 1942/43 ett sammanlagt belopp av 10,000 kronor böra för budgetåret 1943/44 ställas till styrelsens förfogande, av vilket belopp — i likhet med vad som gäller för löpande budgetår — högst 2,500 kronor torde få utbetalas såsom ersättningar för hållande av lotskontor och högst 7,500 kronor såsom ersättning för städning.

I anslutning till det anförda får styrelsen föreslå, att anslagsposten till expenser för budgetåret 1943/44 höjes med 9,000 kronor och sålunda upptages till 121,000 kronor, därav till bränsle, lyse och vatten förslagsvis 11,000 kronor och till övriga expenser högst 110,000 kronor.

Anslagsposten till *publikationstryck* är i gällande stat upptagen till 5,000 kronor. Enligt given föreskrift den 20 mars 1942 får av anslagsposten för tryckning av Svensk fyrlista, lotsverkets samling av kungörelser, cirkulär m. m. och matrikel över personalen vid lotsverket användas ett belopp av högst 4,700 kronor. Sedermera har Kungl. Maj:t genom beslut den 14 augusti 1942 medgivit, att anslagsposten finge för budgetåret 1942/43 överskridas med högst 4,300 kronor ävensom att föreskriften, att för nyss angivna ändamål finge användas högst 4,700 kronor, icke skulle äga giltighet. Det stegrade medelsbehovet under löpande budgetår har i viss utsträckning föranletts av särskilda omständigheter som icke, såvitt kan förutses, komma att äga motsvarighet under budgetåret 1943/44. Utgifterna under anslagsposten växla regelmässigt med hänsyn till tidpunkten för utgivande av fyrlista och matrikel — fullständig fyrlista tryckes vartannat år och matrikel vart tredje år — samt till omfattningen av den anslagsposten tillgodoförda försäljningen av fyrlistan. Under budgetåret 1943/44 bör — vid tillämpning av den hittills följda tidsordningen för utgivande av omförmälda två publikationer — fyrlista men däremot ej matrikel utgivas i ny upplaga. Med utgångspunkt härifrån och med hänsynstagande till inträdd prisstegring å tryckning torde utgifterna för publikationstryck under ifrågavarande budgetår böra beräknas till 8,000 kronor.

Den under rubriken övriga utgifter upptagna delposten till *förbrukningsartiklar*, för löpande budgetår upptagen till 400,000 kronor, var under budgetåret 1941/42 upptagen till 325,000 kronor, och utgjorde belastningen då i runt tal 425,000 kronor. Med hänsyn till den betydande omfattningen av lotsverkets anläggningar ävensom inträdda prisstegringar å hithörande artiklar, såsom å kol och brännolja för tjänstefartyg och fyrskepp samt å fotogen och andra lysämnen för fyrrar, måste kostnaderna under denna post bli avsevärda. Man torde för budgetåret 1943/44 dessutom vara nödsakad

räkna med en förhållandevis större ökning än hittills av utgifterna av den anledningen, att vissa av styrelsen efter förmånligare priser tidigare kontrakterade och hittills till styrelsens förfogande stående partier lys- och brännoljor kunna beräknas förbrukade vid utgången av budgetåret 1942/43. Med stöd av verkställda beräkningar, vilka dock enligt sakens natur måste grunda sig på antaganden, vilka framdeles kunna komma att visa sig icke i allo hållbara, anser sig styrelsen böra uppskatta medelsbehovet i avseende å nu ifrågakvarande post under budgetåret 1943/44 till 600,000 kronor.

Delposten till *reparation och underhåll av obebakade fyrar, fasta sjömärken, apparater, maskiner och inventarier inom lotsdistrikten* är för löpande budgetår upptagen till 75,000 kronor. Under budgetåren 1940/41 och 1941/42 stod samma belopp till styrelsens förfogande och belastningen uppgick till 74,992 respektive 74,178 kronor. Till och med budgetåret 1939/40 fanns å omkostnadsstaten en anslagspost med betydligt mera omfattande användningsområde, nämligen till reparation och underhåll av byggnader, å 330,000 kronor. Begränsningen i anslagspostens ändamål och storlek genomfördes vid tillkomsten från den 1 juli 1940 av lotsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond. Med ledning av de faktiska utgifterna under budgetåret 1938/39 för de ändamål, som enligt den nya ordningen skulle tillgodoses från anslag å staten för lotsstyrelsens delfond av fastighetsfonden, beräknades förevarande delpost till belopp motsvarande återstående från den gamla anslagsposten under samma budgetår bestridda utgifter. I avseende å hållbarheten av denna beräkning vill styrelsen framhålla, att erfarenheten givit vid handen, att denna post å 75,000 kronor, som skall anlitas för reparationer och nyersättningar även av dyrbara maskiner och apparater, blivit väl knappt tillmätt, ett förhållande som jämväl skärpts genom inträdda prisstegringar och en fortgående tillväxt i såväl antal som storlek av lotsverkets anläggningar. Även under senast förflutna budgetår hava avsevärda svårigheter yppat sig att hålla kostnaderna för här avsedda ändamål inom anvisad ram, och styrelsen vill nu föreslå, att posten för budgetåret 1943/44 höjes med 15,000 kronor till 90,000 kronor.

Delposten till *reparation och underhåll av fyrskepp, tjänstefartyg och lotsverket tillhöriga tjänstebåtar* är för löpande budgetår upptagen till 300,000 kronor. För budgetåret 1941/42 uppgick belastningen å posten ifråga till i runt tal 268,700 kronor, under det att anslagsbeloppet utgjorde 340,000 kronor. Den uppkomna besparingen sammanhänger med det förhållandet, att ett flertal fyrskepp under rådande förhållanden varit intagna från sina stationer. Ehuru det givetvis är i hög grad ovisst, i vad mån dessa förhållanden komma att fortbestå under budgetåret 1943/44, anser sig styrelsen böra föreslå, att anslagsbeloppet jämväl för sistnämnda budgetår begränsas till 300,000 kronor.

Delposten till *legor för lotsbåtar* var under budgetåret 1941/42 upptagen till 160,000 kronor, medan belastningen uppgick till i runt tal 185,000 kronor. För innevarande budgetår är posten upptagen till 170,000 kronor. Då emellertid, såvitt styrelsen nu kan förutse, någon minskning av belastningen i jämförelse med budgetåret 1941/42 icke kan åvägbringas under de närmaste budgetåren — en ökning är tvärtom att emotse i samma mån som båtmaterialiet förnyas och övergång därvid sker till större och i anskaffning mera dyrbara tjänstebåtar — föreslår styrelsen, att posten för budgetåret 1943/44 upptages till ett belopp av 185,000 kronor.

Delposten till *drift av lotsbåtar* är för löpande budgetår upptagen till 280,000 kronor. Under budgetåret 1941/42 var posten upptagen till 125,000 kronor, och utgjorde belastningen i runt tal 315,000 kronor. Utgifterna å

denna post hava alltsedan krigets början undergått en oavbruten stegring beroende på den ökade lotsningsfrekvensen samt de tid efter annan inträdda förhöjningarna av priserna på drivmedel för tjänstebåtarna. Med hänsyn till ovissheten beträffande de faktorer, som sålunda påverka utgifterna under denna post, är beräkningen av medelsbehovet synnerligen vanskligh att verkställa. På grundval av utförda beräkningar anser sig styrelsen böra föreslå, att anslagsposten för budgetåret 1943/44 upptages till 450,000 kronor. Styrelsen har härvid väl räknat med en viss minskning av belastningen å posten såsom en följd av den av styrelsen förutsatta nedgången av lotsningsfrekvensen under budgetåret 1943/44 i jämförelse med budgetåret 1941/42. Å andra sidan har styrelsen emellertid av enahanda skäl, som föranlett av styrelsen i det föregående föreslagen uppräkningsartiklar, ansett sig nödgad räkna med en ökning av kostnaderna för anskaffning av erforderliga drivmedel av sådan storleksordning, att den icke endast uppväger nyss avsedda minskning i belastningen utan tillika kommer att medföra en väsentlig höjning av anslagsbehovet.

Delposten till *resor i samband med lotsning* är för löpande budgetår upptagen till 280,000 kronor, vilket belopp ungefärligen motsvarar medelsåtgången å posten under budgetåret 1940/41. Under budgetåret 1941/42 uppgick anslagsbeloppet till 200,000 kronor och utgjorde belastningen i runt tal 537,000 kronor. Den kraftiga stegringen av anslagsbelastningen är givetvis föranledd av den starkt ökade lotsningsfrekvensen ävensom av inträdda höjningar av biljettpris m. m. På sätt av det föregående framgår har styrelsen ansett sig vid anslagsberäkningen för budgetåret 1943/44 böra utgå ifrån, att lotsningsfrekvensen under budgetåret icke kommer att uppnå samma höjd som under budgetåret 1941/42, utan räknat med en lotsningsfrekvens av ungefär samma omfattning som under budgetåret 1940/41. I enlighet med sin sålunda intagna ståndpunkt anser styrelsen belastningen å posten under senast förflutna budgetår icke böra läggas till grund för bestämmande av posten för budgetåret 1943/44. I stället vill styrelsen förordna, att medelsåtgången under budgetåret 1940/41, omkring 280,000 kronor, tages till utgångspunkt vid beräkningen. Sistnämnda belopp bör emellertid icke oväsentligt höjas med hänsyn till ökade resekostnader ävensom på grund av den ökning med 25 procent av enligt resereglementet för lotsar utgående traktamenten, vilken trätt i kraft den 1 juli 1942. För egen del vill styrelsen förordna, att posten för budgetåret 1943/44 upptages till 350,000 kronor.

Delposten till *bojar och prickar* är för löpande budgetår upptagen till 115,000 kronor. Belastningen å posten uppgick under budgetåret 1940/41 till omkring 117,000 kronor men utvisade för budgetåret 1941/42 en ökning till i runt tal 145,000 kronor. Ökningen torde vara beroende på dels att prickmateriel i betydande omfattning måst nyanskaffas i stället för sådan, som under de senaste svåra isvintrarna gått förlorad, dels att ett avsevärt antal nya prickar tillkommit bland annat såsom följd av Falsterbokanalens färdigställande, dels ock stegrade anskaffningskostnader för prickarna på grund av höjda materialpriser. Med hänsyn till den ökade kostnaden för prickmaterielen föreslår styrelsen, att posten för budgetåret 1943/44 upptages till 135,000 kronor.

Delposten till *kostnader för tjänstedräkt* har i gällande stat — liksom i staten för budgetåren 1940/41 och 1941/42 — upptagits till 15,000 kronor. Belastningen å posten under sistnämnda två budgetår utgjorde respektive 15,249 kronor och 35,877 kronor. Den väsentligt ökade belastningen under budgetåret 1941/42 synes grunda sig på särskilda förhållanden, sammanhängande med ikraftträdandet den 1 januari 1942 av nytt beklädnadsregle-

mente för lots- och fyrstaten. Styrelsen anser sig böra föreslå, att posten i avvaktan på vidare erfarenhet rörande medelsbehovet upptages till oförändrat belopp, 15,000 kronor.

Delposten till *diverse och extra utgifter* är i gällande stat upptagen till 17,000 kronor. Under budgetåret 1941/42, för vilket år enahanda belopp anvisats för förevarande ändamål, uppgick belastningen till 14,950 kronor. De utgifter, som skola bestridas från posten och som bland annat utgöras av ersättning för skadade eller förlorade tjänstebåtar och andra effekter, bortskaffande av vrak samt bärgning av sjömärken, kunna icke på förhand beräknas; de kunna ej minst under nu rådande förhållanden förete stora variationer från det ena året till det andra. Beträffande budgetåret 1943/44 får styrelsen föreslå, att posten upptages med oförändrat belopp eller alltså 17,000 kronor.

I sitt utlåtande den 14 september 1942 har *statskontoret* beträffande nu förevarande framställning anfört följande:

Under delposten till *övriga expenser* har lotsstyrelsen begärt anslagsförstärkning med ej mindre än 9,000 kronor till 110,000 kronor. I anledning härav tillåter sig statskontoret erinra, att på andra håll inom statsförvaltningen höjning av till övriga expenser anvisade medel hittills som regel icke medgivits annat än för ökade städningskostnader. I konsekvens härmed bör ökningen begränsas till 1,000 kronor och ytterligare förstärkning medgivas endast i den mån en av prisstegringen föranledd mera allmän höjning av expensanslagen må beslutas.

Styrelsens förslag beträffande delposterna till *förbrukningsartiklar* samt till *drift av lotsbåtar*, innebärande avsevärda höjningar av anslagsbeloppen, kan statskontoret svårigen bedöma. Med hänsyn till ovissheten rörande utvecklingen torde emellertid kunna ifrågasättas, om icke anslag närmast böra äskas med belopp, motsvarande belastningen under sistlidna budgetår eller 425,000 kronor respektive 315,000 kronor.

Beträffande delposten till *reparation och underhåll av obehållade fyrar m. m.* har styrelsen hemställt om en höjning med 15,000 kronor till 90,000 kronor. Redan i anslagspetita för löpande budgetår framhöll styrelsen, att erfarenheten givit vid handen, att posten blivit väl knappt tillmätt. En ändrad avvägning av postens storlek borde dock, yttrade styrelsen, lämpligen ske i samband med en omprövning av den å staten för lotsstyrelsens delfond av fastighetsfonden upptagna anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. I föreliggande ärende hava icke framlagts några nya beräkningar beträffande berörda reparationskostnader, varför delposten ifråga torde böra upptagas med oförändrat belopp.

Delposten till *reparation och underhåll av fyrskepp m. m.* lär med hänsyn till anslagsbelastningen för 1941/42 kunna begränsas till 275,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

Från lotsstyrelsens omkostnadsanslag, vilket för innevarande budgetår är upptaget till 1,860,000 kronor, har under det senast förflutna budgetåret utbetalats i runt tal 2,229,000 kronor, därvid det för sistnämnda budgetår anvisade anslaget överskridits med omkring 663,000 kronor. Överskridandet har väsentligen berott på den under budgetåret exceptionellt höga lotsningsfrekvensen samt på inträdda prisstegringar. Då man synes böra vid budgetarbetet utgå från en beräknad lotsningsfrekvens av mera normal omfattning, torde väsentliga jämkningar kunna vidtagas i den av styrelsen för nästkommande

budgetår föreslagna omkostnadsstaten, vilken slutar å ett belopp av 2,379,000 kronor.

Anslagsposten till sjukvård m. m. synes i avvaktan på ytterligare erfarenhet om belastningen å densamma böra upptagas till oförändrat belopp, 16,000 kronor.

Likaledes torde anslagsposten till expenser böra bibehållas vid nuvarande belopp 112,000 kronor.

Vad angår anslagsposten till reseersättningar föreslår jag en ökning med 5,000 kronor till 80,000 kronor.

Lotsstyrelsens förslag om höjning av anslagsposten till publikationstryck biträder jag. Denna post skulle alltså upptagas med ett från 5,000 kronor till 8,000 kronor förhöjt belopp.

I fråga om lotsstyrelsens äskanden under anslagsposten till övriga utgifter, innebärande högst väsentliga höjningar av flertalet i denna anslagspost ingående delposter, är jag av den uppfattningen, att en förhöjning, där en sådan synes nödvändig, i varje fall icke bör föranleda en anslagsberäkning väsentligen överstigande belastningen under sistförflutna budgetår å vederbörande delpost. I enlighet härmed förordar jag, att medelsanvisningen bestämmes för förbrukningsartiklar till 425,000 kronor och för drift av lotsbåtar till 315,000 kronor, vilket innebär en höjning av dessa poster med 25,000 kronor respektive 35,000 kronor. Vidare biträder jag den föreslagna höjningen av medelsanvisningen till legor för lotsbåtar med 15,000 kronor till 185,000 kronor, till resor i samband med lotsning med 70,000 kronor till 350,000 kronor samt till bojar och prickar med 20,000 kronor till 135,000 kronor. Där emot torde, i betraktande av belastningen, delposten till reparation och underhåll av obebakade fyrar m. m. böra bibehållas vid nuvarande belopp, 75,000 kronor. Delposterna till reparation och underhåll av fyrskepp m. m., till kostnader för tjänstedräkt samt till diverse och extra utgifter synas, i överensstämmelse med styrelsens förslag, böra upptagas till samma belopp som för innevarande budgetår, respektive 300,000 kronor, 15,000 kronor och 17,000 kronor.

Omkostnadsanslaget skulle alltså för budgetåret 1943/44 beräknas enligt följande uppställning:

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	16,000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	80,000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	112,000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	8,000
5. Övriga utgifter:		
a. Förbrukningsartiklar, <i>förslagsvis</i> kronor 425,000		
b. Reparation och underhåll av obebakade fyrar, fasta sjömärken, apparater, maskiner och inventarier inom lotsdistrikten, <i>förslagsvis</i> ..	»	75,000

c. Reparation och underhåll av fyr- skepp, tjänstefartyg och lotsverket tillhöriga tjänstebåtar, <i>förslagsvis</i>	kronor	300,000	
d. Legor för lotsbåtar, <i>förslagsvis</i> ..	»	185,000	
e. Drift av lotsbåtar, <i>förslagsvis</i>	»	315,000	
f. Resor i samband med lotsning, <i>för- slagsvis</i>	»	350,000	
g. Bojar och prickar, <i>förslagsvis</i>	»	135,000	
h. Kostnader för tjänstedräkt, <i>för- slagsvis</i>	»	15,000	
i. Diverse och extra utgifter, <i>förslags- vis</i>	»	17,000	kronor 1,817,000
			Summa kronor 2,033,000.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lotsverket: Omkostnader* för budgetåret 1943/44
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 2,033,000.

[57.] **4. Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten, reservationsanslag.**
Till ifrågavarande ändamål äro anvisade å riksstaten för budgetåret 1942/43
dels under tionde huvudtiteln ett reservationsanslag av 700,000 kronor dels
ock under statens allmänna fastighetsfond ett reservationsanslag av 260,000
kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 25 augusti 1942 har *lotsstyrelsen* redogjort
för vissa säkerhetsanstalter för sjöfarten, vilka styrelsen ansett angelägna,
och har styrelsen beräknat medelsbehovet för utförandet av samma säker-
hetsanstalter till 850,000 kronor.

I följande sammanställning upptagas de olika åtgärder, varom fråga är,
ävensom den för varje särskild åtgärd av lotsstyrelsen beräknade kostnaden,
varjämte anges hur denna kostnad tänkts skola fördelas dels på driftbud-
geten och dels på kapitalbudgeten med beräkning tillika i sistnämnda fall av
erforderligt avskrivningsanslag:

Ä n d a m å l	Anslag å drift-budgeten kronor	Anslag å kapital-budgeten		Summa anslag å drift- och kapital-budgeterna kronor	Avskrivnings-anslag kronor
		till husbyggnader kronor	till övriga anläggningar kronor		
<i>Fartyg.</i>					
1. Motorlivbåt för livräddningsstation vid Herrvik på Gotland	70,000	—	—	70,000	—
<i>Fyrrar med och utan ständig bevakning.</i>					
2. Anordnande av fyrbelysning vid Norrbyuskär	25,000	—	—	25,000	—
3. Införande av dalénljus i fyrarna Högbonden, Storjungfrun och Häradskär	65,000	—	—	65,000	—
4. Ny fyr för Gåshällan, belägen mellan Gävle och Söderhamn	17,000	—	—	17,000	—
5. Anordnande av en bottenfast fyr på Utgrunden samt elektrifiering av fyren Garpen i Kalmarsund m. m. . .	250,000	—	—	250,000	—
<i>Radiofyrrar.</i>					
6. Anordnande av en riktad radiofyr vid Hälsingborg	55,000	—	—	55,000	—
<i>Hamnar och lotsuppassningsställen.</i>					
7. Förbättring av hamnförhållandena vid Malörens lotsuppassningsställe under Kalix lotsplats	—	—	30,000	30,000	30,000
8. Om- och tillbyggnad av lotsuppassningshuset vid Härnö uppspassningsställe under Härnösands lotsplats ..	1,500	28,500	—	30,000	14,250
9. Nybyggnad av lotsuppassningshus vid Sölvesborgs lotsplats	2,000	24,000	—	26,000	12,000
10. Anordnande av båthamn för Sölvesborgs lotsplats	—	—	25,000	25,000	25,000
11. Hamnförbättringar vid Vinga lotsplats	—	—	75,000	75,000	75,000
12. Anordnande av en båthamn vid Ängholmen för Göteborgs lotsplats jämte lotsuppassningshus m. m.	—	10,000	50,000	60,000	55,000
<i>Bostäder.</i>					
13. Förbättring av bostadsförhållandena vid Björns fyrplats	—	35,000	—	35,000	17,500
14. Förbättring av bostadsförhållandena vid Vens fyrplats	—	30,000	—	30,000	15,000
15. Förbättring av bostadsförhållandena vid Hallands Väderö fyrplats	—	35,000	—	35,000	17,500
<i>Livräddningsstationer.</i>					
16. Nytt båthus med slip för livräddningsstation vid Herrvik på Gotland	7,000	15,000	—	22,000	7,500
Summa kronor	492,500	177,500	180,000	850,000	268,750
		357,500			

Beträffande förslaget om anskaffande av *motorlivbåt för livräddningsstation vid Herrvik på Gotland* anför lotsstyrelsen:

Enligt av lotsstyrelsen i utlåtande den 15 juni 1937 förordad plan till livräddningsväsendets organisation skulle staten bekosta anskaffandet av 12 motorlivbåtar, och borde planen om möjligt vara genomförd inom loppet av en femårsperiod. Hittills hade medel äskats och beviljats till allenast 6 motorlivbåtar.

Såsom fortsättning på åtgärderna för livräddningsväsendets modernisering finge styrelsen hemställa om medel för anskaffandet av en motorlivbåt för en livräddningsstation vid statens fiskehamn i Herrvik utanför Östergarns holme på mellersta delen av Gotlands ostkust. Denna station vore avsedd att ersätta den invid Faluddens fyrplats på södra delen av Gotlands ostkust belägna livräddningsstationen. Sistnämnda station måste anses otillfredsställande placerad. Densamma vore nämligen förlagd vid öppna kusten, utan skydd av hamn, varför det vid hård pålandsvind vore förenat med stora svårigheter att sätta livbåten i sjön liksom att landa med densamma på ett betryggande sätt. Styrelsen förordade därför, att en livräddningsstation i stället upprättades vid Herrvik, där livräddningsstation i skyddat läge kunde anordnas. För lämpligheten av placering av livräddningsstation vid Herrvik i stället för vid Faludden talade jämväl den omständigheten, att vid Hoborg på Gotlands sydspets på ett avstånd av allenast 10 distansminuter från Faludden funnes en räddningsstation, som förvaltades av Svenska sällskapet för räddning av skeppsbrutna. Avståndet från Hoborg till Herrvik vore cirka 45 distansminuter. Genom att förlägga den nya livräddningsstationen till Herrvik bleve densamma placerad mitt på Gotlands ostkust på ungefär lika långt avstånd från Hoborgs livräddningsstation som från den på nordvästra sidan av Fårö vid Gotlands nordspets belägna Skärsände livräddningsstation.

Den Faluddens livräddningsstation tillhörande räddningsbåten vore en roddbåt, som lämpligen med det snaraste borde utrangeras. För Herrviks livräddningsstation borde enligt styrelsens förmenande anskaffas en motorlivbåt av samma storlek och typ som den motorlivbåt för Skärsände livräddningsstation, vartill medel anvisats år 1942. Kostnaden för Herrviks motorlivbåt torde böra beräknas till samma belopp som kostnaden för nyss omförmälda motorlivbåt eller 70,000 kronor.

Rörande frågan om *anordnande av fyrbelysning vid Norrbyskär* uttalar lotsstyrelsen:

Seglationstiden för sjöfarten på hamnarna i norra Bottenhavet företedde tendens att mer och mer utsträckas till att omfatta även den mörka årstiden. Behovet av fyrbelysning i vissa inomskärsleder därstädes hade i följd därav gjort sig alltmer gällande. Sålunda hade från en del industrier och sjöfartskretsar framhållits, att fyrbelysning av farleden in till och förbi Norrbyskär, en ö med stora trävaruindustriärläggningar, belägen i en tämligen vidsträckt skärgård mellan Örnsköldsvik och Umeå, vore i hög grad av behovet påkallad.

Fyrbelysningen av nämnda farled skulle bli till stor nytta ej blott för sjöfarten på Norrbyskär utan även för genomfartstrafiken i den inomskärsled, som ginge förbi Norrbyskär. Dessutom skulle den ifrågasatta fyrbelysningen in till Norrbyskär bli mycket värdefull för de fartyg och timmerbogserare, som sökte nödhamn på denna del av kusten. På sträckan mellan Örnsköldsvik och Umeå vore sjöfarten vid behov av nödhamn, åtminstone under mörker, för närvarande så gott som uteslutande hänvisad till Järnäs hamn samt Nordmalingsfjärden. I Järnäs hamn vore emellertid utrymmet begränsat och inloppet vore dessutom trångt och svårnavigabelt. Nordma-

lingsfjärden åter vore belägen å avsevärt avstånd från farleden utefter kusten, och de fartyg, som måste uppsöka denna fjärd som nödhamn, drabbades därför av väsentlig tidsförlust. Fjärden innanför Norrbyskär vore däremot med hänsyn till sin belägenhet bättre lämpad såsom nödhamn, men för att den under alla förhållanden skulle kunna tjäna ett sådant ändamål erfordrades att fyrbelysning ordnades i farleden därstädes.

Inom styrelsen hade upprättats ett förslag till fyrbelysning in till och förbi Norrbyskär, vilket förslag innefattade tre nya fyrar, varav två ensfyrar försedda med agaljus, utvisande infarten söder ifrån till farleden förbi Norrbyskär, och den tredje fyren försedd med elektriskt ljus, placerad på kajen vid Norrbyskär och ledande in till hamnen därstädes. De båda ensfyrarna borde bekostas och förvaltas av lotsverket. Den elektriska fyren hade Mo och Domsjö aktiebolag utfäst sig att bekosta och underhålla. I samband med anordnandet av dessa tre fyrar borde för underlättandet av orientering vid gång i enslinjen in till Norrbyskär viss ändring av linsapparat och fyrsektorer ske å den cirka 9 nautiska mil sydost om Norrbyskär belägna fyren Bonden. Lotsverkets andel i kostnaderna för anordnandet av den föreslagna fyrbelysningen vid Norrbyskär beräknades belöpa sig till 25,000 kronor.

Beträffande förslaget om införande av dalénljus i fyrarna Högbonden, Storjungfrun och Häradsjärn anför lotsstyrelsen:

Av det för budgetåret 1941/42 anvisade reservationsanslaget till säkerhetsanstalter för sjöfarten hade ett belopp av 150,000 kronor avsetts till införande av aga- eller elektriskt ljus vid mindre fotogenfyrar. Arbetet härmed vore nu i det närmaste slutfört. Av lotsverkets vid slutet av år 1940 alltjämt fotogendrivna 43 ledfyrar utan ständig bevakning dreves endast fyra fortfarande med fotogen. Tre av dessa fyrar komme inom den närmaste tiden att elektrifieras eller förses med agaapparat, medan den fjärde — en ledfyr av minsta slag — tillsvidare av särskilda skäl ansetts böra bibehållas som fotogenfyr.

Sedan sålunda praktiskt taget samtliga lotsverkets mindre fotogenfyrar nu utrustats med modern fyrljusapparat för gas- eller elektrisk drift, ansåge lotsstyrelsen, att motsvarande moderniseringsarbeten beträffande de större fyrarna med ständig bevakning, där fotogen alltjämt utgjorde lysämnet, borde fullföljas i snabbare takt än som hittills kunnat ske.

För nästa budgetår finge styrelsen därför föreslå, att följande tre fotogenfyrar ändrades till dalénfyrar, nämligen Högbonden utanför Ångermanlandskusten, Storjungfrun utanför Söderhamn samt Häradsjärn utanför Östergötlandskusten. I det följande föreslog styrelsen därjämte införande av elektriskt ljus i en fjärde fotogendrivna fyr, nämligen Garpen i Kalmarsund. I detta sammanhang finge även framhållas, att styrelsen övervägde indragning av den ena av de två fotogendrivna fyrarna vid Nidingens fyrplats samtidigt med viss komplettering av den återstående fyren; kostnaden härför bleve dock icke större än att den kunde bestridas med anlitande av styrelsens löpande anslag till reparationer.

Den årliga förbrukningen av fotogen för de tre förutnämnda fyrar, som avsåges i föreliggande förslag, utgjorde för närvarande sammanlagt omkring 7,000 liter. Hela denna fotogenförbrukning skulle bortfalla, därest dalénljus infördes i fyrarna. Den sålunda uppkomna fotogenbesparingen måste i nu rådande försörjningsläge anses synnerligen eftersträfvansvärd. Med nuvarande priser på fotogen och acetylen skulle genom den ifrågasatta ändringen uppstå en årlig besparing av omkring 6,000 kronor.

Ett genomförande av föreliggande förslag skulle vidare innebära s. k. halv-automatisering av de berörda fyrarna. Härigenom skulle bemanningen vid dessa platser kunna minskas. Den årliga besparingen i avlöningskostnader,

som sålunda skulle vara att påräkna, kunde beräknas till minst 10,000 kronor.

Genom användande av en del i lotsverkets förråd befintlig apparatur och materiel, som frigjorts från fyrskepp, där tidigare dalénljusapparatur nyli-gen blivit utbytt mot elektrisk apparatur, kunde kostnaden för genomförandet av föreliggande förslag begränsas till sammanlagt 65,000 kronor.

Beträffande spörsmålet om *ny fyr på Gåshällan, belägen mellan Gävle och Söderhamn*, yttrar lotstyrelsen:

År 1927 hade genom försorg av Kopparfors aktiebolag uppförts fyren Gåshällan, belägen på ett skär med samma namn mellan Gävle och Söderhamn. Denna fyr hade ursprungligen endast avsetts att tjäna till vägledning för fartyg, destinerade till bolagets skeppningshamn i Norrsundet. Fyrbyggnaden utgjordes av en mindre träkur på en träställning, och fyrålgans höjd över vattnet vore endast 5.7 meter. Fyrens lysvidd vore för det vita skenet vid klar sikt 9 distansminuter.

Under årens lopp hade det emellertid visat sig, att fyren — ehuru den hade liten lysvidd och ringa ljusstyrka — varit till stort gagn för den allmänna sjöfarten. Särskilt den regelmässiga kusttrafiken och sådana fartyg, som uppsökt ankarsättningen vid Sundsö, hade väglett sig av fyren vid passage eller anörring. Under nu pågående krig hade fyren dessutom haft en betydande uppgift att fylla för fartyg vid gång i neutralitetsleden.

På grund av sin ringa ljusstyrka och korta lysvidd tillgodosåge fyren emellertid icke nutida krav på säkerhet för sjöfarten i detta farvatten. Ett par förlisningar hade ock under senare år inträffat vid Gåshällan. Åtminstone i ett av dessa fall torde olyckan ha kunnat förhindras, därest på Gåshällan funnits en bättre fyr. Den träställning, på vilken fyren vore uppförd, befunne sig dessutom numera i ett synnerligen dåligt skick. Detsamma gällde ett lotsverket tillhörigt, på Gåshällan uppfört större stångmärke av trä, vilket tjänade som dagmärke. Såväl fyrens träställning som stångmärket tarvade inom den närmaste tiden en grundlig reparation eller ombyggnad, därest de skulle bibehållas.

Styrelsen ansåge av angivna skäl, att i stället för den nuvarande fyren borde på samma plats som denna uppföras en ny större fyr av 4:de ordningen; då en sådan fyr samtidigt kunde tjänstgöra som dagmärke, kunde stångmärket slopas. Vid förfrågan hos fyrens nuvarande ägare hade denne förklarat sig icke vilja bekosta uppförandet av en dylik fyr; däremot vore ägaren villig att på lotsverket utan ersättning överlåta den gamla fyren. Denna torde representera ett värde av 2,000 kronor. Lotsstyrelsen ansåge, att med hänsyn till fyrens stora betydelse för den allmänna sjöfarten fyren borde övertagas av statsverket, ombyggas på dess bekostnad och i fortsättningen förvaltas av lotsverket. För nu angivna ändamål erfordrades ett belopp av 17,000 kronor.

Rörande förslaget om *anordnande av en bottenfast fyr på Utgrunden samt elektrifieringen av fyren Garpen i Kalmarsund m. m.* anför lotsstyrelsen:

Vid Kalmarsunds djuppräna utanför Kalmar hade genom styrelsens försorg under åren 1939 och 1940 anordnats fem bottenfasta fyrar. En av dessa fyrar hade bekostats av Kalmar stad, medan kostnaden för de fyra övriga hade bestritts av statsmedel med anlitande av anslag å sammanlagt 780,000 kronor, som anvisats av 1939 och 1940 års lagtima riksdagar. Vidare hade 1940 års lagtima riksdag anvisat medel för utförandet av avsevärda fördjupningsarbeten i Kalmarsund genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens

försorg. Härigenom komme farledsdjupet vid medelvattenstånd att ökas från 6.4 till 8 meter. Dessa fördjupningsarbeten, vilka berörde såväl djuprännan vid Kalmar som vissa grundpartier norr och söder därom, påginge alltjämt och beräknades bliva fullbordade under år 1943. De planerade fördjupningsarbetena hade ursprungligen avsetts omfatta jämväl bortmuddring av vissa delar av grundområdet Slottsbredan utanför Borgholm. Efter framställning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som i ärendet inhämtat lotsstyrelsens yttrande, hade emellertid Kungl. Maj:t den 10 oktober 1941 medgivit, att i stället för muddring vid Slottsbredan två bottenfasta fyrar, den ena vid grundet Slottsbredan och den andra vid det söder därom belägna grundet Sillåsen, skulle få komma till utförande för en beräknad kostnad av sammanlagt 400,000 kronor. När de båda sistnämnda fyrarna färdigstälts — fyrarna beräknades kunna tagas i bruk under år 1943 — finge enligt lotsstyrelsens mening sjöfartens behov av förbättrad fyrbelysning i norra Kalmarsund anses vara tämligen väl tillgodosett.

Vad södra delen av Kalmarsund beträffade hade sedan lång tid tillbaka starka önskemål förelegat om förbättring av säkerhetsanordningarna för sjöfarten; särskilt gällde detta om farvattnet vid och i närheten av det stora grundområdet Utgrunden, beläget ungefär mitt i sundet mellan Bergkvara och Degerhamn.

För säkerställande av navigeringen förbi Utgrunden funnes strax väster om grundområdets mittparti sedan år 1866 utlagt ett fyrskepp; en viss ledning lämnades därjämte av fyrarna Ölands södra udde och Garpen, vilken sistnämnda fyr vore belägen på ett skär strax utanför Bergkvara. Det nuvarande fyrskeppet Utgrunden vore icke ett modernt sådant; det vore byggt år 1894, dess längd vore 17.3 meter och dess displacement 122 ton, medan motsvarande siffror för lotsverkets större och modernare fyrskepp vore 30—35 meter samt 350—450 ton. Vidare saknade fyrskeppet eget framdrivningsmaskineri. Sistnämnda förhållande gjorde, att fyrskeppet av hänsyn till fartygets och besättningens säkerhet måste — med hjälp av distriktets tjänstefartyg — intagas i god tid före isläggningen och icke kunde utläggas förrän den med islossningen förenade isdriften upphört. Under perioden 1919—1939 hade sålunda fyrskeppet vintertid varit intaget i medeltal 69 dagar årligen, varvid dock frånräknats de fyra åren 1925, 1934, 1938 och 1939, då fyrskeppet icke behövt intagas på grund av isförhållandena. Icke någon vinter under nyssnämnda 21-årsperiod hade sjöfarten på Kalmar söderifrån varit stängd av is. År 1940 hade fyrskeppet på grund av isförhållandena intagits den 4 januari och hade därefter med hänsyn till det utrikespolitiska läget varit intaget till den 16 november samma år. Under år 1941 kunde fyrskeppet under cirka 4½ månad på grund av isen icke ligga på sin station och under år 1942 hade fyrskeppet likaledes under cirka 4½ månader varit intaget till följd av isförhållandena.

Fyrapparaten på fyrskeppet vore liten och dess ljusstyrka svag; plats funnes ej för en större och ljusstarkare apparat. Lysvidden vore icke nämnvärt större än hos en större lysboj. Mistsignalmaskineriet vore ej heller tillfredsställande, framför allt därför att det dreves med ånga och sålunda icke alltid kunde omedelbart vid behov sättas i gång.

Sedan åtskilliga år tillbaka hade inom lotsstyrelsen övervägts olika förslag att ersätta vissa fyrskepp — däribland Utgrunden — med sådana bottenfasta fyranläggningar, att fyrlys och mistsignalapparater kunde drivas elektriskt samt fjärrmanövreras från land medelst sjökabel. Ett sådant utbyte hade genomförts år 1930, då det förutvarande fyrskeppet Trelleborgs redd ersatts med en bottenfast fyr, uppförd på omkring 6 meters vattendjup.

Tekniskt och nautiskt sett innebure en fast fyranläggning väsentliga fördelar framför ett fyrskepp. Främst märktes härvid, att den fasta fyranläggningen kunde hållas i verksamhet året runt, medan fyrskeppen i våra farvatten ofta måste intagas vintertid på grund av isförhållandena. Vidare kunde fyrlyuset från en fast fyr genom avskärmning förses med ledande lysvinklar av olika färg, vilket vore uteslutet beträffande fyrskepp. Fyrlyus och mist-signaler kunde vid en fast fyr för betydligt mindre kostnad givas långt större styrka och förmånligare karaktär än vad som vore möjligt på fyrskepp. En riktad radiofyr kunde icke anordnas på ett fyrskepp på grund av att dess läge icke vore fixerat, men en sådan anläggning kunde mycket väl installeras på en i öppen sjö uppförd fyrbyggnad. Slutligen finge anföras, att fyrlyus, **mistsignalmaskineri och radiofyranläggning på en elektriskt fjärrmanövrerad fast fyranläggning** vid behov kunde stoppas och omedelbart vid behov åter sättas i funktion; detta innefattade, särskilt med tanke på fyrväsendets användning i försvarsväsendets tjänst, en påtaglig fördel.

Rent ekonomiskt ställde sig en fast fyranläggning mindre kostsam i drift och underhåll än ett fyrskepp. Beroende på storleken droge ett fyrskepp en avsevärd årlig kostnad, under nuvarande förhållanden 35,000—60,000 kronor, däri inräknat löne- och övriga förmåner åt personalen, drivmedel och underhåll av fartyget. För en obemannad fast fyranläggning kunde räknas med en drift- och underhållskostnad av högst en tiondel av sistnämnda belopp.

Redan år 1930 hade inom styrelsen utarbetats ett förslag i tre olika alternativ att ersätta fyrskeppet Utgrunden antingen med två fasta fyranläggningar eller med en sådan fyr samt en lys- och ljudboj. Styrelsen hade i detta sammanhang berett ett flertal rederi- och sjöfartssammanslutningar tillfälle att yttra sig. Endast en av de tillfrågade, Sveriges fartygsbefälsförening, hade därvid uttalat sig emot förslaget, huvudsakligen med den motiveringen att förbättrad fyrbelysning i andra svenska farvatten — bland annat Flintrännen i Öresund — vore mera av behovet påkallad. De övriga sammanslutningarna hade i princip anslutit sig till förslaget. Lotsstyrelsen hade emellertid icke vid nämnda tillfälle ansett sig böra hemställa om erforderliga medel — dåmera beräknade till nära 700,000 kronor — för förslagets genomförande.

År 1934 hade statens organisationsnämnd i sitt betänkande rörande lotsverkets personalfråga m. m. (SOU 1934: 46) framställt vissa förslag till ersättande av ett antal fyrskepp med andra, för staten mindre kostsamma säkerhetsanstalter. Rörande fyrskeppet Utgrunden hade nämnden därvid (sid. 186—187) föreslagit dess ersättande med två lys- och ljudbojar. I utlåtande den 9 februari 1937 hade styrelsen i princip anslutit sig till nämndens förslag, dock med den reservationen att, därest nämnda bojar tillika med tilltänkta förbättringar i fråga om fyren Garpen icke skulle visa sig tillfyllest för säkerställande av navigeringen in i och ut ur södra Kalmarsund, alternativet med fast fyr åter borde få upptagas till omprövning. Emellertid borde frågan om ersättande av fyrskeppet med de två bojarna enligt vad styrelsen ock anförde få anstå något i avvaktan på närmare erfarenhet av en ny, för ändamålet avsedd bojtyp. Genom brev till styrelsen den 19 mars 1937 hade Kungl. Maj:t förklarat, att nämndens förslag rörande ersättande av vissa fyrskepp icke för det dåvarande föranledde någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Under de senaste åren hade emellertid vissa omständigheter framkommit, vilka i hög grad aktualiserat förslaget att uppföra en fast fyranläggning på Utgrunden.

Vid sjömätningar, utförda i Kalmarsund genom sjökarteverkets försorg under åren 1940 och 1941, hade i farvattnet norr om Utgrunden påträffats

ett förut helt okänt grundområde, vilket givits namnet Mittgrunden. Förefintligheten av sistnämnda grundområde i förening med den omständigheten, att ökad trafik vore att förvänta genom Kalmarsund, sedan farledens fördjupning till 8 meter blivit genomförd, hade föranlett styrelsen att till förnyat övervägande upptaga frågan om fyrbelysningens ordnande i nyssberörda del av sundet.

Styrelsen hade härvid kommit till den uppfattningen att en förbättring av nuvarande säkerhetsanstalter med beaktande av de sålunda inträffade förändrade förhållandena snarast borde komma till stånd, ävensom att en ändring av nuvarande ordning för fyrbelysningen borde ske i form av fyrskeppets utbyte mot fast fyrbelysning. I sistnämnda hänseende ville styrelsen framhålla, att styrelsen icke ansåge det kunna ifrågakomma att i enlighet med tidigare framkommen tanke ersätta fyrskeppet med allenast lysbojar. En dylik anordning skulle enligt styrelsens bestämda på erfarenhetsrön grundade uppfattning icke uppfylla de fordringar, som ur säkerhetssynpunkt måste uppställas med avseende på fyrbelysningen inom den farled, varom här vore fråga. Beträffande de fördelar, som skulle följa av det nuvarande fyrskeppets utbyte mot en fast fyranläggning, tillåte sig styrelsen i första hand hänvisa till den föregående redogörelsen. Härutöver ville styrelsen framhålla, att ett ordnande av fyrbelysningen på ett i nautiskt hänseende fullt tillfredsställande sätt över huvud taget icke syntes möjligt i ifrågavarande farled utan att fast fyranläggning komme till stånd.

I avseende å möjligheten och lämpligheten ur teknisk synpunkt att anbringa bottenfast fyr vid Utgrunden ville styrelsen till en början framhålla, att enligt vad vunnen erfarenhet utvisade en dylik fyr kunde uppföras vid Utgrunden med fullt tillräcklig säkerhet mot isgång. Såväl den utanför Trelleborg år 1930 som de vid Kalmarsunds djupränna åren 1939 och 1940 uppförda fyrbyggnaderna hade under de senaste svåra isvintrarna sålunda visat sig väl motstå de stora påfrestningar från skruv- och packis, som där förekommit. Rörande fjärrmanövrerad elektrisk fyr- och mistsignalapparat hade likaledes under senare år samlats erfarenheter, vilka utvisade, att pålitliga apparater samt erforderliga reservanordningar stode till buds i händelse av strömbrott på kraftnät o. d.

I anslutning till de överväganden, som sålunda ägt rum inom styrelsen i den föreliggande frågan, hade utarbetats ett nytt förslag till förbättring av säkerhetsanstalterna för sjöfarten i södra Kalmarsund. Enligt detta förslag skulle såsom ersättning för fyrskeppet Utgrunden uppföras en bottenfast fyr på antingen norra eller södra delen av grundet; fyr- och mistsignalapparaterna skulle drivas elektriskt och medelst sjökabel fjärrmanövreras från Garpens fyrplats. Fyren Garpen skulle i samband härmed elektrifieras och moderniseras samt eventuellt förses med mistsignalstation. Över förslaget hade yttranden inhämtats från cheferna för marinen och sjökarteverket, lotskaptenen i östra lotsdistriktet samt följande rederi- och sjöfartssammanslutningar, nämligen Sveriges redareförening, Stockholms rederiförening, Föreningen Sveriges inrikesjöfart, Sveriges segelfartygsförening, Sveriges fartygsbefälsförening samt Nautiska föreningen i Göteborg.

Förslaget att ersätta fyrskeppet med en fast fyr hade såsom innebärande en avgjord förbättring obetingat tillstyrkts i samtliga yttranden utom i det av Sveriges fartygsbefälsförening avgivna. Denna förening ansåge nu liksom år 1930, att ett fyrskepp fortfarande skulle vara den bästa anordningen vid Utgrunden; emot fyrskeppet talade visserligen, att detsamma vid is i farvattnet måste lämna sin station, något som dock icke borde tillmätas större betydelse, alldenstund någon nämnvärd trafik väl icke kunde påräknas i Kalmarsund, när is uppträdde i sådan myckenhet, att ett modernt

fyrskipp behövde intagas. I anledning av vad fartygsbefälsföreningen sålunda anfört ville styrelsen under hänvisning till den föregående redogörelsen framhålla, att fyrskippet Utgrunden ingalunda vore modernt och förden-skull nära nog varje år måste intagas för en avsevärd tid, varunder dock sjöfarten på Kalmar söderifrån som regel icke vore stängd av is. Ett undan-röjande av dessa olägenheter samtidigt med bibehållande av systemet med fyrskippetsbelysning vid Utgrunden skulle påfordra nybygge av ett större fyrskipp med eget propellermaskineri till en kostnad av minst 1,000,000 kronor, vilket belopp ungefär motsvarade dubbla kostnaden för byggande av en fast fyranläggning på Utgrunden.

Beträffande den närmare placeringen av den fasta fyren innefattade — såsom nyss nämnts — det av styrelsen utarbetade förslaget två olika alter-nativ. De båda alternativen, varav det ena avsåg den fasta fyrens placering på norra delen av Utgrunden och det andra förslaget fyrens placering på södra delen av grundet, ansåges båda i och för sig innefatta en godtagbar lösning. I de avgivna yttrandena hade någon helt samstämmig uppfattning rörande den lämpligaste placeringen av fyren icke kommit till synes.

I vissa av yttrandena hade ifrågasatts anordnande av riktad radiofyr på den tilltänkta nya fyranläggningen. Förslag om sådan radiofyr hade icke upptagits i det av styrelsen upprättade och remitterade förslaget. För egen del hade styrelsen tänkt sig att med anordnandet av radiofyr skulle kunna något anstå. Med föranledande bland annat av innehållet i de avgivna ytt-randena hade emellertid styrelsen ansett sig böra ytterligare överväga och undersöka frågan om den ifrågasatta fasta fyrens förseende med radiofyr. På grundval av sålunda verkställd ytterligare utredning hade styrelsen kom-mit till den slutsatsen, att för att säkerställa en trygg navigering förbi nu ifrågavarande grundområden i Kalmarsund det torde vara erforderligt att i sammanhang med uppförandet av en fast fyr på Utgrunden där ock anord-na en riktad radiofyr. Radiofyrar vore — vilket styrelsen vid flera tidigare tillfällen framhållit — att betrakta som sjöfartens pålitligaste hjälpmedel i osiktbart väder, och under senare år hade radioteknikens utveckling lett till konstruerandet av riktade radiofyranläggningar för sjöfarten, vilka lämnade ledning efter skarpt markerade kurslinjer. Den kostnadsökning, som den riktade radiofyren skulle medföra, kunde beräknas till omkring 40,000 kro-nor. Därest i enlighet med styrelsens nu angivna ståndpunkt den nya fasta fyren kombinerades med radiofyranläggning, talade enligt styrelsens förme-nande övervägande skäl för fyrens placering på norra delen av Utgrunden. Enligt senast verkställda kostnadsberäkningar, baserade på för dagen gäl-lande priser, vore valet av plats för fyren utan egentlig betydelse ur kost-nadssynpunkt. I den mån så kunde ske utan eftersättande av de nautiska synpunkter, som måste beaktas för vinnande av den ur säkerhetssynpunkt mest lämpliga placeringen av fyren — i vilket avseende möjligen ytterligare samråd kunde visa sig böra ske med förut omförmälda sammanslutningar — ville styrelsen givetvis vid det slutliga ståndpunkttagandet till föreliggande byggnadsfråga taga all möjlig hänsyn till prisutvecklingen och dess inver-kan på byggnadskostnaderna.

I fråga om anordnandet av mistsignalmaskineri vid fyren Garpen hade meningarna i remissyttrandena gått isär. Fyra av de tillfrågade samman-slutningarna hade ansett en mistsignalstation därstädes befogad, medan de övriga sammanslutningarna ävensom cheferna för marinen och sjökarte-verket samt lotskaptenen i östra lotsdistriktet avstyrkt anordnandet av en sådan eller i vart fall ansett den sakna nämnvärd betydelse. Styrelsen an-såge för sin del, att i och med anordnandet av fast fyr med riktad radiofyr på Utgrunden den ifrågasatta mistsignalstationen vid Garpens fyrplats för

närvarande icke borde komma till stånd. Sistnämnda anordning skulle medföra en avsevärd merkostnad, och frågan torde utan olägenhet kunna vila i avvaktan på de erfarenheter, som kunde komma att vinnas efter tillkomsten av en fast fyr på Utgrunden. Mot elektrifieringen av Garpens fyr hade däremot givetvis icke framkommit erinran i de avgivna yttrandena.

Till belysande av de driftekonomiska förutsättningarna vid ett genomförande av föreliggande förslag finge styrelsen meddela följande. Kostnaderna för drift och underhåll av fyrskeppet Utgrunden utgjorde för närvarande omkring 35,000 kronor årligen, inberäknat avlönings- och andra förmåner för den till sex man uppgående besättningen, men oberäknat avskrivning av det kapital fyrskeppet representerade. Nämnda drift- och underhållskostnad skulle vid förslaget genomförande bortfalla. I stället uppkomme motsvarande kostnader för fyren på Utgrunden. Dessa sistnämnda kunde beräknas uppgå till högst omkring 6,000 kronor årligen. I detta belopp hade jämväl inräknats utgiften för eventuellt erforderlig personalförstärkning vid fyren Garpen ävensom med 1,000 kronor kostnaden för den riktade radiofyrens drift; sistnämnda kostnad torde icke böra medtagas vid en ekonomisk jämförelse.

Elektrifieringen av fyren Garpen skulle icke medföra någon egentlig besparing i avseende på drivmedelskostnaderna under normala förhållanden, medan däremot fotogenförbrukningen av omkring 1,000 liter årligen skulle bortfalla. Vid nu rådande prisläge skulle emellertid elektrifieringen medföra en årlig besparing i avseende på drivmedelskostnaderna av omkring 1,000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts finge styrelsen föreslå uppförande av en fast fyranläggning på Utgrunden. Fyren borde förses med elektriskt fyrljus, mistsignalmaskineri och riktad radiofyr samt reservkraftaggregat; apparaturen anslötes och fjärrmanövrerades medelst sjökabel från fyren Garpen. Sistnämnda fyr borde elektrifieras genom anslutning medelst sjökabel till kraftnät vid Bergkvara samt moderniseras; i samband därmed borde utföras vissa förbättringar av bostads- och hamnförhållandena vid fyrplatsen. Slutligen skulle till fyrplatsen anskaffas en tjänstemotorbåt, avsedd såväl för förbindelsen med land som för erforderliga besök för tillsyn och skötsel av fyren på Utgrunden. För närvarande utginge särskilt bidrag till personalen vid Garpen för upprätthållande av landförbindelse med egna båtar.

Kostnaden för samtliga angivna anskaffningar och arbeten beräknades till 550,000 kronor. Byggnadstiden komme att omfatta minst två arbetssäsonger och kunde anslagsbehovet för räkenskapsåret 1943/44 begränsas till 250,000 kronor. Av sammanlagda kostnaden för de anläggningar, varom här vore fråga, kunde minst 250,000 kronor beräknas belöpa å fyr- och mistsignalapparater med tillhörande instrumentering och kablar.

Vad angår förslaget om *anordnande av en riktad radiofyr vid Hälsingborg* uttalar lotsstyrelsen:

I skrivelse den 27 augusti 1941 angående anslag till lotsverket för budgetåret 1942/43 hade styrelsen bland annat hemställt om erforderliga medel — 50,000 kronor — till anordnande av en riktad radiofyr vid Hälsingborg. Detta förslag hade emellertid icke upptagits i 1942 års statsverksproposition.

Styrelsen hade i nyssnämnda skrivelse rörande ifrågavarande radiofyr m.m. anfört bland annat, att för angöringen av Öresund från Kattegatt och Östersjön funnes anordnade ett antal dels svenska dels danska cirkulära radiofyrrar, men att för navigeringen genom själva sundet sådana radiofyrrar endast i begränsad omfattning kunde tänkas komma i fråga. Med hänsyn till

den starka trafiken genom Öresund och sundets utomordentliga betydelse vore det dock önskvärt att kunna säkerställa navigeringen genom sundet även vid mindre goda siktförhållanden, då fyrbelysningen ej lämnade erforderlig ledning. Detta önskemål skulle kunna tillgodoses medelst ett system av tre till fyra riktade radiofyrar omfattande hela kuststräckan från Kullen i norr till Falsterbo i söder. — Vad beträffade frågan om lämplig ordningsföljd för utbyggandet av detta radiofyrssystem ansåge styrelsen, att farledssträckans yttre delar borde komma i första hand, d. v. s. i norr farvattnet mellan Kullen och Hälsingborg samt i söder farvattnet mellan Falsterbo och Malmö. Kusten mellan Kullen och Hälsingborg uppvisade tämligen vidsträckt utgrundningar, men därutanför vidtog öppet och grundfritt vatten på svenskt område. De geografiska möjligheterna att vid Hälsingborg anordna en riktad radiofyr, vars kurslinje ledde på betryggande avstånd utanför dessa utgrundningar, vore mycket gynnsamma. Mellan Falsterbo och Malmö å andra sidan leddes sjöfarten genom Flint- och Trindelrännorna. En riktad radiofyr, som lämnade betryggande ledning genom Flintrännan, kunde av praktiska skäl endast anordnas på en bottenfast fyrbyggnad intill rännan; uppförande av en sådan fyr torde kunna ifrågasättas endast i samband med en eventuell framtida fördjupning av rännan. För Trindelrännans vidkommande vore möjligheterna att anordna en riktad radiofyr gynnsammare; radiofyren skulle nämligen kunna placeras invid en befintlig fyr utanför Malmö hamn. På grund av nu rådande djupförhållanden i Trindelrännan kunde styrelsen emellertid icke förorda, att sistnämnda radiofyr för närvarande komme till utförande.

De sålunda anförda motiven för anordnandet av nämnda radiofyr vore alltså aktuella, varför styrelsen ansåge sig böra ånyo upptaga förslaget.

På grund av alltså stegrade material- och apparatkostnader hade det vid nyligen genomförd kontroll av tidigare kostnadsberäkningar visat sig erforderligt, att ett belopp av 55,000 kronor i stället för tidigare 50,000 kronor beräknades för nu ifrågasatt radiofyranläggning.

Beträffande frågan om *förbättring av hamnförhållandena vid Malörens lotsuppassningsställe under Kalix lotsplats* anför lotstyrelsen:

Hamnen vid Malörens lotsuppassningsställe under Kalix lotsplats utgjordes av en cirka 500 meter lång och omkring 200 meter bred vik. I vikens inre del funnes en båtbygga, men på grund av sanddrift hade vattnet invid bryggan grundats upp, så att densamma numera endast kunde angöras av småbåtar. Lotsplatsens stora kutter måste förtöjas i boj drygt ett hundratal meter ut från bryggan. Denna anordning vore dock ej tillfredsställande. Den sålunda förtöjda kuttern kunde vid hårt väder komma på drift och göra haveri. I storm och mörker kunde det ock vara förenat med ej obetydlig risk för personalen att med en liten båt taga sig ut till kuttern. Kutterns förläggning i boj utan landförtöjning medförde vidare, att klargöring av densamma för utsättning och hämtning av lots, till men för en snabb betjäning av sjöfarten, toge förhållandevis lång tid i anspråk.

Ett annat ännu större riskmoment, som vore förenat med denna hamn, vore att sjön och isen fört in en mängd stora stenar i hamninloppet på sådant djup, att båtarna kunde erhålla grundkänning särskilt vid sjöhävning och lågvattenstånd, vilket senare vid nordliga stormar alltid inträffade i denna del av Bottenhavet. Härigenom förelåge således stor risk för att icke blott båtarna utan även personalen kunde komma till skada eller rent av förolyckas. Olägenheterna med hamnen hade visat sig särskilt kännbara, sedan den om höstarna utsträckt seglationstiden nödvändiggjort anskaffandet år 1938 av

en större och mer djupgående lotskutter än den som tidigare funnits vid platsen.

En förbättring av hamnförhållandena vid Malören borde av skäl, som nu anförts, enligt styrelsens mening snarast möjligt komma till stånd. Detta skedde lämpligast på det sätt, att en ny brygga av stenfyllda träkistor anlades på ett tillfredsställande vattendjup och på ett avstånd av cirka 100 meter från den gamla bryggan. I hamninloppet borde utföras stenplockning i erforderlig utsträckning, ett arbete som med hänsyn till platsens för sjön oskyddade läge kunde bli mycket besvärligt och eventuellt finge utföras vintertid, då isen låge. Kostnaden för de föreslagna arbetena beräknades till 30,000 kronor.

Vidkommande förslaget rörande *om- och tillbyggnad av lotsuppassningshuset vid Härnö uppassningsställe under Härnösands lotsplats* uttalar lotsstyrelsen:

Vid Härnösands lotsplats utgjordes personalen av en överlots, tretton lotsar och tre båtbiträden. Lotsarna tjänstgjorde växelvis i Härnösand och vid lotsuppassningen på Härnön i sådan ordning, att normalt sex lotsar vore förlagda vid Härnö uppassning, där även samtliga båtbiträden tjänstgjorde. Det nuvarande uppassningshuset å Härnö innehölle vaktrum, kök och tre sovrum med inalles tolv kojplatser. Av sovrummen disponerades ett av båtbiträdena och de två andra av de sex tjänstgörande lotsarna, men därjämte finge även personal, som tillfälligt måste övernatta å Härnö efter utlotsning och vid lotsbyte, inkvarteras i de tre rummen. På grund av det begränsade antalet kojplatser måste för närvarande samma kojplats upplåtas åt olika personer. Ur hygienisk synpunkt ansåge styrelsen önskvärt, att befattningshavare, som mer eller mindre regelbundet hade att övernatta på Härnö, erhöles kojplats, som uteslutande vore avsedd för honom. Då personalen bleve utkallad till tjänstgöring på olika tider av dygnet, vore det vidare önskvärt, att erforderliga kojplatser fördelades på ett större antal sovrum av mindre format, så att den personal, som icke stode i tur att utkallas, i möjligaste mån bereddes tillfälle till ostörd vila.

För beredande av tillfredsställande inkvarteringsförhållanden å Härnö borde uppassningshuset till- och ombyggas, så att det förutom sovhytter med erforderligt antal kojplatser komme att innehålla kök och kombinerat vakt- och dagrum, tvättrum m. m. Under tillbyggnaden borde anordnas källare, inrymmande pannrum och bränslefförråd. Byggnaden borde vidare förses med värmeledning ävensom vatten- och avloppsledning. Kostnaden för nämnda om- och tillbyggnadsarbeten hade beräknats till 30,000 kronor, varav 1,500 kronor till nya inventarier.

Beträffande frågan om *nybyggnad av lotsuppassningshus vid Sölvesborgs lotsplats* anför lotsstyrelsen:

Sedan gammalt disponerade lotsverket för Sölvesborgs lotsplats en tomt vid Falkvik, en förort till Sölvesborg och belägen vid kusten cirka 2 kilometer söder om staden. Å denna tomt funnes ett år 1842 uppfört bostadshus av trä, vilket för närvarande i sin helhet vore uthyrt till en av lotsarna. Tidigare hade lotsbåtarna varit förlagda invid lotstomten men hade numera flyttats till stadens uthamn. Ungefär mitt emellan lotstomten och uthamnen hade för lotsarna uppförts en 11.5 meter hög utkiksställning, försedd med utvändigt lejdare upp till en på ställningens topp anordnad mindre vaktkur, vilken saknade uppvärmningsanordning. Vid ställningens fot funnes en primitiv vaktstuga, innehållande endast ett rum om cirka 8 kvadratmeter, försett med två britsar, kamin och telefon. Lotskontoret vore förlagt till lotsför-

mannens privatbostad och denne uppbure härför en årlig ersättning av 120 kronor. Utkikens läge, som betingats av det tidigare behovet att därifrån kunna observera om fartyg i den inre hamnen för utgående signalerade efter lots, fyllde icke de krav, som borde å en sådan uppställas, enär sikten mot fartyg, som komme österifrån, vore mindre tillfredsställande. Då fartyg i hamn numera beställde lots per telefon och sålunda behov icke föreläge att från utkiken ha fri sikt mot inre hamnen, borde utkiken flyttas till lotstomten, där bättre utsikt ostvart erhöles. På grund av det sätt, varpå utkik och vaktrum vore anordnade, innebure vaktgöring vid dåliga väderleksförhållanden betydande påfrestningar för personalen, som vore hänvisad att för att nå utkiken klättra uppför den öppna lejdaren, vilken saknade skydd mot vind och väta. Vintertid vid nedisning vore lejdaren särskilt riskabel att använda. Med hänsyn till nu angivna förhållanden ansåge styrelsen det i hög grad påkallat, att ett uppassningshus uppfördes på lotstomten. Att för detta ändamål bygga om det på tomten befintliga bostadshuset vore ej lämpligt. För erhållande av tillräcklig utkikshöjd borde uppassningshuset utföras som en tornliknande byggnad i fyra våningar förutom källarvåning. Högst upp skulle anordnas vaktrum och i övriga våningar lotskontor och två mindre sovrum för lotsar och båtbiträde. Byggnaden skulle förses med värmeledning samt vatten- och avloppsledning. Kostnaden för byggnaden hade beräknats till 26,000 kronor, varav 2,000 kronor till inventarier. Enär anledning numera saknades för lotsverket att för personal vid denna lotsplats tillhandahålla tjänstebostad, borde den befintliga bostadsbyggnaden jämte tillhörande uthus försäljas.

I fråga om förslaget rörande *anordnande av båthamn för Sölvesborgs lotsplats* uttalar lotsstyrelsen:

Vid Sölvesborgs lotsplats hade lotsbåtarna, såsom redan omnämnts, tidigare varit förlagda vid en brygga invid den av lotsverket disponerade tomten i Falkvik. Sedan efter hand större och mera djupgående båtar anskaffats, hade emellertid ifrågavarande brygga icke kunnat användas på grund av otillräckligt vattendjup vid bryggan. Lotsplatsens nuvarande båtar, den ena med ett déplacement av cirka 4 ton och ett djupgående av omkring 1.2 meter, byggd år 1932, och den andra med ett déplacement av omkring 3 ton och ett djupgående av cirka 1.0 meter, byggd år 1940, hade därför måst förläggas invid Sölvesborgs stads uthamn, omkring 400 meter öster om lotsverkets område. Vid uthamnen disponerades plats för lotsbåtarna på hamnens utsida mot söder. Här låge emellertid båtarna öppet, utsatta för sydlig vind och sjö samt isskruvning vintertid. Särskilt sistnämnda förhållande hade under de senaste vintrarna visat sig innebära mycket stora riskmoment för båtarna. Vid vidriga väderleksförhållanden finge dessa därför tillfälligt förflyttas till annan plats, vilket inverkade försvårande och fördröjande på lotsningstjänsten. Slip saknades för närvarande och för torrsättning av lotsbåtarna vore lotsarna hänvisade att begagna en inom uthamnen befintlig, staden tillhörig kran. För prickupplag och förråd disponerades endast provisoriskt utrymme inom uthamnens område. Genom uppförande av en i vinkel byggd, cirka 40 meter lång vågbrytare utanför båtarnas förtöjningsplats skulle en utmärkt lotshamn kunna erhållas. Genom utfyllnad av ett område med grundare vatten väster om förtöjningsplatsen kunde framdeles plats för prickupplag, båtslip och förråd erhållas i anslutning till den planerade lotshamnen. Så länge de provisoriska utrymmena för upplag och förråd finge disponeras inom uthamnen och den där befintliga kranen finge användas för torrsättning av lotsbåtarna, ifrågasatte lotsstyrelsen emellertid icke att under nu

rådande ekonomiska förhållanden få utföra sistnämnda anläggningar, vilka med nuvarande priser skulle draga en kostnad av cirka 25,000 kronor. Där-
emot ansåge styrelsen, särskilt med hänsyn till de senaste årens svåra isför-
hållanden och de risker för båtmaterialiet samt de olägenheter för tjänsten,
som bristen på lotshamn medförde, att anordnandet av förenämnda våg-
brytare icke borde uppskjutas. Kostnaden för vågbrytaren beräknades till
25,000 kronor.

Beträffande frågan om *hamnförbättringar vid Vinga lotsplats* yttrar lots-
styrelsen:

Vid Vinga lotsplats, huvudstation för inlotsningen till Göteborg, vore lots-
uppassningen fördelad mellan uppassningsställena vid Vinga och Tistlarna.
Vinga vore den lotsplats, som under normala tider hade den största lots-
ningsfrekvensen inom riket. Under femårsperioden 1934—1938 hade anta-
let lotsningar per år i medeltal uppgått till cirka 3,250 och lotsavgifterna till
omkring 230,000 kronor.

För lotsningstjänsten vid Vinga lotsplats funnes fyra stora lotsmotorkutt-
rar. Hamnen vid Vinga vore belägen i östra delen av sundet mellan ön Vinga
och den syd därom liggande ön Koholmen. Lotshamnen hade två naturliga
inlopp, ett från öster och ett från väster, av vilka det senare vore endast un-
gefär 2 meter djupt vid medelvattenstånd och ej tillåte passage av de stora
lotskuttrarna. I hamnens östra del funnes en år 1884 byggd stenpir, den s. k.
östra piren, och i dess västra del en betongbrygga, byggd år 1927, den s. k.
västra piren. I samband med att Vinga lotsuppassning år 1931 sammanslagits
med Brännö och Vrångö lotsplatser till Vinga lotsplats hade lotskuttrarnas
antal ökats från tre till fyra. Därigenom hade en ytterligare utbyggnad av
kajutrymmet blivit erforderlig. Mellan östra piren och det bergsparti, som
avgränsade den norra delen av hamnen, hade därför år 1936 uppförts en ny
betongkaj, men kajutrymmet vore dock alltfjämt otillräckligt.

Redan för mer än tjugu år sedan hade lotsarna begärt att få hamnen för-
djupad och västra inloppet upprentat. Förslag härom hade genom fyringen-
jörkontorets försorg upprättats år 1922; förslaget hade dock hittills fått vila
i avvaktan på genomförande av andra förbättringar av säkerhetsanstalterna,
vilkas utförande ansetts mera trängande.

Under årens lopp hade dock, såsom framginge av den nyss lämnade redo-
görelsen, vissa förbättringsarbeten vidtagits i hamnen, huvudsakligen i form
av utökning av kajutrymmet. Även om kajutrymme således hittills nödtorf-
tigt kunnat beredas lotskuttrarna, så vore dock hamnen numera, delvis till
följd av landhöjningen samt inträffad uppslamning, i sin helhet för grund
för de nuvarande motorkuttrarna. Medan vattendjupet inom ett mindre om-
råde vid östra inloppet vore cirka 3 till 3.4 meter, utgjorde djupet i den övriga
delen av hamnen allenast 2.20—2.80 meter. Vid lågvatten kunde djupet vara
ända till en meter mindre. De äldre lotskuttrarna låge cirka 7 fot (2.1 meter)
djupt. En år 1935 anskaffad lotskuttermaskin vore emellertid byggd för 9 fots (2.7
meters) djupgående; med hänsyn till det ringa vattendjupet i hamnen hade
kuttern dock tillvidare måst trimmas till 8 fots djupgående på aktern, vilket
innebure en försämring av dess sjöegenskaper och fart.

Vid tillfällen av starkt lågvatten funnes tillräckligt vattendjup endast vid
östra hamnmyningen. En av lotskuttrarna kunde där nödtorftigt förtöjas,
ehuru den då låge oskyddad för ostliga vindar. Övriga i hamnen befintliga
lotskuttrar finge under sådana förhållanden stå på botten med största risk,
att de skulle taga skada vid sjöhävning. Nästan varje år måste någon av
kuttrarna repareras för bottenskador, som vid lågvatten ågätt båtarna under
stillaliggande i hamnen.

Såsom i det föregående berörts föreläge jämväl en annan olägenhet beträffande hamnen vid Vinga, nämligen att de stora lotskuttrarna icke kunde passera in genom västra inloppet. Detta vore särskilt kännbart på vintern samt på våren vid islossningen. Det inträffade då ofta, att östra inloppet vore stängt av is, under det att sjön söder och väster om Vinga vore öppen. Lotskuttrarna kunde då ej komma ut ur hamnen utan isbrytarhjälp, enär västra inloppet vore för grunt.

Lotsstyrelsen ansåge, att de sedan länge planerade hamnförbättringsarbetena vid Vinga ej ytterligare kunde uppskjutas. Dessa arbeten skulle i huvudsak utgöras av uprensning av västra inloppet till hamnen samt fördjupning av hamnen i dess helhet; i samband därmed måste vissa förstärkningsarbeten utföras på nu befintliga pirar och kajanläggningar. Vidare måste ytterligare kajutrymme iordningställas samt vågbrytare och strömavledare anordnas till skydd för sjön västerifrån. Kostnaderna härför beräknades uppgå till 150,000 kronor. Som arbetena lämpligen kunde fördelas på en tid av två år, upptog styrelsen i föreliggande förslag till medelsanvisning allenast halva det för ändamålet erforderliga beloppet eller sålunda 75,000 kronor. Vid bifall härtill torde återstående belopp böra anvisas under budgetåret 1944/45.

Angående förslaget om *anordnande av en båthamn vid Ängholmen för Göteborgs lotsplats jämte lotsuppassningshus m. m.* anför lotsstyrelsen:

Antalet lotsningar vid Göteborgs lotsplats hade under femårsperioden 1934—1938 i medeltal uppgått till cirka 3,000 per år, och vid lotsplatsen influtna lotspenningar hade under samma period utgjort i medeltal cirka 180,000 kronor per år.

För utsättning och hämtning av lots funnes vid lotsplatsen två stora lotsmotorkuttrar, vilka i allmänhet vore förlagda till hamnen vid Långedrag. Vissa tider låge dock den ena kuttern förtöjd i boj vid Böttö eller vid Buskär mellan Långedrag och Vinga.

Hamnen vid Långedrag ägdes av Aktiebolaget Långedrag, som enligt kontrakt den 11 december 1889 vore skyldigt tillhandahålla lotsarna fullt tjänlig hamn för tjänstebåtarna med tilläggsbrygga och upphalningsbädd emot en viss mindre årlig avgift. Lotsverket hade till följd härav i Långedragshamnen hittills ägt tillgång till erforderlig kajplats vid en av bolaget anlagd stenpir, som samtidigt utgjorde skydd för hamnen.

Bolaget hade emellertid påkallat jämkning av villkoren för upplåtelse av hamn till lotsverket; därvid hade bolaget framhållit, att med hänsyn till de förändrade förhållanden, som inträtt sedan kontraktet uppgjordes — bland annat hade lotsbåtarna blivit större och mera djupgående — bolaget ansåge sig ej längre kunna upplåta hamn och upphalningsbädd på oförändrade villkor. Den nuvarande lotshamnen i Långedrag vore dessutom mindre lämplig för sitt ändamål. Sålunda funnes icke plats i hamnen för uppförande av uppassningshus och anordnande av prickupplag. Att icke dylika anläggningar funnes i anslutning till lotshamnen vore till påtaglig olägenhet för tjänsten vid platsen. Vidare hade allmänheten fritt tillträde till hamnen: detta vore olämpligt med hänsyn till att det dyrbara båtmaterielet på grund härav måste hållas under ständig uppsikt. Därjämte vore djupet i hamnen vid lågvatten för litet för lotsverkets båtmateriel. Lotsarna vid Vinga lotsplats, vilka brukade hämta lots vid Långedrag, kunde sålunda på grund av det ringa vattendjupet vissa tider icke taga risken att angöra hamnen; de måste då lägga till vid Långedrag's ångbåtsbrygga. Bolaget fordrade avgift för rätt att få nyttja denna brygga. Erforderlig ökning av vattendjupet i den bolaget till-

höriga hamnen kunde ej lämpligen utföras genom muddring; hamnpiren skulle då bli underminerad och fara uppstå för ras. Anskaffande av en lotsverkets egen hamn för Göteborgs lotsplats hade av nu angivna skäl sedan lång tid tillbaka varit ett önskemål. Till det nu anförda komme, att hamnpiren vid Långedrag under de senaste isvintrarna så skadats, att densamma måste undergå omfattande reparationsarbeten, därest den fortsättningsvis skulle kunna användas som tilläggsplats för lotsbåtarna. Då bolaget icke vore villigt att på egen bekostnad verkställa dessa arbeten, skulle lotsverket bli nödsakat sörja för att hamnen bleve försatt i användbart skick.

Lotsverket ägde ett intill Långedrag beläget område, Ängholmen, där lämpligt mark- och vattenområde funnes för anläggande av lotshamn. Genom muddring kunde där erhållas ett cirka 0.75 meter större vattendjup än i Långedragshamnen. Vidare kunde hamnen vid Ängholmen inhägnas och båtarna erhålla bättre skydd än på sin nuvarande plats. Prickupplag, ett mindre lotsuppassningshus, slip, materialbod m. m. kunde ock anordnas inom hamnområdet. Ett ytterligare skäl för lotshamnens förläggning till Ängholmen vore, att flertalet av Göteborgslotsarna vore bosatta på Ängholmen; en förläggning av lotshamnen dit skulle därför underlätta lotsarnas tjänstgöring.

Lotsstyrelsen hade funnit, att med en förflyttning av lotshamnen till Ängholmen icke längre borde anstå. Styrelsen föreslog därför, att medel ställdes till förfogande för ändamålet under nästa budgetår. De arbeten, som skulle komma till utförande, vore följande: anordnandet av en cirka 45 meter lång träpir, två förtöjningsdykdalber, prickupplag med kaj, uppassningshus, materialbod, uthus, en mindre slip samt kran för lyftning av prickstenar.

Kostnaden för dessa arbeten beräknades till 60,000 kronor, varav 10,000 kronor belöpte på uppassningshuset.

Beträffande frågan om *förbättring av bostadsförhållandena vid Björns fyrplats* uttalar lotsstyrelsen:

Vid Björns fyrplats, belägen cirka 46 kilometer öster om Gävle, vore anställda en fyrmästare, en fyrvaktare och ett fyrbiträde, varjämte ett extra biträde vore anställt vid platsen under större delen av året.

Å platsen funnes två bostadshus, det ena byggt av timmer år 1859 i samband med fyrplatsens anläggning och det andra likaledes byggt av timmer och uppfört av en befattningshavare, från vilken det år 1910 inköpts av lotsverket. Det sistnämnda huset, som å nedra botten innehölle 2 rum och kök med en sammanlagd golvyta av cirka 46 kvadratmeter, beboddes av fyrmästaren. Till lägenheten hörde därjämte ett mindervärdigt vindsrum om cirka 14 kvadratmeters golvyta med endast omkring 2 meters höjd från golv till tak. Huset saknade garderober och tidsenlig köksinredning samt vore vidare mycket kallt. För att fyrmästaren skulle erhålla en lägenhet av normalstorlek — 3 rum och kök med en nyttig golvyta av minst 63 kvadratmeter — behövde huset tillbyggas cirka 4 meter. I samband härmed borde huset genomgå en grundlig ombyggnad samt förses med värmeledning, nya golv, ny golvfyllning, ny ytterpanel å hela huset m. m.

I det äldre bostadshuset, som disponerades av fyrvaktaren och fyrbiträdet, funnes två lägenheter om 2 rum och kök, vardera innehållande cirka 50 kvadratmeters golvyta. Det ena rummet i fyrbiträdeslägenheten vore beläget på vinden. Huset saknade garderober och tidsenlig inredning och personalen hade vid upprepade tillfällen klagat över att huset vore kallt och dragigt. Lotsstyrelsen ansåge därför nödvändigt, att även detta bostadshus ombyggdes, så att lägenheterna erhöles tidsenlig standard. Härvid skulle väggarna

boaseras invändigt, huset förses med nya fönster, nya golv och delvis ny golvfyllning. Båda lägenheterna skulle förses med ny köksinredning inklusive nya spisar samt värmeledning. I samband med ombyggnaden borde i huset anordnas en lägenhet om rum och kokvrå för det extra biträdet.

Till förbättring av bostadsförhållandena vid Björns fyrplats finge styrelsen i anslutning till vad nu anförts hemställa om sammanlagt 35,000 kronor.

I fråga om förslaget om *förbättring av bostadsförhållandena vid Vens fyrplats* yttrar lotsstyrelsen:

Vid Vens fyrplats, belägen på ön Vens västside, vore anställda tre ordinarie befattningshavare, nämligen en fyrmästare, en fyrvaktare och ett fyrbiträde. Dessutom tjänstgjorde vid platsen ett extra biträde vid semester, sjukdom eller annat förfall för den ordinarie fyrförpersonalen.

I samband med att mistsignalering anordnats vid fyrplatsen och den ordinarie personalen ökats från två till tre man hade det hus, som beboddes av fyrmästaren, år 1911 flyttats från en indragen fyrplats på västkusten till dess nuvarande plats. Huset innehöll 2 rum och kök å nedra botten samt ett vindsrum. Sistnämnda rum saknade eldstad. Enligt nu tillämpade normer skulle en fyrmästarbostad innehålla 3 rum och kök med en nyttig golvyta av minst 63 kvadratmeter, och samtliga rummen skulle vara försedda med eldstad eller värmeledning. Den nuvarande lägenheten i fyrmästarhuset hade blott en nyttig golvyta av 54 kvadratmeter, kallrummet på vinden oräknat. Huset vore i sin helhet dragigt och kallt samt synnerligen otidsenligt med avseende på inredning; planlösningen vore därjämte opraktisk. Huset vore därför i stort behov av renovering och ombyggnad för att bostaden skulle komma att i olika avseenden uppfylla nutida fordringar på skälig standard. Huset syntes böra tillbyggas med ett rum på nedra botten åt fyrmästaren och det befintliga vindsrummet jämte den utökning av vinden, som erhöles genom tillbyggnaden, apteras såsom bostad om ett rum och kokvrå åt det extra biträdet. Under den tillbyggda delen borde källare anordnas, varjämte värmeledning samt vatten och avlopp borde installeras.

Det andra bostadshuset, som uppförts i samband med fyrplatsens anläggning år 1871, innehöll en lägenhet för fyrvaktaren om 2 rum och kök, varav ett vindsrum, med sammanlagt 50 kvadratmeter nyttig golvyta, och en lägenhet för fyrbiträdet om 1 rum och kök med 39 kvadratmeter nyttig golvyta. Sistnämnda lägenhet vore ej av normal storlek men dock tillräcklig för nuvarande bostadsinnehavaren, vilken vore ogift. Även detta hus vore dragigt och kallt samt otidsenligt inrett och jämväl i övrigt bristfälligt. Dessutom vore fyrlanterninen placerad å husets tak vid västra gaveln; uppgången till fyren ledde genom bostadshuset, vilket givetvis bleve störande för lägenhetsinnehavarna. Fyranläggningen borde därför egentligen flyttas och lämpligen placeras i ett särskilt torn, i anslutning till mistsignalhuset. I samband därmed skulle fyrbiträdeslägenheten kunna utökas med ett rum, så att den erhöles normal storlek. På grund av den avsevärda kostnad, cirka 30,000 kronor, som byggandet av ett nytt fyrtorn och utökning av fyrbiträdesbostaden skulle draga, ansåge styrelsen vid nu rådande statsfinansiella läge, att sistnämnda arbeten borde anstå. Till utförande borde ifrågakomma endast de mest nödvändiga arbetena, såsom omboning av huset i dess helhet, anbringandet av nya fönster med kopplade bågar, anordnandet av en tidsegen köksinredning och erforderligt antal garderober, komplettering av golvfyllningen och inläggandet av nya golv; därjämte borde värmeledning samt vatten och avlopp installeras.

Kostnaderna för förbättring av bostadsförhållandena vid Vens fyrplats beräknades uppgå till sammanlagt 30,000 kronor.

Beträffande frågan om *förbättring av bostadsförhållandena vid Hallands Väderö fyrplats* anför lotsstyrelsen:

Vid Hallands Väderö fyrplats, belägen på ön med samma namn, utgjordes personalen av tre ordinarie befattningshavare, nämligen en fyrmästare, en fyrvaktare och ett fyrbiträde. Därjämte tjänstgjorde vid platsen ett extra biträde under semester, sjukdom eller annat förfall för någon av den ordinarie personalen. På platsen funnes två bostadshus, av vilka det ena beboddes av fyrmästaren och fyrbiträdet samt det andra av fyrvaktaren.

Fyrmästaren disponerade en lägenhet om 2 rum och kök med 52 kvadratmeter nyttig golvyta på nedra botten samt därjämte ett icke vinterbonat vindsrum vid de tillfällen, då detta ej behövde tagas i anspråk för bostad åt extra biträdet eller för annat ändamål. Fyrvaktaren disponerade en lägenhet om 2 rum och kök med 46 kvadratmeter nyttig golvyta och fyrbiträdet en lägenhet om 1 rum och kök med 35 kvadratmeter nyttig golvyta.

För att fyrmästaren och fyrbiträdet skulle erhålla lägenheter av normalstorlek d. v. s. respektive 3 rum och kök om minst 63 kvadratmeter nyttig golvyta och 2 rum och kök om minst 47 kvadratmeter nyttig golvyta, behövde det av dem bebodda huset tillbyggas. I samband härmed borde vindsrummet i samma hus vinterbonas och tillbyggas med en kokvrå för erhållande av en fullgod lägenhet för extra biträdet. Huset i dess helhet, som vore dragigt och kallt, behövde genomgå en grundlig översyn, ompanelas utvändigt och beklädas med fiberplattor invändigt samt förses med kopplade fönster och modern inredning i köket, tillräckliga garderobsutrymmen, värmeledning m. m.

Fyrvaktarens lägenhet vore visserligen i det närmaste av normal storlek men lägenhetsplanen vore icke väl disponerad, husets ytterväggar och golven vore dåliga och behövde delvis förnyas; huset i dess helhet borde därjämte ombonas och i likhet med det andra bostadshuset förses med kopplade fönster och modern inredning, värmeledning m. m.

Kostnaden för omförmälda arbeten vid Hallands Väderö fyrplats beräknades uppgå till sammanlagt 35,000 kronor.

Rörande förslaget om *nytt båthus med slip för livräddningsstation vid Herrvik på Gotland* uttalar lotsstyrelsen:

Styrelsen hade tidigare i skrivelsen hemställt om medel för en motorlivbåt för en livräddningsstation vid statens fiskehamn i Herrvik på Gotlands ostkust, som skulle anordnas i stället för den vid Faludden befintliga livräddningsstationen. Under förutsättning att medel beviljades till anskaffandet av livbåten, finge styrelsen hemställa om medel för uppförandet av ett båthus samt anordnandet av slip med slipvagn för nämnda motorlivbåt i Herrviks fiskehamn på tomt, som komme att ställas till disposition för ändamålet av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Det vid Faludden befintliga livbåtshuset, uppfört av kalksten år 1860, kunde icke flyttas, utan finge, därest livräddningsstationen skulle nedläggas, försälgas eller rivas. Någon slipanläggning funnes icke vid Faludden.

Kostnaderna för nämnda anordningar vid Herrvik beräknades uppgå till sammanlagt 22,000 kronor, varav 15,000 kronor avsåge livbåtshuset, 5,000 kronor slipen och 2,000 kronor inventarier.

Lotsstyrelsen framhåller, att kostnaderna för de sålunda föreslagna nyan-skaffningarna och arbetena borde fördelas dels å driftbudgeten dels å kapitalbudgeten i enlighet med vad som framginge av den inledningsvis återgivna

sammanställningen. I sammanställningen hade även upptagits anslag å driftbudgeten till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i anläggningar, för vilka medel föresloges skola anvisas å kapitalbudgeten. Härvid borde med iakttagande av den princip, som senast tillämpats i avseende å avskrivning av lotsverkets fastigheter, investeringar i husbyggnader — och därvid icke allenast bostadshus utan även lotsuppassningshus och båthus — omedelbart avskrivas till hälften, under det att övriga anläggningar borde omedelbart avskrivas i sin helhet.

I anslutning till det anförda hemställer lotsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för budgetåret 1943/44 anvisa *dels* å driftbudgeten till Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten ett reservationsanslag av 492,500 kronor, *dels* å kapitalbudgeten under rubriken Kapitalinvesteringar: Statens allmänna fastighetsfond, ett reservationsanslag av 357,500 kronor, *dels* ock, under förutsättning att motsvarande anslag anvisades å kapitalbudgeten, å driftbudgeten under rubriken Utgifter för statens kapitalfonder: Avskrivning av nya kapitalinvesteringar, ett reservationsanslag av 268,750 kronor.

I sitt utlåtande den 14 september 1942 har *statskontoret* beträffande nu ifrågavarande framställning uttalat, att de föreslagna arbetena rörande om- och nybyggnad av lotsuppassningshusen vid Härnö och Sölvesborg samt anordnande av båthamn vid Sölvesborg syntes utan mera allvarliga olägenheter kunna anstå tillsvidare. Vidare syntes tveksamt, om medel borde äskas till en riktad radiofyr i Hälsingborg, varom framställning gjordes redan för löpande budgetår, men vilken framställning av besparingsskäl icke ansågs böra föreläggas 1942 års riksdag.

*Departements-
chefen.*

I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår upptog lotsstyrelsen, bland annat, förslag om anordnande av en riktad radiofyr vid Hälsingborg till en beräknad kostnad av 50,000 kronor. Vid frågans behandling i statsverkspropositionen framhöll jag, att styrelsens samtliga anslagsäskanden avsåge ändamål, vilka det syntes angeläget att snarast möjligt tillgodose, men att jag dock i besparingssyfte ansåge mig böra föreslå, att arbetet med anordnandet av en riktad radiofyr vid Hälsingborg finge anstå tillsvidare. Några medel för ändamålet hava icke heller beräknats i riksstaten för detta budgetår. Styrelsen har nu ansett sig böra ånyo upptaga förslaget om anordnande av nämnda radiofyr, enär de tidigare anförda motiven härutinnan alltjämt vore aktuella, och har därvid tillika meddelat, att på grund av stegrade material- och apparatkostnader anläggningen numera måste beräknas kosta 55,000 kronor. Såsom torde framgå av mitt tidigare uttalande i denna fråga skulle jämväl enligt min mening en riktad radiofyr vid Hälsingborg utgöra ett värdefullt tillskott till redan befintliga anordningar för underlättande av navigeringen genom Öresund. Då ett fortsatt uppskov med detta anläggningsarbete knappast synes tillrådligt, vill jag nu förorda att för ändamålet anvisas det av styrelsen senast beräknade beloppet 55,000 kronor.

Det kontrakt av den 11 december 1889, varom lotsstyrelsen förmält i samband med äskandet av medel för anordnande av en båthamn vid Ängholmen för Göteborgs lotsplats jämte lotsuppassningshus m. m., har icke en begränsad

giltighetstid och kan icke upphävas enbart genom uppsägning från endera partens sida. Av vad styrelsen anført framgår, att vid den genom kontraktet upplåtna hamnplatsen vissa jämförelsevis kostsamma anordningar och förbättringsarbeten snart måste vidtagas, därest hamnen fortfarande skall kunna disponeras av lotsverket. Även om markägaren jämlikt kontraktets ordalydelse har att »tillhandahålla lotsarne vid Långedrag för deras tjänstebåtar fullt tjänlig hamn, med tilläggningsbrygga och upphalningsbädd», så måste det dock, med hänsyn till att den markägaren härför tillkommande ersättningen uppgår till allenast 37 kronor 50 öre om året, anses uteslutet att markägaren skulle nödgas bekosta nyssnämnda anordningar och förbättringar. Det förefaller icke heller lämpligt, att lotsverket på egen bekostnad utför dylika arbeten på ett område i enskild ägo. Med hänsyn härtill och på de av styrelsen i övrigt anförda skälen biträder jag förslaget i nu förevarande del.

Jämväl anslagsäskandena i övrigt synas välgrundade. Emellertid må i detta sammanhang framhållas, att frågan om genomförandet av det av lotsstyrelsen föreslagna arbetsprogrammet kan bliva beroende av i vad mån material och arbetskraft kan ställas till förfogande för ändamålet. Härutinnan böra givetvis eljest tillämpade regler för byggnadsverksamheten följas. Särskilt må framhållas att de föreslagna bostadsförbättringarna bli helt beroende av hur företag av denna art i rådande läge anses böra allmänt sett bedömas.

De av lotsstyrelsen verkställda kostnadsberäkningarna torde ej giva anledning till erinran. Jag vill alltså, med nyss angiven reservation, förorda, att de av styrelsen föreslagna åtgärderna komma till utförande, samt förordar tillika, att härför erforderliga medel ställas till styrelsens förfogande. Att för nästa budgetår anvisa hela det av styrelsen äskade beloppet torde emellertid icke vara nödvändigt. En på anmodan av mig inom styrelsen verkställd beräkning har nämligen givit vid handen, att av de medel, som tidigare anvisats under nu ifrågavarande anslag å driftbudgeten, ett belopp av minst 100,000 kronor torde komma att vid utgången av nästa budgetår återstå såsom ännu icke förbrukat. Ehuru beloppet ifråga icke för närvarande kan anses motsvara en verklig besparing, enär det framdeles kan komma att helt eller delvis erfordras för efterjusteringar och kompletteringar av vissa med medel från anslaget bekostade anläggningar, synes dock vid medelsanvisningen för nästa budgetår hänsyn kunna tagas till vad sålunda blivit upplöst.

Det sammanlagda medelsbehovet för genomförande av nu ifrågavarande arbetsprogram synes, i enlighet med vad jag nyss anført, böra beräknas till det av lotsstyrelsen angivna beloppet 850,000 kronor. Härav torde, på sätt styrelsen föreslagit, 357,500 kronor böra upptagas å kapitalbudgeten för nästa budgetår. Det belopp om 492,500 kronor, som enligt styrelsens förslag skulle anvisas å driftbudgeten för samma budgetår, lærer emellertid med hänsyn till vad jag nyss framhållit rörande motsedd reservation å vederbörande anslag kunna minskas till 400,000 kronor.

Den av lotsstyrelsen berörda frågan om anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar behandlas i annat sammanhang av chefen för finansdepartementet.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, beträffande tionde huvudtiteln, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lotsverket: Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 400,000.

[58.] 5. **Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** För bestridande av handelsflottans pensionsanstalts avlöningskostnader under löpande budgetår är anvisat ett förslagsanslag å 12,800 kronor. Stat för anslaget användning har av Kungl. Maj:t fastställts den 4 april 1941.

I skrivelse den 29 augusti 1942 har *direktionen över handelsflottans pensionsanstalt* beräknat medelsbehovet för avlöningar under nästkommande budgetår till enahanda belopp som det för löpande budgetår beviljade anslaget.

*Departements-
chefen.* Under åberopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 12,800.

[59.] 6. **Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader, förslagsanslag.** För bestridande av handelsflottans pensionsanstalts omkostnader under löpande budgetår är anvisat ett förslagsanslag av 3,000 kronor. Stat för anslaget användning har av Kungl. Maj:t fastställts den 20 mars 1942.

I skrivelse den 29 augusti 1942 har *direktionen över handelsflottans pensionsanstalt* beräknat medelsbehovet för bestridande av anstaltens omkostnader under nästkommande budgetår till oförändrat belopp.

*Departements-
chefen.* Under åberopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 3,000.

[60.] 7. **Statens skeppsprovvningsanstalt: Avlöningar, förslagsanslag.** Till avlöningar vid statens skeppsprovvningsanstalt är för budgetåret 1942/43 anvisat ett förslagsanslag av 101,000 kronor. Den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för anstalten:

1. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	kronor	51,000
2. Avlöningar till tillfällig personal, <i>förslagsvis</i>	»	50,000

Summa förslagsanslag kronor 101,000.

Enligt särskilda beslut av Kungl. Maj:t förenämnda dag och den 30 april 1942 skall anslagsposten till arvoden disponeras på följande sätt:

Arvode till anstaltens chef.....	kronor 17,000
Arvode till en driftsingenjör	» 10,500
Arvode till en ingenjör	» 5,400
Arvoden å 4,200 kronor till två ritare och mättekniker	» 8,400
Arvode till en verkmästare	» 5,100
Arvode till ett kanslibiträde	» 3,600

Summa kronor 50,000.

Jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 20 mars 1942 må anslagsposten till tillfälliga biträden icke överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

I skrivelse den 10 september 1942 har *styrelsen för statens skeppsprov-ningsanstalt* framlagt förslag till beräkning av anstaltens avlöningskostnader för budgetåret 1943/44. Förslaget slutar å en summa av 111,000 kronor. Därvid har styrelsen beräknat till avlöningar till ordinarie tjänstemän 27,500 kronor, till avlöningar till icke-ordinarie personal 34,500 kronor, till avlöningar m. m. till tillfällig personal 40,000 kronor och till rörligt tillägg 9,000 kronor.

Anstaltsstyrelsen anför till motivering av detta förslag i huvudsak följande:

Styrelsen gjorde år 1941 framställning om att en del av anstaltens personal måtte inordnas i förefintliga löneplaner. Denna framställning förordades emellertid ej i 1942 års statsverksproposition, med hänsyn till den korta tid av endast något mera än ett år varunder verksamheten vid anstalten då pågått. Under det nu tilländalupna året har styrelsen ytterligare styrkts i sin uppfattning om skäligheten i och nödvändigheten av att en del av anstaltens personal, i likhet med förhållandena inom statsförvaltningen i övrigt, beredes en mera tryggad ställning i form av pensionsrätt m. m., än vad hittills varit fallet, och att i samband därmed en viss förbättring av löneställningen genomföres. De vid anstalten hittills tillämpade löneskalorna äro så låga, att det redan yppat sig stora svårigheter för anstalten att i konkurrens med andra statliga institutioner och den enskilda industrien få behålla sin en gång för olika göromål uppövade personal. Styrelsen kan av sagda skäl ej underlåta att åter framföra samma hemställan som förra året, dock i modifierad form. Styrelsen har därvid haft en viss ledning av gällande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten. Arbetsförhållandena vid flygtekniska försöksanstalten äro att anse som likartade med dem, som komma i fråga vid skeppsprov-ningsanstalten. Verksamheten vid flygtekniska försöksanstalten igångsattes något senare än vid skeppsprov-ningsanstalten.

I följande förteckning har upptagits den personal, som styrelsen sålunda anser böra inordnas i gällande avlöningsreglementen. Styrelsen inskränker sig till att föreslå inrättandet av två ordinarie tjänster, gällande chefen och driftsingenjören, medan övriga befattningshavare, som här avses, tills vidare föreslås böra erhålla ställning av extra ordinarie tjänstemän. I förteckningen angives styrelsens i det följande motiverade förslag till löneplacering. Vidare angives den avlöning, som för närvarande utgår till den nuvarande personalen.

	Förslag till lönegrad	Nuvarande avlöning per år kronor
1 överdirektör	C 10	17,000
1 driftschef	C 3	10,500
1 ingenjör	Eo 17	5,400
2 ritare och mättekniker	Eo 10	4,200
1 kameralbiträde	Eo 8	3,600
1 verkmästare	Eo 15	5,100
1 förste mekaniker och elektriker	Eo 10	cirka 4,200
1 förste mekaniker	Eo 10	» 4,200
2 förste snickare och modellmakare	Eo 10	» 4,200.

Chefen för anstalten är för närvarande förordnad tills vidare mot ett arvode av 17,000 kronor per år. Enligt Kungl. Maj:ts instruktion för statens skeppsprovvningsanstalt bör chefen äga tekniskt-vetenskaplig skicklighet samt praktisk erfarenhet inom området för provvningsanstaltens verksamhet. Han bör vidare hava organisationsförmåga samt äga initiativ. Anstalten får ej bli enbart en kopia av utlandets skeppsprovvningsanstalter. Den bör ledas så, att den blir landets centralpunkt för forskningen inom skeppstekniken. Anstalten bör medverka till att lägga en fast vetenskaplig grund för denna teknik och därigenom skapa möjligheter för sig själv och därmed för landets sjöfart och skeppsbyggerinäring att hävda sig i världskonkurrensen. På grund av svårigheten att erhålla en för befattningen lämplig person och på grund av de stora krav, som måste ställas på honom, samt med hänsyn till de möjligheter till goda befattningar inom industrien och annorstädes, som stå till buds för en så högt kvalificerad arbetskraft, anser styrelsen, att chefen ej bör placeras lägre än i lönegraden C 10. Löneplan C har valts med tanke på att möjlighet till rättelse i händelse av olämpligt personval finnas. Styrelsen föreslår vidare, att befattningen benämnes *överdirektör*.

Driftsingenjörens arvode är för närvarande 10,500 kronor per år. Även beträffande denna befattning gäller, att stora, speciella krav måste ställas på dess innehavare. Han måste hava vittgående teoretiska och praktiska insikter på anstaltens arbetsområde. Han måste vidare vara en initiativrik och kunnig skeppsbyggare. Då en person med sådana kvalifikationer, som anstalten måste kräva, alltid har stora möjligheter till god placering inom skeppsbyggnadsindustrien, måste lönen vara så hög, att anstalten har utsikter att förvärva respektive få behålla en för befattningen lämplig kraft. Driftsingenjörens ställning torde närmast vara jämförlig med avdelningschefernas vid flygtekniska försöksanstalten. Ehuru dessa äro placerade i lönegraden C 5, vill styrelsen föreslå, att här föreliggande befattning tills vidare placeras i lönegraden C 3. Befattningens namn bör samtidigt lämpligen ändras till *driftschef*.

För avlöningar till dessa båda befattningshavare beräknar styrelsen ett belopp av 27,500 kronor vara erforderligt.

I fråga om beräkningen av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal anför styrelsen:

I staten för innevarande budgetår upptages en *ingenjör* med ett arvode av 5,400 kronor per år. Denne ingenjör, som måste hava högre teknisk utbildning, har att under chefs överinseende leda arbetet på ritkontoret, utföra erforderliga beräkningar och vidare handhava den vetenskapligt statis-

tiska bearbetningen av försöksresultaten. Med hänsyn till nu gällande löner för ingenjörer inom skeppsbyggnadsindustrin anser styrelsen, att befattningen ej bör sättas i lägre lönegrad än Eo 17.

Ritare och mättekniker äro avsedda att kunna utnyttjas såväl på ritkontoret som vid provningar och försök för att därvid leda förberedelserna för proven och därefter handhava det manuella mätarbetet. Två dylika befattningar erfordras under alla förhållanden och finnas även upptagna i staten för innevarande budgetår. För dessa befattningar är en lägre teknisk utbildning tillfyllest. Styrelsen vill föreslå, att befattningarna placeras i lönegraden Eo 10.

I anstaltens stat för innevarande budgetår upptages ett *kanslibitråde* med ett arvode av 3,600 kronor per år. Denna befattningshavare har att självständigt handhava alla göromål med kassa och bokföring ävensom alla kansligöromål. Höga krav måste ställas på befattningens innehavare. Med hänsyn härtill och till arbetets art anser styrelsen, att befattningen bör benämnas *kameralbitråde* och uppföras åtminstone i lönegraden Eo 8.

För att öva den närmaste tillsynen över arbetarpersonalen, planera och fördela arbetet i verkstäderna, handhava förråd och utföra gängse verkstadsbokföring erfordras en *verkmästare*. Befattningen finnes upptagen i den nuvarande staten och föreslås nu uppförd i lönegraden Eo 15.

De befattningar, som nu föreslås uppförda på stat, voro även i samma syfte upptagna i förra årets riksdagspetita. Styrelsen har numera kommit till den uppfattningen, att även en del av den personal, som för närvarande hänföres till tillfällig personal, lämpligen bör uppföras på stat. De flesta av de arbeten, som förekomma i anstaltens verkstäder, äro av mycket speciell natur och kräva av arbetarna en lång tids uppövning. Det är under sådana förhållanden av största betydelse för anstalten, att den fastare kan knyta till sig de arbetare, som visat sig särskilt lämpliga och skickliga för de förekommande arbetena. Med anledning härav får styrelsen föreslå, att i anstaltens stat uppföras följande befattningar, nämligen en *förste mekaniker och elektriker*, en *förste mekaniker* och två *förste snickare och modellmakare*. Då motsvarande nuvarande befattningshavare avlönas med cirka 4,200 kronor per år och med hänsyn till läget på arbetsmarknaden böra de sålunda föreslagna befattningarna ej uppföras i lägre lönegrad än Eo 10.

I enlighet härmed har styrelsen beräknat medelsbehovet till avlöningar till icke-ordinarie personal till 34,500 kronor.

I avseende å beräkningen av anslagsposten till avlöningar m. m. till tillfällig personal anför styrelsen:

Till avlöningar m. m. till tillfällig personal har anstalten under innevarande budgetår ett anslag av 50,000 kronor. I detta anslag ingår även ersättning för övertidsarbeten, ersättning till beredskapsinkallade o. s. v. Anslaget torde komma att visa sig vara väl knappt. Det kan erinras om att styrelsen i förra årets riksdagspetita hemställde om 53,000 kronor för ifrågavarande ändamål. Med hänsyn till sannolik stegring av löneskalan räknar styrelsen med att 55,000 kronor erfordras för avlöningar m. m. till tillfällig personal under budgetåret 1943/44. Därvid förutsattes emellertid, att den ifrågavarande personalen har samma storlek som för närvarande och ej behöver utökas. Med anledning av att fyra befattningar från denna personalgrupp nu föreslagits uppförda på extra ordinarie stat, avgå cirka 15,000 kronor, varför det erforderliga beloppet för avlöningar m. m. till tillfällig personal reduceras till 40,000 kronor.

Till rörligt tillägg å avlöningarna till den föreslagna ordinarie och extra ordinarie personalen har styrelsen beräknat ett belopp av 9,000 kronor.

Över berörda framställning hava statskontoret den 13 september och allmänna lönenämnden den 10 november 1942 avgivit infortrade utlåtanden.

Statskontoret anför följande:

Anstaltsstyrelsen har bland annat föreslagit överförande till ordinarie och extra ordinarie stat av vissa befattningshavare vid anstalten. Under erinran om förhållandena vid bland annat statens väginstitut, statens hantverksinstitut och flygtekniska försöksanstalten anser sig statskontoret ej böra motsätta sig inrättandet av vissa ordinarie och extra ordinarie tjänster. Med hänsyn till anstaltens nuvarande omfattning vill statskontoret dock förorda, att antalet dylika tjänster för närvarande begränsas till fem, avsedda för chefen, driftsingenjören, ingenjören, kanslibiträdet och verkmästaren. För dessa befattningshavare har i ärendet föreslagits placering i lönegraderna C 10, C 3, Eo 17, Eo 8 respektive Eo 15.

Vad först angår chefens löneställning må beaktas, att denne för närvarande åtnjuter arvode å 17,000 kronor för år, varå icke utgå några tillägg och vilket således nära motsvarar lön enligt lönegrad C 6 jämte rörligt tillägg och kristillägg. Erinras må ock, att cheferna för statens väginstitut och hantverksinstitutet hänförts till sistnämnda lönegrad. Vid sådant förhållande kan statskontoret icke tillstyrka, att chefsbefattningen placeras i högre lönegrad än C 6.

Beträffande driftsingenjören synes det tillsvidare ligga närmast till hands att han erhåller extraordinarie ställning, varvid han knappast torde kunna placeras i lägre lönegrad än Eo 26, vilket skulle medföra en löneökning å bortåt 2,000 kronor för år.

Då den för ingenjören föreslagna löneställningen uppenbarligen icke kan anses för hög, synes hinder icke böra föreligga mot ett tillmötesgående av styrelsens hemställan i denna del.

Kanslibiträdet lär böra med oförändrad tjänstebestämmelse placeras i den för dylika biträden bestämda lönegraden Eo 7. Högre löneställning synes i varje fall icke för närvarande vara motiverad.

Beträffande verkmästarens lönegradsplacering finner statskontoret, som vill erinra att verkmästare vid statens provningsanstalt hänförts till 12:e lönegraden, icke skäl tillstyrka högre löneställning än enligt Eo 12.

Vidkommande den förslagsvis betecknade anslagsposten till avlöningar till tillfällig personal torde å densamma böra äskas oförändrat 50,000 kronor, för den händelse icke en allmän arvodesförhöjning skulle komma till stånd.

Allmänna lönenämnden har ansett sig — utan att taga ställning till frågan huruvida tidpunkten vore inne att giva skeppsprovningsanstalten en fastare organisation — böra ingå på en prövning av de av styrelsen föreslagna lönegradsplaceringarna. I fråga härom anför lönenämnden:

Vad anstaltens chef (överdirektören) angår vill nämnden erinra, att statens skeppsprovningsanstalt icke är av samma storleksordning som flygtekniska försöksanstalten. Med hänsyn härtill kan det ifrågasättas, om icke chefen för skeppsprovningsanstalten bör i avlöningshänseende placeras något lägre än chefen för flygtekniska försöksanstalten, förslagsvis i lönegrad C 8.

Mot en placering av chefens närmaste man i lönegrad C 3 synes i och för sig icke vara något att erinra. Han bör dock bibehållas vid benämningen driftsingenjör.

Lönenämnden finner icke heller anledning till erinran mot placeringen av en extra ordinarie ingenjör i lönegrad Eo 17 och två extra ordinarie ritare och mättekniker i lönegrad Eo 10.

Den för kassa- och kansligöromål avsedda befattningshavaren torde — med bibehållande av benämningen kanslibiträde — tillsvidare bör placeras i lönegrad Eo 7.

För verkmästaren föreslog anstaltsstyrelsen i 1941 års framställning en placering i lönegrad Eo 14, varvid denne befattningshavare förutsattes delta i arbetet som mekaniker och elektriker. Även om verkmästarens övriga arbetsuppgifter nu nått en sådan omfattning, att han icke längre deltar i det manuella arbetet, synes en placering i högre lönegrad än Eo 14 icke påkallad.

Vad slutligen angår befattningarna som förste mekaniker och elektriker, förste mekaniker samt förste snickare och modellmakare, anser sig nämnden icke kunna tillstyrka högre placering än i lönegrad Eo 8, vilket motsvarar den högre reparatörsgraden (A 8) vid telegrafverket och statens vattenfallsverk.

I övrigt föranleder framställningen icke något uttalande av nämnden.

Befattningshavarnas vid statens skeppsprovningsanstalt avlönings- och tjänsteställning var föregående år föremål för ingående prövning från statsmakternas sida. Med hänsyn till den korta tid av endast något mera än ett år, varunder verksamheten vid anstalten då pågått, ansåg jag mig icke kunna biträda ett av anstaltsstyrelsen framlagt förslag att vissa av befattningshavarna vid anstalten skulle beredas ordinarie eller extra ordinarie ställning. Då det gäller en verksamhet av förevarande slag synes det också riktigast att, innan närmare praktisk erfarenhet vunnits, befattningshavarna icke beredes sådan anställning, att genomförandet av eventuella förändringar i organisationen sedermera blir förenat med svårigheter.

Skeppsprovningsanstaltens verksamhet har nu pågått under ytterligare ett år. Enligt vad jag inhämtat har en alltmer ökad förståelse för anstaltens betydelse för skeppstekniken och sjöfarten kunnat konstateras. Anstaltens provningsverksamhet har sålunda oavslått ökat. Inkomsterna för provningar m. m. utgjorde under det senast förflutna budgetåret i avrundat tal 126,000 kronor. På grund av den ytterligare erfarenhet om anstaltens verksamhet, som sålunda vunnits, skulle jag under vanliga förhållanden icke tveka att, i likhet med de hörda myndigheterna, förorda, att anstalten nu gäves en fastare organisation. Då emellertid ett bifall till de av anstaltsstyrelsen härutinnan framförda förslagen icke torde vara förenligt med de krav på återhållsamhet med omregleringar av ifrågavarande art, som i rådande läge måste iakttagas, nödgas jag föreslå att med genomförandet helt eller delvis av dessa förslag måtte tills vidare anstå. Någon förändring bör alltså icke nu vidtagas i vad avser de vid anstalten inrättade arvodestjänsterna; härifrån vill jag dock förorda det undantaget, att arvodet till ingenjören under nästa budgetår måtte få utgå med ett till 6,000 kronor förhöjt belopp. Då denna avlöningsförbättring rymmes inom det i gällande avlöningsstat för arvoden fastställda beloppet 51.000 kronor, lär någon förhöjning av detta belopp

*Departements-
chefen.*

icke behöva vidtagas för nästa budgetår. På grund av vad nu anförts torde jämväl anslagsposten till avlöningar till tillfällig personal böra bibehållas vid nuvarande belopp, 50,000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skeppsprovningsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1943/44 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 101,000.

[61.] 8. *Statens skeppsprovningsanstalt: Omkostnader, förslagsanslag.* För bestridande av statens skeppsprovningsanstalts omkostnader under löpande budgetår är anvisat ett förslagsanslag av 36,800 kronor.

Den av Kungl. Maj:t den 20 mars 1942 fastställda omkostnadsstaten för statens skeppsprovningsanstalt har följande utseende:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	500
2. <i>Expenser, förslagsvis</i>	»	25,000
3. <i>Publikationstryck, förslagsvis</i>	»	2,500
4. Övriga utgifter:		
a. <i>Bibliotek, förslagsvis</i>	kronor	1,000
b. <i>Provningmateriel m. m., förslagsvis</i> ..	»	5,000
c. <i>Underhåll av maskiner och apparater, förslagsvis</i>	»	1,500
d. <i>Frakter och transporter, förslagsvis</i> ..	»	300
e. <i>Underhåll av byggnaden, förslagsvis</i> ..	»	500
f. <i>Underhåll av tomten, förslagsvis</i>	»	500
		8,800
Summa kronor		36,800.

Förenämnda dag har Kungl. Maj:t tillika föreskrivit, dels att anslagsposterna till reseersättningar och till publikationstryck ej må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande, dels att av anslagsposten till *expenser* må tagas i anspråk för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 20,000 kronor samt för övriga *expenser* högst 5,000 kronor, dels ock att till bibliotek, till underhåll av byggnaden och till underhåll av tomten må användas högst respektive 1,000 kronor, 500 kronor och 500 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 10 september 1942 har *styrelsen för statens skeppsprovningsanstalt* beräknat medelsbehovet för bestridande av anstaltens omkostnader under budgetåret 1943/44 till 45,300 kronor. Ökningen 8,500 kronor beror därpå att styrelsen föreslagit dels upptagande å omkostnadsstaten av en ny anslagspost till sjukvård m. m. å 500 kronor och en ny post — under övriga utgifter — till verktyg, förbrukningsartiklar och provningsanordningar å 3,000 kronor, dels ock höjning av posten till provningmateriel m. m. med 2,000 kronor till 7,000 kronor och av posten till underhåll av byggnaden med 3,000 kronor till 3,500 kronor.